دۇنيادىكى ئون چوڭ ئېپوس

ئىستىلاچى ئانىئاس

(رىم)

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

دۇنيادىكى ئون چوڭ ئېپوس

شىرمەت باتۇر گېسىر شاھ

مىللىي قەھرىمان ماناس

رامىنىڭ خەتەرلىك سەرگۈزەشتىلىرى

ئودىسسۇسنىڭ دېڭىزدىكى كەچۈرمىشلىرى

ئىستىلاچى ئانېئاس

بۈيۈك برودۇ

نىبلۇڭىن پاجىئەسى

بېئوۋۇلفنىڭ يالماۋۇزنى بويسۇندۇرۇشى

ترويادىكى ھەل قىلغۇچ ئۇرۇش

باتۇر شاھ جاڭغىر

22

ISBN 7 - 228 - 09500 -6
(民文) 单价:11.00 全套定价:110.00元

ISBN 7-228-09500-6
9 787228 095001 >

15
1546. 22
1

دۇنيادىكى ئون چوڭ ئېپوس

ئىستىلاچى ئانىئاس

ئەسلى ئاپتورى : ۋىرگىل (رىم)

تەرجىمە قىلغۇچىلار : مەريەم مەتتىمىن
خالمۇرات ئىمىن

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

بۇ كىتاب جىلىن فوتو سۈرەت نەشرىياتىنىڭ 1994 ـ يىلى 4 ـ ئاي 1 ـ نەشرى، 1994 ـ يىلى 4 ـ ئاي 1 ـ باسمىسىغا ئاساسەن تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى.
本书根据吉林摄影出版社 1994 年 4 月第 1 版,1994 年 4 月第 1 次印刷本翻译出版。

مەسئۇل مۇھەررىرى: رەيھانگۈل قۇربان
مەسئۇل كوررېكتورى: رەناگۈل ئابلىمىت
پىلانلىغۇچى: ئەركىن ئىبراھىم پەيدا

دۇنيادىكى ئون چوڭ ئېپوس
ئىستېلاچى ئانېئاس
ئەسلىي ئاپتورى: ۋىرگىل [رىم]
تەرجىمە قىلغۇچىلار: مەريەم مەمتىمىن
خالمۇرات ئىمىن
*
شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى №348)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسى تارقاتتى
شىنجاڭ لۇڭيىدا باسمىچىلىق چەكلىك شىركىتىدە بېسىلدى
850×1168 مم، 32 فورمات، باسما تاۋىقى 8.25
2005 ـ يىل 7 ـ ئاي 1 ـ نەشرى
2005 ـ يىلى 7 ـ ئاي 1 ـ بېسىلىشى
تىرازى: 1—4000
ISBN7—228—09500—6
يەككە باھاسى: 11.00 يۈەن (ئومۇمىي باھاسى 110.00 يۈەن)

图书在版编目(CIP)数据

征服者阿涅埃阿斯/(古罗马)维吉尔著：玛丽亚木·买买提伊明，哈力木拉提·伊明译．—乌鲁木齐：新疆人民出版社，2005.7
ISBN 7—228—09500—6

Ⅰ.征… Ⅱ.①维… ②玛… ③哈… Ⅲ.史诗—古罗马—维吾尔语（中国少数民族语言）Ⅳ.I546.22

中国版本图书馆CIP数据核字(2005)第082961号

责任编辑：热依汗古丽·库尔班
责任校对：热娜古丽·阿布力米提
出版策划：艾尔肯·伊不拉音·飞达

新疆人民出版社出版
（乌鲁木齐市解放南路348号 邮编：830001）
新疆新华书店发行
新疆隆益达印务有限公司印刷
850×1168毫米 32开本 8.25印张
2005年7月第1版 2005年7月第1次印刷
印数：1—4000

ISBN 7—228—09500—6
单价：11.00元（总定价：110.00元）

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىغىن ئادرېسى

قىسقىچە مەزمۇنى

مەن ئۇرۇش ۋە بىر ئادەم ھەققىدە سۆزلىمەكچى. بۇ ئادەم تەقدىرنىڭ قوغلىشى بىلەن، ئۇرۇش ئوتى يەرۇ ئاسماننى قاپلىغان تروپا دېگەن قىرغاقلىرىدىن بىرىنچى بولۇپ ئايرىلىپ، ئىتالىيىنىڭ لاۋنىئوم دېگەن يېرىگە كېلىدۇ. ئەرش ئىلاھى يۇپىتېرنىڭ شەپقەتسىز خوتۇنى يۇنو ئۇنىڭغا بەك ئۆچ بولغانلىقتىن، ئۇ مەيلى سۇ يولى ياكى قۇرۇقلۇق بىلەن يول يۈرسۇن، يول بويى ئۇنىڭغا ئېيتىپ تۈگەتكۈسىز قىيىنچىلىق ۋە مۇشكۇلاتلارنى پەيدا قىلىپ قىينايدۇ. ئۇ ئۇرۇشنىڭ ئازاب - ئوقۇبەتلىرىنى باشتىن كەچۈرۈپ، مىڭبىر مۇشەققەتتە ۋەتىنىنىڭ ئىلاھىنى لاتىئومغا ماكانلاشتۇرىدۇ. ئەنە شۇنىڭدىن باشلاپ لاتىن مىللىتى، ئالبا پادىشاھلىرى ۋە رىمنىڭ ھەيۋەتلىك سېپىللىرى بارلىققا كېلىدۇ.

بۇ كىشى ئىلاھە ۋېناس (ۋېنئۇس) بىلەن قەھرىمان ئانكىسېسنىڭ ئوغلى، تروپانىڭ داھىيسى ئۇلۇغ ئانېئاس. ھەيۋەتلىك ئىدې تېغى ئۇنىڭغا قالتىس جاسارەت ۋە غەيۇرلۇق بەخش ئەتكەنلىكى، شادىمان تەبىئەت ئىلاھەسى ئۇنىڭغا ئاجايىپ قاملاشقان سۇمبات، نۇرانە چىراي ئاتا قىلغانلىقى ئۈچۈن، ئۇنىڭ پېشانىسىدىن ئىلاھلارغا خاس ئېسىلزادىلىك، ۋۇجۇدىدىن تەڭداشسىز جەسۇرلۇق، شجائەت ئىپادىلىنىپ تۇرىدۇ. مەزمۇت، كەڭ مۈرىلىرى بۈيۈك ۋەزىپىلەرنى ئۈستىگە ئېلىشقا تەييار تۇرىدۇ. ئۇلۇغۋار ئىرادە ۋە ئالەمشۇمۇل تۆھپىلىرى تۇپەيلى ئۇ كېيىن چوقۇم ئىلاھلار قاتارىدىن ئورۇن ئالىدۇ.

تەڭرىشاھ يۇپىتېرنىڭ بىر تۇركۇم تروپا ئەۋلادىنى كۆنلەر-

نىڭ بىرىدە بىپايان زېمىنغا ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان بىر مىللەتكە ئايلاندۇرۇشى، بۇ مىللەتنىڭ تاغنى تالقان قىلغۇدەك كۈچ ـ قۇدرەت، تەڭداشسىز باتۇرلۇق كۆرستەلەيدىغان ئەسكىرىي كۈچ بىلەن تىرېلارنىڭ شەھەر ـ قەلئەلىرىنى يوق قىلىپ، لىۋىيىنىڭ تۇغ ـ ئەلەملىرىنى يىقىتىپ، بۈيۈك ئىتالىيە دۆلىتىنى بەرپا قىلىدىغانلىقى تەقدىرگە پۈتۈلگەن.

ئەمما، تىرېلارنىڭ قەلئەسى كاتەيكى ئەسلىي تەڭرىشاھ خانىشى يۇنو ئىنتايىن ياخشى كۆرىدىغان جاي بولۇپ، يۇنونىڭ يىراقتىكى ئىتالىيە ۋە دىب دەرياسىنىڭ ئۇدۇلىدىكى يېرى مۇدىھەت، نېمىتى مول، خەلقى باي ـ باياشات بۇ جاينى زېمىندىكى بارلىق جاينىڭ خوجىسىغا، تاجىدارىغا ئايلاندۇرۇش ئويى بار ئىدى. ۋەھالەنكى، تروياننىڭ قەد كۆتۈرۈپ چىقىش تەقدىرى ئۇنىڭ بۇ شېرىن چۈشىنى بەربات قىلىۋەتتى. ئۆز ۋاقتىدا ترويا شاھزادىسى پارىس ئۇنىڭ گۈزەل ھۆسن ـ جامالىغا نەزەر ـ كۆزىنى سالماي، ئۇنى نومۇسقا قويغان ۋە قاتتىق غەزەپلەندۇرگەندى. ئۆزى بىۋاستە قاتناشقان دەھشەتلىك ترويا ئۇرۇشى ئۇنىڭ ئۆچمەنلىكىنى تېخىمۇ كۈچەيتكەنىدى. شۇ سەۋەبتىن يۇنو ترويالىقلارنىڭ بۇ ئەۋلادىنى، باتۇر، قەھرىمان ئاكىللېسنىڭ قولىدىن تەلىيى ئوڭ كېلىپ قۇتۇلۇپ چىققان ترويالىقلارنى توسقۇنلۇقا ئۇچرىتىپ، تەقدىرنىڭ زەربىسى بىلەن بىپايان دېڭىز ـ ئوكيانلاردا يىل ـ يىللاپ قاڭقىپ يۈرۈپ، ئۆز يۇرتىنى تاپالماي، ھېلى ئۇ يەردە، ھېلى بۇ يەردە سەرسان ـ سەرگەردان بولۇپ يۈرىدىغان قىلىۋېتىش نىيىتىگە كەلدى.

شەپقەتسىز يۇنو قانچىلىغان ئىلاھلارنى ترويالىقلارغا ئۆچ قىلىۋېتەر؟ قانچىلىك بوران ـ چاپقۇن ۋە ۋابا بىلەن ئۇلارنى قىينار؟ ئۇلارنى قانچىلىغان تۇزاق قۇرۇپ، پاتقاقتا مىلەر؟ ئىلاھەنىڭ ئوغلى ئانېئاس قانداق بالا ـ قازاغا يولۇقار ۋە قانداق سىناقلارغا دۇچ كېلەر ـ ھە!

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە تور ئادرېسى

مۇندەرىجە

بىرىنچى قىسسە — بالا ـ قازا قوشلاپ كېلەر 1
ئىككىنچى قىسسە — ئىلاھەنىڭ ئىلتىجاسى 3
ئۈچىنچى قىسسە — مېھىر ـ شەپقەت 7
تۆتىنچى قىسسە — قىلتاقتا چۈشۈش 13
بەشىنچى قىسسە — قانلىق پاجىئە 20
ئالتىنچى قىسسە — تەڭرىنىڭ ئەمرى 33
يەتتىنچى قىسسە — تۈگمەس خېيىمخەتەرلەر 39
سەككىزىنچى قىسسە — خەتەر ئىچىدە ھاياتلىق يولى تېپىش 45
توققۇزىنچى قىسسە — ئۆڭكۈردە يامغۇردىن پاناھلىنىش 51
ئونىنچى قىسسە — دىدو ئەقلىدىن ئازدى 61
ئون بىرىنچى قىسسە — سۆيگۈنىڭ قۇربانى بولۇش 67
ئون ئىككىنچى قىسسە — قەبرە بېشىدا 73
ئون ئۈچىنچى قىسسە — باتۇرلار بەيگىدە 77
ئون تۆتىنچى قىسسە — رەھىمسىز تۆمۈر مۇشت 84
ئون بەشىنچى قىسسە — يۇنونىڭ ھىيلە ـ مىكرىسى ... 89
ئون ئالتىنچى قىسسە — باقىي ئالەمنىڭ ئىشىكىنى چېقىش 95

ئون يەتتىنچى قىسسە ئەڭ زۇلمەتلىك دۇنيا 102

ئون سەككىزىنچى قىسسە ئازاب - ئوقۇبەتكە مەھكۇم ئەرۋاھلار 109

ئون توققۇزىنچى قىسسە جەننەتتىكى مەنزىرىلەر 113

يىگىرمىنچى قىسسە لاتىئومغا قەدەم قويۇش 119

يىگىرمە بىرىنچى قىسسە بالا - قازا كۆرۈنۈپ كەلمەس 129

يىگىرمە ئىككىنچى قىسسە شۇملۇق ئىلاھەسى ئۇچۇپ ئۆتكەن جايلار 133

يىگىرمە ئۈچىنچى قىسسە ئۇرۇش ئوقى بەتلەندى 138

يىگىرمە تۆتىنچى قىسسە دىب دەرياسى ئىلاھىسىنىڭ يول كۆرسىتىشى 143

يىگىرمە بەشىنچى قىسسە ياردەم سوراش 149

يىگىرمە ئالتىنچى قىسسە ئانىنىڭ غەمخورلۇقى 154

يىگىرمە يەتتىنچى قىسسە كۈچىنى زورايتىش 158

يىگىرمە سەككىزىنچى قىسسە زىددىيەتلىك بىشارەت 163

يىگىرمە توققۇزىنچى قىسسە جەڭ ئېلان قىلىش 169

ئوتتۇزىنچى قىسسە دۈشمەن سېپىگە ھۇجۇم قىلغان باتۇر 174

ئوتتۇز بىرىنچى قىسسە كەسكىن جەڭ 181

ئوتتۇز ئىككىنچى قىسسە تورنۇسنىڭ ھەيۋە كۆرسىتىشى 186

ئوتتۇز ئۈچىنچى قىسسە ئىلاھلارنىڭ تالاش - تارتىشى 193

ئوتتۇز تۆتىنچى قىسسە تېز بېرىپ ياردەم قىلىش ... 196

ئوتتۇز بەشىنچى قىسسە ھەل قىلغۇچ جەڭ 200

ئوتتۇز ئالتىنچى قىسسە شاھزادىنىڭ ئۆلۈمى 203

ئوتتۇز يەتتىنچى قىسسە ئىلاھىي قۇدرەتنىڭ قايتا نامايان بولۇشى 207

ئوتتۇز سەككىزىنچى قىسسە ئاتا ـ بالىنىڭ تەڭلا ئۆلۈشى 213

ئوتتۇز توققۇزىنچى قىسسە ئاساسلىق جەڭ ۋە ئاساسلىق يارىشىش 219

قىرىقىنچى قىسسە ئاياللارنىڭ جەڭگە چىقىشى ... 227

قىرىق بىرىنچى قىسسە ئايال قەھرىمانىنىڭ جاسارىتى 231

قىرىق ئىككىنچى قىسسە داڭدار سەركەردىنىڭ گۈلى توزىدى 236

قىرىق ئۈچىنچى قىسسە ئانىلىق مېھرى 244

قىرىق تۆتىنچى قىسسە دۇئېلغا چىقىش 248

قىرىق بەشىنچى قىسسە بۈيۈك ئىشلار قان ئىچىدە ۋۇجۇدقا كېلىدۇ 252

www.uyghurkitap.com

بىرىنچى قىسىم

بالا - قازا قوشلاپ كېلەر

بىپايان دېڭىز ، تروياللىقلارنىڭ كېمە ئەترىتى ئاچچىق دېڭىز سۈيىنى بۇزغۇنلىتىپ، تەڭرىنىڭ ئەمرى بويىچە، ئىشغال قىلىنىدىغان تروبا زېمىنىدىن تروبا ئىلاھىنى ئىتالىيىگە ئېلىپ كېتىۋاتاتتى. چۈنكى، ئۇلار ئۇ يەردە تروبا شەھىرىنى قايتىدىن بەرپا قىلماقچى ئىدى. ئىتالىيىگە ھەممىدىن يېقىن سىسىلىيە ئارىلى يىراقتىن كۆزگە كۆرۈندى. ئەپسۇسكى تروياللىقلار يۇنونىڭ ئاپەت خاراكتېرلىك بوران - چاپقۇن پەيدا قىلماقچى بولۇۋاتقانلىقىدىن بىخەۋەر ئىدى.

تەڭرىشاھ خانىشى غەزەپتىن ئۆزىنى باسالماي بولۇت ماكانىغا يول ئالدى. دولقۇن ۋە بوران - چاپقۇن شاھى ئائېئولوس بۇ قۇترىغانلار ماكانىدا تىركىشىۋاتقان قەھرلىك بوران، شاۋقۇن سېلىۋاتقان قارا يامغۇرنى غايەت زور غار ئىچىگە سولىۋالغانىدى. بۇنىڭدىن دەرغەزەپكە كەلگەن بوران غارنىڭ مۇستەھكەم تاملىرىغا قەھرى بىلەن ئۇرۇلغانلىقتىن، جىلغا قورقۇنچلۇق ئەكس سادادىن لەرزىگە كەلگەنىدى. يۇنو ئائېئولوسنى شۇ تاپتا تىلىنۇم دېڭىزىدا كېتىۋاتقان تروياللىقلارنىڭ كېمىلىرىنى ئاغدۇرۇپ ۋە چۆكتۈرۈپ، ئۇلارنىڭ ئۆلۈكلىرىنى دېڭىزغا چېچىۋېتىشكە يېلىنىش ۋە پارا بېرىش ئارقىلىق ئۇناتتى. ئائېئولوس يۇنونىڭ بۇيرۇقىغا ئەمەل قىلىپ، ئىچى كاۋاك تاغنىڭ يېنىغا قارىتىپ ئوق ياغدۇرۇۋىدى، تاغ ئىچىگە سولانغان دەھشەتلىك بوران دەر-

هال ئېچىلغان جايدىن سەپ تارتقان قوشۇن كەبى ئېتىلىپ چى-
قىپ، ھۆركىرىگىنىچە زېمىندىن ئۆتۈپ دېڭىزغا يوپۇرۇلۇپ
كەلدى.

ھەش - پەش دېگۈچە ئاسماننى قارا بۇلۇت قاپلاپ، دېڭىزنى قاراڭغۇ تۈن قوينىغا ئالدى. تروياللار قاراڭغۇدا ئۆلۈم ۋەھىمىسى ئىچىدە قالدى. ئانېئاسنىڭ كېمە ئەترىتىدىكىلەر گويا شامالدا قالغان يوپۇرماقتەك تىترەپ جان تالىشىشقا باشلىدى. كېمىنىڭ پالاقلىرى سۇنۇپ، بېشى قىڭغىيىپ قالدى. دېڭىز سۈيى قۇتراپ تاغدەك - تاغدەك يوغان، ئېگىز دولقۇنلىرى بىلەن كېمىلەرنى خادا تاش، تۇراقسىز چۆكۈندى قۇملارغا سوقۇپ چۆكتۈرۈۋەتتى، ئادەملەرنى دېڭىزغا تاشلىدى. لەشكەرلەرنىڭ قوراللىرى، كېمە تاختىلىرى ۋە تروياللارنىڭ قىممەت باھالىق نەرسە - كېرەكلىرى دېڭىزدا لەيلەپ قالدى.

دېڭىز غەزەپلىك دولقۇنلىرى بىلەن ئاستىدىكى لاي - قۇملارنى ئۈستىگە ئېتىپ قاينايتتى. بوران ۋە دېڭىز دولقۇنلىرىنىڭ قاينىمىدا تروياللارنىڭ جېنى تۇمشۇقىغا كېلىپ قالغانىدى. ئانېئاس ئاسمانغا قاراپ ئازابلىق ئېڭراپ نالە قىلدى.

بۇ پاجىئەلىك كۆرۈنۈش دېڭىز ئىلاھى نېپتۇنۇسنىڭ ئىچىنى سىيرىلدۇردى. ئۇ مېھرىلىك يۈزىنى دېڭىزدىن چىقىرىپ، دېڭىز دولقۇنلىرىنى تىنچىتتى، قارا بۇلۇتلارنى قوغلىۋەتتى، جېنى ھەلقۇمغا كېلىپ قالغان تروياللار ئەڭ يېقىن قىرغاققا يېتىۋېلىشقا تىرىشىپ پۈتۈن كۈچىنى چىقاردى.

ئىككىنچى قىسسە

ئىلاھەنىڭ ئىلتىجاسى

بۇ يەر دېڭىزغا چوڭقۇرلاپ كىرگەن بىر قولتۇق بولۇپ، دېڭىز دولقۇنلىرى ئۇزلۇكسىز تۇردە ئاراللارغا ئۇرۇلۇپ، بارا ـ بارا ئاجىزلاپ كېتەتتى. پورتنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى قىيا تاشلار تىك، خەتەرلىك چوققىلارنى ھاسىل قىلغانىدى. ئۇستىدىكى دەرەخلەرنىڭ كۆلەڭگىلىرى ئەتراپقا قورقۇنچلۇق، ۋەھىمىلىك تۇس بەرگەنىدى. ئانېئاس كاردىن چىققان يەتتە كېمىنى بۇ يەرگە يىغدى. تروياللىقلارنىڭ بۇ باتۇر داھىيسى قىياغا چىقىپ كەچلىك تاماق ئۈچۈن يەتتە كىيىك ئېتىپ كەلدى. ئۇ ئېغىر قايغۇ ۋە ئازابنى ئىچىگە يۇتۇپ، كۆزلىرىگە ياش ئالغان ھالدا قېرىنداشلىرىغا تەسەللى بەردى:

— بۇرادەرلەر، قايغۇرماڭلار، بىز بۇنىڭدىمۇ ئېغىر قايغۇ ـ ئازابنى باشتىن كەچۈرگەنمىز. تروپا ئۇرۇشى ئۇلۇغ شاھىمىز پىرىئامۇسنى ئارىمىزدىن ئېلىپ كەتتى؛ قەھرىمانىمىز ھېكتور جەڭ مەيدانىدا قۇربان بولدى؛ ئاتىلىرىمىز، ئاكا ـ ئۇكىلىرىمىز، خوتۇنلىرىمىز دەھشەتلىك، پاجىئەلىك تۇردە جېنىدىن ئايرىلدى؛ بىز دېڭىز ئالۋاستىسى سىكۇللانىڭ غەزىپىنىمۇ كۆرۈپ قويدۇق. قىيالارنىڭ قورقۇنچلۇق ھۆركىرەشلىرىنى ئاڭلىدۇق. يەكچەشمە گىگانت ئادەم كوكروپسنىڭ غارلىرىنىمۇ كۆردۇق. تەڭرى بىزنى بارلىق مۇشكۈلاتلاردىن خالاس قىلىدۇ. بىز لاتىئومغا قاراپ ئىلگىرىلەيمىز. چۈنكى، ئۇ يەر بىزنىڭ

ئارامبەخش ماكانىمىز بولىدۇ. بىز ئۇ يەردە قەددىمىزنى رۇس-
لاپ، روھىمىزنى ئۇرغۇتۇپ، ھەيۋەتلىك قەلئە، سېپىللارنى
قۇرىمىز. بۇرادەرلىرىم، ۋەتەنداشلىرىم، سەۋرچان بولۇڭلار،
بىز كەلگۈسى ياخشى كۈنلەر ئۈچۈن چوقۇم ئۆزىمىزنى ئوبدان

www.uyghurkitap.com

ئاسرىشىمىز لازىم.

مول، ئوخشىغان تاماقلار ئاچلىق دەردىنى تۈگەتتى. كەلگۈسىدىكى ئىشلار ئۈمىد پەيدا قىلدى. ترويالىقلار تاماقتىن كېيىن ئۆز ـ ئۆزىنى ئاۋۇندۇرۇپ، قايغۇ ـ ھەسرىتىنى ئىچىگە يۇتتى. بۇ چاغدا يۇپىتېر بىلەن ئۇنىڭ قىزى ۋېناس ئاسماندىكى ئەڭ ئېگىز جايدا دولقۇنلىنىپ تۇرغان دېڭىزغا، قارىسا كۆز يەتمەيدىغان قۇرۇقلۇققا، ئەگرى ـ بۈگرى دېڭىز قىرغاقلىرىغا، مىڭلىداپ يۈرۈشكەن ئادەملەرگە نەزەر سېلىپ تۇراتتى. ئانىئاسنىڭ ئانىسى، مۇھەببەت ۋە گۈزەللىك ئىلاھەسى ۋېناس تەشرىشاھقا ئىلتىجا قىلدى، ئۇنىڭ كۆزلىرىدە ياش لىغىرلاپ تۇراتتى.

— ھەممىگە قادىر ئاتا ـ، سىز ئالەمدىكى ۋە زېمىندىكى بارلىق ئىلاھلارنى تەشرىشاھقا خاس مەڭگۈلۈك قانۇنىيەت ۋە چاقماقنىڭ قۇدرەت ـ ھەيۋىسى بىلەن ئىلكىڭىزدە تۇتىسىز. ماڭا ئېيتىڭچۇ، سىزنىڭ ئالدىڭىزدا ئۆتكۈزگەن قايسى كەچۈرگۈسىز گۇناھىم ئۈچۈن، ئوغلۇم ئانېئاس بىلەن تروياليقلارنى بۇنچە زور بالا ـ قازاغا دۇچار قىلدىڭىز، شۇنچىۋالا كۆپ ئادەمنى جېنىدىن جۇدا قىلدىڭىز، زادى نېمە ئۈچۈن پۈتكۈل دۇنيا ئىشىكىنى چىڭ تاقىۋېلىپ، ئۇلارنىڭ ئىتالىيىگە بېرىۋېلىشىغا يول قويمايدۇ؟

ئىنسانلار ۋە ئىلاھلار ئاتىسىنىڭ چىرايىدا تەبەسسۇم پەيدا بولدى. ئۇ قىزىنىڭ گۈلدىن گۈزەل چېھرىگە قاراپ دېدى:

— ۋېناس، ئەندىشە قىلمىغىن. سېنىڭ ئەۋلادىڭنىڭ كەلگۈسى تەقدىرى ئۆزگەرگىنى يوق. مەن ۋەدە قىلغان شەھەرلار ۋۇنئۇمنىڭ ئېگىز سېپىللىرىنى سەن كۆرەلەيسەن، شۇنداقلا كۆڭلى ـ كۆكسى كەڭ ئانېئاسنى يۇلتۇزلار چاراقلاپ تۇرغان ساماغا سەن ئۆزۈڭ ئاپىرىپ قويىسەن، سېنىڭ ئارزۇيۇڭ بويىچە ئۇ ئىلاھلار قاتارىدىن ئورۇن ئالىدۇ. بۇ پىكرىمدىنمۇ يېنىۋالغىنىم يوق. شۇغىنىسى، ئىچى زەھەر يۇنو تروياليقلارغا ئۆچ بولغانلىقتىن، قورققان ئاۋۋال مۇشت كۆتۈرەر دېگەندەك دېڭىز-

نى، زېمىننى، سۈزۈك ئاسماننى ئاستىن - ئۈستۈن قىلىپ
ھالىنى قويمىدى. بىراق، ئاخىرقى ھېسابتا ئۇمۇ پىكرىنى ئۆز-
گەرتىپ مەن بىلەن بىرلىكتە دۇنيانىڭ بۇ ھۆكۈمدارى، سېنىڭ
ئەۋلادىڭ بولغان رىملىقلارغا شەپقىتىنى ياغدۇرىدۇ. مەن ھازىر لا
ئىلتىجايىڭنى ئىجابەت قىلىپ، گۆر ئاغزىدىن يانغان بۇ تروياللىق-
لارنى بىر ئامال قىلىپ ئوبدان ئورۇنلاشتۇراي.

يۇپىتېر شۇئان كاتەيكى زېمىننى ۋە يېڭىدىن قۇرۇلغان قەلئە
ترويالىق بۇ سەركەردان كۆچمەنلەرنى ئورۇنلاشتۇرسۇن، بېرىپ
ئېيتقىن، دەپ ئەرش ئوردىسىدىكى ئەلچىنى يولغا سالدى.

ئۈچىنچى قىسىم

مېھىر - شەپقەت

كۈن چىقىشتىن سۈبھى كۆتۈرۈلۈپ، تاڭ نۇرى يۇلتۇزلارنى ئۆز جايىغا يولغا سالدى. ۋېناسىنىڭ ھىمايىسى بىلەن ئانېئاس ۋە ئۇنىڭ ساداقەتمەن ھەمراھى ئاكاتېس كاتەيكىغا قاراپ يول ئالدى.

كاتەيكى فىنىكىلارنىڭ ۋەتىنى بولۇپ، بۇ يەرگە تىرلار شەھىرىدىن كەلگەن ئايال دىدو پادىشاھ بولۇپ ھۆكۈمرانلىق قىلاتتى. دىدونىڭ ئاكىسى پۇل - مال قەستىدە ئۇنىڭ ئېرى، فىنىكىلار ئىچىدىكى ئەڭ باي ئاقسۆڭەك ھىكەيسىنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن. دىدو بۇ زالىم مۇستەبىتنىڭ زىيانكەشلىك قىلىشىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن، ئۆزىنىڭ يېقىن - يورۇقلىرى، ئالتۇن - كۈمۈش قاتارلىق مال - دۇنياسىنى ئېلىپ بۇ يەرگە كېلىپ يېڭى، گۈزەل، ھەيۋەتلىك كاتەيكى شەھىرىنى بەرپا قىلغانىدى.

يېڭىدىن بەرپا قىلىنغان بۇ شەھەردە چىرايلىق ئىمارەتلەر، كەڭ يوللار، نۇرغۇن ئادەملەر، پورت، مەيدان ھەمدە يۇنوغا ئاتاپ سېلىنغان ئىبادەتخانا بار ئىدى. بۇ كاتتا ئىبادەتخانىنىڭ ئېگىز، كۆركەم دەرۋازىسى، بىرونزىدىن قىلىنغان ئىشىك، رام، كېشەكلىرى ئىلاھەنىڭ سۈر - ھەيۋىتىنى نامايان قىلىپ تۇراتتى. ئىبادەتخانىنىڭ تاملىرىدا تروپا ئۇرۇشى تەسۋىرلەنگەن رەسىملەر بار ئىدى. بۇ ئۇرۇشنىڭ خەۋىرى يىراق - يىراقلارغا تارقالغانلىقتىن، بۈگۈن پۈتۈن دۇنيا خەۋەردار بولغانىدى.

ئانېئاس رەسىملەرگە قاراپ يۇنان سەركەردىلىرىدىن ئاگامېم-نون، مېنېلائۇس، ترويا شاھى پرىئامۇسلارنى تونۇدى، رەسىم-لەردە يەنە پەي دۇبۇلغا كىيگەن ئاكىللېسنىڭ جەڭ ھارۋىسىنى ھەيدەپ قېچىپ كېتىۋاتقان تروياللىقلارنى قوغلاپ ماڭغانلىقى، دۇبۇلغا ـ ساۋۇت كىيىپ، قالقان تۇتقان باتۇر، قەھرىمان ئانې-ئاسنىڭ يۇنان سەركەردىلىرى بىلەن جەڭ قىلىۋاتقانلىقى تەسۋىر-لەنگەنىدى، جەڭ مەيدانىدا چېپىپ يۈرگەن ماننون باشچىلىقىدى-كى ئېفئوپىيە جەڭچىلىرى، ئامازوننىڭ ئايال پادىشاھى پېنتېسى-لېئانىڭ ھىلال ئاي شەكىللىك قالقان تۇتۇپ، ئالتۇن رەڭلىك پوتا باغلىغان ھالدا ئادەملەر گىرەلىشىپ كەتكەن جەڭ مەيدانىدا ئۇيان ـ بۇيان چېپىپ يۈرۈپ، جەڭ قىلىۋاتقانلىقى سۈرەتلەنگەنى-دى... ئانېئاس بۇ تونۇش كىشىلەر ۋە كۆرۈنۈشلەرگە زور قىزى-قىش بىلەن تىكىلىپ تۇرغاندا، ئايال پادىشاھ دىدو ئىبادەتخانىغا كىرىپ كەلدى.

تەڭداشسىز ساھىبجامال دىدو بىرمۇنچە چىرايلىق، ياش قىزلارنىڭ ھەمراھلىقىدا ئىبادەتخانىغا كىرىپ كەلگەندە، گويا ئىلاھە دىئانا بىر تۈركۈم پەرىلەرنى ئېلىپ چۈشۈپ ئولوتاس دەرياسى بويىدا ئۇسسۇل ئوينىغاندا، گۈزەل پەرىلەر ئارىسىدىن ئۇنىڭ گۈلدىن گۈزەل ھۆسنى بۆلەكچە نۇرلىنىپ، ئەقلىنى لال قىلغاندەك، دىدونىڭ ئاجايىپ گۈزەل رۇخسارى ئەتراپنى پارلاق نۇرغا تولدۇرغاندەك بولدى. توساتتىن كىشىلەرنى ئىككى ياققا سۈرۈپ يول چىقىرىپ بۇ تەرەپكە كېلىۋاتقانلارغا ئانېئاسنىڭ كۆزى چۈشۈپ قالدى. بۇلار دېڭىزدا ئايرىلىپ كەتكەن، ئۆلۈك ـ تىرىكلىكىنى بىلەلمەي يۈرگەن تروياللىق ئانتېئۇس، قەھرىمان كروئانتۇس ۋە باشقا تروياللىقلار ئىدى. ئانېئاسنىڭ يۈرىكى ھاياجاندىن قاتتىق سوقۇپ كەتتى. ئۇنىڭ يۈگۈرۈپ بې-رىپ ئايرىلغىلى ئۇزۇن بولغان بۇ قوللارنى چىڭ سىققۇسى، تونۇش يۈزلەرگە سۆيگۈسى كېپكەتتى. بىراق ئۇ ئۇن چىقىرالمى-

دى. چۈنكى، ئۇ ناتونۇش شەھەرنىڭ ئۆزى ۋە ھەمراھلىرىنى قانداق كۈتۈۋالىدىغانلىقىنى، بۇ گۈزەل ساھىبجامالنىڭ قەلبىدىكى نۇرلۇق چىھرىگە ئوخشاش گۈزەل، ئاق كۆڭۈللۈك يېغىپ تۇرىدىغان - تۇرمايدىغانلىقىنى بىلىپ بولمايتتى.

تەڭرىنىڭ ئىرادىسىگە ئاساسەن، فىنىكىلارنىڭ قەلبىدىن تروياللىقلارغا بولغان دۈشمەنلىك كۆتۈرۈلۈپ كەتكەن بولۇپ، ئايال پادىشاھ دىدو يىراقتىن كەلگەن بۇ سەرگەردانلارنى دوستانە، سەمىمىي ھالدا قوبۇل قىلىش نىيىتىگە كەلگەنىدى. بۇ ھالدىن كۆڭلى تىنغان ئانېئاسنىڭ ئانىسى، ئىلاھە ۋېناس، ئانېئاسنى قوغداپ تۇرغان تۇماننى تارقىتىۋەتتى. شۇئان ئىلاھەنىڭ بۇ ئوغلى — شىجائەتلىك، ئاجايىپ غەيۇر، سۇباتلىق، ئېسىل سۇپەت يىگىت كىشىلەر ئالدىدا نامايان بولدى.

ساھىبجامال ئايال پادىشاھ دىدو چىرايىدىن نۇر يېغىپ تۇرغان بۇ جەسۇر يىگىتكە مەپتۇن بولۇپ قالدى. لېكىن، ئۇياتچانلىق بىلەن جان ئالغۇر شەھلا كۆزلىرىنى پەسكە قاراتتى. ئۇلارنىڭ چەككەن رىيازەتلىرىدىن يۈرىكى ئېچىشتى، ئۇ شۇنچىلىك يېقىملىق ئاۋازدا سۆزگە ئېغىز ئاچتى:

— شىجائەتلىك، جەسۇر يىگىتلەر، سىلەرنى قۇياشنى قارشى ئالغاندەك قارشى ئالىمەن. سىلەر ئۆيۈمگە بېرىپ مېھمان بولۇڭلار. مەنمۇ سىلەرگە ئوخشاش قىسمەتكە ئۇچراپ، سىلەرگە ئوخشاش ئازاب - ئوقۇبەت چەككەنلىكىم ئۈچۈن، ئاخىر كېلىپ مۇشۇ يەرنى ماكان قىلدىم. بۇ بالا - قازانى بىۋاستە باشتىن كەچۈرگەچكە، مەن ئازاب - ئوقۇبەتكە ئۇچرىغانلارغا ياردەم قولۇمنى ھەرقاچان سۇنىمەن.

ئايال پادىشاھ ئانېئاسنى ئوردىغا باشلىدى، كىشىلەردىن ئانېئاسنىڭ قول ئاستىدىكىلەرگە نۇرغۇن قوي - كالا، ھاراق - شاراب ئەۋەتىپ بەردى. ئانېئاسمۇ تروياللىقلارنىڭ ئەڭ ئەتىۋارلىق مۈلكى بولغان سېرىق مەشۇتتە نەپىس توقۇلۇپ تىكىل-

www.uyghurkitap.com

گەن ئۇزۇن كۆڭلەك، ئېسىل جاۋاھىراتلار قويۇلغان ئالتۇن تاجنى دىدوغا تەقدىم قىلدى.

ئايال پادىشاھ دىدو تروياللىقلارنى دوستانىلىك بىلەن قوبۇل قىلىپ ئوبدان كۈتۈۋالدى. بىراق، تۈن قاراڭغۇلۇقىنىڭ قويۇقلىشىشى بىلەن ۋېناسىنىڭ تەشۋىشى ئاشتى. ئىچى زەھەر يۇنونىڭ يەنە چاتاق تېرىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن، ئۇ يۇنودىن بۇرۇنراق ئىش كۆرۈش مەقسىتىدە بىر ئەپچىل ھىيلە تاپتى، يەنى ئۇ كىچىك مۇھەببەت ئىلاھى كۇپىدونى ئانېئاسنىڭ ئوغلى، سۆيۈملۈك ئاسكانىئۇسنىڭ قىياپىتىگە كىرىپ، دىدونىڭ ئوردىسىغا بېرىپ، ئۆز ماھارىتىنى ئىشقا سېلىپ، ئايال پادىشاھنىڭ يۈرىكىگە مۇھەببەت ئوتىنى يېقىپ، ئۇنىڭغا سۆيگۈ يالقۇنى ئىچىدە ئاستا - ئاستا ئېرىنى ئۇنتۇلدۇرغۇزۇش، دىدونىڭ ئۇزۇن ۋاقىت تىمتاس تۇرغان يۈرىكىنى يېڭىچە مۇھەببەت تۇيغۇسىغا چۆمدۈرۈپ، قاقاس قەلب ئېتىزىنى سۆيگۈ سۈيى بىلەن سۇغۇرغۇزۇش ئىشىغا سالماقچى بولدى. مۇھەببەت ئىلاھەسى ۋېناسىنىڭ مەقسىتى، بۇ بىچارە ئايال پادىشاھنى سۆيگۈ يالقۇنى قورشاۋىغا ئېلىپ، ئانېئاسنى ئۆزىگە ئوخشاشلا پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن سۆيىدىغان، ھەرقانداق ئىلاھىي كۈچمۇ ئۇنىڭ يالقۇنجاپ تۇرغان كۈچلۈك مۇھەببىتىنى ئۆزگەرتەلمەيدىغان قىلىش ئىدى.

شۇنداق، مۇھەببەت ئىلاھى كۇپىدو ئۇستىلىق بىلەن ئاسكانىئۇسنىڭ سىياقىغا كىرىپ كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا نامايان بولدى. ئۇنىڭ چېھرىدە پارلاپ تۇرغان ئىللىق نۇر، ئۇنىڭ سەبىي ۋە پاكلىقى، مېھرى ئىسسىقلىقى ھەممىلا ئادەمنىڭ يۈرىكىگە ئوت ياقتى. بولۇپمۇ ئايال پادىشاھ دىدو ئۇنىڭدىن كۆزىنى ئۈزەلمەي قالدى، يۈرىكى ھاياجاندىن قەپەستىكى قۇشتەك تېپىرلاپ كەتتى. دىدونىڭ ئوتلۇق نەزىرى، قوغۇشۇن كەبى ئېرىگەن يۈرىكى ئۇنىڭغا تەلپۈندى، شۇڭا ئۇ ئۇنى يۇمشاققىنا قۇچاقلاپ، مېھرى بىلەن سىلاشقا باشلىدى. بىچارە دىدو قۇچىقىدىكى كىشى-

نىڭ، يەنى كىچىك مۇھەببەت ئىلاھىنىڭ نەقەدەر قۇدرەتلىك ئىكەنلىكىنى، ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىن چىقىۋاتقان مۇھەببەت يالقۇنىنىڭ ئۆزىنىڭ ئاجىز يۈرىكىگە تۇتىشىپ كۆيدۈرىدىغانلىقىنى پەقەتلا بىلمەيتتى.

دىدو ياقۇتلار قويۇلغان ئالتۇن رومكىغا لىق هاراق قويۇپ، ھەممىگە قادىر تەڭرى ئاتا يۇپىتېر ئۇچۇن قەدەھ كۆتۈرۈپ، بۇيۇك تەڭرى ئاتىسىدىن بۇگۇنكى يۈرەكنى ئېزىدىغان كۈننى قىنىكىلىقلار ۋە سەركەردان بولۇپ كەلگەن تروياللىقلارغا شاد-خۇراملىق كۈن قىلىپ بېرىشنى تىلىدى. مۇھەببەتنىڭ كۈچلۈك ئوت يالقۇنى سوغۇق ۋە تەكەببۇر قەلبىنى شامدەك ئېرىتىپ، پۈتۈن ۋۇجۇدىنى شېرىن بىر سېزىم مەستخۇش قىلغان دىدو ئانېئاسقا ئاشىق-بىقارار بولغانىدى. شۇڭا، ئۇنىڭ مۇھەببەت ئۇچقۇنى چاقناپ تۇرغان شەھلا كۆزلىرى قەلبىدىكى مەيۇدە، قۇياش ئانېئاسقا تىكىلگەنىدى. ئۇ شۇ ھالەتتە ھەقىقىي ئىلاھ ئەۋلادى بولغان ئانېئاستىن دەھشەتلىك تروىيا ئۇرۇشى ۋە ئۇلارنىڭ يەتتە يىللىق سەرگەردانلىق كەچۈرمىشلىرى ھەققىدە سۆزلەپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلدى.

تروياللىقلارنىڭ داھىيسى ئانېئاس ئايال پادىشاھنىڭ يېنىدىكى ئېسىل كۈرستا ئولتۇرۇپ، يەتتە يىللىق سەرگەردانلىق ھاياتى ۋە سۆزلەپ تۈگەتكۈسىز ئازاب-ئوقۇبەتلىرىنى بايان قىلدى. ئۇنىڭ ئاۋازى تۆن ئاسمىنىدا تېخىمۇ سۈرلۈك، مەيۇس ئاڭلىناتتى...

تۆتىنچى قىسسە

قىلتاققا چۈشۈش

— ئاھ، شاھىم، مېھىر - شەپقەتلىك زات، ترويانىڭ قولدىن كەتكەنلىكىنى ئەسلەش يۈرەكنى ئېزىپ، ئادەمنى چىدىغۇسىز قايغۇ - ھەسرەتكە پاتۇرىدۇ.

ئادەمنى جېنىنى ئېلىپ يېنىدا قويىدىغان ئۇ قورقۇنچلۇق ئۇرۇش تىلغا ئېلىنسا، دۈشمەنلىرىمىز بولغان ئاكىلىپس ئاتا - بالىنىڭ قول ئاستىدىكى نۆكەرلەر ياكى تاش يۈرەك ئودىسسوسنىڭ لەشكەرلىرى بولسۇن، ھەممىسى ئىختىيارسىز ياش تۆكىدۇ. چۈنكى باي، مۇنبەت ترويا زېمىنى يۇنانلىقلار تەرىپىدىن شۇنچىلىك پاجىئەلىك يوسۇندا دەسسەپ - چەيلىنىپ، تۇزلىۋېتىلدى. سانسىزلىغان جانلار بىگۇناھ ھالدا ئەرۋاھلارغا ئايلاندى. شەھەرگە ھايات بەخش ئەتكۈچى دەريا سۇلىرىدا قانلار سەل بولۇپ ئاقتى. ئىدې تېغىدا يۇرت - ماكانىدىن ئايرىلغان ئەرۋاھلار ئۇچۇپ يۈردى.

ئۇرۇش 10 - يىلىغا قەدەم قويغانغا قەدەر بىز، يۇنانلىقلارنى ھەيۋەتلىك ترويا سېپىللىرىغا يېقىن يولاتماي توسۇپ تۇرغاندۇق. يىللار شۇ تەرزدە ئارقا - ئارقىدىن ئۆتىۋەرگەچكە، يۇنان سەركەردىلىرى ئۇرۇشتىن ئۈمىد ئۈزگەندى. شۇ ئەھۋالدا ھىيلىگەر سەركەردىلەر ئەقىل - پاراسەت ئىلاھەسى ئافىنادىن ئىلاھىي ماھارەتنى ئۆگىنىۋېلىپ، كىچىكرەك دوڭچىلىك بىر ياغاچ ئات ياساپتۇ. پۈرسەت تېپىپ جىنايى، رەزىل ھەرىكەتنى باشلاش

www.uyghurkitap.com

ئۇچۇن، ئاتنىڭ بوش قورسىقىغا خىل قوشۇندىن بىر تۇركۇمنى
مۆكتۇرۇپتۇ. ئاندىن دۆلىتىمىزگە ئامان ـ ئېسەن ئەكېتىۋېلى-
شىمىز ئۇچۇن، غايەت يوغان بۇ ياغاچ ئاتنى ئىلاھلارغا ئاتىدۇق
دېگەن يالغان گەپنى تارقىتىپ، يالغاندىن قارارگاھ، چېدىرلارنى
تاشلاپ چېكىنىپ ماڭغان ساختا كۆرۈنۈش ھاسىل قىلدى.
بىز ساددىلىق بىلەن يۇنانلىقلار راستتىنلا كەتتى، دەپ
ئويلاپتۇق. شۇڭا، پۈتۈن ترويا شاد ـ خۇراملىققا چۆمدى. ئون
يىلغىچە ئېچىلمىغان ھەيۋەتلىك شەھەر دەرۋازىسى ئاخىر ئەركىن-
لىككە چىققاندەك يوغان ئېچىلدى. شادلانغان كىشىلەر بىر كۆ-
رەيلى دەپ، دېڭىز بويىغا باردى. ئۇلار يۇنانلىقلارنىڭ قارارگا-
ھى، تاشلانغان نەرسە ـ كېرەكلەر قاتارىدا غايەت يوغان ياغاچ
ئاتنى، يەنى ئىلاھە ئافىنا قالدۇرۇپ كەتكەن جانغا زامىن سوۋغات-
نى كۆرۈپ ئاغزىنى ئېچىپلا قېلىشتى. كىشىلەر بۇ غايەت يوغان
نەرسىنى شەھەرگە ئەكىرىپ كېتىشنى ياكى دېڭىز بويىغا تاشلاپ
قويۇشنى بىلەلمەي مۇنازىرىگە چۈشۈپ كەتتى. قارىمۇقارشى پى-
كىرلەر ھەر تەرەپتىن قارا يامغۇر كەبى ياغدى. بىر چاغدا ھۆر-
مەتلىك شاھىمىز پرىئامۇسنىڭ ئوغلى لائوكون بىرمۇنچە كىشى-
لەرنى باشلاپ غەزەپ بىلەن شەھەردىن چېپىپ چىقىپ، قوڭغۇ-
راقتەك جاراڭلىق ئاۋازى بىلەن ئەقلى دۇمبىسىگە چىقىپ قالغان
كىشىلەرگە مۇراجىئەت قىلدى:
— بىچارە پۇقرالىرىم ـ، سىلەر دۈشمەننى راستىلا چېكى-
نىپ كەتتى دەۋاتامسىلەر؟ سىلەرچە ھىيلىگەر ئودىسسۇس غەلى-
بىنى ترويالىقلارغا مۇشۇنداق ئاسانلا بېرىۋېتەرمۇ؟ بۇ گۇمانلىق
نەرسە بىر بولسا شەھەرگە ھۇجۇم قىلىدىغان قورال، بىر بولسا
بۇنىڭ ئىچىگە يۇنانلىقلار يوشۇرۇنغان. بىز دۈشمىنىمىز بولغان
يۇنانلىقلاردىن ھوشيار بولۇشىمىز كېرەك!
لائوكون كۈچىنى يىغىپ ئاتنىڭ قورسىقىغا ئۇزۇن بىر
نەيزىنى تىقتى. ئۇچلۇق، ئۆتكۈر نەيزە ياغاچتىن ياسالغان ئاتنىڭ

قورسىقىغا چوڭقۇر كىرىپ ياغاچ ئات سىلكىنىپ كەتتى، ئۇنىڭ ئىچى كاۋاك قورسىقىدىن ئىڭرىغاندەك ئاۋاز چىقتى. ئەگەر ئىلاھلار بىزنىڭ تەقدىرىمىزنى ئالدىن بەلگىلەپ قويمىغان، بۇ ساختا غەلىبىدىن بىزنىڭ كاللىمىز قىزىپ قېيىپ كەتمىگەن بولسا، لائوكون چوقۇم كۆپچىلىكنى قايىل قىلغان، كىشىلەر يۇنانلىقلار يوشۇرۇنۇۋالغان بۇ ئوۋنى بىتچىت قىلىپ تاشلىغان بولار ئىدى. ئۇ چاغدا ترويا شەھىرى بۇگۈنگىچە قەد كۆتۈرۈپ تۇرغان بولار ئىدى، پرىئامۇسنىڭ ھەشەمەتلىك ئوردا، قەلئەسىمۇ ھېچنېمە بولمايتتى.

ھالبۇكى، بىز دۆتلۈكىمىزدىن پەرۋانىدەك ئىش قىلىپ يۇنانلىقلار قۇرغان قىلتاققا چۈشتۇق.

ترويالىقلار ياغاچ ئات ئىشىنى قىزىق تالاش - تارتىش قىلىۋاتقاندا، تاغدا مال باقىدىغان بىر توپ چوپان قوللىرى كەينىگە باغلانغان بىر يىگىتنى سۆرىگىنىچە ئىسقىرتىپ يېتىپ كەلدى. بىزنىڭ دۈشمىنىمىز بولغان بۇ يۇنان قەھرىمانى ئىڭرىغان ھالدا، بىزگە ئېچىنىشلىق بىر ئىشنى سۆزلەپ بەردى. ئۇنىڭ بىلەن بىر جەمەت ئودىسسۇس ئۇنى ئىلاھلارغا ئاتاپ قۇربانلىق قىلماقچى بوپتۇ. چۈنكى، ئۇنىڭ بېشىغا بالا - قازا كېلىپ، ئۇنىڭغا ئۇ ئاڭلىمىغان تۈرلۈك جىنايەتلەر ئارتىلىپتۇ. بۇنىڭدىن قورقۇپ يۈرىكى ئاغزىغا تىقىلغان بۇ يىگىت جان ئاچچىقىدا ئارغامچىنى ئۈزۈپ قېچىپ، ئوت - چۆپلۈك ساسلىققا يوشۇرۇنۇۋاپتۇ. ئاچلىق ۋە قورقۇنچتىن پۈتۈن ۋۇجۇدى تىترەپ توختىماپتۇ. ياشاش ئارزۇسىنىڭ يوققا چىققانلىقىدىن يۈرىكى ئېچىشىپتۇ. جاسۇس سىنونىنىڭ يىغلاپ - قاقشاپ توقۇغان بۇ ھېكايىسى كەيپىياتىمىزنى ئۆزگەرتىپ، غەيرەت - جاسارىتىمىزنى يوقلا قىلىۋەتتى. مېھىر - شەپقەتلىك پادىشاھىمىز پرىئامۇسمۇ ئۇنىڭغا ئىچ ئاغرىتىپ، بىزگە بالا - قازا ئېلىپ كەلگەن ئەشەددىي دۈشمىنىمىزگە تىنچلىق، دوستلۇق قولىنى سۇندى. ھىيلىگەر سىنون بىزگە

ئەگەر بۇ ياغاچ ئات سىلەرنىڭ قولۇڭلار بىلەن شەھىرىڭلارغا ئېلىپ كىرىلسە، ئۇ ھالدا ئاسىيانىڭ زور قوشۇنى ئاگامېمنون-نىڭ شەھىرىگە قىستاپ كېلىدۇ - دە، بۇ بالا - قازا يۇنانلىقلار-نىڭ بېشىغا كېلىدۇ، — دېدى. دىئومېدېس بىلەن ئاگامېمنون مىڭدىن ئارتۇق كېمىنى ئىشقا سېلىپ ئون يىل جەڭ قىلىپ بىزنى باش ئەگدۈرەلمىگەنىدى. ھالبۇكى، سىنوننىڭ ئالدامچى-

لىق، ھىيلىگەرلىك بىلەن قىلغان يالغان سۆزلىرى بىزنى ئېشەن-
دۈرۈۋەتتى. ئۇنىڭ ھىيلە ـ مىكرىسى ۋە يالغاندىن توقۇلغان كۆز
ياشلىرى بىزنى ئەل قىلىۋەتتى. سىنونىنىڭ كۆز ياشلىرى لائوئ-
كوننىڭ غەزىپى ۋە مۇنازىرىسىنى بېسىپ چۈشتى. قورقۇنچلۇق
بەختسىزلىك لائوكوننىڭ بېشىغا كېلىش ئالدىدا تۇراتتى.

دېڭىز ئىلاھى نېپتۇنۇسنىڭ كاھىنى بولغان لائوكون نەزىر
ئۆتكۈزىدىغان مېھراب (تومسە) ئالدىدا يوغان بىر بۇقىنى ئۆل-
تۈرۈپ، دېڭىز ئىلاھىغا ئاتاپ نەزىر قىلماقچى بولۇۋاتقاندا،
تىپتىنچ دېڭىز يۈزىدە يۇنانلىقلار يوشۇرۇنغان جايدا تۇرغان ئاجا-
يىپ يوغان ئىككى يىلان، ئەينەكتەك سۈزۈك سۇنى يېرىپ قاتار-
لىشىپ قىرغاققا قاراپ ئۈزۈپ كەلدى. ئۇلار سۇدىن بېشىنى
چىقىرىپ، مەيدىسىنى كېرىپ، تىللىرىنى چىقىرىپ، كۆزلىرى-
دىن ئوت چاقنىتىپ تىنماي ئالغا ئىلگىرىلەيتتى. ئۆركەش ياسى-
غان دېڭىز دولقۇنلىرىنى يېرىپ ماڭغاندا چىققان ئاۋاز ئاجايىپ
كۈچلۈك ئىدى. ياغاچ ئاتنى چۆرىدەپ تۇرغان تروياللىقلار بۇ
ھالەتنى كۆرۈپ قورقۇپ تاتىرىپ كېتىشتى ھەمدە ئالدى ـ ئارقى-
سىغا قارىماي قېچىشتى. يىلانلار ھەش ـ پەش دېگۈچە قىرغاققا
چىقىپ قىپقىزىل ئاغزىنى ئېچىپ كۈشۈلدىغىنىچە ئۇدۇل لائو-
كونغا قاراپ ئۆمىلەشتى. ئاندىن ئۇنىڭ ئىككى ئوغلىغا چىرمىلى-
شىپ باللارنىڭ يۇمران بەدەنلىرىنى چىشلەپ چاقتى. ئاندىن
يالماپ يۇتۇۋەتتى. بۇنى كۆرۈپ لائوكون نەيزىسىنى ئېلىپ بار
كۈچى بىلەن يىلانلارغا ئاتتى. نەيزە بېرىپ سانجىلغۇچە ئارىلىقتا
يىلانلار لائوكوننىمۇ بېلىدىن ئىككى قات چىرمىۋالدى. يەنە پېشا-
نىسىنى ئىككى قات چەمبىرەك شەكلىدە ئورىۋالدى ـ دە، مەغرۇ-
رانە ھالدا بېشىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ كۈشۈلدىدى. لائوكون قاتتىق
تىركەشتى. بېشىدىكى رەڭلىك بوغقۇچ قىپقىزىل قان ۋە قاپقارا
زەھەردىن ھۆللەندى. ئۇنىڭ ئېچىنىشلىق نالىسى پەلەككە يەتتى.
ئۇ ئىككى يىلان لائوكوننى سۆرىگىنىچە قەلئەنىڭ ئۈستىدىكى

قورقۇنچلۇق ئافىنا ئىبادەتخانىسىغا ئەكىرىپ كېتىپ، ئۆزلىرى قالغان كەيىندە تۇرغان ئافىنانىڭ پۇتى ئاستىغا يوشۇرۇنۇۋالدى. ترويالىقلار قاتتىق قورقۇپ قېتىپلا قالدى. كەيىندىن كىشىلەر لائوكون بۇ مۇقەددەس ياغاچ ئاتقا نەيزە سانجىپ، ئىلاھلارنى غەزەپلەندۇرۇپ قويدى، شۇڭا مۇشۇنداق بەدەل تۆلىدى، دېيىشتى ھەمدە ئاتنى دەرھال ئىلاھلار مېھرابىغا ئاپىرىپ، ئىلاھلارغا ئاتاپ دۇئا - تىلاۋەت قىلايلى، دەپ تۇۋلاشتى.

شۇنىڭ بىلەن، بىر بۆلۈك كىشىلەر دەرھال شەھەرگە قايتىپ، سېپىلدىن تۆشۈك ئاچتى. بەزىلەر بولسا ياغاچ ئاتنىڭ پۇتىغا چاق ئورناتتى، ئۇزۇن، يوغان ئارغامچا ياساشتى. شۇ تەرىقىدە بۇ غايەت يوغان ياغاچ ئاتنى سۆرەپ ئىتتىرىپ شەھەرگە ئېلىپ ماڭدى. ئوغۇللار، قىزلار مۇناجات ئېيتقان ھالدا ئۇلارغا ئەگەشتى. سېپىلنىڭ تۆشۈكىدىن ئۆتكۈزگۈچە ياغاچ ئات تۆت قېتىم تاقىشىپ قېلىپ، ئاتنىڭ قورسىقىدىن قوراللار بىر - بىرىگە تېگىپ جاراقشىغاندەك ئاۋازلار ئاڭلاندى. بىراق بىز ترويالىقلارنىڭ چۇقان - سۈرەنلىرى گۈلدۈرمامىدەك كۈچلۈك بولغاچقا، ھېلىقىدەك غەلىتە ئاۋازلار ھېچكىمنىڭ قۇلىقىغا كىرمىدى. شۇنداق قىلىپ بۇ غايەت يوغان ياغاچ ئات شەھەرگە ئېلىپ كىرىلىپ، سىيرىلدۇرۇلۇپ شەھەرنىڭ مەركىزىگە ئاپىرىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىز شەھەر دەرۋازىسىنى ئېچىپ، ئاپەت ياغدۇرغان بۇ ماشىنىنى، يۇنانلىقلارنىڭ بۇ رەزىل سوۋغىسىنى ئۆز قولىمىز بىلەن ترويا شەھىرىگە ئېلىپ كىردۇق.

بەشىنچى قىسسە

قانلىق پاجىئە

پەلەك ئۆز ئوقى ئەتراپىدا چۆرگىلەۋەردى. قاراڭغۇ كېچە ئۆز ماكانىدىن چىقىپ بىپايان زېمىن ۋە ئاسماننى قاراڭغۇ پەردە بىلەن چۈمكىدى. شۇنداقلا قۇۋلۇق، شۇملۇق قىلماقچى بولغان يۇنانلىقلارنى ھەم ئۆز قوينىغا ئالدى. چارچىغان تروياللىقلارنى ئۇيقۇ ئەسىر قىلدى. ئادالەتسىز تەقدىر ئىلاھى جاسۇس سىنوننى قوغدىدى. ئۇ قاراڭغۇلۇقتىن پايدىلىنىپ ياغاچ ئاتنىڭ ئاستىغا بېرىپ، ئاتنىڭ قورسىقىنى بوش تاتىلاشتۇرۇپ، ياغاچ ئاتنىڭ قاپقىنى ئاچتى. يۇنانلىقلار بەئەينى ھوشيار ئوۋچى ۋە تايغانلار ئارىسىدىن قويلارنى مارىلاپ كۆزىتىپ تۇرغان دالا بۆرىلىرىگە ئوخشاش، ياغاچ ئاتنىڭ قورسىقىدىن شەپە چىقارماي چۈشۈشتى. نەيزە، قىلىچلىرىنى ئوينىتىپ ترويا شەھىرىنىڭ بارلىق دەرۋازى-سىنى ئېچىپ، ئۇيقۇ ۋە ھاراق ـ شاراب قوينىدا ياتقان ترويا شەھىرىنى ئىشغال قىلىپ، دەھشەتلىك قىرغىنچىلىققا كىرىشتى. يوشۇرۇنغان يۇنان كېمىلىرى ئوچۇشلۇق شامالنىڭ ياردىمى بىلەن تېزلىكتە قىرغاققا يېتىپ كەلدى. تۈن قاراڭغۇلۇقىنىڭ ھىمايىسىدە چوڭ قوشۇن شەھەرگە گويا كەلكۈن كەبى بېسىپ كىردى. پولات قورغاندەك مۇستەھكەم، پۇختا شەھەر گويا يىل-لاپ تۇرۇپ چىقىرىپ كەتكەن قەغەزگىلا ئوخشاپ قالدى. پۈتۈن شەھەر قالايمىقانچىلىق، يىغا ـ زارە، نالە ـ زار ئىچىدە قالدى. مېيىپ بولغان ۋە يارىلانغان كىشىلەر جەسەتلەر ئۈستىدە ئۆمىلەپ

يۇرۇشەتتى؛ جېنى تۇمشۇقىغا كېلىپ قالغانلارنىڭ نالە ـ زارىنى ئەتلارنىڭ قاۋاشلىرى بېسىپ كەتكەندى؛ ئاياللار ۋە بالىلارنىڭ يىغا ـ زارىسى تېخىمۇ بەك ئېچىنىشلىق بولۇپ، يۈرەكنى پارە ـ پارە قىلاتتى. پۈتكۈل شەھەرنى تاشلانغان قورال ـ ياراغلار ۋە قىپقىزىل قان قاپلىغانىدى.

مۇشۇ خەۋپلىك پەيتتە، تروياىمىزنىڭ بۈيۈك قەھرىمانى هېكتورنىڭ روهى كۆز ئالدىمىزدا پەيدا بولدى. بىچارە، باتۇر چەۋەندازنىڭ هالى خاراب بولۇپ، چىرايىدا قايغۇ ـ ھەسرەت، كۆزلىرى لىق ياشقا تولغانىدى. توپا ۋە قان ئارىلىشىپ ئۇنىڭ يۈزىنى قاپقارا تۇسكە كىرگۈزگەن. تېشىلىپ كەتكەن پۇتىنىڭ ئالىقىنى ئېشىپ كەتكەن، چاچلىرىدا قان ئۇيۇپ قالغان، ساقال ـ بۇرۇتى قاسماق، پۈتۈن بەدىنى جاراھەت ئىدى. توۋا، هېكتورنىڭ ئېسىلزادىلەرگە خاس چىرايلىق، ئالىيجانابلىق چاقناپ تۇرىدىغان يۈزىنى قانداق ئىپلاس نەرسە بۇنداق قارا قىلىۋەتكەندۇ، ئۇنى نېمىشقا بۇ قەدەر ئازاب ـ ئوقۇبەتكە دۇچار قىلغاندۇ؟ هېكتور قاتتىق خۇرسىنىش ئىچىدە ماڭا كەلگۈسى يولۇمنى كۆرسىتىپ بەردى:

— هەي، ئىلاهەنىڭ ئوغلى، لاۋۇلداپ كۆيۈۋاتقان بۇ شەھەردىن نېرى كەت. تەڭرىنىڭ قۇدرىتى بىلەن كۆككە تاقاشقان تروىيا قەلئەسى ئۆرۈلۈپ چۈشتى. ناۋادا بۇ شەھەرنى ئىنساننىڭ كۈچ ـ قۇدرىتى بىلەن ساقلاپ قالغىلى بولسا ئىدى، مەن ئۇنى ئاللىقاچان ساقلاپ قالغان بولاتتىم. هازىر تروىيا ئۆزىنىڭ بارلىق مۇقەددەس نەرسىلىرىنى، ئۆزىنىڭ ئىلاهىنى ساڭا، تروىيالىقلارنىڭ كەلگۈسىدىكى داهىيسى بولغان ساڭا تاپشۇرىدۇ. سەن ئۇلارنى ئېلىپ كېتىپ، ئۇلارغا باشقا بىر ماكان تېپىپ بېرىسەن. سېنىڭ تەقدىرىڭ ئۇلار بىلەن چەمبەرچاس باغلانغان. سەن دېڭىز ـ ئوكيانلاردىن ئۆتسەڭ، نۇرغۇن جاپا ـ مۇشەققەتكە ئۇچراپ رىيازەت چېكىسەن، يات مىللەتلەرنى بىر ـ بىرلەپ

www.uyghurkitap.com

ئىشغال قىلىسەن. ئاخىرىدا بۈيۈك بىر شەھەر بەرپا قىلىسەن. ئاندىن ھېكتور مۇقەددەس رەڭلىك بوغقۇچ، چەكسىز قۇدرەتلىك ئىلاھە ۋېستانىڭ ھەيكىلى ۋە ئۇنىڭ مەڭگۈ ئۆچمەس مەشئىلىنى ماڭا بەردى.

ئاھ! ھېكتور، شەھىرىم ئوت يالقۇنى ئىچىدە تۇرسا، مەن قانداقمۇ خاتىرجەم بولالايمەن، ئاھۇ - زار پەلەكنى تىترىتىۋات- سا، بۇ يەردىن كېتىشكە يۈرىكىم قانداق چىدايدۇ؟ سېنىڭ ھەسرەتلىك چىرايىڭنى كۆرۈپ يۇنانلىقلارغا تېخىمۇ بەك غەزىپىم كەلدى. قوراللارنىڭ دەھشەتلىك جاراڭلاشلىرى، ئاياللارنىڭ قۇتقۇزۇڭلار دەپ جېنىنىڭ بارىچە چىرقىراشلىرى، قولىقىمدا ئەكس سادا ياڭرىتىپ، قولىقىمنى ئاغرىتىۋاتىدۇ. پۈتۈن شەھەر كۆيۈۋاتىدۇ، ياغاچ ئات بولسا شەھەر مەركىزىدە غادىيىپ تۇر- دۇ. ئاتەش ئىلاھى فوركان قۇتراۋاتىدۇ، پەلەككە يەتكەن ئوت يالقۇنى كەڭرى كەتكەن خىڭئۇم دېڭىز بوغۇزىنى قىزارتتى. دېي- فوبۇسنىڭ ئازادە، ھەشەمەتلىك قەسرى كۇمپەيكۇم بولدى. يۇ- نانلىقلار ئەمدى بۇ شەھەرنىڭ ھۆكۈمرانى، ئىگىسى بولدى. مانا بۇ ئىشلار قېنىمنى ئۇرغۇتۇپ، مېنى باتۇر بولۇشقا روھلاندۇ- رۇپ، جەڭگە كىرىشكە ئۈندىمەكتە. مەن قولۇمغا قورال ئېلىپ، بارلىق ھەمراھلىرىمنى يىغىپ، ئوت دېڭىزىغا ئايلانغان شەھەرگە كىرىپ جەڭ قىلماقچى بولدۇم. غەزەپ مېنى ساراڭ قىلىپ ئەقلى - ھوشۇمدىن ئايرىدى. شۇنىڭ بىلەن مەن ھېكتورنىڭ سۆزلىرىنى تامام خىيالىمدىن چىقىرىۋېتىپ، جەڭ قىلىپ شەرەپ بىلەن ھاياتىمنى ئاخىرلاشتۇرماقچى بولدۇم. بۇنداق ئۆلۈش چەكسىز شەرەپلىك ئىدى، مەن ھەم ئۇلۇغۋار ترويا شاھىغا يۈز كېلەلەيتتىم.

مەن بىر تۇركۇم ياش، باتۇر يىگىتلەرنى يىغىپ ئوتقا ئۆ- زۇمنى ئاتتىم، جەڭگە ئاتلاندىم. شەپقەتسىز قىساس ئىلاھەسى- نىڭ ئاۋازى قەيەردە ياڭرىسا، قەيەردە ئادەملەرنىڭ ئاۋازى ۋە

www.uyghurkitap.com

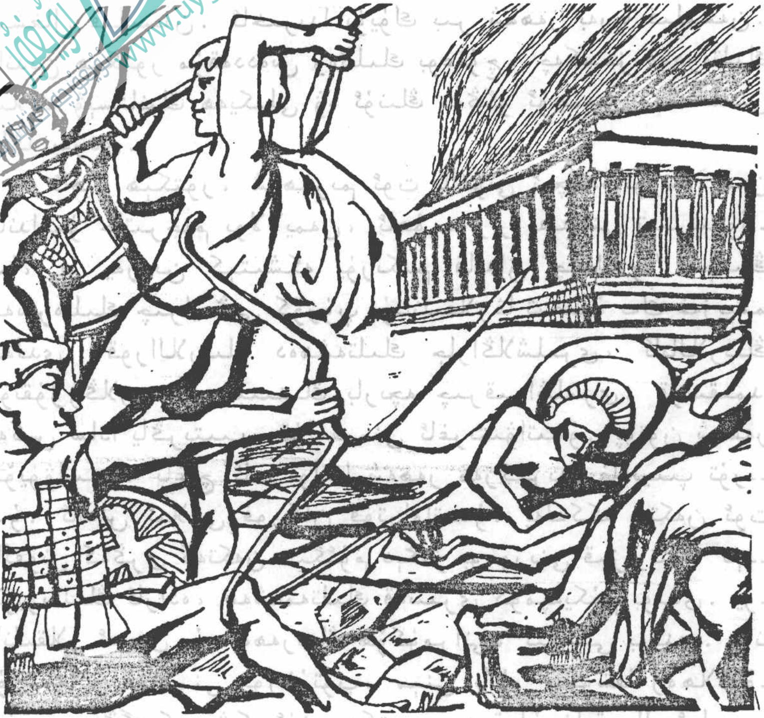

پالۋانلارنىڭ جەڭ شاۋقۇنى ئاڭلانسا شۇ يەرگە چاپتىم. قىساس ئېلىش ئىستىكى بىزنى شۇنچىلىك ئەسەبىيلەشتۇرۇۋەتتىكى، بىز بەئەينى تۇمان ئىچىدە ئۇلجا ئىزدەۋاتقان ئاچ بۆرىگە ئوخشاپ قالغاندۇق. شۇڭا دۆلىتىمىزگە ھىمات بولۇپ تۇرغان، دۆلىتىمىزگە تەۋە ئىلاھلار ئىبادەتخانىلىرى ۋە نەزىر - چىراغ مېھرابلىرى قولىمىزدىن كېتىپ قالغان، بىز ياردەم بېرىپ قۇتقۇزماقچى بولغان شەھەر كۆيۈۋاتقان ئەھۋالدىمۇ بىز ھەممىنى بىر يولىلا دوغا چىقىرىپ ئېلىشتۇق.

بىز دۇشمەن بارگاھلىرىدىن، يامغۇردەك يېغىۋاتقان ئوقلار ئارىسىدىن ئۆتۈپ ئۆلۈمگە ئۆزىمىزنى ئاتتۇق، شۇ چاپقىنىمىزچە

شەھەر مەركىزىگە باردۇق. باردۇقيۇ، يۈرىكىمىز قاراڭغۇ كېچى-
دەك قاراڭغۇلىشىپ كەتتى. ئاھ، بۇ كۈندىكى قانلىق قىرغىنىد-
چىلىق ۋە ئۆلۈم - يېتىمنى قانداق تىل بىلەن تەسۋىرلەي ئەم-
دى. بۇنداق قىلىشقا تىلىم كۆيىدۇ. چۈنكى، ئەۋلادتىن ئەۋلاد
قۇدرەتلىك دەپ ئاتىلىپ كېلىۋاتقان قەدىمىي پايتەخت يوقالغان،
كوچىلار، قورۇ - ئۆيلەر، ئىبادەتخانا بوسۇغىلىرىدا ئۆلۈكلەر
تولۇپ كەتكەن. ئاھ دەردىم!

بىز شەھەردە يۇنانلىقلارنىڭمۇ قېنىنى دەريا قىلىپ ئاقتۇر-
ماقچى بولدۇق - تە، ئاندروگىئوس ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرىدىن
بىرمۇنچىسىنى ئۆلتۈرۈپ، جەھەننەمگە يولغا سالدۇق. يۇنانلىق-
لارنىڭ سىياقىغا كىرىۋېلىپ، ئۇلار بىلەن ئارىلاشىپ جەڭ قىل-
دۇق. بەئەينى ھەر تەرەپكە ئۆزىنى ئۇرغان بوران كەبى ھەر
تەرەپتە جەڭ قىلدۇق. يۇنانلىقلار يىقىلماقتا، قىلىچلىرىمىز
قانغا بويالماقتا ئىدى. بىزدىنمۇ كروئىبۇس ۋە رىپېئۇسلار قۇر-
بان بولدى. ئاھ ترويا، ئۇ كۆيۈپ كۈل بولغانلىقى ئۈچۈن،
قېرىنداشلىرىمنىمۇ ئوت يالقۇنىغا ئايلاندۇرۇۋەتتى. سىلەر گۇ-
ۋاھ بولۇڭلار، قېرىنداشلىرىم يىقىلغان چاغدا، مەن يۇنانلىقلار-
نىڭ قىلىچ - نەيزىسىدىن ھەرگىزمۇ ئۆزۈمنى قاچۇرمىدىم.

قورقۇنچلۇق، ۋەھىملىك چۇقان - سۈرەن دىققىتىمىزنى
پرىئامۇسنىڭ ئوردىسىغا قاراتتى. بۇ يەردە شۇقەدەر دەھشەتلىك
جەڭ بولۇۋاتاتتىكى، بۇنىڭ ئالدىدا باشقا جايلاردا بولۇۋاتقان جەڭ
ھېچقانداق دەھشەتلىك ھېسابلانمايدۇ. بۇ يەردە بىز ئىنتايىن
دەھشەتلىك مەنزىرىنى كۆردۇق. قەبىھ يۇنانلىقلار ھەممە يەرگە
يامىرىغان چېكەتكىلەردەك كۆپ بولۇپ، ئۆگزىلەرگە چىقىۋالغاند-
دى، قاتارلىشىپ تۇرۇپ ئوردا دەرۋازىسىغا ھۇجۇم قىلىۋاتاتتى
... بىز مەخپىي يول بىلەن ئوردىنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ ئېگىز
پوتەيگە چىقىۋالدۇق. ئوردا ئىچى قالايمىقانچىلىق، نالە - زار
بىلەن تولغانىدى. پۇختا ئىشىكلەر قوش بىسلىق پالتا بىلەن

چانالدى. ئارىسىغا مىس ئېلىنغان ئىشكىلەرمۇ كېشەكلىرىدىن ئاجرىتىۋېتىلدى. ھەرەمدىكى ئاياللارنىڭ مەيدىسىگە ئۇرۇپ يىغلاشلىرى، ئېچىنىشلىق توۋلاشلىرى، قوتقۇزۇش تەلەپ قىلغان ئاۋازلىرى پەلەككە يەتتى. يۇنانلىقلار ئاخىرىدا ئوردا دەرۋازىسىنى بۇزۇپ ئېچىپ، يوپۇرۇلۇپ كىرىپ ئوردىنى ئىشغال قىلىۋالدى. بۇلۇڭ - پۇچقاقلارمۇ قالمىدى. ئۇلار بەئەينى تۇغاننى بۆسۈپ كۆپۈكلىشىپ ئاققان، ئالدىنى توسقان ھەرقانداق توسالغۇنى سۈپۈرۈپ ئېقىتىپ ئېتىزلارنى بېسىۋالغان، قوتانلاردىكى قويلارنى ئاققۇزۇپ كەتكەن كەلكۈنگە ئوخشاش ئىدى. ھەتتا ھەيۋىسى، قورقۇنچلۇقى كەلكۈندىن بەتتەر يامان ئىدى. ئاھ، تروپا ئوردىسى ئاياغ - ئاستى قىلىندى، 50 ئېغىز ھەرەمخانىدا ئەسلىي شاھزادىلەر، خانزادىلەر خۇشال - خۇرام ئويناپ - كۈلۈپ ياشاشقا تېگىشلىك ئىدى. ھەشەمەتلىك تۈۋرۈكلەرگە باشقا شەھەرلەردىن سوۋغا قىلىنغان قىممەت باھالىق قورال - ياراغلار ئېسىلىشقا تېگىشلىك ئىدى. ئەپسۇسكى، ھازىر بۇلارنىڭ ھەممىسى كۆپۈككە ئايلاندى.

شەھەرنىڭ دۈشمەن قولىغا چۈشۈپ كەتكەنلىكىنى كۆرگەن ئۇلۇغ پادىشاھىمىز پرىئامۇس ياشىنىپ قالغىنىغا قارىماي، باتۇر ياش يىگىتلەرگە ئوخشاش مۇستەھكەم ساۋۇت - دۇبۇلغىنى تىترەپ تۇرۇپ كىيىپ، بېلىگە ئەسقاتمايدىغان شەمشەردىن بىرنى ئېسىپ، دۈشمەن ئارىسىغا ئېتىلىپ كىرىپ جەڭدە شېھىت بولدى. ئاكىللېسنىڭ ئوغلى، ۋەھشىي پرۇس پرىئامۇسنىڭ كۆزىچە ئاۋۋال ئۇنىڭ ئوغلى پرىدورۇسنى ئۆلتۈردى، ئاندىن دەلدەڭشىپ ئارانلا تۇرغان بوۋاينى سۆرەپ ئىلاھىي مېھراب ئالدىغا، ئوغلىنىڭ قېنىغا مىلەپ ئەكەلدى - دە، سول قولىدا بوۋاينىڭ چېچىدىن تۇتۇپ، ئوڭ قولى بىلەن قىلىچنى بوۋاينىڭ قارنىغا تاكى سېپىغىچە تىقتى.

شۇنداق قىلىپ، پرىئامۇسنىڭ ھاياتى تۈگىدى. تەقدىرنىڭ

ئادالەتسىز ئورۇنلاشتۇرۇشى نەتىجىسىدە، ئۇنىڭ ھاياتى ئەنە شۇنداق پاجىئەلىك يوسۇندا ئاياغلاشتى، يەنى ئۇ ترويانىڭ ئاسمان - پەلەك ئوت ئىچىدە كۆيۈۋاتقانلىقىنى، زىرائەتلىرى مول، خەلقى باياشات، ئاسىيادىكى قۇدرەتلىك دەپ ئاتالغان ترويا- نىڭ گۇمران بولغانلىقىنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرۈپ ئۆلدى. ئىلگىرى ئاجايىپ شان - شەرەپلەر قۇچقان، تەڭداشسىز قۇدرەت كامالەت بىلەن شۆھرەت قازانغان پادىشاھنىڭ قاۋۇل تېنى دېڭىز ساھىلىدا سوزۇلۇپ ياتاتتى. ئۇ ئەمدى نامسىز بىر جەسەتكە ئايلانغانىدى.

بىزنىڭ ئۇلۇغ قەدىمىي پايتەختىمىز، بىز ترويالىقلارنىڭ يۇرت - ماكانى مانا مۇشۇ تەرىقىدە گۇمران بولدى. ئەمدى ئۇنىڭ ھەممە يېرىنى يۇرەكنى پارە - پارە قىلىدىغان ئېچىنىشلىق يىغا - زار، ھەر خىل قورقۇنچلۇق سىياقتا ئۆلگەن جەسەتلەر، بارىدىغان يېرى يوق سەرسان ئەرۋاھلار قاپلىدى.

بەختكە يارىشا ئامان قالغان ترويالىقلار مانا بىز، دادام

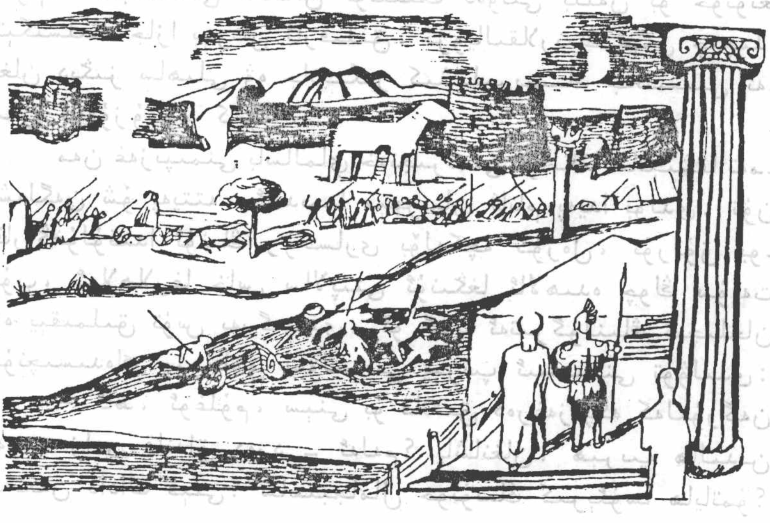

www.uyghurkitap.com

دېمەتلىك ياشنىپ قالغان پادىشاھنىڭ پاجىئەلىك يوسۇندا ئۆلتۈ-
رۈلگەنلىكىنى كۆرگىنىمىزدە، كاللامدا شۇئان قەدىردان دادا-
نىڭ ئوبىرازى زاھىر بولدى، مەن يەنە خوتۇنۇم كىرىيئۇسا،
تالان - تاراج قىلىنغان ئائىلەم ۋە ئوغلۇمنىڭ تەقدىرىنى ئويلى-
دىم. مەن ئويۇمنى بىر باشقا چىقىرالماي، قانداق قىلىشىمنى
بىلەلمەي، ئۇيان - بۇيان قاراپ تۇرغىنىمدا، ۋىستا ئىبادەتخانى-
سىنىڭ دەرۋازىسىغا يېقىن جايدا يوشۇرۇنۇپ تۇرغان ھېلېنىغا
كۆزۈم چۈشۈپ قالدى. بۇ پاجىئەلىك ئۇرۇشنىڭ قوزغىلىشىغا
سەۋەب بولغىنى مۇشۇ خوتۇن، تروياني گۇمران قىلغىنى مۇشۇ
خوتۇننىڭ تەڭداشسىز گۈزەل رۇخسارى ئەمەسمۇ؟ شۇئان پۈتۈن
ۋۇجۇدۇمدا قىساس ئوتى يېلىنجاپ، گۇمران بولغان ۋەتىنىم
ئۈچۈن قىساس ئېلىش ئىستىكى مېنى ئىلىكىگە ئالدى. بىر
ئايالنى جازالاش گۇناھ بولسىمۇ، بۇ خىل جازالاش كىشىگە
خاتىرىلىگۇدەك شان - شەرەپ، غەلىبە تۇيغۇسى بېرەلمىسىمۇ،
بۇنداق غەلىبە ئالقىشلانمايدىغان بولسىمۇ، مەن ئۇنى ئۆلتۈرۈ-
شۈم، قەلبىمدىكى قىساس ئوتىنىڭ دەۋتى بىلەن بۇ خوتۇنغا
تېگىشلىك جازا بېرىش ئارقىلىق، تروياللىقلارنىڭ قېنى چېچىل-
غان دېڭىز ساھىلى ۋە جانجىگەر كىشىلىرىمنىڭ جەسىتىنى ئە-
مىن تاپقۇزۇشۇم كېرەك.

مەن غەزىپىمنى باسالماي خەنجىرىمنى ئۇنىڭغا سانجىشقا تەم-
شەلگەن شۇ پەيتتە، ئالدىمدا مېھرىبان ئانام پەيدا بولدى. تۇن
قاراڭغۇلۇقىدا ئۇنىڭ رۇخسارى بۆلەكچە گۈزەل، نۇرلۇق بو-
لۇپ، ئىلاھلارغا خاس سالاپىتى ئۇنىڭغا ئالاھىدە چوڭ سۈپەت
ۋە يېقىملىق تۈس بەرگەنىدى. ئۇ گويا ئەتىرگۈلنىڭ ئېچىلغان
غۇنچىسىدەك چىرايلىق لەۋلىرىنى يېرىپ ئىسمىمنى توۋلىدى:

— ئاھ، ئوغلۇم، سېنى بۇ قاتتىق دەرغەزەپكە كەلتۈرگەن
نەرسە زادى قانداق دەرد - ئەلەم؟ ياشانغان، ھېرىپ ھالىدىن
كەتكەن دادائىڭ قېنى؟ ساھىبجامال خوتۇنىڭ كىرىيئۇسا ھاياتمۇ؟

ئوماق، ئامراق ئوغلۇڭ ئاسكانىئۇس نەدە؟ سېنىڭ ئاتا ـ ئانا، خوتۇن بالىلىرىڭنىڭ غېمىنى يېگىنىڭ قېنى؟ ناۋادا ئۇلارنىڭ ھالىدىن مەن خەۋەر ئالمىغان بولسام، ئۇلار ياكى ئوتتا كۆيۈپ كۈلگە ئايلانغان، ياكى دۈشمەننىڭ قولىدا ئۆلگەن بولاتتى. ئاھ ئوغلۇم، بىچارە، باي ـ باياشات تروياني گۇمران قىلغىنى، پەلەككە تاقاشقان ھەيۋەتلىك قەلئە، ئوردا ـ سارايىنى تۇپتۇز قىلىۋەتكىنى گۇناھكار ھېلېننىڭ گۈزەل جامالى ئەمەس، ئەيىب-لىنىشكە تېگىشلىكى پارىسمۇ ئەمەس، بەلكى تەڭرىشاھ، شەپقەت-سىز ئەرش ئىلاھى! ئەتراپىڭدىكىسى پۈتۈنلەي قاراڭغۇلۇق ئىچىد-دىكى ساختا كۆرۈنۈش. سېنىڭ ئىنسانلارغا خاس كۆزۈڭنى قارا بۇلۇت توسۇۋېلىپ ھېچ نەرسىنى كۆرسەتمەيۋاتىدۇ. ماڭا قارا ئوغلۇم، بۇ قاراڭغۇ پەردىنى ئېچىۋېتەي. ئاناڭنىڭ بۇيرۇقىدىن باش تارتمىغىن، ئىلاھنىڭ نەسىھىتىگە قۇلاق سېلىش ۋە ئۇنىڭغا ئەمەل قىلىشنى رەت قىلمىغىن. ئەنە قارا، مانا قارا، ئوغلۇم، تاش ـ كاھىش پارچىلىرى تاغدەك دۆۋىلەنگەن، ئىس ـ تۈتەك ۋە توپا ـ چاڭ ئاسمانغا كۆتۈرۈلۈۋاتقان بۇ جايدا، دېڭىز ئىلاھى نېپتۇنۇس غايەت زور ئۈچ ئاچا يالمانلىق نەيزە بىلەن ترويا سېپىلىنىڭ ئۇلىنى سىلكىتىپ، پۈتۈن شەھەرنى ئۇلى ئۈستىگە غۇلىتىۋاتىدۇ؛ ئاۋۇ يەرگە قارا، تاش يۈرەك يۇنو شەھەرنىڭ غەربىي دەرۋازىسىنى بىرىنچى بولۇپ ئىشغال قىلىپ، بېلىگە قىلىچ ئاسقان ھالدا كېمىدىن چۈشكەن ئىتتىپاقچى قوشۇننى بار ئاۋازى بىلەن يېنىغا چاقىرىۋاتىدۇ؛ ئاۋۇ يەرنى كۆردۈڭمۇ، ئەنە ئافىنا قەلئەنىڭ چوققىسىدا بۇلۇت پەيدا قىلىدىغان قالقاننى تۇتۇپ ئولتۇرىدۇ. قالقاننىڭ ئۈستىگە قويۇلغان قورقۇنچلۇق مېدۇسا-نىڭ بېشى يالتىراپ نۇر چاچرىتىپ تۇرىدۇ. ھەتتا تەڭرى ئاتا يۇپىتېرمۇ يۇنانلىقلارغا مەدەت بېرىۋاتىدۇ ھەمدە ئىلاھلارنى ترو-يالىقلار بىلەن دۈشمەنلىشىشكە كۈشكۈرتۈۋاتىدۇ. شۇڭا دەيمەن

ئوغلۇم، بۇ ئازاب - ئوقۇبەتتىن ئۆزۈڭنى تارتىپ، ئائىلەڭدىكىلەرنى قوغدىغىن. مەيلى سەن قەيەرگە بارما، سېنى قوغدايمەن، سەندىن ھەرگىز ئايرىلمايمەن.

ئانام تۈن قاراڭغۇلۇقىدا غايىب بولدى. مەن ئۆگزىدىن چۈشتۇم. تروياغا ئۆچمەنلىك بىلەن قارايدىغان ئىلاھلارغا دۇچ كەلدىم. ھەممىسىنىڭ تەرى تۇرۇك، تۇرقى قورقۇنچلۇق ئىدى. ئانام يوشۇرۇنچە مېنى ئوت يالقۇنلىرى ۋە دۇشمەن بارگاھىدىن ئۆتكۈزدى. شۇڭا، دۇشمەننىڭ نەيزە - مىلتىقلىرى ماڭا يول بەردى، لاۋۇلداپ كۆيۈۋاتقان ئوتلارمۇ ئارقىسىغا چېكىندى. شۇنىڭ بىلەن مەن دادامنىڭ كونا قورۇسىغا كېلىۋالدىم.

كۆز ئالدىمدىكى ترويا شەھىرى ئوت دېڭىزىغا ئايلانغانىدى، ئوت يالقۇنى تۈۋرۈك كەبى چوڭلۇقتا كۆتۈرۈلۈپ پەلەككە كۆتۈرۈلۈۋاتاتتى. ئەزرائىللار چارىلاپ ئۆيمۇئۆي كىرىپ - چىقىپ يۈرەتتى. دېڭىز ئىلاھى نېپتۇنۇسنىڭ بۇ شەھىرى ئۆزۈل - كېسىل ۋەيران بولۇپ، پەقەت ئۇلىلا قالغانىدى. بۇ ھال بەئەينى كېسىۋېتىلگەن ئاسمان - پەلەك يوغان دەرەخ تىنىماي تەۋرىنىپ، ئاجىزغىنا نالە قىلىپ تاغ بېلىگە ئاستا يىقىلغانغا ئوخشايتتى.

مېنىڭ دادام، جاھىل، ئەمما قەھرىمان دادام ياشىنىپ قالغاندا سەرگەردان بولۇپ ياشاشنى خالىمىدى، ئەمما مەن دۇشمەنلەرنىڭ ئۆيۈمگە بېسىپ كىرىپ دادامنى، ئوغلۇم ۋە خوتۇنۇمنى ئۆلتۈرۈشىگە، ئۇلارنىڭ بىر - بىرىنىڭ قېنىغا مىلىنىپ يېتىشىغا قانداقمۇ قاراپ ۋە چىداپ تۇرالايمەن؟ مېھرىبان ئانا، سىز مېنى مۇشۇنداق پاجىئەنى كۆرسۇن دەپ ئۇرۇش ئوتى ئىچىدىن ئېلىپ چىققانمىدىڭىز؟ ئاھ دادا، ئەمدى مەۋجۇتلۇقتىن قالغان بۇ شەھەردىن بىز بىلەن بىللە ئايرىلىشقا ماقۇل دەڭ.

تۇساتتىن ئوغلۇم ئاسكانىئۇسنىڭ بېشىنىڭ چوققىسىدا سۇس ئوت ئۇچقۇنى پەيدا بولۇپ، ئۇنىڭ چېچىنى يالاشقا، پېشا-

نسىنى ئۇراپ ئايلىنىشقا باشلىدى. ئەمما بالامنى كۆيدۇرمىدى. تەڭرىنىڭ بۇ بېشارىتى دادامنى قايىل قىلدى. مەن دەرھال قوڭۇر رەڭ شىر تېرىسىنى دادامنىڭ دۈمبىسى ۋە ئېگىلگەن بويىنىغا يېپىپ ئۇنى يۈدۈدۈم. ئوغلۇم ئاسكانىئۇس ئوڭ قولۇمنى تۇتۇپ چوڭ - كىچىك چامداپ مەن بىلەن ماڭدى. خوتۇنۇم كەينىمىزدىن ماڭدى. بىز ناھايىتى قاراڭغۇ جايلار بىلەن ماڭ- دۇق. مەن ئەزەلدىن دۈشمەنلەرنىڭ ئوق - يامغۇر كەبى يېغىۋات- قان قورالىرىدىن قورقمىغان، قارا قاغىدەك يوپۇرۇلۇپ كەلگەن دۈشمەن قوشۇنى ئالدىدىمۇ چىرايىمنى ئۆزگەرتمىگەنىدىم. ئەمما ھازىر مەن كېلىۋاتقان ئوغلۇم ۋە خوتۇنۇمنىڭ، دۈمبەمدە يۈدۈپ كېتىۋاتقان دادامنىڭ غەم - تەشۋىشى تۈپەيلىدىن سەلكىن شامال- دىنمۇ قورقۇپ كېتىۋاتاتتىم، بىرەر شەپىنى ئاڭلىسام قورققى- نىمدىن يۈرىكىم ئاغزىمغا تىقىلىپ قېلىۋاتاتتى.

يولدا بەختكە يارىشا ئامان قالغان بىر قىسىم تروياللىقلار بىلەن ئۇچراشتۇق. دۈشمەنلەرنىڭ ئوقيا - نەيزىلىرىدىن ۋە ئادەمنى كۆيدۈرۈپ كۈل قىلىدىغان كۈچلۈك ئوتتىن ئامان - ئېسەن ئۆتۈپ كەتتۇق. بىلمىدىم، قايسى بىر ئىلاھ مەن بىلەن قارشىلاشتىكىن، مەن ئەقلىمدىن ئادىشىپ، تونۇش كوچىلاردىن ئادىشىپ كەتتىم - دە، شور پېشانە خوتۇنۇمنى يوقىتىپ قويدۇم. بۇ ئېغىر دەردتىن ئەقلىم كاللامدىن ئۇچتى - دە، جىمىكى ئىلاھلارنى، بارلىق ئادەملەرنى تىللاپ قارغاپ كەتتىم. بۇ كۆيۈ- ۋاتقان شەھەردە كۆرگەنلىرىم ئاز بولغىيمىدى؟ مەن يەنە ساۋۇت - دۇبۇلغامنى كىيىپ، ھاياتىمنىڭ نىمە بولۇشىغا پەرۋا قىلماي، ئوت ئىچىدە پۈتۈن شەھەرنى كېزىپ ئاختۇرۇپ چىق- تىم. ئەلەملىك چاقىرىشلىرىم خوتۇنۇم كىرېئۇسانىڭ ئەرۋاھىنى يېنىمغا باشلاپ كەلدى. مەن ئۈچ قېتىم ئۇنى قۇچاقلىدىم، ئەمما ئۇ ئۈچلا قېتىم باغرىمدىن سۇغۇرۇلۇپ چىقىپ كەتتى. بەئەينى

بىردىنلا سوققان شامال، گويا بىر چۈش كەبى كۆز يۇمۇپ - ئاچقۇچە ئارىلىقتا غايىب بولدى. قاتتىق يىغلىدىم، ياشلىرىم دەريا بولۇپ ئاقتى. كېيىن مەن شەھەردىن ئامان - ئېسەن چىقىپ كەتتىم. كېرىئۇسا بولسا بۇ خارابە شەھەردە مەڭگۈگە قېپقالدى.

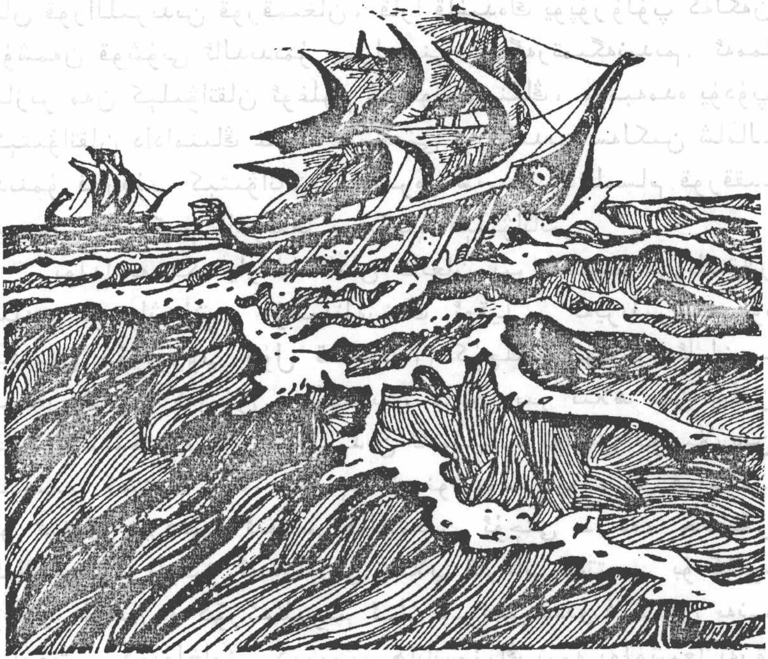

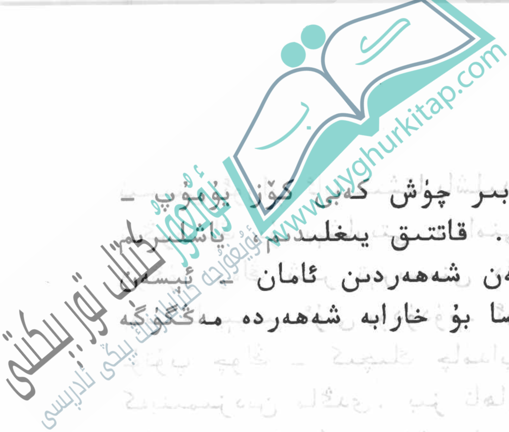

ئالتىنچى قىسسە

تەڭرىنىڭ ئەمرى

تەڭرى ئاسىيادىكى دۆلەت تروي ۋە پرىئامۇسنىڭ بىگۇناھ پەرزەنتلىرى، خەلقىنى يوق قىلىۋېتىشنى قارار قىلدى. شۇنىڭ بىلەن، ھەممىگە تەكەببۇرانە قارايدىغان تروي، نېپتۇنۇسنىڭ شەھىرى تروي ئىس - تۈتەك ئىچىدە تۈزلىنىپ پۈتۈنلەي گۇمران بولدى. بىز، يەنى ترويانىڭ ئامان قالغان ئازغىنا ئوغلانى تەڭرىنىڭ ئەمرىگە بىنائەن ۋەتىنىمىزدىن ئايرىلىپ، يوچۇن يىراق ياقا يۇرتلارغا سۈرگۈن قىلىندۇق. بىز ۋەتىنىمىزنىڭ دېڭىز قىرغاقلىرىدىن، پورت، قولتۇق، ئېتىز - داللىرىدىن، ئەمدى مەڭگۈ جۇت بولۇشتىن قالغان ترويادىن كۆز ياش قىلىپ ئايرىلدۇق. مەن قېرىنداشلىرىم، ئوغلۇم، ھەرقايسى جايلارنىڭ ئىلاھلىرى ۋە تروي ئىلاھىنى ئېلىپ ، سۈرگۈن قىلىنغانلار سۈپىتىدە دېڭىزغا چىقتىم.

بىز دېڭىزدا ئۇزۇپ يۈرۈپ كۆرمىگەننى كۆردۇق، بىزگە ئەڭ يېقىن دېڭىز قىرغىقىغا چىقىپ يېڭىدىن ئۆز شەھىرىمىزنى بەرپا قىلىش ئارزۇسىدا بولدۇق. شۇنداق قىلىپ، بىز دەسلەپ ئۇرۇش ئىلاھى مارىس تەۋەلىكىدىكى دۆلەتكە باردۇق. بۇ يەردە گىلاس، مىرتاس (خۇشبۇي، ئاق كۆكۈل، دائىم يېشىل تۇرىدىغان نوتا ئۆسۈملۈك) تىن قويۇق، قاپقارا قان ئاقىدىكەن ھەمدە ئازابلىق ئىڭرىغاندەك، نالە قىلغاندەك ئاۋاز چىقىرىدىكەن. بۇنداق بولۇشىدىكى سەۋەب، بۇ ۋەھشىي زېمىن پرىئامۇسنىڭ ئوغ-

www.uyghurkitap.com

لى پرىدورۇسنىڭ ئالتۇنلىرىنى بۇلاپ كەتكەن، بۇ يەرگە پاناھلە-نىپ كەلگەن ترويالىقلارنى نەيزە بىلەن ئۆلتۈرۈۋەتكەنىكەن. ئۆلۈپ كەتكەنلەر بۇ ئاچ كۆز شەھەردە قان ئاققۇزىدىغان يېشىل دەرەخلەرگە ئايلىنىپ كەتكەنىكەن.

بىز بۇ يەردىن قېچىپ چىققاندىن كېيىن، ئاپوللونىڭ شە-ھىرى، يەنى دېڭىزدىكى بىر مۇقەددەس ئارالغا باردۇق. مەن بۇ يەردىكى تاش بىلەن سېلىنغان قەدىمىي ئىبادەتخانىغا زور ھۆرمەت بىلەن كىرىپ دۇئا ـ تىلاۋەت قىلىپ مۇنداق دېدىم:

ئاھ! ئاپوللو، بىز بەك ھېرىپ كەتتۇق. تروياديكى جەڭ قوراللىرىنىڭ ئاۋازى تېخىچە قۇلىقىمىزدا جاراڭلاپ تۇرىدۇ، قىپقىزىل قانلار كۆزىمىزگە كۆرۈنۈپ تېنىمىزنى شۈركۈندۈرۈۋا-تىدۇ، كەلگۈسىمىز تولىمۇ قاراڭغۇ، شۇڭا بىزنى ئۆزىمىز تەئەل-لۇق بىر زېمىنغا ئىگە قىلغايسىز، بىزگە ئەۋلادمۇئەۋلاد مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدىغان بىر شەھەر ئاتا قىلغايسىز!

گېپىم تۈگەش بىلەن تەڭ، بىردىنلا جىمى نەرسە، يەنى ئىبادەتخانىنىڭ ئىشىك ـ راملىرى، ئىلاھىي لاۋىر دەرىخى، ئەتراپتىكى تاغلار لەرزىگە كېلىپ تەۋرىگەندەك بولدى. كۆكتىن ياڭراق بىر ئاۋاز كەلدى:

— ئېگىلمەس ـ سۇنماس ترويالىقلار، سىلەر ئەجدادىڭلار تۇغۇلغان زېمىنغا بېرىڭلار! ئۇ يەر سىلەرنى قارشى ئالىدۇ، سىلەرنى باقىدۇ. بېرىپ ئىلگىرىكى ئاناڭلارنى ئىزدەڭلار. ئۇ يەردە ئانېئاس جەمەتى، يەنى ئانېئاسنىڭ ئوغلىنىڭ ئوغلى، نەۋرە ـ چەۋرىلىرى پۈتۈن دۇنياغا ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ.

ئاپوللونىڭ ئىلاھىي ئەمرى ئۈمىدسىز قەلبىمىزنى نۇرلان-دۇردى، ئارزۇ ـ ئۈمىد شاماللىرى كېمىلىرىمىزنىڭ يەلكىنىنى قايتىدىن لەپىلدەتتى. شۇنىڭ بىلەن بىز ئەجدادىمىز ياسىئوس ماكان تۇتقان «غەربىي دىيار»غا قاراپ يولغا چىقتۇق.

بىپايان دېڭىزنىڭ چېكى يوق ئىدى، قۇرۇقلۇقمۇ كۆرۈن-

www.uyghurkitap.com

مەيتتى. بىز كۆز يەتكۈسىز كۆك بىلەن بىر رەڭدىكى دېڭىزنىڭ گۈزەل مەنزىرىسىنى زوق - شوخ بىلەن تاماشا قىلىۋاتقان چاغدا، تۇساتتىن باش ئۈستىمىزدە قاپقارا بۇلۇت پەيدا بولۇپ، جاھاننى قاراڭغۇلۇق قاپلاپ بوران چىقىشقا باشلىدى. ھەش - پەش دېگۈچە قارا بۇلۇتلار دېڭىز قاينىمىدەك قايناپ، بوران قۇتراپ ئاسماننى چاقماق يېرىپ ئۆتتى، ھاۋا گۈلدۈرلەپ يامغۇر قۇيۇلدى. بىز نىشاندىن ئادىشىپ كەتتۇق. كېمىلىرىمىزمۇ چېچىلىپ كەتتى. بىز پايانى كەڭ دولقۇنلۇق دېڭىزدا دەم چۆكۈپ، دەم لەيلەپ يۈرەتتۇق. ئاق يېغىن قۇياشنى تۇسۇۋالغانلىقتىن يارامىلىق رول-چىمىز پالىنۇرۇسمۇ شۇ ۋاقىتنىڭ كېچە ياكى كۈندۈز ئىكەنلى-كىنى ئايرىيالمىدى. قايسى تەرەپكە قاراپ مېڭىشنىمۇ بىلەلمى-دى. بىز تۇپتوغرا ئۈچ كۈن دېڭىزدا لەيلەپ يۈردۇق. تۆتىنچى كۈنى قۇرۇقلۇقتا كۆزىمىز چۈشتى. يىراقتىن تاغ - ئېدىرلار ۋە لەيلەپ ئاسمانغا كۆتۈرۈلۈۋاتقان تۈتۈننى كۆرۈپ پالاقلارنى كۈچەپ ئۇرۇپ، بىزگە سالامۇستاپا كۈننى سالغان دېڭىزدىن ئاخىر ئايرىلىپ، قوش ئارال ستروفادېسقا يېتىپ كەلدۇق.

بۇ ئاراللاردا خارپ ئىسىملىك، ئادەم يۈزلۈك، قوش تەنلىك ئالۋاستىلار بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئالدىدا ھەرقانداق بىر جىن - ئالۋاستى، ھەتتا دوزاختىكى ستىكس دەرياسىدىن چىققان ۋەھ-شىي ئالۋاستىلارمۇ يىپ ئېشىپ قالاتتى. ئۇلارنىڭ بەدىنى قۇش-قا، يۈزى گۈزەل قىزلارغا ئوخشايتتى، گەندىسى شۇنچىلىك سېسىق ئىدى. قوللىرى تىرناقلىقلا ئوخشايتتى. يۈزى ئاچ ئەر-ۋاھلارنىڭكىدەك ساپسېرىق بولۇپ، ئۇلار ئېگىز ئاسماندىن، تىك قىيالاردىن، ھەرقانداق بىر جايدىن شىددەت بىلەن قانات قېقىپ ئېتىلىپ كېلىپ، يېمەكلىكلىرىمىزنى بۇلاپ قاچاتتى. ئۇلارغا نەيزىلىرىمىز، قىلىچلىرىمىز ئۆتمەيتتى. كۆكتە ئادەمنىڭ قۇ-لاق - مېڭىسىنى يېگۈدەك سەت چىرقىراپ، قايتا ھۇجۇم قىلىشقا پۇرسەت كۈتەتتى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىرى ئېگىز قىيادا ئولتۇرۇ-

ۋىلىپ چىرقىراق ئەمما بوغۇق، سەت ئاۋازدا بىزنى تىللايتتى:
— هەي، لائومېدوننىڭ ئەۋلادلىرى، خارىي ناملىق زېمىند-مىزدىن چىقىپ كېتىش، سەنلەر شەھەر بەرپا قىلىدىغان جاي بۇ ئەمەس. ئېسىڭدە چىڭ تۇتۇش، بۇ گەپلەرنى تەڭرى ئاتىغا ئاپوللو دېگەن. ماڭىمۇ شۇ ئاپوللو ئېيتقان. مەن قىساس ئىلاھە-سى. ئەمدى سىلەرگە شۇنى دەيمەنكى، سىلەرنىڭ سەرسان - سەرگەردان بولۇشۇڭلار تامامەن ئىتالىيىنى تېپىشنى مەقسەت قىلىدۇ. سىلەر چوقۇم ئىتالىيىگە ئامان - ئېسەن بارىسىلەر،

ئىتالىيە پورتىغا ئەركىن ـ ئازادە كىرەلەيسىلەر. بىراق بىزنى
ئۆلتۈرۈش قەستىدە بولغىنىڭلارنىڭ جازاسى ئۈچۈن ئاچارچىلىقتا
دۇچار بولۇشتىن، ئاچلىقتا چىدىماي ئۇستەل ـ ئورۇندۇقلارنىمۇ
قويماي يەۋەتكۈدەك ھالغا كېلىشتىن ئىلگىرى، ئىلاھلار سىلەرگە
لەۋزە قىلغان ھەيۋەتلىك، ئېگىز سېپىل بىلەن ئورالغان شەھەر
بەرپا قىلىمىز، دەپ خام ـ خىيال قىلماڭلار! بۇرادەرلىرىمىز
بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ قورققىنىدىن جالاقلاپ تىترەپ، روھى چۈ-
شۈپ بوشاپلا كەتتى.

يەنە نۇرغۇنلىغان قاقاس ئاراللار ۋە كۆككە تاقاشقان تاغ ـ
داۋانلاردىن ئاشتۇق. كۆك بىلەن بوي تالاشقان قەلئەسىمان ئېگىز
تاغ چوققىلىرىدىن ئۆتۈپ، ئاخىر ئىلاھ ئاپوللو ئىبادەتخانىسىنى
كۆردۇق. شۇنداق قىلىپ، بىز كۈتۈلمىگەندە قۇرۇقلۇققا چىقىپ
بىترۇتون شەھىرىگە ئاياغ باستۇق.

www.uyghurkitap.com

يەتتىنچى قىسىم

تۈگىمەس خېيىمخەتەرلەر

بىتروتوندا بىز پرىئامۇسنىڭ ئوغلى ھېلېنۇس ۋە ئۆلۈپ كەتكەن ھېكتورنىڭ ئايالى ئاندروماك بىلەن ئۇچرىشىپ قالدۇق. ھازىر ئۇلار ئەر - خوتۇن بولۇپ، يۇناننىڭ بۇ شەھىرىگە ھۆكۈمرانلىق قىلىدىكەن. ھېلېنۇس ترويادىكى كائوننى خاتىرىلەش ئۈچۈن، بۇ دالىغا «كائون دالىسى» دەپ نام بەرگەن ھەمدە بۇ تاغ باغرىدا ترويا شەھىرىگە ئوخشىتىپ بۇ شەھەرنى بەرپا قىلغانىكەن.

— ئېيتقىنا، بىزنى قانداق شامال بۇ يەرگە ئۇچۇرتۇپ كېلىپ، ترويالىق قېرىنداشلىرىمىز بىلەن دىدار كۆرۈشتۈردى؟ قايسى ئىلاھ بىزنى ياخشى كۆڭلى بىلەن بۇ دېڭىز بويىغا ئەكېلىپ، كەلگۈسىنى بىلەلەيدىغان سىزدەك بېشارەتچى بىلەن ئۇچراشتۇردى؟ ئاھ، ھېلېنۇس، ماڭا ئېيتىپ بەرسىڭىزچۇ؟ ئىلاھلارنىڭ ھەممىسى ئۆزىنى بىر قۇر كۆرسىتىپ ماڭا يىراقتىكى زېمىنغا بېرىپ، ئىتالىيىنى ئىزدەپ تېپىشقا دەۋەت قىلدى. لېكىن ئۇ جاي زادى قەيەردە؟ مەن يەنە قانداق خېيىمخەتەرلەرگە يولۇقىمەن؟ بۇنچىۋالا زور ھەم قىيىن مۇشكۇلاتلارغا قانداق قىلسام بەرداشلىق بېرەلەيمەن؟ — دەپ ھېلېنۇسقا ئىلتىجا قىلىپ ماڭا يول كۆرسىتىشىنى ئۆتۈندۈم.

ھېلېنۇس مېنى قولتۇقلاپ ئاپوللو ئىبادەتخانىسىغا ئېلىپ باردى. بىرقانچە كالا - موزاينى سويۇپ نەزىر قىلىپ، ئىلاھلار-

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

دىن بىزگە بەخت ـ سائادەت تىلىدى. ئاندىن ماڭا مۇنداق دېدى:

— ھەي، ئىلاھەنىڭ ئوغلى، شەيئىلەرنىڭ ئىشلىرىنى، ھادىسىلەرنىڭ يۈز بېرىش تەرتىپىنى تەقدىر ئورۇنلاشتۇرىدۇ. سىز ناھايىتى چوڭ بىر ئىلاھ قوغداۋاتقانلىقى ئۈچۈنلا، دېڭىزلاردىن ئوڭۇشلۇق ئۆتۈپ بۇ يەرگە كېلەلىدىڭىز. سىلەرنىڭ ياقا يۇرتلۇق كىشىلەر ئىلكىدىكى دېڭىزلاردىن ئامان ـ ئېسەن ئۆتۈپ، ئىتالىيە پورتىغا بېرىپ ماكانغا ئىگە بولۇشۇڭلار ئۈچۈن، مەن پەقەت بىرنەچچە ئىشنىلا سىزگە ئېيتىپ بېرەلەيمەن. باشقا ئىشلارنى بولسا تەقدىر ماڭا بىلدۈرمەيدۇ. يۇنومۇ سىزگە ئېيتىشقا يول قويمايدۇ.

— بىرىنچىدىن، سىلەر يەنە ئەگرى ـ توقاي يوللارنى خېلى ئۇزۇن ماڭغاندىن كېيىنلا، يىراقتىكى ئىتالىيىگە يېتىپ بارالايسىلەر. سىلەر ئۈچ بۇرجەك ئارالنىڭ سىرتى بىلەن، يەنى ئوسوگنانىڭ تۇزلۇق دېڭىزلىرىدا يۈرۈشۈڭلار كېرەك. سىلەر يەنە باقىي ئالەمدىكى ئىككى كۆلدىن ۋە قۇياش ئىلاھىنىڭ قىزى كىرېكنىڭ ئارىلىدىن ئۆتىسىلەر، ئاندىن زېمىندا شەھەر قۇرماقچى بولغان جايغا ساق ـ سالامەت يېتىپ بارىسىلەر. سىزگە قانداق بېشارەتنىڭ كۆرۈلىدىغانلىقىنى ئېيتىپ بېرەي. بۇلارنى ئېسىڭىزدە چىڭ تۇتۇڭ: كۆڭلەرنىڭ بىرىدە سىز ئىنتايىن تىت ـ تىت بولۇپ، يۇرت ـ ماكانىڭىزدىن تولىمۇ يىراق، دەريا بويىدا ئايلىنىپ يۈرگەندە، ئەگەر دەريا بويىدىكى كاۋچۇك دەرىخى يېنىدا، يېڭىلا 30 نى كۈچۈكلىگەن يوغان بىر مېكىجىنىڭ ياتقىنىنى كۆرسىڭىز، ئۇ قاردەك ئاق بولسا، يېتىپ تۇرۇپ ئۇنى ئېمىۋاتقان چوشقا كۈچۈكلىرىمۇ ئاق بولسا، دېمەك، سىز كەلگۈسىدە شەھەر بەرپا قىلىدىغان جاي، جاپا ـ مۇشەققەتلىك كۈنلىرىڭىزدىن كېيىنكى ئارامبەخش ماكانىڭىز شۇ دېگەن بولىدۇ. سىز يول بويى نۇرغۇن رىيازەت چېكىسىز، بىراق بۇلاردىن قورقۇپ كەتمەڭ، چۈنكى سىزگە تەقدىر يول كۆرسىتىپ تۇرىدۇ. سىز

ئاپوللوغا ئىلتىجا قىلىپ تۇرسىڭىزلا، ئۇمۇ سىزگە ئىلاھىي قولىنى سۇنۇپ يار ـ يۆلەك بولىدۇ. سىلەر كېمەڭلارنى شاۋقۇن-لۇق دېڭىز دولقۇنلىرىدىن ئۆتكۈزۈپ قىرغاقتا توختاپ، قىرغاقتا مېھراب ياساپ تىلەك تىلىمەكچى بولغاندا، ئىلاھلارنىڭ ئاچچىقى-نى كەلتۈرۈپ قويۇشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن، چوقۇم ئىلاھىي ئۇتقا يۈزۈڭلارنى كۆرسەتمەستىن، چېچىڭلارنى، بېشىڭلارنى قى-زىل ئۇزۇن لاتىدا ئورىۋېلىڭلار. بۇ مۇقەددەس قائىدىگە سىز ۋە بۇرادەرلىرىڭىز چوقۇم ئەمەل قىلىشىڭلار كېرەك. ئۆزىنىڭ پاك-لىقىنى ساقلاش ئۈچۈن، سىزنىڭ ئەۋلادلىرىڭىزمۇ بۇ دىنىي قائىدىگە ئەمەل قىلىشى كېرەك.

— سىز شامال يۆنىلىشى بويىچە بۇ يەردىن ئايرىلىپ سىسى-لىيىگە قاراپ يول ئالغاندا، تار پېلولۇس دېڭىزى بوغۇزى كۆز ئالدىڭلاردا پەيدا بولغان چاغدا، سىز سول تەرەپتىكى قۇرۇقلۇققا يېقىن دېڭىز يولى بىلەن ئىلگىرىلىشىڭىز كېرەك، بۇ يول يىراق-راق، ئەگىلىپراق ماڭىدىغان يول بولسىمۇ، چوقۇم ئوڭ تەرەپ-تىكى قىرغاقتىن ئۆزىڭىزنى قاچۇرۇشىڭىز لازىم. نېمىشقا دې-گەندە، ئۇ يەر دۈشمىنىڭلار بولغان يۇنانلىقلارنىڭ شەھىرى. ئۇ يەر ئەسلىي كۆز يەتمەس كەڭ قۇرۇقلۇق ئىدى. كېيىن ئىنتايىن قاتتىق يەر تەۋرەشتە ئۇ يەر يېرىلىپ كەتكەن. دەھشەتلىك دول-قۇنلىغان دېڭىز سۈيى ئىتالىيە ۋە سىسىلىيىنى بۆسۈپ چىقىپ كەتكەن. ئىككى تەرەپتىكى ئېتىز ـ دالىلار ۋە شەھەرلەرنى تار دېڭىز ئېقىنى ئىككىگە بۆلۈۋەتكەن. ئوڭ تەرەپنى سىكوۋرا، سول تەرەپنى مەڭگۈ تويماس چاربدىس پۈتۈنلەي تۇسۇۋالغان. چاربدىس گويا ئاسماندىكى يۇلتۇزلارنى دولقۇن قامچىسى بىلەن ئۇرىماقچى بولغاندەك، ھەر كۈنى ئۈچ قېتىم دۆڭدەك يوان دول-قۇنلارنى شۈمۈرۈپ قايناملىرىغا ئەكىرىپ كېتىدۇ، ئاندىن ئۇلار-نى پۈركۈپ ئاسمانغا ئاتىدۇ. سىكوۋرا بولسا بىر قىز بىلەن دېڭىز ئالۋاستىسىنىڭ بىرىكىشىدىن ھاسىل بولغان بولۇپ، قورسىقى

بۆرىگە، قۇيرۇقى دېڭىز دېلفىنىغا ئوخشايدۇ. ئۇ چوڭقۇر، قا-
راڭغۇ ئۆڭكۈرگە يوشۇرۇنۇۋالىدۇ، توساتتىن تۇمشۇقىنى چىقى-
رىپ كېلىپ - كېتىۋاتقان كېمىلەرنى قىرغاققا سۇرۇپ ئەكې-
لىپ، قىرغاقتىكى قىيالارغا ئۇرۇپ پاچاقلاپ تاشلايدۇ. شۇڭا
سىلەر ئىتالىيىگە بېرىشقا ئالدىراپ كەتمەي، يىراقراق بولسىمۇ
سىسىلىيىدىكى پاچىنۇستىن ئايلىنىپ ئۆتۈڭلار. بۇنداق قىلىش
ئۆڭكۈرگە يوشۇرۇنۇپ ياتقان سىكوۋرانى كۆرۈش ۋە ئۇنىڭ قىيا
تاشتا تۇرۇپ كۆك رەڭلىك ئىتقا ئوخشاش قورقۇنچلۇق ھۇۋلاش-

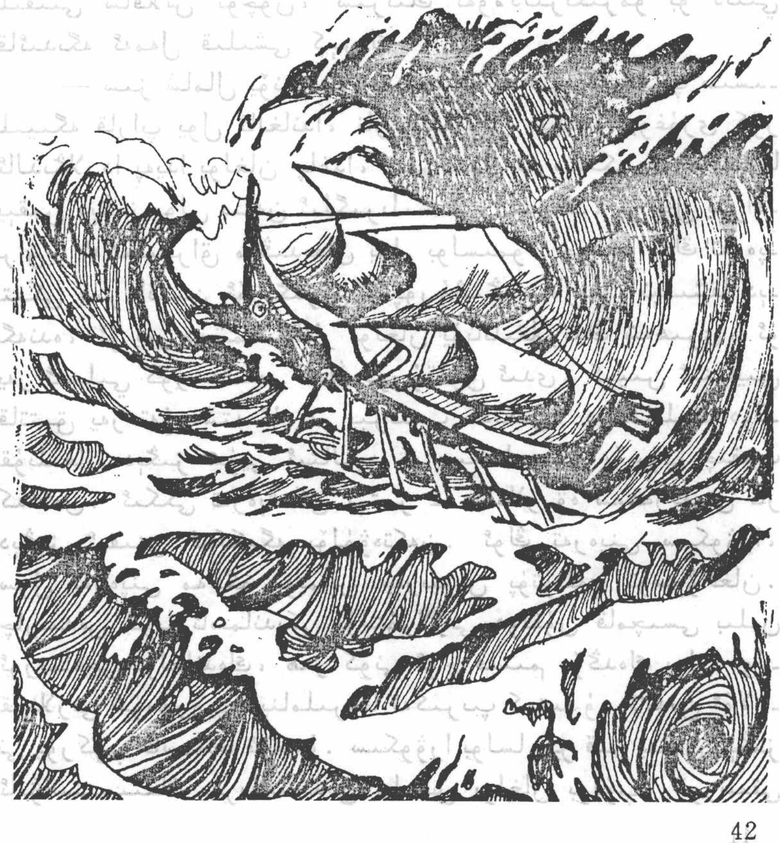

لىرىنى ئاڭلىغاندىن ھەر ھالدا كۆپ ياخشى.

— ھەي، ئىلاھەنىڭ ئوغلى، ھەممىدىن مۇھىم يەنە بىر ئىش بار، شۇنى دەپ قوياي، سىز ئالدى بىلەن ئۇلۇغ ئىلاھە يۇنوغا يېلىنىپ - يالۋۇرۇڭ ۋە ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىڭ. ئۇنى ئۇلۇغلاشقا خۇشال - خۇراملىق بىلەن قەسەم قىلىڭ. چوڭ ھوقۇقلارنى تۇتقان بۇ تەڭرىشاھ خانىشىنى ئىلتىجا قىلغۇچى سۇپىتىڭىز بىلەن كاتتا سوۋغا - سالاملار بىلەن ئۆزىڭىزگە قارىتىپ قولغا كەلتۈرۈۋېلىڭ. شۇنداق قىلسىڭىزلا، ئاندىن ئاخىرقى غەلىبىنى قولغا كەلتۈرەلەيسىز، سىسىلىيىنى كەينىڭىزگە تاشلىۋېتىپ، ئىتالىيە زېمىنىغا يېتىپ بارالايسىز.

— ئۇ يەرگە يېتىپ بارغىنىڭىزدىن كېيىن، كۇماي شەھەرىگە بېرىڭ. ئۇ يەردە ئەرۋاھلار ئايلىنىپ يۈرىدىغان كۆل، توختىماي شىۋىرلىشىدىغان ئورمان ئاۋېرنۇس بار. ئۇ يەردە سىز بىر تەلۋە بېشارەتچى ئايالنى كۆرىسىز. ئۇ پىنھان، چوڭقۇر بىر تاش غاردا تۇرىدۇ، كىشىلەرنىڭ تەقدىرىنى ئالدىن بىلەلەيدۇ ھەمدە ئۇنى يوپۇرماقنا بەلگە ۋە يېزىق بىلەن يېزىپ قويىدۇ. يول يىراق، شامال ئوڭۇشلۇق بولسىمۇ، بۇرادەرلىرىڭىز ئارقىغا سۆرەپ ۋاقىتنى ئۆتكۈزۈۋاتسەن، دەپ ئەيىبلەشسىمۇ، سىز ھەرگىز يولغا چىقىشقا ئالدىرىماڭ. سىز ئاۋۋال بېرىپ ھېلىقى ئايال بېشارەتچىنى تېپىڭ - دە، ئۇنىڭدىن ئىلاھلارنىڭ بېشارەتلىرىنى ماڭا ئېيتىپ بېرىڭ، دەپ تەلەپ قىلىڭ. ئۇ سىزگە ئىلاھلارنىڭ مەقسىتىنى ئېيتىپ، سىز باشتىن كەچۈرىدىغان جاپا - مۇشەققەت ۋە ئۇرۇشلارنى دەپ بېرىدۇ، سىزگە غەلىبە قازىنىش يوللىرىنى كۆرسىتىپ بېرىدۇ. ئاھ، تروياللىق قېرىندىشىم، باتۇر، قەھرىمان ئانېئاس، يۇرۇشلىرىڭىز ئارقىلىق ئۇلۇغ تروياننىڭ نام - شۆھرىتىنى پۈتۈن جاھانغا تارتىڭ!

بىز ھېلېنۇسنىڭ بېشارىتىنى ئاڭلاپ بولۇپ، يەنە يولغا چىقتۇق. ئانكىسېس كىشىلەرگە دەپ كېمىنىڭ جىمى يەلكەنلە-

ـرنى چىقارغۇزدى. ھېلىېنۇس بىزگە نۇرغۇنلىغان ئېغىر مېتال بۇيۇملار، نەپىس نەقىشلەنگەن پىل چىشى بۇيۇملىرى، كۆپلىگەن يامبۇ، دودونادا ياسالغان مىس قازان، ئات، قورال - ياراغ سوۋغا قىلدى. ئايرىلىدىغان ئاخىرقى مىنۇتلاردا ئاندروماك قاتتىق يىغلاپ پەرىشان بولدى، ئاسكانىئۇسقا ئىسىل كىيىم - كېچەك ئېلىپ بەردى ۋە ئانىلىق مېھرى بىلەن ئۇنىڭغا بەخت تىلىدى.

بىز يېقىن كىشىلىرىمىزدىن ئايرىلىپ، كلاۋىنىيە قىرغىقىدىنى بويلاپ ئالغا ئىلگىرىلىدۇق، قورقۇنچلۇق سىكوۋرادىن ئايلىنىپ ئۆتتۇق. چارىبدىستا دولقۇنلار ئاسمانغا ئېتىلاتتى. لاي - شېغىل قاينىغان قازان كەبى ۋىژىلدايتتى. بىز پالاقنى كۈچەپ ئۇرۇپ، پاچىنۇستا بىرىنچى بولۇپ كېمىنىڭ بېشىنى غىچىرلىتىپ تۇرۇپ سولغا بۇرىدۇق. بارلىق كېمىچىلەر باشقا كېمىلەرنىمۇ كۈچەپ پالاق ئۇرۇپ سولغا بۇرىدى. بىردىن تاغدەك يوغان دولقۇن كېلىپ بىزنى كۆتۈرۈپ ئاسمانغا ئاتتى. دولقۇن يانغاندا بولسا بىز دېڭىزنىڭ قەرىگە كىرىپ كەتتۇق ۋە باقىي ئالەمگە يەتتۇق. قىرغاقتىكى قىيالارغا ئۇرۇلۇپ قايتقان دېڭىز دولقۇنىنىڭ ھۆركىرىشىنى ئۈچ قېتىم ئاڭلىدۇق، ئۆركەشلىگەن دولقۇنلارنىڭ ئاسمانغا كۆتۈرۈلۈپ، يۇلتۇزلاردىن تامغان شەبنەم تامچىلىرىغا ئوخشاش توروكلاپ دېڭىزغا چۈشكىنىنى ئۈچ قېتىم كۆردۇق. كۈن ئولتۇرۇشى بىلەن تەڭ بوران ئاخىر تىنجىدى. ھېرىپ ھالىمىز قالمىدى، نىشاندىن ئادىشىپ كەتتۇق. ئىتالىيىگە بېرىشنىڭ ئورنىغا كوكروپوس دېڭىز بويىغا بېرىپ قالدۇق.

سەككىزىنچى قىسسە

خەتەر ئىچىدە ھاياتلىق يولى تېپىش

بۇ يەر شامال تەگمەيدىغان تىنچ، ناھايىتى چوڭ بىر پورت ئىكەن. بىراق، يېقىن ئەتراپتا پارتلىغان يانار تاغ ئېتىنى بولۇپ، گۈلدۈرمامىدەك ئاۋاز چىقىرىپ تۇرىدىكەن. بەزىدە ئاسمانغا قاپقارا ئىس تۈۋرۈكلىرى ئېتىلىپ چىقىدىكەن. قاپقارا قاينام ئىچىدىن قىزىق لاۋىلار ئوت شارىدەك يالقۇن چىقىرىپ ئۇچۇپ، ئاسماندىكى يۇلتۇزلارنى يالىغاندەك بولىدىكەن. بەزىدە بۇ يانار تاغ كۆيۈپ قىپقىزىل بولغان ئۇچەي - باغرىنى ئاسمانغا ئاتقاندەك ئاجايىپ ھالەت شەكىللىنىدىكەن. يانار تاغنىڭ ئىچكىرىسىدە مەدەنلەر قايناپ، گۈلدۈرلەپ ئاۋاز چىقىرىپ تۇرىدىكەن. ئېيتىشلارغا قارىغاندا، گىگانت ئادەم ئېنكېلادۇسنىڭ چاقماق چېقىپ يېرىمى كۆچىلا بولغان تېنى مۇشۇ يالقۇنتاغقا باسۇرۇقلۇق ئىكەن. كۆيۈۋاتقان تېنى پارتلاۋاتقان ئوت قازىنىنى شەكىللەندۈرگەن بولۇپ، ئەتراپقا داۋاملىق ئوت پۈركۈپ تۇرىدىكەن. ئۇ ھەر قېتىم ھېرىپ كېتىپ ئۆرۈلمەكچى بولسا، پۈتكۈل سىسىلدىيە ئارىلى قاتتىق تەۋرىنىپ كۈچلۈك ئاۋازدا ئىڭراپ نالە قىلىپ كېتىدىكەن. ئاسماننىمۇ قويۇق تۇمان قاپلايدىكەن. بىزمۇ بۇنداق يۇلتۇزلار خىرە، ئاسمان قاراڭغۇ، ھەممە يەرنى تۇمان باسقان بۇ نامەلۇم قورقۇنچلۇق ھالەتكە چىداپ ئورمانغا مۆكۈنۈپ ياتتۇق.

ئەتىسى چولپان يۇلتۇزى كۆتۈرۈلۈپ، سۇبھى ئىلاھەسى

كۆكتىن نەمخۇش كۆلەڭگىلەرنى تارقىتىۋەتكەن مەھەلدە، ئۇشتۇمتۇت ئادەمگە خېلىلا ئوخشايدىغان بىر مەخلۇق ئورمانلىقتىن چىقىپ كەلدى. ئۇنىڭ تۇرقى تولىمۇ قورقۇنچلۇق ئىدى. بۇ بىچارىنىڭ ساقال - بۇرۇتى بەكمۇ مەينەت، ئورۇقلاپ قۇرۇق ئۇستىخانلا بولۇپ قالغان، پارچە - پۇرات رەختلەردىن تىكەن بىلەن سانجىلىپ تىكىلگەن كىيىملىرى جۇلدۇر - جۇلدۇر ئىدى. ئۇ سېپى ئۆزىدىن يۇنانلىق بولۇپ، ئودىسسۇسنىڭ خىزمەتكارى، شور پېشانە ئاكېمونىدېس ئىكەن. ئۇ بىزنىڭ تروياللىقلارغا خاس كىيىم - كېچەكلىرىمىز ۋە قورال - ياراغلىرىمىزنى كۆرۈپ قورقۇپ توختاپ قالدى. ئۇشتۇمتۇت يۈگۈرۈپ كېلىپ تىزىمنى قۇچاقلاپ يىغلاپ تۇرۇپ ماڭا يالۋۇردى. دادام ئانكىسېس ھەمراھلىرى تاشلاپ كەتكەن بۇ ياش يىگىتكە سەممىيلىك بىلەن قول ئۇزىتىپ، ئۇنىڭدىكى قورقۇنچنى يوقاتتى. بەختسىز ئاكېمونىدېس بۇ ئارالدا ئۇچرىغان قورقۇنچلۇق كەچۈرمىشلىرىنى بىزگە سۆزلەپ بەردى.

بۇ ئارالدا ئىنتايىن قورقۇنچلۇق، بىر كۆزلۈك بىر گىگانت ئادەم ياشايدىكەن. تۇخۇمەك دەرەخلىرى ئۆسۈپ كەتكەن ئېگىز تاغ ئۆڭكۈرى ئەتراپىدا ئۇنىڭ نۇرغۇن قوي، ئۆچكىلىرى بار ئىكەن. ئۇ بۇ ئەتراپنى تاش بىلەن تام قوپۇرۇپ توسىغانىكەن. ئۇنىڭ شەپقەتسىزلىك ۋە قان ھىدى بىلەن تولغان ئۆڭكۈرى ئالامەت يوغان ۋە چوڭقۇر ئىكەن. بۇ بىر كۆزلۈك مەخلۇق قالتىس ئېگىز بولۇپ، ئۆرە تۇرسا بېشى بۇلۇتقا تاقىشىدىكەن. ئاجايىپ قورقۇنچلۇق كۆرۈنىدىكەن. ئاھ تەڭرىم! كەڭ پېشانىسىدىكى بىرلا كۆزى سۈرلۈك چاقناپ تۇرىدىكەن. پۇتلىرى مىڭ يىللىق كاۋچۇك دەرىخىدەك ئىكەن، قىيا تاشلارنى قوللىرىدا توپ قىلىپ ئوينايدىكەن. ئۇ ئۆڭكۈردە يېتىۋېلىپ غەپسە يوغان قول پەنجىلىرى بىلەن ئىككى يۇنانلىقنى تۇتۇۋالغانىكەن، ئۇ ئۇلارنى تاشقا ئۇرۇپ مېجىقىنى چىقىرىپ، ئۇچەي - باغرىنى يەپتۇ،

قاپقارا قېنىنى ئېچىپتۇ. قاپقارا قان ئېقىپ، تارتىشىپ تۇرغان پۇت ــ پاچاقلىرىنى غاجاپ ــ چايناپ مەززە قىلىپ يەپتۇ. ئوبدان غىزانى يەپ راسا تويغاندىن كېيىن، بېشى مەيدىسىگە ساڭگىلاپ، يوغان تېنى ئۆڭكۈردە سوزۇلۇپ يېتىپ قاپتۇ. ئۇيقۇ ئىچىدە ئۇ تۇرۇپ ــ تۇرۇپ قان ئارىلاش گۆشلەرنى تۈكۈرۈپ چىقىرىپتۇ.

هايات قالغان يۇنانلىقلار بۇ ئەھۋالنى كۆرۈپ قورقۇپ تىترەپ كېتىپتۇ. ئودىسسئوس كۆپچىلىككە باشلامچىلىق قىلىپ، بۇ گىگانت ئادەمنى تەرەپ ــ تەرەپتىن قورشاۋغا ئاپتۇ. ئاپوللونىڭ نۇرلۇق چىرىغىدەك يېنىپ تۇرغان غايەت يوغان بىر كۆزىگە كۆيۈۋاتقان ياغاچنى تىقىپتۇ. ئۇنىڭ كۆزى گويا قىزىتىلغان تۆمۈرنى سۇغا سالغان چاغدىكىدەك پىژىلداپ كۆيۈپتۇ. مۇشۇ پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ يۇنانلىقلار قوينىڭ قورسىقىغا يوشۇرۇنۇۋېلىپ ئۆڭكۈردىن چىقىپتۇ ــ دە، كېمىلىرىگە ئولتۇرۇپ كېتىپ قاپتۇ. بىچارە ئاكېمونىدېسنى بولسا باشقىلار ئۇنتۇلۇپ قېلىپ، چاشقان تۆشۈكى، بۆرە ئۇۋىسى ھەممە يەرنى قاپلىغان بۇ قاقاس ئارالدا قاپتۇ.

— ھەي شەپقەتلىك تروياللىقلار، دەرھال قېچىپ كېتىڭلار، — دېدى بۇ بىچارە يۇنانلىق بىزگە يېلىنىپ، — قىرغاقتىكى ئارغامچىلارنى كېسىپ تاشلاپ، بۇ نەس باسقان قورقۇنچلۇق جايدىن كېتىڭلار. ئۇنىڭدەك قورقۇنچلۇق مەخلۇقلاردىن بۇ يەردە نەچچە يۈزى بار. ئۇلارنىڭ بەزىلىرى دېڭىز قولتۇقىدا تۇرىدۇ، بەزىلىرى ئېگىز تاغلاردا كېزىپ يۈرىدۇ. ئاق كۆڭۈل ئانېئاس، ئۆتۈنۈپ قالاي، مېنى ئېلىپ بۇ قانخور مەخلۇقنىڭ يېنىدىن دەرھال كەتكىن.

بىز قاتتىق قورقۇپ كەتكەن بۇ يۇنانلىققا تەسەللى بېرىپ تۇراتتۇق، گىگانت ئادەم پولىپېموسنىڭ غايەت زور گەۋدىسى قويلار ئارىسىدىن دېڭىز بويىغا قاراپ سۇرۇلدى. پاھ، نېماندا ق قورقۇنچلۇق مەخلۇق بۇ، ئۆزى سەت، تۇرقى يوغان، بىردىنبىر

كۆزى قارىغۇ. ئۇ دەرەخنىڭ بىر شېخىنى تۇتۇپ ئېگىز-پەس دەسسەپ ماڭاتتى. ئۇ دېڭىزغا كىرىپ سۇ ئىچىدە تۇرۇپ كۆزلىدىكى قان - يىرىڭنى يۇدى. چىشلىرىنى غاراچلىتىپ بىر نېمىلەر دەپ غۇدۇڭشىدى. ئاندىن دېڭىزغا ئىچكىرىلەپ ماڭدى. خېلى يىراققا بارغان بولسىمۇ، دېڭىز سۈيى ئۇنىڭ بېلىگىمۇ كەلمىدى، بىز بۇ ھالنى كۆرۈپ قورقتۇق، دەرھال ئارغامچىلارنى ئاۋاز چىقارماي كېسىپ، ھېلىقى يۇنانلىقنى ئېلىپ قېچىپ كەتتۇق. ھېلىقى مەخلۇق ئاۋازنى ئاڭلاپلا بىزنى قوغلاپ كەلدى. ئەمما سۇ بارا - بارا چوڭقۇرلىغانلىقى ئۈچۈن بىزگە يېتىشەلمىدى. ئۇنىڭ دەھشەتلىك ھۆركىرىشىدىن بارلىق دولقۇنلار ئۇسسۇلغا چۈشكەندەك تەۋرىنىپ كەتتى، ھەتتا ئىتالىيە ئىچكى قۇرۇقلۇقىدىمۇ تىترەپ توختىمىدى. بۇ ھالەت پۈتكۈل ئۇرۇق - جەمەتنى چۆچۈتىۋەتتى. ئۇلار ئورمانلىقلاردىن، ئېگىز تاغلاردىن دېڭىز ساھىلىغا چېپىپ كېلىشتى. ئېتنى تېغىنىڭ بۇ ئەزىمەتلىرى ۋەھشىي قىياپەتلىك يەكچەشمە، بېشى ئاسمانغا تاقىشىدىغان، قارىماققا يۇپتېرنىڭ تاغ ئۈستىدىكى ئورمانلىقى ئارىسىدىكى ھەيۋەتلىك كاۋچۇك دەرىخىگە ئوخشايدىغان، شۇنداقلا دىئانانىڭ ئورمانلىقىدىكى قامەتلىك ئارچا دەرىخىدەك بۇ گىگانت ئادەمگە قاراپ تۇرۇشتى. ئۇنىڭ ئايىغى ئاستىدىكى دېڭىز ساھىلىمۇ تار ۋە كىچىك بىلىنەتتى. ئىچىمىزگە قاتتىق قورقۇنچ چۈشتى. شۇڭا، بىز ئالدىراپ - تېنەپ يەلكەنلەرنى ئېچىپ، نىشانسىمۇ تۈزۈك پەرق ئەتمەستىن شامالنىڭ يۆنىلىشى بويىچە يۈرۈپ كەتتۇق. بىز پانتاگىس دەرياسىنىڭ ئېغىزىدىن ئۆتتۇق، مەگالا دېڭىز قولتۇقى ۋە تاپسۇس تۈزلەڭلىكىدىن، خلوروسنىڭ مۇنبەت سازلىقلىرىدىن ماڭدۇق. پاچىنۇسنىڭ قىيا تاشلىرى ۋە بۆرتۈپ چىققان ئاجايىپ يوغان خادا تاشلىرى يېنىدىن ئۆتۈپ، پالما، زەيتۇن دەرەخلىرى ئۆسۈپ كەتكەن سىرىنۇسلاردا ئېقىپ يۈردۇق، يۈرەكنى ئېزىدىغان، دېرېپانۇم پورتىدىن ئۆتتۇق…

بىز دېڭىز سەپىرىدە سانسىزلىغان بوران ـ چاپقۇننى باشتىن
كەچۈردۇق، نۇرغۇنلىغان جاپا ـ مۇشەققەتنى يەڭدۇق. بىراق
دېرىپانۇمغا كەلگەندە مېھرىبان دادامدىن ئايرىلىپ قالدىم. چۈن-
كى، رەھىمسىز ئوڭۇشسىزلىقلار ۋە ئۇزۇنغا سوزۇلغان جاپا ـ
مۇشەققەتلەر بۇ قەھرىماننىڭ تېنىنى چېقىۋەتكەنىدى. ئاھ جېنىم
دادا، غەم ـ قايغۇغا چۆككىنىمدە، بالا ـ قازاغا يولۇققىنىمدا
ماڭا تەسەللى بېرىپ يۆلەنچۈك بولىدىغان دادا! سېنىڭدىن ئايرى-
لىش ئازابىغا قانداقمۇ چىدارمەن! ئاھ دادام ئانكىسېس، سىز
ھۆرمەتكە سازاۋەر ئىلاھە ۋېناس بىلەن توي قىلغان، ئۇنىڭ
چەكسىز مۇھەببىتىگە ئېرىشكەنىدىڭىز، تروياتىكى ھايات ـ ما-
ماتلىق جېڭىدە ئۇ سىزنى ئىككى قېتىم قۇتقۇزۇپ چىققانىدى،
يەتتە يىل بىز بىلەن رىيازەت چەككەنىدىڭىز. ئەپسۇس، ئەۋلادلى-
رىڭىزنىڭ ئىتالىيىنىڭ مۇنبەت زېمىنىغا، سانسىزلىغان پادىلى-
رىغا ئىگە بولغىنىنى، ھۆكۈمرانلىق قىلغانلىقىنى كۆرەلمەي
ئارماندا كەتتىڭىز. دادامدىن جۇدا بولۇش مېنىڭ رىيازەت چېكى-
شىمنىڭ ئاخىرقى قېتىمى، ئۇزۇن مۇساپىلىك سەپىرىمنىڭ بۇ-
رۇلۇش نۇقتىسى بولۇپ قالدى.

تەڭرى بىزنى، ئۇزۇن يىللار سەرسان ـ سەرگەردان بولغان
ترويالىقلارنى سۈرۈپ ـ سۈرۈپ سىزنىڭ يېرىڭىزگە — دوستانە
فىنكى دۆلىتىنىڭ ئايال پادىشاھى زېمىنىغا ئەكېلىپ قويدى.
بىزنىڭ كۆرمىگەن كۈنىمىز قالمىدى. جىمى نەرسىمىزدىن ئاي-
رىلىپ قالدۇق. شۇنداقتىمۇ سىلەر يۇنانلىقلارنىڭ قىرىپ تۈگى-
تىشىدىن ئامان قالغان بىز ترويالىقلارغا ئىچ ئاغرىتىپ، بىزنى
شەھىرىڭلار ۋە زېمىنىڭلاردىن تەڭ بەھرىمەن قىلماقچى بولۇۋاتى-
سىلەر. ئاھ شاھىم، بىز، شۇنداقلا ھايات قېلىپ دۇنيانىڭ
ھەرقايسى جايلىرىدا ياشاۋاتقان ترويالىقلار، سىزنىڭ شەپقىتى-
ڭىزگە مىننەتدارلىقىمىزنى قايسى تەرىقىدە بىلدۈرسەك بولار؟
ئەگەر ئەرش ئىلاھى ھەققىي ياخشى كىشىلەرنى قىزغىن سۆيىدى-

غان، ئەگەر بۇ ئالەمدە ئادالەت مەۋجۇت بولىدىغان بولسا، ئۇ هالدا مەن ئەڭ، ئۇلۇغ تەڭرى ئاتىدىن سىزگە زور بەخت ـ سائادەت تىلەيمەن. دەريالار داۋاملىق ئېقىپ دېڭىزلارغا قۇيۇلۇپ تۇرسا، بۇلۇتلار توختىماستىن تاغ ـ ئېدىرلار ئۈستى-دىن ئۆتۈپ تۇرسا، ئاسماندا يۇلتۇزلار چاراقلاپ تۇرسا، مەن مەيلى چاقىرىق بويىچە قايسى زېمىندا يىلتىز تارتاي، سىزنىڭ شان ـ شۆھرىتىڭىز، نام ـ ئابرۇيىڭىز، گۈزەل جامالىڭىز مەڭگۈ مەۋجۇت بولىدۇ ھەمدە ئۇزلۇكسىز مەدھىيىلىنىدۇ. سىز-گە بولغان مىننەتدارلىق قەلبىم گۈلزارلىقىنى مەڭگۈ ياشنىتىدۇ.

www.uyghurkitap.com

توققۇزىنچى قىسسە

ئۆڭكۈردە يامغۇردىن پاناھلىنىش

ئانىئاسنىڭ ئېغىر، ئەمما مەردانە ئاۋازى تۈن ئاسمىنىدا ئاستا جىمىپ كەتتى. ئاڭلىغۇچىلارنىڭ قەلبىنى چەكسىز ھۆرمەت ۋە خەيرىخاھلىق تۇيغۇسى لەرزىگە سالدى. ئايال پادىشاھ دىدونىڭ يۈرىكىگە سۆيگۈ ئوقى سانجىلىپ، سۆيگۈ شەربىتى تەشنا يۈرەكنى ياشنىتىپ، نامەلۇم بىر ئىستەك، ئىنتىلىش پۈتۈن ۋۇجۇدىنى شېرىن سېزىم بىلەن لەرزىگە سالماقتا ئىدى.

زېمىننى ئاپوللونىڭ نۇرلۇق چىرىغى يورۇتقان، سۇبھى ئىلاھەسى ئۆپۈق سىزىقىدىن نەمخۇش سايىنى يوق قىلىۋەتكەن مەھەلدە، مۇھەببەتنىڭ كۈچلۈك ئوتى دىدونى كۆيدۈرۈپ بىئارام قىلىۋاتاتتى. ئېرى ھېكەيس قەستكە ئۇچرىغان، ئاكىسى ئۇنىڭ ئائىلىسىنى، زېمىننى خانىۋەيران قىلىۋەتكەندىن بۇيان، دىدونىڭ شىكەستىلەنگەن يۈرىكىنى ھېچبىر ئاشىق، تەلەپ قويغۇچى قىلالىغانمۇ ئېرىتەلمىگەنىدى، ئۇ يەرباسنى ياراتمىغان، ئافرىقىدىن ئىبارەت بۇ زېمىن بېقىپ ئۆستۈرگەن نى - نى قەھرىمانلار، باتۇرلار، جاھان سورايدىغان سەركەردە - داھىيلارنى نەزەر - كۆزىگە ئالمىغانىدى. ياقا يۇرتلاردىن سەرگەردان بولۇپ كەلگەن بۇ قەھرىماننىڭ جاسارىتى، غەيۇر، مەردانىلىكى ئۇنىڭ يۈرەك تارىنى چېكىپ، ئۇنى ئوتقا، سۇغا تاشلىدى. ئاھ مۇھەببەت، سېنىڭ ئاجايىپ سېھرىي كۈچۈڭ ئۆلگەن قەلبىگە جان ئاتا قىلدۇ، سولغان چىمەنلىكنى ياشنىتىپ خۇش پۇراق، گۈزەل

گۈللەرگە تولدۇرىدۇ، شۇنداقلا شادلىقنى ئازابقا ئايلاندۇرىدۇ، پارلاق نۇرنى قاراڭغۇلۇققا ئالماشتۇرۇۋېتىدۇ.

قىش پەسلى ۋە ئورىئون (ئاسماننىڭ ئېكۋاتور قىسمىدىكى يۇلتۇزلار تۈركۈمى) پەيدا قىلغان بوران — چاپقۇن دېڭىزدا ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان، ئانېئاسنىڭ كېمىلىرى رېمونت قىلىنىۋاتقان، ناچار ھاۋا كىلىماتى پەيدا بولۇۋاتقان مۇشۇ ياخشى پۇرسەتتە، گۈزەل دىدو تەڭرىدىن ئانېئاسنى ئۆزىنىڭ فىنىكى شەھەرىدە ئېپقېلىشىنى، ئۆزىنىڭ ئانېئاسنىڭ شېرىن مۇھەببىتىگە نائىل بولۇپ، بەخت پەيزىنى سۈرۈشنى تىلىدى.

دىدو ھەربىر مېھراب ئالدىدا نەزىر قىلىپ تەڭرىدىن شەپقەت تىلىدى. ئۇ قەدىمدىن كېلىۋاتقان ئادەت بويىچە، چىشى تولۇق چىقىپ بولغان قوينى سويدۇرۇپ، قانۇن تۈزۈش ئىلاھەسى كېسلىس، ئاپوللو، ھاراق — شاراب ئىلاھى باككوسقا ئاتاپ نەزىر قىلدى. يەنە نىكاھ ئىشلىرىنى باشقۇرىدىغان يۇنوغا ئاتاپ ئالايىتەن قۇربانلىق قىلدى. دىدو يەنە قاردەك ئاق سىيىرنىڭ بويىنغا ئۆز قولى بىلەن ھاراق چېچىپ، مول نازۇنېمەتلەر قويۇلغان مېھراب ئالدىغىچە ئۇسسۇل ئويناپ بېرىپ يېڭىۋاشتىن نەزىر قىلدى. قوزىچاقنىڭ يېرىلغان قارنى، تېخى تامام ئۆلۈپ بولمىغان ئىچ — قارنى نېمىدىن بېشارەت بېرەر؟ كۆيۈك ئوتىدا پۇچۇلىنىپ ئۆزىنى پۈتۈنلەي يوقاتقان دىدو بەئەينى شوخ كېيىكتەك كىرتى ئارىلىدىكى ئورمانلىقتا ئايلىنىپ يۈردى. ئانېئاسنىڭ نۇرانە چىرايى، بەقۇۋۋەت، قاۋۇل، سۈباتلىق قەددى — قامىتى، ئېغىر — بېسىق، ئەمما جاراڭلىق ئاۋازى ئۇنىڭ قەلبىگە نەقىش بولۇپ چېكىلىپ، ئۇنى ھاياجانغا سالغاندى. ئۇ سۆيۈملۈك يارى ئولتۇرغان كۇرستا يانتۇ ئولتۇرۇپ، يوغان، بوش زالدا يېگانە ھالدا چوڭقۇر مۇڭغا چۆككەنىدى. ئانېئاس يېنىدا بولمىسىمۇ، ئانېئاسنىڭ خۇشخۇي تەبەسسۇملۇك نۇرانە چىرايى كۆز ئالدىدىن كەتمەيتتى. دىدوغا ئاسكانىئۇسنى يەنە قۇچاقلاپ تۇرغاندەك بى-

لىندى. ئۇ دادىسىغا نەقەدەر ئوخشايدۇ ـ ھە! دىدونى ئۆزۈڭگە مەھلىيا، ئاشىق قىلىۋالغان ھەي ئائىنىئاس. ئايال پادىشاھنىڭ مۇھەببىتىگە سەن قانداق جاۋاب قايتۇرىسەن؟

سۇبھى ئىلاھەسى دىڭىزدىن ئايرىلىپ، زېمىننى قۇياش پارلاق نۇرى بىلەن قۇچاقلىغاندا، بىر توپ سەر خىل قىننىكى ئوۋچىسى ئۆتكۈر قىلىچ ـ نەيزىلىرىنى كۆتۈرۈپ شەھەر دەرۋازىسىدىن چىقتى. ئۇسسۇرى چەۋەندازلىرى بىلەن ئىنتايىن سەزگۈر ئوۋ ئىتلىرىمۇ چىقىشتى. كۆزگە كۆرۈنگەن قىننىكى ئاقسۆڭەكلىرى ئوردا دەرۋازىسى ئالدىدا ئايال پادىشاھنىڭ چىقىشىنى

www.uyghurkitap.com

كۈتۈپ تۇراتتى. ئايال پادىشاھنىڭ ئالتۇن رەڭ يوپۇق يېپىلغان ئېتى مېڭىشقا ئالدىراپ ئېغىزدۇرۇقىنى زەردە بىلەن چايناپ، ئېغىزىدىن كۆپۈك چىقىرىپ، خوجايىنىنى ساقلاپ تۇراتتى. ئايال پادىشاھ ئاخىر چىقتى. گويا ئاينى بېزەپ تۇرغان چاقناق يۇلتۇزلارغا ئوخشاش، زور بىر تۈركۈم قورۇقچىلار ئۇنى ئوراپ كېلىشەتتى. ئايال پادىشاھ ئاجايىپ سۆلەتلىك، گۈزەل كۆرۈنەتتى. سىدون پاسونىدىكى چۆرىسىگە چىلتەك تۇتۇلغان ئېسىل پلاش ئۇنىڭغا بۆلەكچە ھەيۋەت ۋە زىبالىق قوشقانىدى. دىدونىڭ ئوقايسى، چاچ تۇگۈچى، ھەتتا قېنىق قىزىل رەڭلىك چاپىنىنىڭ ياقىسىغا قادىۋالغان بۇلاپكىسىمۇ ئالتۇن ئىدى. تروياللىق مېھمانلار، شادىمان ئاسكانىئۇسمۇ چىقتى. ئانېئاس جىمى ئادەمدىن قاۋۇل، كېلىشكەن، روھلۇق بولۇپ، بەجايىكى لۇسىيادىكى قىشلىق سارىيىدىن ۋە زانتۇس جىلغىسىدىن ئايرىلىپ كۈنىس تېغىغا چىققان ئاپوللوغا ئوخشايتتى. يەلپۈنۈپ تۇرغان ئۇزۇن چېچى يۇمشاق شاخلار بىلەن چىگىلگەن، ئېسىلزادىلەرگە خاس ئوچۇق، كېلىشكەن چىرايىدىن نۇر يېغىپ تۇراتتى. مۈرىسىدىكى جاراڭلاپ تۇرغان قورالىغا ئوخشاش، ئانېئاسنىڭ تەقى - تۇرقى، يۈرۈش - تۇرۇشلىرىدىن سۈرلۈك، تەمكىنلىك ئىپادىلىنىپ تۇراتتى. ئۇلار تاغقا كەلدى. تىك قىيالار ئارىسىدا ياۋا قوي - ئۆچكىلەر چېپىپ يۈرەتتى. رەڭدار تەڭگە تەنلىك كېيىكلەرمۇ تاغ ئورمانلىرىدىن چىقىپ، كەڭ دالىدا توپا - چاڭ توزۇتۇپ چېپىشاتتى. ئاسكانىئۇس تۇلپارىنى چاپتۇرۇپ، جىرا ئىچىدە ئاغزىدىن كۆپۈك قايناپ تۇرغان بىرەر قاۋان بۇ قورقۇنچاق كېيىكلەر ئارىسىغا كىرسە ياكى قوڭۇر تۈكلۈك شىر ھۆركىرىگىنىچە تاغدىن ئېتىلىپ چۈشسە… دېگەندەك شېرىن خىياللار بىلەن ئايلىنىپ يۈرەتتى.

ئۇزۇن ئۆتمەي ئاسماندا ھاۋا گۈلدۈرلىدى ۋە مۆلدۈر ئارىلاش يامغۇر قۇيۇۋەتتى. فىنىكىلىق ئوۋچىلار، تروياللىق ياشلار ۋە

ئىلاھە ۋېناسىنىڭ نەۋرىسى ئاسكانىئۇس ئالاقزادا بولۇپ پاناھلان-غۇدەك جاي تېپىش ئۈچۈن ھەر تەرەپكە چاپتى. تاغدىن كەلگەن سۈيى شارقىراپ چۈشۈشكە باشلىدى. دىدو بىلەن ئانېئاس تەڭلا بىر ئۆڭكۈرگە كېلىشتى. جىمى مەۋجۇداتنىڭ ئانىسى بولغان زېمىن بىلەن نىكاھنى قوللىغۇچى يۇنو چاقماق چاقتۇرۇپ بەلگە بەردى، كۆك ئاسمان بۇ تويغا گۇۋاھچى بولدى. شۇنداق قىلىپ، دىدو ئاخىر چىن يۈرىكىدىن سۆيگەن يارى ئانېئاسنىڭ كەڭ، بەردەم كۆكرىكىگە ئۆزىنى ياقتى.

بۇ بەختىيار ياشلار بۇنىڭ ترويالىقلارنىڭ ئىتالىيە دۆلىتى قۇرۇشىغا توسقۇنلۇق قىلىش ئۈچۈن، يۇنو قۇرغان قىلتاق ئى-كەنلىكىنى، مانا مۇشۇ كۈننىڭ بالا - قازا، ئۆلۈمگە سەۋەب بولىدىغانلىقىنى نەدىن بىلسۇن؟ بىچارە دىدو باشقىلار تەرىپىدىن كونترول قىلىنىۋاتقان بۇ مۇھەببەتكە قانداق بەدەل تۆلەر، قانچە-لىك قۇربان بېرەر - ھە؟

مۇھەببەت قاينىمىدا ھۇزۇرلىنىپ ئۆزۈپ يۈرگەن دىدو باشقا ئىشلارنى پۈتۈنلەي خىيالىدىن چىقىرىۋەتكەنلىكى ئۈچۈن، قىنى-كىدا ياسىلىۋاتقان پوتەيلەر توختاپ قالدى، ياشلار ھەربىي مە-شىقنىمۇ تاشلىۋەتتى. پورت ۋە ئۆرۈش تەييارلىقى ئۈچۈن ئېلىپ بېرىلىۋاتقان مۇداپىئە ئەسلىھەلىرى قۇرۇلۇشىمۇ توختىدى، تۈر-لۈك قۇرۇلۇشلار يېرىم يولدا ئۈزۈلۈپ قالدى. سېپىلنىڭ شۇن-داق يوغان كۈنگۈرىلىرى ۋە ئاسمان - پەلەك ئېگىزلىكتىكى ئاسما ماشىنىلارمۇ ئۆيغۇغا كەتتى. پۈتۈن ھاياتىنى سۆيۈملۈك يارىغا ئاتىۋەتكەن دىدو ئانېئاس بىلەن بىرگە بولۇشنى دۇرۇس ۋە يوللۇق بولغان نىكاھ، دەپ بىلەتتى. ئەپسۇسكى، ئۇ بۇ مۇھەببەت مەخپىيىتىنىڭ قانداق ئۆچ - ئاداۋەتلەرنى قوزغىۋېتى-دىغانلىقىنى خىيالىغىمۇ كەلتۈرمىدى.

مەخسۇس تارقىتىش ئىشىغا مەسئۇل ئىلاھە پارما دىدونىڭ مەخپىيىتىنى لىۋىيىنىڭ جىمى يېرىگە يېيىۋەتتى. بارلىق ۋابا

ئىلاھلىرى ئىچىدە ئۇنىڭ ئۇچقۇر يەلتاپىنى، چەبدەس قاناتلىرى
بولغاچقا سۈرئىتى ھەممىدىن تېز ئىدى. قانىتىدىكى ھەربىر پەي
ئۇستىدە ئوچۇقلا تۇرىدىغان بىردىن كۆزى، قانلىق تىلى، تىللى-
رىنى ھەرىكەتلەندۈرۈپ تۇرىدىغان ئاغزى ۋە دىڭ تۇرىدىغان بىر-
دىن قۇلىقى بار ئىدى. ئۇ تۈن قاراڭغۇلۇقىدا ئالەمدە ئۇچۇپ
يۈرەتتى، قانات قاققاندا چىقارغان ئاۋازى قۇلاق - مېڭىنى يەيت-
تى. كۈندۈزى بولسا ئۇ ئۆيلەرنىڭ ئۆگزىلىرى ياكى ساراي -
قەسىرلەرنىڭ ئېگىز لەمپىلىرىدە ئولتۇرۇپ شەھەرگە ۋەسىمد-
لىك، ئەجەللىك يالغان گەپلەرنى تارقىتاتتى. بەزىدە بەختسىز-
لىككە ئائىت راست گەپلەرنىمۇ قىلىپ قوياتتى. ئۇ پۈتۈن ئافرد-
قىنى ئايلىنىپ يۈرۈپ، دىدو ھەققىدە نۇرغۇن سۆز - چۆچەك
تارقاتتى. ئۇنىڭ يالغان - ياۋىداق سۆزلىرى تۈپەيلىدىن پۈتكۈل
ئافرىقىدا مىش - مىش پاراڭلار كۆپىيىپ، دىدونىڭ رەت قىلد-
شىغا ئۇچرىغان نۇرغۇن يىگىتلەرنىڭ ۋۇجۇدى غەزەپ ئوتىدا
ئۆرتەندى. ئالىيجاباب شان - شۆھرىتىنى، بۇرچىنى ئۇنتۇغان
بۇ ئاشىق - مەشۇقلارنىڭ ھالىنى كۆرگەن ھەممىگە قادىر يۇپد-
تېر ئەلچىسى ماكورىغا شامىلىنى چاقىرىپ قاناتلىرىڭنى كېرىپ
ئۇچۇپ بېرىپ، ئىلاھىي پەرمانىمنى ترويا شاھزادىسىگە يەتكۈز-
گىن، دەپ تاپىلىدى.

ماكورى دەرھال سېرىق رەڭلىك كىچىك قاناتلىق ئاياغنى
كىيدى - دە، دېڭىز - ئوكيان ۋە زېمىن ئۈستىدىن شامال كەبى
ئۇچۇپ ئۆتتى. ئۇنىڭ قولىدا زەپىران چىراي ئەرۋاھلارنى جەھەن-
نەمدىن چاقىرىپ چىقالايدىغان ھەم بەزى ئەرۋاھلارنى پاجىئەلىك
جەھەننەمگە ماڭغۇزۇۋېتەلەيدىغان، ھەم كىشىلەرگە ئۇيقۇ كەلتۈ-
رىدىغان، ھەم ئۆلۈكلەرنىڭ كۆزىنى جامدەك ئېچىۋېتەلەيدىغان
ئىلاھىي ھاسا بار بولۇپ، ئۇنىڭ بىلەن شامالLARنى قوغلاپ،
بۇلۇتلارنى سۈر توقاي قىلىپ ماڭدى. ئۇ ئۇچۇپ كېتىۋېتىپ
يىمىرىلمەس قەيسەر ئانلىق گىگانت ئادەم ئاتلاسنىكۆردى. ئات-

www.uyghurkitap.com

لاس بېشىدا ئاسماننى تىرەپ تۇراتتى، قارىغايلار ئۆسۈپ كەتكەن بېشىدا قارا بۇلۇتلار ئەگىپ يۈرەتتى. ئۇ بوران - چاپقۇننىڭ زەربىسىگە ئۇچراپ تۇراتتى. كەڭ مۈرىلىرىنى قار باسقانىدى، كەلكۈن كەبى سۇ بۇ بوۋاينىڭ ئېڭىكىدىن ئېقىپ چۈشۈپ، سالۋاراپ كەتكەن ساقىلىدا مۇز بولۇپ قاتاتتى. ماكورى قاناتلىرىنى تەكشى يېيىپ بۇ گىگانت ئادەمنىڭ پېشانىسىدە ئازراقلا توختىدى - دە، گويا دېڭىز قىرغاقلىرى ۋە تاشلار ئارىسىدا ئۈزۈپ يۈرگەن بېلىق توپلىرىغا ئۆزىنى ئاتقان يوغان قۇش كەبى، پۈتۈن كۈچىنى توپلاپ ئۆزىنى دېڭىزغا ئاتتى. ئۇ ئەنە شۇ تەرىزدە ئاسمان ۋە زېمىن ئارىسىدا سەپەر قىلىپ، بوۋىسى ئاتلاسنىڭ يېنىدىن لىۋىيە قۇملۇقلىرىغا كەلدى. ئۇ قاناتلىق پۈتلىرى بىلەن كەپىلەر بىلەن تولغان ئافرىقا زېمىنىغا ئاياغ قويۇشى بىلەن تەڭ، ئۇنىڭ كۆز ئالدىدا ئانېئاس قۇرغان قەلئە ۋە يېڭى ئۆيلەر پەيدا بولدى.

ئانېئاس باي دىدو سوۋغا قىلغان سېرىق رەڭلىك ياقۇتلار بىلەن بېزەلگەن ئېسىل قىلىچ تاقىغان، دىدو ئۆز قولى بىلەن سېرىق مەشۇت يىپتا كەشتىلەپ تىككەن تىرېلار پاسونىدىكى قىزىل رەڭلىك چاقناپ تۇرغان پلاش كىيگەن هالدا تۇراتتى. ماكورى دەرهال ئۇنىڭ ئالدىغا بېرىپ:

— مېنى تەڭرىشاھ شانۇ شەۋكەتلىك ئولىمپىس تېغىدىن سېنىڭ ئالدىڭغا ئەۋەتتى. سەلتەنىتى، سۈر هەيۋىسى بىلەن ئالەملەرنى ۋە زېمىنلارنى ئىلكىدە تۇتقان، ئۇزاق يىللاردىن بۇيانقى بۇيرۇقۇمنى جىددىي ۋە تېز سۈرئەتتە ئۇنىڭغا يەتكۈز، دەپ مېنى بۇيرۇدى. سەن كۆڭلىرىڭنى لىۋىيە زېمىنىدا ئۆتكۈزۈپ زادى نېمىگە ئېرىشمەكچى؟ سېنىڭ كەلگۈسىدە تۇرىدىغان ماكانىڭ فىنىكى ئەمەس، بەلكى سەن هۆكۈمرانلىق قىلىدىغان ئىتالىيە، قەهرىمانلار ئۇزۇلمەي مەيدانغا چىقىدىغان ئىتالىيە، لەشكىرىي جاسارەتتە هەممىنى تىترىتىدىغان ئىتالىيە! سەن ئېسىل ترويا

قېنىدىكى ئەۋلادلارنى گۆللەندۈرۈشۈك ھەمدە پۈتۈن دۇنيانى قا- نۇنىنىڭ ئاستىغا جەم قىلىشىڭ لازىم. ئاھ، ئانېئاس، سەن شۇ قەدەر ئۇلۇغ ئىشلارنى بىر چەتكە قايرىپ قويۇپ، مۇھەببەتكە ئەسىر بولۇپ كەتسەڭ زادى بولمايدۇ! سەن ھەممىنى يىغىپ ئالغىنىڭدا ساراۋەر بولۇشۇڭ، ئاسكانىئۇسنىڭ رىم قەلئەلىرىگە ھۆكۈمران بولۇشىغا يول ئېچىشىڭ كېرەك. سەن دەرھال كېمە- لىرىڭنى تەييار قىلىپ، يەلكەنلىرىنى كۆتۈرۈپ لاۋىنىئۇمنىڭ ئېتىز - داللىرىنى ئىزدىگىن!

ماكورىنىڭ ئەيىبلەش ئاۋازىنىڭ ئايىغى چۇشمەستىنلا، ئۆ- زى شالاڭ ھاۋا قاتلىمىغا كىرىپ ئىنسانلارنىڭ كۆزىدىن غايىب بولدى.

بۇ ئاجايىپ غەلىتە ھادىسىنى كۆرۈپ ئانېئاسنىڭ چاچلىرى قورقۇنچتىن تىك تۇرۇپ كەتتى. ئاۋازى ئاغزىغا كەپلىشىپ تې- شىغا چىقىرالمىدى. چۈنكى، بۇنداق قاتتىق ئەيىبلەش ۋە تەڭرى- نىڭ پەرمانى ئۇنى قاتتىق ساراسىمىگە سالغانىدى. ئانېئاسنىڭ يۈرىكى شان - شەرەپ ۋە سۆيگۈدىن ئىبارەت ئىككى تاش ئارىسىدا مىجىلىشقا باشلىدى. چۈنكى تەڭرىنىڭ پەرمانى بويىچە، ئۇ كەل- گۈسىدىكى دۇنياسى بولغان ئىتالىيىنى تاپمىسا بولمايتتى. ئەم- ما، بۇنى مەجنۇن دىدوغا قانداق دېسە بولار؟

www.uyghurkitap.com

ئونىنچى قىسسە

دىدو ئەقلىدىن ئازدى

ئىلاھە پارما بۇ ياقتا ئايال پادىشاھ دىدوغا تروپا كېمىلىرىنىڭ مېڭىشقا تەييارلىنىۋاتقانلىق خەۋىرىنى يەتكۈزدى. بۇنى ئاڭلاپلا مەجنۇن ئايال پادىشاھ دەرد ـ ئەلەمدىن ئەقلىنى يوقىتىپ، ساراڭنىڭ ئۆزىلا بولدى. ئىززەت ـ غۇرۇر دېگەنلەرنى پۈتۈنلەي بىر چەتكە قايرىپ قويۇپ، بەئەينى هاراق ـ شاراب ئىلاھىنىڭ ئەمىرگە بويسۇنغان سادىق مۇرىتىغا ئوخشاش قورالىنى هەريان شىلتىپ، ۋاقىراپ ـ جارقىراپ پۈتۈن شەھەردە چېپىپ يۈردى. ئانېئاسنى تىللاپ، سۆكتى، ئانېئاسقا يېلىنىپ، يالۋۇردى. كۆزلىرىدىن ئاققان ياشلار يۈزىنى يۇيۇپ، ئانېئاسنىڭ كۆڭلىكىنى هۆل قىلىۋەتتى. ئانېئاس ئىلاھىنىڭ ئاگاھلاندۇرۇشىنى ئېسىدە چىڭ ساقلاپ، خۇسۇسىي سۆيگۈ ـ مۇھەببىتىدىن ۋاز كېچىپ، چوڭ ئىشلىرىنى ۋۇجۇدقا چىقىرىشقا بېلىنى چىڭ باغلىغانلىقى ئۈچۈن، چوڭقۇر مۇھەببىتىنى قەلبىنىڭ تۆرىگە نەقىش قىلىپ ئورناتتى ـ دە، ئۆزىنى قاتتىق تۇتۇۋېلىپ، دىدودىن ئايرىلىپ، تروپالىقلارنىڭ چوڭ ـ چوڭ كېمىلەرنى دېڭىز ساھىلىدىن سۆرەپ دېڭىزغا چۈشۈرۈشكە قوماندانلىق قىلدى. تروپالىقلار پۈتۈن شەھەرنىڭ هەرقايسى بۇلۇڭ ـ پۇچقاقلىرىدىن دېڭىز ساھىلىغا چېپىپ كېلىشتى. خۇشال ـ خۇراملىق ئىچىدە كېمىنىڭ باش قىسمىغا گۈللەرنى تاقاپ، يەلكەنلەرنى چىقىرىپ هەرقاچان يولغا چىقىشقا تەق بولۇپ تۇردى.

ئازاب ۋە ئەلەمدىن دىدونىڭ يۈرىكى پارە ـ پارە بولدى، مەغرۇرلۇق، ئىپتىخار، غۇرۇر دېگەنلەر مۇھەببەتكە تەل بولدى. دىدو يەنە بىر نۆۋەت يىغا ـ زارە، يالۋۇرۇشلار بىلەن ئانىئاسنىڭ ئىرادىسىنى بوشاشتۇرۇشقا ئۇرۇندى.

— هەي ۋاپاسىز، مەن يىغلاپ تۆگىشەي دېسەم ئەجەب كۆزلىرىڭىزدىن تامچە ياش چىقمايدىغۇ —، سىزنى چىن يۈرىكىدىن سۆيگەن كىشىگە ئازراقمۇ ئىچىڭىز ئاغرىمامدۇ؟ ياشلىرىم دەريا بولۇپ ئاقتى، ئەمما سىز بىرەر قېتىم ئۇھسىنىپ باقمىدىڭىز، ماڭا قىيا بېقىپمۇ قويمىدىڭىز، بۇ قانداق گەپ؟ سىز ھەممە نەرسىڭىزدىن ئايرىلىپ، مېنىڭ زېمىنىمدىكى دېڭىز بويىغا كېلىپ قالغىنىڭىزدا، مەن سىزنى قوبۇل قىلدىم. پادىشاھلىق هوقۇقۇمدىن تەڭ بەھرىمەن قىلدىم، ھەمراھلىرىڭىزنىمۇ ئۆلۈم ئازابىدىن قۇتۇلدۇرۇۋالدىم. ئەمما، سىز ياخشىلىقلىرىمغا قانداق جاۋاب قايتۇرماقچى بولۇۋاتىسىز؟ ئەجەبا سىزگە بولغان چەكسىز مۇھەببىتىم، تېخى يېقىندا بېرىشكەن مەڭگۈلۈك ۋەدىلىرىمىز، يەنە تېخى مەن بىچارىنى كۈتۈپ تۇرغان پاجىئەلىك ئۆلۈم... سىزنى ئېلىپ قالالماسمۇ؟ مۇشۇ قىش پەسلىدە شىمال شامىلىغىمۇ قارىماي ئالدىراپ ـ تېنەپ يولغا چىقماقچىمۇسىز؟ نېمانچە تاش يۈرەك ئادەمسىز؟ ئاھ يۈرەك پارەم، مېنىڭ مىننەتدارلىق بىلدۈرۈشكە لايىق قانداقتۇر بىر ئىشلىرىم ياكى مېھرىڭىزنى ئۇزەلمىگۇدەك، يۈرىكىڭىزدە قالغۇدەك بىرەر جايلىرىم بولسا، خۇش بولۇپ كېتەي، خانىۋەيران بولۇش ئالدىدا تۇرغان ئائىلەمگە ئىچ ئاغرىتىڭ! چۈنكى، سىزنى دەپ پۈتۈن ئافرىقىدىكى شاھلار، كاتتىلار، تۆرىلەر ماڭا ئۆچ بولۇپ كەتتى؛ سىز ئۈچۈن پاك ئىپپىتىم، گۈزەللىكىم ۋە شانۇ شەۋكىتىمدىن مەھرۇم بولدۇم. مېنى ۋەيران قىلغان ھەي ياقا يۇرتلۇق، ئەمدى بۇ دۇنيادا ياشاپ نېمە قىلىمەن؟ ئېرىم ھېكەيستىن ئايرىلغاندىم، هازىر بولسا سىز رەھىمسىزلىك بىلەن مېنى تاشلاپ كەت-

مەكچى بولۇۋاتىسىز. ئەجەبا ئاكام پىگمالىئوننىڭ كېلىپ شە-
ھەرلىرىمنى ۋەيران قىلىشنى ياكى شىمالىي ئافرىقىلىقلارنىڭ
مېنى ئەسىر قىلىۋېلىشنى كۈتۈپ ئولتۇرامدىمەن؟

ئېيتقۇسىز ئازابتىن ئاچچىق ھەسرەت چېكىۋاتقان دىدوغا
قاراپ ئانېئاسنىڭ يۈرىكى ئېزىلىپ ئىنتايىن ئازابلاندى. بىر
تەرەپتە، چىن قەلبىدىن سۆيىدىغان سۆيۈملۈك يارى، يەنە بىر
تەرەپتە، قىلماقچى بولغان بۈيۈك، شانلىق ئىشلىرى تۇراتتى.
زادى قانداق قىلىش كېرەك؟ ئۇنىڭغۇ دىدوغا يۈرىكىنى يېرىپ
كۆرسەتكۈسى، سۆيگۈسى بىلەن ئۇنىڭ قەلب ئېتىرىنى سۇغىرىپ
تەشنالىقىنى قاندۇرغۇسى بار ئىدى. بىراق، ماكورنىڭ ئاۋازى
كۆكتىن ئاڭلىنىۋاتىدۇ. يۇپىتېرمۇ ئېگىز ئولىمپىس تېغىدا ئۇ-
نىڭغا (ئانېئاسقا) كۆز تىكىپ تۇرۇۋاتىدۇ. شۇڭا، ئانېئاس
شۇنداق دېدى:

— گۈللەرنىڭ گۈلى، گۈزەللەرنىڭ شاھى، سۆيۈملۈك
يارىم، شاپائىتىڭىزنى ھەرگىزمۇ ئىنكار قىلمايمەن، قىلغان
ھەربىر ئىشىڭىزغا چەكسىز مىننەتدارلىقىمنى بىلدۈرىمەن. ئې-
سىم جايىدا، جېنىم تېنىمدىلا بولىدىكەن، دىلرەبارىم، گۈزەل
ھۆسن - جامالىڭىز مەڭگۈ خاتىرەمدە، كۆز ئالدىمدا بولىدۇ.
ئەمما، مەن ھايات قالغان قېرىنداشلىرىم ئۈچۈن ترويا شەھىرد-
نى، قەلئەلىرىنى يېڭىۋاشتىن قۇرۇشتەك بۈيۈك ۋەزىپىنى زىم-
مەمگە ئالغانمەن. تەڭرى ماڭا بىپايان ئىتالىيىنى ئىلكىمگە ئې-
لىشنى، ئەنە شۇ يەرلا مېنىڭ ۋەتىنىم بولىدىغانلىقىنى ئەمىر
قىلىۋاتىدۇ. ھەر قېتىم كائىناتقا كېچە پەردىسى ۋە شەبنەملىك
سايە يېيىلغان، چاراقلاپ تۇرغان يۇلتۇزلار ئاسماندا ئالەمگە كۈ-
لۈپ باققان مەھەلدە، دادام ئانكىسېسنىڭ ئەرۋاھى چۈشۈمگە
كىرىدۇ. ئۇ ھاياجانلانغان ھالدا مېنى ئاگاھلاندۇرىدۇ، ھوشيار
بولۇشقا ئۈندەيدۇ. مەن ئاسكانىئۇسنىڭ ئىتالىيىگە ھۆكۈمرانلىق
قىلىش ھوقۇقىنى تارتىۋالسام بولمايدۇ. يۇپىتېر ماڭا ئاسماندىن

www.uyghurkitap.com

بۇير ۇقىنى يەتكۇزۇپ، مېنى سىزگە بولغان مۇھەببىتىمدىن ۋاز كېچىپ، زىممەمدىكى ئۇلۇغۋار بۇرچنى ئادا قىلىشقا ئەمىر قىلدى.

دىدو كۆز يېشى ۋە ـ يالۋۇرۇشلار ئارقىلىق، ئانېئاسنى تەۋرىتەلمىگەندىن كېيىن، سىڭلىسى ئانناغا يېلىندى:

— جېنىم سىڭلىم، شاھلىق ئىززەت ـ غۇرۇرۇمنى بىر چەتكە قايرىپ قويۇپ ساڭا يېلىنىۋاتىمەن، سەن بېرىپ مەشۇقۇمغا يالۋۇرۇپ باقساڭ، ئاققۇزغان كۆزياشلىرىم، ئۇنىڭ ئىچكەن قەسەملىرىنىڭ ھەققىي ھۆرمىتى ئۈچۈن بولسىمۇ، ئۇ بۇ قارا قىشتا، شىمال شامىلىدا ئالدىراپ ـ تېنەپ يولغا چىقمىسۇن. ئۇنىڭدىن پەقەت سۆيگۈ ئوتلىرىمنىڭ سەل پەسىيىپ ئۇنىڭدىن ئايرىلىش ئازابىغا چىدىشىم، ئۇنى ئاق يول، مۇۋەپپەقىيەت تىلەپ ماڭغۇزۇشۇم ئۈچۈن ماڭا ئازراقلا ۋاقىت، ئۆزۈمنى ئوڭشىۋېلىش پۇرسىتى بېرىشنى ئىلتىماس قىلىمەن.

ئەپسۇسكى، تەقدىر قۇلىقىنى ئېتىپ قويغانلىقى ئۈچۈن، دىدونىڭ بۇ سۆزلىرى ئانېئاسنىڭ قۇلىقى يېنىدىن شامال كەبى ئۆتۈپ بىپايان دېڭىزغا سىڭىپ كەتتى.

شور پېشانە، تەقدىرنىڭ ئەخمەق قىلىشى، ئەقلىدىن ئازدۇرۇشىغا ئۇچرىغان دىدونىڭ كۆزىگە ئۆلۈملا كۆرۈندى. ئۇ مۇقەددەس سۇنىڭ توساتتىن قارىيىپ كەتكەنلىكى، قۇيۇلغان ھاراقنىڭ قىپقىزىل قانغا ئايلانغانلىقىنى كۆردى. زېمىنغا قاراڭغۇلۇق ھۆكۇمرانلىقىنى يۇرگۇزۇشكە باشلىغاندا، ئېرىنىڭ قەسىرسىدىن ئۇنى چاقىرغان ئاۋاز كەلدى. ئۆينىڭ ئۆگزىسىدە بىر قۇش مۇڭلۇق سايراپ ماتەم ناخشىسى ئېيتتى. قەدىمكى زاماندا ئۆتكەن نۇرغۇن ئالدىن بىلگۇچىلەرنىڭ بېشارەتلىرى ۋە شۇملۇقتىن دېرەك بېرىدىغان ئاگاھلاندۇرۇشلىرى ئېسىگە كېلىپ، دىدونىڭ تېنى شۈركىنىپ، كەتتى. ئۇ يەنە ئانېئاس بىر دالىدا ئۆزىنى بار كۈچى بىلەن قوغلاۋاتقان، ئۆزى بولسا قورقۇپ ئەقلىدىن

ئازغۇدەك ھالغا چۈشۈپ قالغان ھالەتتە چۈش كۆردى. ئۇنىڭغا بىر تۈرۈپ ئۆزى تاشلىنىۋېتىلگەن، يەككە- يېگانە قالغاندەك؛ بىر تۇرۇپ ھەمراھسىمۇ يوق، ئۆزى يالغۇزلا ناھايىتىمۇ ئۇزۇن بىر يولدا كېتىۋاتقاندەك، قاقاس زېمىندا تېرىلىق قىرىنداشلىرىنى ئىزدەۋاتقاندەك بىلىنەتتى. ئۇنىڭ كۆڭلى ئەقلىدىن ئاداشقان دا- باي پادىشاھى پانتېئۇسقا ئوخشاشلا پەرىشان بولۇپ، ئۇنىڭ كۆزى- گە بىرمۇنچە قىساس ئىلاھەلىرى، ئىككى قۇياش كۆرۈندى. ئۈستى - ئۈستىگە قۇرۇلغان ئىككى ترويا شەھىرى كۆز ئالدىدا پەيدا بولغاندەك بولدى. ئاگامېمنوننىڭ ئازاب چېكىۋاتقان ئوغلى ئورېستېسنىڭ سەھنىدە، ئىشىك تۈۋىدە قىساس ئىلاھەسىنىڭ ئۆزىنى ساقلاپ ئولتۇرغانلىقىنى بىلمەستىن، ئانىسىنىڭ قولىدى- كى مەشئەل ۋە قارا يىلاندىن قېچىۋاتقانلىقىنى كۆرگەندەك بول- دى. بەختكە قارشى مۇھەببەت تورىغا چۈشۈپ قالغان دىدو تەڭرى- نىڭ ئىرادىسى بىلەن ئۆزى قانمىغان، ئايرىلىشقا كۆزى قىيمى- غان پانىي ئالەمدىن ئايرىلىشى كېرەك ئىدى.

ئون بىرىنچى قىسسە

سۆيگۈنىڭ قۇربانى بولۇش

دىدو ئۆزى بىلەن ئانىئاسقا سۆيگۈ بۆشۈكى بولۇپ، ئۆزلىرىنى بەخت ـ لەززەت پەيزىگە چۆمدۈرگەن كارىۋاتنى كۆيدۈرگۈزۈۋەتتى. ئايال كاھىن چاچلىرىنى مۇرىسىگە يېيىلدۇرۇپ 300 مالائىكە، ئەرۋاھىنىڭ ئىسمىنى، باقىي ئالەمنىڭ، كېچىنىڭ ئىلاھى، ئۈچ نەرسە بىر گەۋدە بولغان ھېكاتى، يەنى ئۈچ يۈزلۈك، پاك قىزلار ئىلاھەسى دىئانانىڭ ئىسمىنى توۋلىدى. كائىن يەنە باقىي ئالەمدىكى ئاۋېرنۇس كۆلى ئۆڭكۈرنىڭ سۈيى دېيىلگەن سۇنى چاچتى، ئايدىڭ كېچىدە برونزا ئورغاقتا ئورۇلغان قارا رەڭلىك، زەھەرلىك سۈيى چىقىدىغان دورا ئۆسۈملۈكىنى، بايتال تېخى ئاغزىنى ئاچماستا شىلىۋېلىنغان، يېڭىلا تۇغۇلغان تاينىڭ پېشانە گۆشى (ئېيتىلىشلىرىچە، بۇ بىر خىل روھلاندۇرغۇچ دورا ئىكەن) نى ئېلىپ كەلدى. ساھىبجامال دىدو مېھراب ئالدىدا پاكىز يۇيۇلغان قوللىرى بىلەن مۇقەددەس زىرائەتنى تۇتقان، بىر پۇتىدا ئاياغ يوق، نىمچىسىنىڭ بەلۋېغىنى يېشىۋەتكەن ھالدا ئەرش ئىلاھلىرى ۋە ئاق كۆڭۈل، بېشارەتچى تەقدىر يۇلتۇزلىرىنى گۇۋاھلىققا چاقىردى، ھەققانىيەت ۋە خەيرىخاھلىق روھىغا باي ئىلاھ ـ مالائىكىلەر ھەققىدە دۇئا قىلىپ، ئۇلاردىن نىكاھ ئىشىدا تەلىيى چىقماي قالغان بارلىق ئاشىق ـ مەشۇقلارغا ئىچ ئاغرىتىشنى تىلىدى. بۇ چاغدا تىروياللىقلار تەڭرىنىڭ ئەمرى بىلەن تېزلىكتە يەلكەنلەرنى يېيىپ، رەتلىك ھالدا يۈرۈپ كەتكە-

نىدى، دىدو كۆرۈش سۇپىسىدا تۇرۇپ ئادەمسىز تىمتاس تۇرغان
دېڭىز ساھىلى ۋە پورتنى كۆرگەندە، ئانېئاسنىڭ مۇشۇنداق جىملا
كېتىپ قالغىنىنى پەقەتلا ئەقلىگە سىغدۇرالماي، چىرايلىق كۆك-
رىكىگە قاتتىق مۇشتلىدى. ئالتۇن رەڭ، ماموق كەبى يۇمشاق،
گۈزەل چاچلىرىنى يۇلدى. قەلبىدىكى مەجنۇنلارچە ئاشىقلىق
تەلۋىلەرچە ئۆچلۈككە ئۆزگەردى. ئۇنىڭ چىرقىراق ئاۋازى پە-
لەككە يەتتى:

— ھەي يۇپىتېر، ۋەدىسىگە ۋاپا قىلمايدىغان تروياللىقلارنى
شۇنداق ئاسانلا ماڭغۇزۇۋېتەمسىز؟ ئەجەبا خانىدانىمىزنى ئۇ ياقا
يۇرتلۇقلارنىڭ مۇشۇنچىۋالا ئەخمەق قىلىشىغا يول قويامسىز؟
فىنىكى باتۇرلىرى، قورالىڭلارنى ئېلىپ، شەھەرنىڭ جىمى بۇ-
لۇڭ - پۇچقاقلىرىدىن دەرھال چىقىڭلار. قىلىچ، نەيزە، مەش-
ئەللەرنى قولۇڭلارغا ئېلىپ ئۇلارنى قوغلاڭلار! ئاھ قۇياش،
پارلاق نۇرۇڭ بىلەن بۇ دۇنيادىكى جىمى ئىش - ھەرىكەتلەرنى
ئايان قىلغىن، ھەي يۇنو، مېنىڭ ئازابىمنى بىلىسىز، مېنىڭ
قايغۇمنى، ئازابىمنى ھەم چۈشەنگەيسىز؛ ھېكاتې، ھازىر قاراڭ-
غۇ كېچە، ئادەملىرىم شەھەرنىڭ ئۈچ كوچا ئېغىزىدا تۇرۇپ
ئىسمىڭنى زىكرى قىلماقتا؛ قىساس ئىلاھەسى ئېلىسانى كۈتۈۋات-
قان ئەزرائىللار (ئۆلۈم ئىلاھەسى) گېپىمگە قۇلاق سېلىڭلار.
مەن ئۇچرىغان ئۇۋالچىلىق، دەرد - ئەلەملىرىم سىلەرنىڭ ئىل-
تىپات قىلىشىڭلارغا ئەرزىيدۇ. ئىلتىجايىمنى ئاڭلاپ قويۇڭلار:
ئەگەر مەن ئىسمىنى تىلغا ئېلىشنىمۇ خالىمايدىغان ھېلىقى ئادەم-
نىڭ ئىتالىيىگە بېرىشى زۆرۈر بولسا، ئەگەر بۇ ھەممىگە قادىر
يۇپىتېرنىڭ ئەمرىگە بىنائەن بەلگىلەنگەن ئىش بولسا، ئەگەر بۇ
مۇقەررەر نەتىجە بولىدىغان بولسا، ئۇ ھالدا ئىلاھىم ئۇ راسا
ئۆكتەم بىر مىللەت بىلەن ئۇچرىشىپ ئۇرۇش ئازابلىرىنى چەك-
كەي، ئۆز زېمىنىدىن سۈرگۈن قىلىنغاي، ئاسكانىئۇستىن ئاي-
رىلىپ قالغاي، يېقىن ئۇرۇق - تۇغقان، دوست - يارەنلىرىنىڭ

www.uyghurkitap.com

نومۇس ـ ئۇيات ئىچىدە ئۆلۈپ كەتكىنىنى كۆرگەي، ياردەم تىلەپ تەرەپكە چاپقاي. ئەگەر ھەققانىيەت ئىلاھى ھېلى-مۇ ئۆز قۇدرىتىنى نامايان قىلالىغۇدەك بولسا، كۇنلەرنىڭ بىرىدە ئۇ دېڭىز ۋە تىنىك ھاۋالار ئارىسىدا جازاسىنى تارتىپ، كۆرگۈلۈ-كىنى راسا كۆرگەندە، مېنىڭ ئىسمىمنى ئاغزىدىن چۈشۈرمەي زىكرى قىلغاي ئىلاھىم. مەن ئۆلگەن تەقدىردىمۇ قاپقارا ئىس چىقىرىپ كۆيۈۋاتقان مەشئەلنى ئېگىز كۆتۈرۈپ ئۇنى قوغلايمەن. رەھىمسىز ئۆلۈم تىنىم بىلەن روھىمنى بىر ـ بىرىدىن ئايرىۋەت-كەن ھالەتتىمۇ، روھىم مەيلى ئۇ قەيەرگە بارمىسۇن، توختىماس-تىن ئۇنى قوغلايدۇ. ئۇنىڭغا ئېغىر سۇلھ شەرتلىرىگە باش ئې-گىشكە توغرا كەلگەندىمۇ، ئۇنى ھەرگىز پادىشاھلىق ھوقۇقى ۋە گۈزەل، ياخشى كۇنلەردىن بەھرىمەن قىلماڭلار، ئۇ ئۆمرى ئا-خىرلاشماي تۇرۇپ، قاقاس چۆل ـ جەزىرىدە جان تەسلىم قىل-سۇن، ئۆلۈكى كۆمۈلمەستىن دالىدا قالسۇن ئىلاھىم.

— مەن بۇنداق خەۋەرنى چوقۇم ئاڭلايمەن. باقىي ئالەمنىڭ ئەڭ ـ ئەڭ ئىچكىرىسىدىكى بىر جايدا ياتسامىمۇ، بۇ خەۋەر چوقۇم مېنىڭ قۇلىقىمغا يېتىدۇ. مېنىڭ تىلىكىم مۇشۇ. بۇ مېنىڭ ھاياتىمنى ئاخىرلاشتۇرۇش ئالدىدىكى ئەڭ ئاخىرقى مۇراجىئى-تىم. مېنىڭ تىرىلىق خەلقىم، سىلەر بۇنىڭدىن كېيىن ئۇنىڭ كەلگۈسىدىكى بارلىق ئەۋلادلىرىنى چوقۇم قاتتىق ئۆچمەنلىك بىلەن ئازابلاڭلار. بۇ سىلەرنىڭ مەن ئۆلگەندىن كېيىن ماڭا قىلىدىغان نەزىرىڭلار بولۇپ قالسۇن. بىز ئىككى مىللەت ئارى-سىدا دوستلۇق، يېقىنلىق بولمايدۇ، ئىتتىپاقمۇ ھەرگىز تۈزۈل-مەيدۇ. مېنىڭ ئۆز ئەۋلادىم ئىچىدىن بىرەر قىساسكار چىقىپ، ئۇ تروپا كۆچمەنلىرىنى ئوت ۋە نەيزە ـ خەنجەر بىلەن قوغلى-سۇن. بۇ ئىشنى بۈگۈن ياكى ئەتە قىلسا بولىدۇ. غەيرەتكە كېلىدىغانلار بولسا قاچاندا قىلسا بولىۋېرىدۇ. مەن دۆلەت بىلەن دۆلەت، دېڭىز بىلەن دېڭىز، قورالىق كۈچ بىلەن قورالىق

www.uyghurkitap.com

كۆچىنىڭ ئۆزئارا خىرىس قىلىپ تۇرۇشىنى، ئۇلارنىڭ ئەۋلادلى-
رىغا مەڭگۈ خاتىرجەملىك بولماسلىقىنى تىلەيمەن.
دىدو ئۆچمەنلىك ۋە نەپرەت بىلەن يۇقىرىقى گەپلەرنى قىلىپ
بولۇپ، دەرد - ھەسرەت ۋە ئاغرىنىش، ئۆچمەنلىك ئارىلاش
نەزىرىدە ئانىئاس كەتكەن تەرەپكە نەزەر سالدى. ئاندىن ھېلىقى
ترويالىق تەقدىم قىلغان ئېسىل خەنجەرنى شارت قىلىپ سۇغۇرۇ-
ۋالدى - دە، كۆكرىكىگە سانجىدى.
ئېچىنىشلىق چىرقىراش ئۆينىڭ ئۆگزىسىنى كۆتۈرۈۋەتكۈ-
دەك بولدى. خەۋەر گويا چۇلۇۋۇرىنى ئۈزۈۋېتىپ قاچقان توسۇن ئات-
تەك شۇئان پۈتۈن شەھەرگە تارقالدى. پۈتكۈل كاتەيكىدا گويا
شەھەر دۈشمەن باستۇرۇپ كىرگەن، پۈتكۈل قەدىمىي تىرىپلار
قولدىن كېتىش ئالدىدا تۇرغان، ئالەمدىكى ئۆيلەر ۋە ئىلاھلارنىڭ
ئىبادەتخانىلىرىنىڭ ھەممىسى دەھشەتلىك يېنىۋاتقان ئوت ئىچىدە
قالغانغا ئوخشاش يىغا، ھەسرەت چېكىش ۋە ئاياللارنىڭ
يىغا - زارى كۆتۈرۈلدى. قاتتىق قورقۇپ كەتكەن ئاننا ئاچىسىنى
قۇچىقىغا ئېلىپ زار - زار يىغلىغان ھالدا قاننى توختىتىۋېلىشقا
ئۇرۇندى. دىدو ئېغىر ئىڭرىلىشىپ كەتكەن كۆزلىرىنى ئېچىپ يورۇق
دۇنيانى يەنە بىر كۆرۈۋېلىشقا تىرىشتى، ئەمما خەنجەر ئۇنىڭ
گۈزەل كۆكرىكىگە چوڭقۇر سانجىلغانىدى. قان بۇلۇقلاپ چىقى-
ۋاتاتتى، ئۇ ئولتۇرۇشقا ئۈچ قېتىم تەمشەلدىيۇ، ھەر قېتىمدا
يىقىلىپ چۈشتى. دىدو سەكراتقا چۈشكەنىدى، ئۇ قىيالماسلىق
ئىچىدە كۆكتىن نۇر، يورۇقلۇق ئىزدىدى.
دىدوغا ھەممىگە قادىر يۇنونىڭمۇ ئىچى ئاغرىپ كەتتى. ئۇ-
نىڭ پۈت - قوللىرى تەرىپىدىن چۈشىلىپ جان تالىشىۋاتقان
روھىنى — جېنىنى ئازاد قىلىش ئۈچۈن، يۇنو ئولىمپىس تېغى-
دىن ئىرىسنى ئەۋەتتى. دىدو كۆيۈك ئوتى ۋە غەزەپ - نەپرەت
تۈپەيلىدىن ئەجىلىدىن بۇرۇن دەرد - ئەلەم يۇتۇپ ئۆلۈپ كەتكەن-
لىكى ئۈچۈن، باقىي ئالەم خانىشى پروسېرپىنا ئۇنىڭ بىر تۇتام

www.uyghurkitap.com

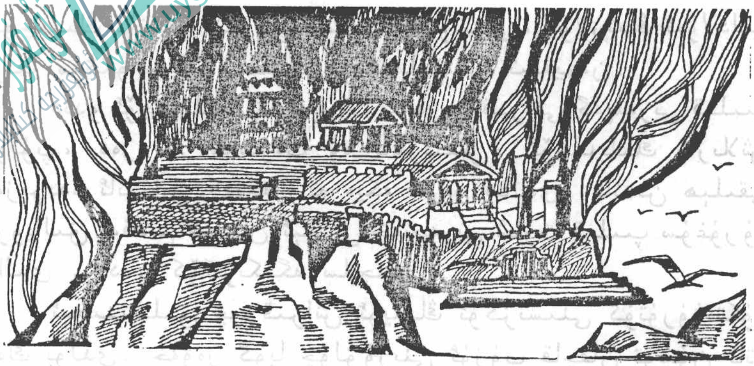

چېچىنى كېسىۋېلىپ ئۇنى جەھەننەمگە يوللىۋەتتى. ئىرىس ساغۇچ قاناتلىرىنى كېرىپ، شەبنەمدەك يالتىراپ، رەڭدار لېنتىدەك جۇلالىنىپ ئۇچۇپ، دىدونىڭ بېشىغا كېلىپ بىر پەس ئايلاندى. ئاندىن دىدونىڭ ئالتۇن رەڭ چاچلىرىدىن كېسىۋالدى. شۇئان دىدونىڭ ئىسسىقلىقى تارىلىپ كېتىپ، ھاياتلىق سەلكىن شامالغا سىڭىپ كەتتى. بۇ چاغدا ئانېئاس قىلچە تەۋرەنمەستىن يىراق سەپەرگە ئاتلانغان بولۇپ، تۇن پەردىسى ئاستىدىكى دېڭىز دولقۇنلانماقتا، كېمىلەر شامالدا دولقۇن يېرىپ ئالغا ئىلگىرىلىمەكتە ئىدى. ئانېئاس قايرىلىپ كاتەيكى قەلئەلىرىگە نەزەر تاشلىدى. ئۇ يەردە ئاسمان - پەلەك ئوت كۆيۈۋاتاتتى. بۇ ئوتنى شور پېشانە ئېلىسا ياققانىدى. ترويالىقلار بۇ ئوتنىڭ سەۋەبىنى بىلمەيتتى. ئەمما ئۇلار ھاقارەتلەنگەن كۈچلۈك سۆيگۈ - مۇھەببەتنىڭ ئادەمگە قانداق چىدىغۇسىز ئازاب كەلتۈرىدىغانلىقى، ھەممىنى كۆيدۈرۈپ كۇل قىلالايدىغان كۆيۈك ئوتىغا دۇچار بولغان بىر ئايالنىڭ ئەقلىگە سىغمايدىغان ھەرقانداق بىر ئىشنى قىلىشتىن يانمايدىغانلىقىنى ئوبدان بىلەتتى. شۇڭا، ئۇلارنىڭ كۆڭلى قانداقتۇر بىر يامان ئىشنى سەزگەندەك پەرىشان بولدى. ئانېئاسنىڭ يۈرىكى دىدونىڭ غېمىدە، دەردىدە تېخمۇ ئېغىر سوكۇتكە چۆكتى.

ئون ئىككىنچى قىسسە

قەبرە بېشىدا

كېمىلەر سۈيى زۈمرەتتەك سۈزۈك دېڭىزدا ئىلگىرىلەپ كېتىۋاتاتتى، قۇرۇقلۇق خېلىلا يىراقتا قالغانىدى. دېڭىز ۋە زۈمرەتتەك ئاسمان بىر رەڭدە بولۇپ، يېنىك بۇژغۇنلار بىر - بىردىن چىرايلىق چاچراپ ئادەمنى مەھلىيا قىلاتتى. ترويالىقلار بۇ گۈزەل مەنزىرىگە مەپتۇن بولۇپ، ئىتالىيىنىڭ مۇنبەت زېمىنىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈپ شېرىن ئارزۇ - خىياللار بۆشۈكىدە تەۋرىنەتتى. شۇڭا، ئۇلار باش ئۈستىدە غايەت زور قارا بۇلۇت پەيدا بولغانلىقىنى سەزمەيلا قالدى. ھەش - پەش دېگۈچە كېچە قاراڭغۇلۇقى بىلەن بوران - چاپقۇن سايىسى ئاسمان - زېمىننى قاپلاپ دېڭىزدا قورقۇنچلۇق دولقۇن كۆتۈرۈلدى. دېڭىز ئىلاھى نېپتۇنۇس چەكسىز قۇدرەتلىك ئۈچ ئاچىلىق يالمانلىق نەيزىسى بىلەن دېڭىزنى راسا قوچىۋىدى، شۇئان شىددەتلىك دولقۇنلار شاۋقۇن سېلىپ، بوران كۈچەيدى. تىپتىنچ دېڭىز ۋاراقشىپ قايناۋاتقان قازاندەك قايناشقا باشلىدى، ھاۋادىمۇ قويۇق قارا بۇلۇتلار يىغىلدى. كۆكتىكى تەقدىر ئىلاھەسىنىڭ قېرىلىقتىن پۈرلەشكەن چىرايىدا مەمنۇنىيەتنى ئىپادىلىگۈچى تەبەسسۇم پەيدا بولدى. ئۇ پۈتلىرىنى يوغان كېرىپ ئىتالىيىگە بارىدىغان يولنى توسۇۋالدى.

دىدونىڭ مۇھەببەت يولىدا ئۆزىنى قۇربان قىلىشىدىن پەيدا بولغان كۈچلۈك يالقۇن كۆڭلىگە سالغان قاتتىق ساراسىمە تېخى

www.uyghurkitap.com

كۆتۈرۈلمىگەن بىچارە تروياللىقلارغا، تەقدىر يەنە ئۇلار يىڭەلمەي-دىغان كۈچلۈك بوران – چاپقۇن ئاپىتىنى كۆرسەتتى. ئۇلار نائىلاج تەقدىر ئىلاھەسىگە باش ئېگىپ، دولقۇنلار ئارا كېزىپ يۈرۈپ سىسىلىيە پورتىغا كېلىپ قالدى. بۇ يەر ئانېئاسنىڭ ئاتا بىر قېرىندىشى ئېلىكسىنىڭ دۆلىتى بولۇپ، بۇ يەردە ئۇلارغا تونۇش ساھىللار، تروياللىقلارنىڭ ئىتتىپاقدىشى ئاكېستېس بار ئىدى. ئانكىسېسنىڭ جەسىتىمۇ مۇشۇ يەرگە دەپنە قىلىنغانىدى. سىسىلىيىنىڭ پادىشاھى ئاكېستېس دەريا ئىلاھى كرىمىسوسنىڭ ئوغلى بولۇپ، تروياللىقلارنىڭ قەدىردان دوستى ئىدى. ياشانغان بۇ پادىشاھ كۈچلۈك قوللىرىدا ئۇزۇن نەيزە تۇتقان، لىۋىيە ئېيىقىنىڭ تېرىسىنى يېپىنغانىدى. ئۇ يىراقتىن ئۇچقاندەك يۈگۈ-رۈپ كېلىپ، ئۆز جەمەتلىكلەرنى قارشى ئالدى.

بىر يىلنىڭ ئالدىدىكى مۇشۇ ۋاقىتتا، تروياللىقلار ئەرش ئىلاھىنىڭ ئەۋلادى ئانېئاسنىڭ دادىسىنىڭ جەسىتىنى مۇشۇ يەردە دەپنە قىلغان، مېھراب ياساپ قەبرە قاتۇرغان، ئېيتقۇسىز قايغۇغا چۆمگەنىدى. شۇنىڭدەك ئانېئاسنى، بارلىق تروياللىقلارنى قاتتىق قايغۇغا مۇپتىلا قىلىپ، يۈرىكىنى جاراھەتلەندۈرگەن بۇ كۈن ئۇلارنىڭ قەلبىگە مەڭگۈلۈك خاتىرە بولۇپ ئورناپ كەتكەنىدى. ئىلاھنىڭ يوشۇرۇنچە يېتەكلىشى بىلەن ئۇلار بۇ يىل بۇ يەرگە يەنە كەلدى. شۇڭا، ئۇلار بۇ كۈننى خاتىرىلەشنى قارار قىلدى. ئانېئاس ئانىسى ۋېناس بەرگەن شاخ چەمبىرەكنى بېشىغا كى-يىپ، كۆپچىلىكنىڭ ئارىغا ئېلىشى بىلەن دادىسىنىڭ قەبرىسى-نىڭ يېنىغا بېرىپ، قەبرە ئالدىغا ھاراق، سۈت، قۇربانلىقنىڭ قېنى ۋە شەبنەم ئۈنچىلىرى يالتىراپ تۇرغان قىزىلگۈل قويۇپ، يىغلاپ تۇرۇپ دادىسىنىڭ تىلاۋەت قىلىپ مۇنداق دېدى:

— ئاھ! مۇقەددەس ئاتا، قەدىردانىم، سەن ھازىر توپىغا، ئەرۋاھقا ئايلىنىپ كەتكەن بولساڭمۇ، ساڭا يەنە بىر قېتىم بەخت تىلەيمەن. يۈرىكىمنىڭ نەقەدەر ئېچىشۋاتقانلىقى، قانچىلىك قاي-

غۇرۇۋاتقانلىقىمنى بىلىۋاتامسەن؟ تەقدىر پېشانىمىزگە پۈتكەن كەلگۈسى زېمىنىمىز ئىتالىيىنى ئىزدەپ تېپىشتا سەن بىلەن بىرگە بولالمىدىم. سېنىڭ بىلەن بىللە بېرىپ ئوسوگنادىكى دېب دەرياسىنى تېپىش پۇرسىتى بىزگە نېسىپ بولمىدى. ئاھ ئاتا، ئۇ يەرنىڭ بىزدىن قانچىلىك يىراقتا ئىكەنلىكىنى كىم بىلىدۇ دەيسەن؟ بىزگە ئوڭۇشلۇق شامال چىقىرىپ بەرگىن، تروييا يېڭى شەھىرىنى بەرپا قىلىشىمىزغا مەدەت بەرگىن!

ئانېئاسنىڭ گېپى تۈگەش بىلەن تەڭ قەبرىدىن پارقىراق، ئاجايىپ يوغان بىر يىلان چىقىپ يەتتە چەرمەك ئۇردى، يەتتە نۆۋەت تۈگۈلۈپ يېيىلدى. بەخىرامان ھالدا قەبرىنى قۇچاقلىغاندىن كېيىن، ئاستا سويلاپ مېھراب ئالدىغا كەلدى. يىلاننىڭ دۈمبىسىدە ھاۋارەڭ تەڭگىچىلەر بار ئىدى، قاسراقلىرى گويا چىرايلىق قۇياش نۇرىدا رەڭگارەڭ نۇرلىرى بىلەن كۆكنى جۇلالاندۇرغان ھەسەن ـ ھۆسەن كەبى يالتىراپ، ۋاللىداپ تۇراتتى. ئۇ نەزىر كوزىسى ۋە پارقىراق، پاكىز قاچا ـ قۇچىلار ئارىسىدا يۈرۈپ سۈتنى، ھاراقنى ئىچتى، ئوتقاشتەك قىزىلگۈلنى ئاغزىغا سالدى، ئاندىن ئانېئاسقا مۇلايىم نەزىرىدە قاراپ قويۇپ، چىرايلىق سويلاپ قەبرىگە كىرىپ كەتتى. ئانېئاسنىڭ قەلبى گويا تاغ تەۋرەنگەندەك لەرزىگە كەلدى. بۇ يىلان مۇشۇ يەرنىڭ يەر مۇئەككىلىمىدۇر ياكى دادىسىنى كۈتىدىغان مالائىكىلەردىنمىدۇ، بۇنى ئانېئاس بىلمەيتتى. ئانېئاس ساداقەتمەنلىك بىلەن تېخىمۇ كۆپ نەزىرلىكلەرنى قويۇپ، ئۇلۇغ ئانكىسېسنىڭ روھىنى چاقىردى.

ئانېئاس دېڭىز ساھىلىدىكى ئەڭ ئېگىز جايغا چىقىپ، بارلىق تروييالىقلارغا خىتاب قىلدى:

— داردانۇسنىڭ ئۇلۇغ ئەۋلادلىرى، توققۇزىنچى سۇبھى زېمىنىغا نۇر جامالى بىلەن كۈلۈپ باققاندا، بىز كاتتا مۇسابىقە ئۆتكۈزۈپ قەھرىمان ئەجدادلىرىمىزنىڭ روھىدىن باتۇرلۇقىمىز، جاسارىتىمىز، شىجائىتىمىز ئارقىلىق ھال سورايمىز. قېنى

www.uyghurkitap.com

كىمنىڭ كىمىسى شەمشەردەك ئىتتىك، كىمنىڭ پۇتلىرى كىيىكنىڭكىدەك يۈگۈرۈك، كىمنىڭ بىلىكىنىڭ كۈچى بار، كىم ھەممىدىن باتۇر، بىر كۆرۈپ باقايلى! كېلىڭلار، بۇرادەرلەر، بارلىق غەيرەت - جاسارىتىڭلارنى ئىشقا سېلىڭلار، زور ئىنئام ئېلىشقا تەييارلىنىڭلار!

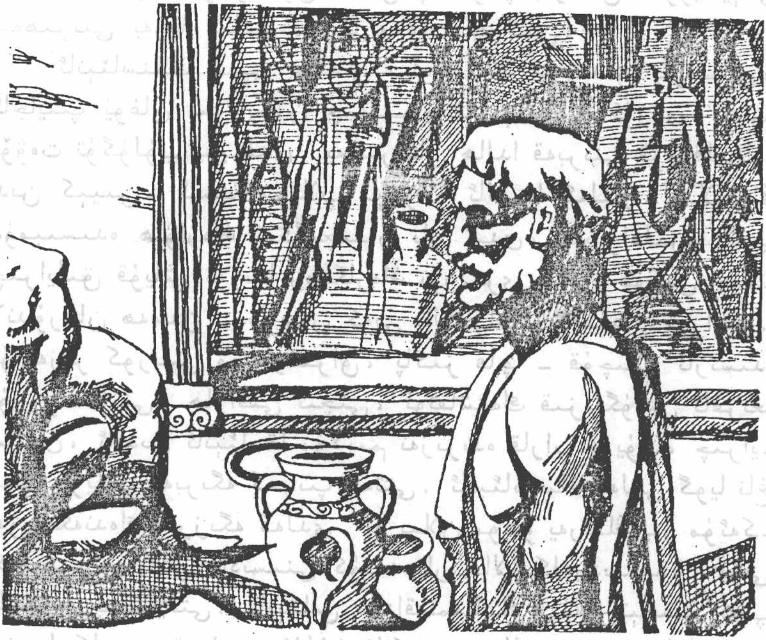

ئون ئۈچىنچى قىسىم

باتۇرلار بەيگىدە

كۈتكەن كۈن ئاخىر يېتىپ كەلدى. قۇياش ئىلاھىنىڭ تۆل-پارلىرى توققۇزىنچى سۇبھىنى ئېلىپ چىقتى، تاڭ نۇرى يۇلتۇز-لارنى قاچۇرۇۋېتىپ، ئاسماننى سۈزۈلدۈرۈپ، كائىناتقا هاياتلىق، پارلاقلىق بەخش ئەتتى. ئانېئاسنىڭ هەمراهلىرى بىلەن ئانكستېسنىڭ پۇقرالىرى دېڭىز بويىغا يىغىلدى. ئادەمنى هاياجانغا سېلىپ، يۈرەكلەرنى توشقاندەك چاپتۇرىدىغان مۇسابىقە باشلىنىش ئالدىدا تۇراتتى. مۇقەددەس ئۈچ پۇتلۇق داڭقان، يېشىل يوپۇرماقلىق تاج، زەيتۇن شېخى، بېغىررەڭ چاپان، كۆزلەردىن ئوت چاقنىتىدىغان تىللا - يامبۇلار غالىبلارنى كۈتۈپ تۇراتتى.

ئالقىش سادالىرى ئىچىدە مۇسابىقىنىڭ باشلانغانلىقى جاكارلاندى. ئېغىر پالاقلار سەپلەنگەن يەلكەنلىك تۆت كېمە دېڭىزدا ئۈچقاندەك يۈرۈپ كەتتى. «كىت» ناملىق كېمىدە مېنېستېئۇس، گەۋدىسى يوغان، هەيۋەتتى بىر شەهەرگە ئوخشاپ كېتىدىغان «چىمالا» ناملىق كېمىدە جاسارەتلىك جۇئاس ئولتۇراتتى. «قوشۇن» ناملىق كېمىدىكىسى سىرگېستۇس بولۇپ، هاۋارەڭ «سكۇللا»نى كروئانتۇس هەيدەپ كېلىۋاتاتتى. كېمە باشلىقلىرى كېمە بېشىدا مەيدىسىنى كېرىپ مەردانە قىياپەتتە تۇراتتى. جۇشقۇن، روهلۇق غەۋۋاسلار باشلىرىغا تېرەك يوپۇرمىقىدىن گۈلچەمبىرەك ئورىۋالغانىدى، يالىڭاچ مۈرىلىرىگە سۈرتۈلگەن ماي

قۇياش نۇرىدا ۋاللىلداپ تۇراتتى، ئۇلار پۈتۈن كۈچى بىلەن پالاق
ئۇراتتى. دېڭىز يۈزىدە پالاقلار ئۇچلۇق ۋە كېمە بېشىنىڭ سۇزۇ-
لۇشى بىلەن چوڭقۇر ئېرىقلار پەيدا بولۇپ، دەممۇدەم سۇ ئۇنچى-
لىرى ئاسمانغا ئېتىلىپ، چىرايلىق بۇژغۇنلار هاسىل بولاتتى.
چېپىش سىزىقىدىن ئېتىلىپ چىقىپ بەيگە مەيدانىدا ئۇچقاندەك
چېپىۋاتقان ئات هارۋىلىرى، چۇلۇۋۇرىنى سىلكىپ پۈتۈن كۈچى
بىلەن ئاتلارنى چاپتۇرۇۋاتقان ماهىرلارنىڭ سۈرئىتىمۇ بۇ كېمە-
لەرنىڭ سۈرئىتىگە يەتمەيتتى. باركاللا ئاۋازلىرى، هە - هۇ
دېيىشكەن ئاۋازلار، ئالقىش سادالىرى ئورمانلىقنى چاڭ كەلتۈ-
رۈپ، ئورمانلار بىلەن ئورالغان دېڭىز ساهىلىدا ئويناپ، ئەتراپ-
تىكى كىچىك - كىچىك تاغلارغا ئۇرۇلۇپ ئەكس سادا قايتۇرات-
تى. تروياللىق جۈئاس ئالقىش سادالىرى ئىچىدە ھەممىنىڭ ئال-
دىدا كېتىپ باراتتى. ئارقىدىنلا كروئانتۇس كېتىپ باراتتى.
«كىت» ۋە «قوشۇن» ناملىق كېمىلەرمۇ ئالدىغا ئۆتۈشكە پۈتۈن
كۈچى بىلەن تىرىشىۋاتاتتى. بىردە «كىت» ئالدىغا ئۆتۈۋالسا،
بىردە چوڭ «قوشۇن» ناملىق كېمە ئالدىغا ئۆتۈپ كېتەتتى،
گاھىدا بولسا ئىككى كېمە قاتارلىشىپ قېلىپ، ئۇزۇن كېمە
دېڭىز سۈيىنى گويا قۇياش ھەيدىگەندەك ئىككى ياققا ئايرىپ
ئۈزۈپ، كېمىنىڭ بېشى تاشلىق قىساڭغا يېقىنلاپ قالاتتى. كرو-
ئانتۇس ئەڭ ئالدىدا كېتىۋاتقان جۈئاسنىڭ ئالدىغا ئۆتۈپ كەتكە-
نىدى، غەزەپتىن راسا كۆچكە تولغان ياش يىگىت جۈئاسنىڭ
كۆزلىرىدىن ياش قۇيۇلدى. ئۇ ئۆزىنىڭ سالاھىيىتى ۋە بۇرادەر-
لىرىنىڭ بىخەتەرلىكىنى تامام بىر چەتكە قايرىپ قويۇپ، كېمە-
نىڭ قۇيرۇقىدىكى ئېگىز جايدا ئىنتايىن ئېھتىياتچانلىق بىلەن
كېمە ھەيدەۋاتقان رولچى مېنوتئوسنى دېڭىزغا تاشلىۋېتىپ رولنى
ئۆز قولىغا ئالدى. ياشانغان، تەنلىرى ئېغىرلىشىپ كەتكەن
مېنوتئوس خېلى ئۇزۇندا دېڭىز ئاستىدىن ئۆرلەپ سۇ يۈزىگە
چىقتى، ئۇ سۇغا چىلانغان توپىقىلا ئوخشاپ قالغانىدى. ئۇ تەس-

لىكتە يامىشىپ قىياغا چىقىپ، ئىچىۋالغان توزلۇق دېڭىز سۈيد-
نى قۇسۇپ چىقاردى. ئۇنىڭ بۇ ئوسال ھالىتىنى كۆرۈپ كۆپچى-
لىك قاقاقلاپ كۈلۈپ كەتتى.
ئىككى ئوردا سەردارى، يەنى سىرگېستۇس بىلەن مېنېستې-
ئۇس ئىككى كېمىنىڭ رولچىدىن ئايرىلىپ قالغىنىدىن خۇشال
بولۇپ، كۆڭلىدە ئۇلاردىن ئېشىپ كېتىش ئۈمىدى تۇغۇلدى.
شۇنىڭ بىلەن سىرگېستوس ئالدىغا ئۆتۈپ تاش قىساڭغا يېقىنلاش-
تى. مېنېستېئۇسمۇ بوش كەلمىدى. ئۇ كېمىنىڭ بەل قىسمىغا
كېلىپ بۇرادەرلىرىنى ئىلھاملاندۇرۇپ مۇنداق دېدى:
— تېز ئۈزۈڭلار، تېز! قاتتىق تىرىشچانلىق كۆرسىتىڭ-
لار! سىلەر ھېكتورنىڭ ھەمراھلىرى، ترويا يوقىلىش خەۋپىگە
يۈزلەنگەن چاغدىكى سەپداشلىرى، روھىڭلارنى ئۇرغۇتۇپ، جاسا-
رىتىڭلارنى ئاشۇرۇڭلار، ئىلگىرى ئافرىقىنىڭ سىرتېس دېڭىز
قولتۇقى، ئىئونىيە دېڭىزى ۋە مالېئا قىساڭلىرىنىڭ سىرتىدا
قورقۇنچلۇق دولقۇنلار بىلەن ئېلىشقان چاغدىكىدەك شىجائەت،
جەسۇرلۇق بىلەن غەلىبىنى قولغا كەلتۈرۈڭلار! ئارقىدا قېلىش
نومۇس! كۈچەڭلار، تىرىشىڭلار!
غەۋۋاسلار پۈتۈن كۈچىنى ئىشقا سېلىپ، راسا كۈچەپ پالاق
ئۇردى. دېڭىز سۈيى كېمە ئاستىدىن سىرغىپ ئۆتەتتى، مىس
بىلەن قاپلانغان كېمە بېشى دىرىلداپ تەۋرىنەتتى، غەۋۋاسلارنىڭ
نەپەسلىرى تېزلىشىپ، پۇت - قوللىرى تارتىشتى، ئاغزى قۇ-
رۇپ كەتتى، تەرلىرى يالىڭاچ مۈرىسىدىن يىلان ماڭغاندەك پەس-
كە ئاقاتتى.
راسا قىزىپ ئەسەبىي ھالغا كەلگەن سىرگېستۇس مېنېستې-
ئۇس بىلەن قوڭغۇراقتەك كۈچلۈك ئاۋاز چىقىرىدىغان تىك قىيا
ئارىسىدا قىسىلىپ كېتىپ باراتتى، كېمە بېشى تار سۇ يۈزىدە
ئۇدۇل قىياغا قارىتىلغانىدى. كىچىككىنە ئۇرۇلۇشمۇ قاتتىق
قىيا تاشلارنى لەرزىگە سالاتتى. پالاقلار تىك تاش ئارىلىقىغا

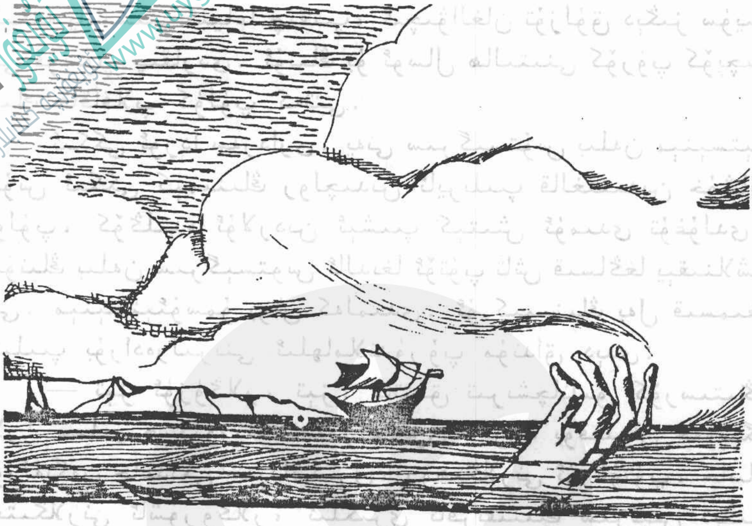

كىرىپ قېلىپ، قاراس ـ قۇرۇس قىلىپ سۇنۇپ كەتتى. كېمە بېشى ئېگىز كۆتۈرۈلدى. غەۋۋاسلار چاچراپ ئورنىدىن تۇرۇپ كېمىنى مۇقىملاشتۇرۇۋالايلى، دەپ تولاشتى. ئۇچى ئۇزۇن تۆمۈر بادرا ۋە ئىلمەكلىك نەيزىلەر بىلەن سۇنغان پالاقلارنى سۇزۇۋېلىشتى. بۇنىڭ بىلەن مېنىبستېئۇس ئۇستۇنلۇككە ئېرىشتى، كېمىدىكىلەر ۋەتىملىق ھالدا تېز ـ تېز پالاق ئۇرۇپ كەڭ دېڭىزغا چىقىۋالدى ـ دە، ئاخىرقى پەللىگە قاراپ ئۇچقاندەك يۇرۇپ كەتتى. ئۇ ئالدى بىلەن بۇرتۇپ چىققان قىساڭدا تىركىشىۋاتقان سىرگېستۇسنى ئارقىسىغا تاشلىدى. چۈنكى، تېيىز سۇدا قالغان سىرگېستۇس قۇتقۇزۇڭلار دەپ مۇراجىئەت قىلىشتىن نومۇس قىلىپ، سۇنغان پالاقلار بىلەن كېمىنى ماڭدۇرۇش ئۈچۈن ھەپىلىشىۋاتاتتى. مېنىبستېئۇس يەنە جۇئاس ھەيدەۋاتقان يوغان مەخلۇق «چىمالا» غا يېتىشىۋالدى. رولچىدىن ئايرىلىپ قالغان جۇئاس نائىلاج تەقدىرگە تەن بەرگەنىدى. ئاخىرقى پەللىگە ئاز قالغاندا، ھەممىنىڭ ئالدىدا بىرلا كروئانتۇس كېتىۋاتات-

تى. مىنىستىئۇس بار كۈچىنى ئىشقا سېلىپ ئۇنى قوغلاپ ماڭدى.

قىيقاس ـ چۇقان ئەۋجىگە چىقتى. تاماشىبىنلارنىڭ ھايا-جان بىلەن ئەڭ كەينىدە قېلىپ غەيرەت بىلەن ئەڭ ئالدىغا ئۆتۈش-كە تىرىشىۋاتقان مىنىستىئۇسقا غەيرەت ـ مەدەت بېرىپ توۋلىغان ئاۋازلىرى ئاسمان ـ زېمىننى تىترىتىۋەتتى. كروئانتۇس قوللى-رىنى دېڭىزغا سوزۇپ دېڭىزدىن ئۆزىگە مەدەت بېرىشنى، ئىلاھ-لاردىن ئۆز ۋەدىسىگە قولاق سېلىشنى تىلىدى. دېڭىزنىڭ ئەڭ چوڭقۇر جايىدىكى دېڭىز مالائىكىسى نېرېئىدېس، پېشۋافوركوس-نىڭ رەققاسلار ئەترىتى، ۋە دېڭىز مالائىكىسى پانوپېيئالارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ ئىبادىتى ۋە تىلىكىنى ئاڭلىدى. قېرى دېڭىز ئىلاھى پورتۇنۇس غايەت زور ئالىقىنى بىلەن كېمىنى ئىتتىرگە-نىدى، كېمە ئاتقان ئوق ۋە قۇيۇن كەبى قىرغاققا قارا ئۇزۇپ، كەڭ پورتقا بىرىنچى بولۇپ يېتىپ باردى.

كروئانتوس ئاخىرقى قېتىم قىلغان دۇئا ۋە ئىلتىجاسىنىڭ شاپائىتى بىلەن يېشىل تاج ۋە نەپىس كەشتىلەنگەن چاپان ئىنئام ئالدى. مىنىستىئۇس ئىككىنچى بولدى. جۇئاس ئاخىرقى پەللى-گە ئۈچىنچى بولۇپ يېتىپ باردى. سىرگېستۇسمۇ كىشىلەرنىڭ شاڭخو ـ مەسخىرىلىرىگە قېلىپ ئوسال ھالغا چۈشۈپ قايتىپ كەلدى. ئۇ تىك قىيالار ئارىلىقلىرىدىن تۈرلۈك ئامال ـ چارىلەر-نى قىلىپ، مىڭبىر مۇشەققەتتە قۇتۇلۇپ چىققان بولسىمۇ، ئەمما پالاقلىرىدىن ئايرىلىپ قالغانىدى. پۈتۈن بىر قاتاردىكى پالاقچىلار بەئەينى ئادەتتە يول بويىدىكى دۆڭ قېشىدا كىشىلەرنىڭ تاش ئېتىشىدىن يارىلىنىپ نىمجان بولۇپ قالغان يىلاندەك پۈتۈنلەي كېرەكتىن چىققانىدى.

ئارقىدىنلا ئېلىپ بېرىلغان يۈگۈرۈش مۇسابىقىسى دەل ـ دەرەخ، ئوت ـ چۆپلەر بولۇق ئۆسكەن، ئېگىز ـ پەس تاغ تىزمىلىرى بىلەن ئورالغان ناھايىتى چوڭ چۆپلۈككە ئورۇنلاشتۇ-

www.uyghurkitap.com

رۇلدى. قەھرىمان ئانېئاس سانسىزلىغان تاماشىبىنىنى باشلاپ يۇملاق، تەبىئىي بىر كۆرۈش سۇپىسىغا چىقتى. ئۇ باتۇر يۈرەكلىك كىشىلەرنى مۇسابىقىگە چۈشۈشكە چاقىردى. بەزى تروياللىقلار بىلەن سىتسىلىيىلىكلەر ئارىلىشىپ ھەر تەرەپتىن چىقىپ كەلدى. ئەڭ ئالدىدىكىسى نىسۇس بىلەن قىرانىغا يەتكەن، تولىمۇ كېلىشكەن، سۇباتلىق يىگىت ئۆۋرۈئالۇس بولۇپ، نىسۇس بۇ يىگىتكە چىن كۆڭلىدىن ئامراق ئىدى. ئارقىدىنلا كېلىۋاتقىنى پادىشاھ پرىئامۇسنىڭ كۆزگە كۆرۈنگەن ئەۋلادى دىئولېس، سىسلىيە ئورمانلىرىدا ئۆسۈپ چوڭ بولغان يىگىت ھېلىمۇمۇس بىلەن پانوپېئوس ۋە ياشلىق جاسارىتى ئۇرغۇپ تۇرغان، بەردەم، ساغلام يىگىتلەر ئىدى.

ئانېئاس ياڭراق ئاۋازدا بۇيرۇق چۈشۈرۈشى بىلەن تەڭ، مۇسابىقىگە چۈشكۈچىلەر دەرھال كىرىچىدىن ئايرىلغان يا ئوقىدەك يۈگۈردى. نىسۇس شامال ۋە قاناتلىق ئېلېكرادىنمۇ تېز يۈگۈرۈپ باشقىلاردىن خېلىلا ئىلگىرىلەپ ئەڭ ئالدىدا چاپتى. ئاكارنانىيالىق ساليۇس ئارقىدىنلا كېلەتتى، ئۆۋرۈ ئالوس بىلەن ھېلۇمۇس ئازراقلا ئارىلىقتا كېلىۋاتاتتى.

ئاخىرقى پەللە كۆرۈنگەندە، ھېرىپ ھالىدىن كەتكەن ئەزىمەتلەر قايتىدىن غەيرەتكە كېلىپ تېخىمۇ تېز يۈگۈردى. تۇساتتىن نىسۇس قانغا تېيىلىپ يىقىلىپ چۈشتى. ئەسلى بۇ يەردە تەڭرىگە ئاتاپ نەزىر قىلىنىدىغان كالا سويۇلغان بولۇپ، ياپيېشىل ئوت - چۆپلەر يېپيېشقاق قانغا مىلەنگەن، شۇڭا غەلىبە قىلىشى كۆزگە كۆرۈنۈپلا قالغان بۇ باتۇر يىگىت بەختكە قارشى تېيىلىپ لاي ۋە قانغا يىقىلغانىدى. مۇشۇ چاغدىمۇ ئۇ ئۆۋرۈئالۇس بىلەن بولغان دوستلۇقىنى ئويلىدى - دە، مىلىچ - مىلىچ قان ئىچىدىن تېزلا قوپۇپ ساليۇسنىڭ يولىنى توسۇۋالدى. ساليۇس پۇتلىشىپ كېتىپ قىلىن قۇملۇق جايغا يىقىلدى. ئۇنىڭ كەينىدىكى ئۆۋرۈئالۇس بۇ پۇرسەتنى غەنىيمەت بىلىپ چاقماق تېزلىكىدە ئۆتۈپ كېتىپ، كۆپچىلىكنىڭ ئالقىش سادالىرى ۋە

مەدەت بېرىشلىرى ئىچىدە، ئاخىرقى پەللىگە بىرىنچى بولۇپ باردى. ئارقىدىنلا ھېلىۇمۇس، ئۈچىنچى بولۇپ ئولېس پەللىگە يېتىپ كەلدى. ساليۇس بۇنىڭغا قايىل بولماي ئالدى قاتاردا ئولتۇرغان پېشقەدەملەر ۋە تاماشىبىنلارغا نارازىلىق بىلدۈرۈپ، ماڭا تېگىشلىك شان ـ شەرەپنى ئالدامچىلىق بىلەن ئېلىپ كېتىشتى، دېدى. ئەمما، تاماشىبىنلارنىڭ ھەممىسى كەمتەر، بەكمۇ قاملاشقان ئوۋرۇئالۇسقا مايىل بولدى. چۈنكى، ئۇ كۆز ياشلىرى ۋە ساغلام، تولىمۇ چىرايلىق، كېلىشكەن چىرايى، سەرۋىدەك قەددى ـ قامىتى بىلەن ھەممە كىشىنىڭ ياقتۇرۇشىغا ۋە خەيرىخاھلىقىغا ئېرىشتى. كۆڭلى كۆكسى كەڭ ئانېئاس ئوۋرۇئالۇسقا ئىگەرلەنگەن بىر تۇلپار ئىنئام قىلدى، ئېغىر، يۇڭلىرى قويۇق، تىرناقلىرىغا ئالتۇن قويۇلغان ئافرىقا شىرىنىڭ تېرىسىنى ساليۇسقا تەقدىم قىلدى. ئاق كۆڭۈل ئانېئاس ئۇستىۋاشلىرى مەينەت بولۇپ كەتكەن نىسۇسقا قاراپ كۈلۈمسىرىدى، ئاندىن دېڭىز ئىلاھى نېپتۇنۇس ئىبادەتخانىسىنىڭ ئىشىكىگە قويۇلغان قالقاننى كۆزگە كۆرۈنگەن بۇ باتۇر ياشقا ئىنئام قىلدى.

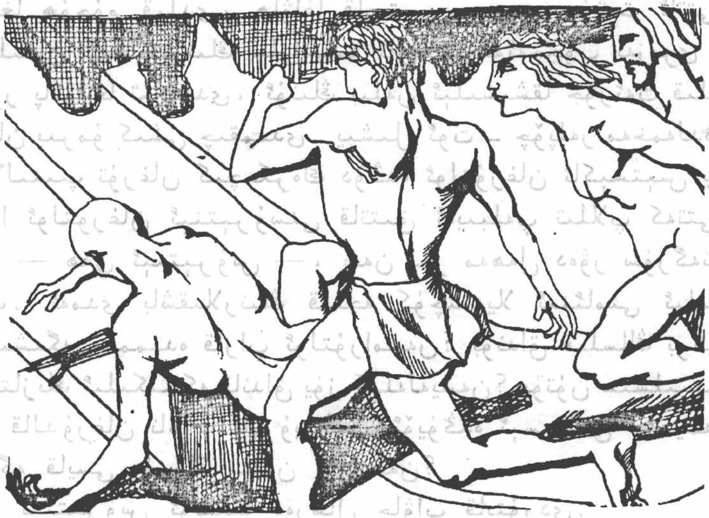

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگانە ئادرېسى

ئون تۆتىنچى قىسسە

رەھىمسىز تۆمۈر مۇشت

ئادەمنى ھاياجانغا سالىدىغان بوكس مۇسابىقىسىمۇ باشلىنىپ قالدى. كىشىلەرنىڭ ھەيرانلىق ئىلكىدە تولۇلاشلىرى ئىچىدە ئا-جايىپ كۈچلۈك دالىس كۆكرەك كېرىپ ئوتتۇرىغا چىقتى. بۇ ئەزىمەت ئۆز ۋاقتىدا پارىس بىلەن ئېلىشقان، ئۇلۇغ ھېكتورنىڭ قەبرىسى ئالدىدا يېڭىلمەس بۇتېسنى چالا ئۆلۈك قىلىپ قويغان-دى. ئۇ بېشىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، كەڭ، كۈچلۈك گۈرەنلىرىنى نامايان قىلدى، ئىككى بىلىكىنى ھەرىكەتلەندۈرۈپ، ئوڭ - سولغا ھۇجۇم قىلدى، ھاۋاغا قارىتىپ جىددىي مۇشت ئاتتى. مىڭلىغان كىشىلەرنىڭ ساراسىمە ئارىلاش تەئەججۈپ نەزىرى بۇ غەيۇر پالۋانغا تىكىلدى، ئۇنىڭ بىلەن ئېلىشىشقا جۈرئەت قىلى-دىغان بىرمۇ كىشى چىقمىدى. يېشىل ئوت - چۆپلەر مەخمەلدەك جۇلالىنىپ تۇرغان كىچىكرەك دۆڭدە ئولتۇرغان ئاكېستىس يې-نىدا ئولتۇرغان ئېنتېرۇسنى قاتتىق ئەيىبلەپ تىللاپ كەتتى:

— ھەي ئېنتېرۇس —، سەن بىر مەھەل دەۋر سۈرگەنىدىڭ. ئەمدى باشقىلارنىڭ قىلچە كۈچەيلا ئىنئامنى ئېلىپ كېتىشىگە جىمىدە قاراپ ئولتۇرامسەن؟ بۇنداق قىلساڭ بوكس ئۇستازىڭ ئېلىكىسكە قانداق يۈز كېلەلەيسەن؟ پۈتۈن سىسلىيىنى تاڭ قالدۇرغان نام - ئابرۇيۇڭغا، ئۆيۈڭدە ئېسىقلىق غەنىيمەت-لەرگە قايسى يۈزۈڭ بىلەن قارايسەن؟

ئېنتېرۇس ئۇنىڭغا دەرھال جاۋاب قايتۇردى:

— شاھىم، شان ـ شەرەپكە بولغان ئوتتەك قىزغىنلىقىم ۋە شان ـ شۆھرەت تۇيغۇم پەسەيگىنى يوق، بۇ نەرسە مەڭگۇ قورقۇنچاقلىققا ئورۇن بەرمەيدۇ. مەن دېگەن تەڭداشسىز پالۋان ئېلىكىسنىڭ شاگىرتى. كۆردىڭىزمۇ، مانا بۇ كۆزى ئۆتكۈر، مۇشتى ئىتتىك ئېلىكىس مۇسابىقىدە كىيىدىغان پەلەي، بۇ پەلەي يوغان يەتتە كالىنىڭ تېرىسىدىن تىكىلگەن، ئىچىگە قاتتىق قو-غۇشۇن بىلەن تۆمۈر توشقۇزۇلغان. ئېلىكىس كۈچلۈك بىلەكلى-رىگە مانا مۇشۇ پۇختا تېرىنى ئورىۋالاتتى. ھەي، ترويالىقلارنىڭ ھۆرمەتلىك داھىيسى ئانېئاس، ئىلگىرى ئاكاڭ ئېلىكىس قال-تىس پالۋان ھېكۇلېسقا مانا مۇشۇ پەلەينى كىيىپ تاقابىل تۇر-غان. بۇ پەلەيدە قان داغلىرى ۋە مېڭە قېتىقلىرىنىڭ دېغى بار. رەھىمسىز يىللار چېكىلىرىمنى ئاق چاچلار بىلەن بېزىگەن

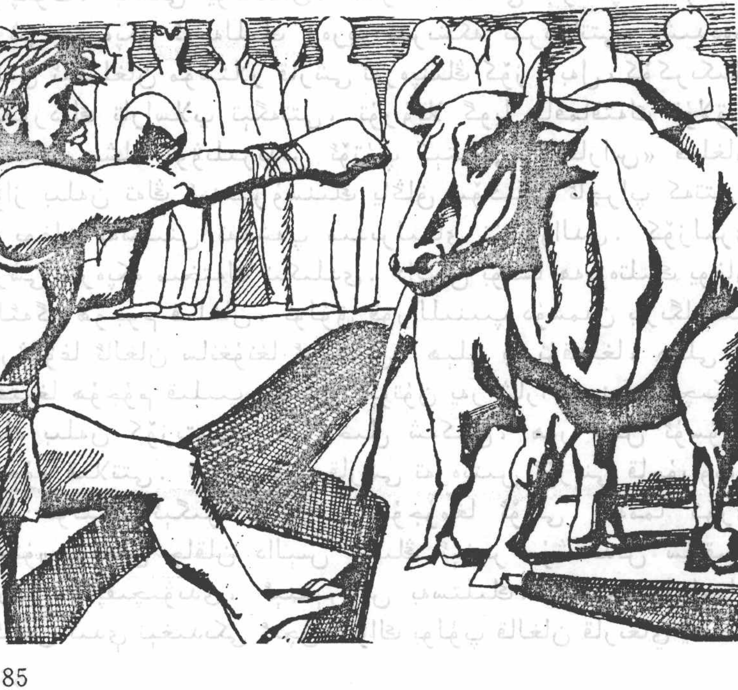

بولسىمۇ، مەن يەندىلا بۇ كىشى ئېلان قىلغان جەڭنى قوبۇل قىلمەن.

ئېنتېرۇس ئېغىر پەلەينى مەيداننىڭ ئوتتۇرىسىغا ئاتتى. ئاجايىپ يوغان پەلەينى كۆرۈپ دالېسنىڭمۇ يۈرىكى جىغىلداپ كەتتى، ئۇ بىرلا سەكرەپ جايىدىن قوزغالدى ـ دە، بۇ غايەت يوغان پەلەيگە قاراپ قوللىرىنى شىلتىدى.

ئانېئاس ئېغىرلىقى ئوخشاش ئىككى پەلەينى ئەكەلدۈرۈپ، خۇددى قورال تۇتقۇزغاندەك ئىككىيلەننىڭ قولىغا تۇتقۇزدى. دالېس بىلەن ئېنتېرۇس ئۆز ئورنىغا بېرىپ، تېز ـ تېز سەكرىدى، قوللىرىنى ئاسمانغا سوزدى، ئۇلارنىڭ روھى ئۇرغۇپ تۇراتتى، چىرايىدا كۈچلۈك خىرىس ئىپادىلىنەتتى. دالېس ياش، پۇت ـ قوللىرى چاققانىدى. ئېنتېرۇسنىڭ پۇت ـ قوللىرى كۈچلۈك، بەستى يوغانىدى. ھەر ئىككىسى بارغانچە قىزىپ، قارشى تەرەپكە ئەجەللىك زەربە بېرىشكە تىرىشاتتى. شىددەت بىلەن ئېتىلغان مۇشتلار قارشى تەرەپنىڭ كۆز، بەل، كۆكرىكىگە يامغۇردەك ياراسلاپ تېگەتتى، تۈرۈپلا گويا چاقماقتەك قولاق، چېكە ـ پېشانە تۈۋىلىرىدىن ئۆتۈپ كېتەتتى. «قاراس» قىلغان ئاۋاز بىلەن تەڭ ئېنتېرۇسنىڭ ياڭاق سۆڭىكى ئاجراپ كەتتى. ئۇ يوغان بەستىنى تەڭشەپ مىدىرلىماي تۇرۇۋالدى. كۆزلىرى قارشى تەرەپكە مىختەك تىكىلدى. دالېس بولسا ھەيۋەتلىك يوغان قەلئەگە ھۇجۇم قىلغان، تولۇق قوراللىنىپ دۈشمەن بارگاھىنى قورشاۋغا ئالغان سانغۇنغا ئوخشاش، ھېلى بۇ نۇقتىغا، ھېلى ئۇ نۇقتىغا ھۇجۇم قىلىپ باقاتتى، پۈتۈن يەر شارائىتىنى ئىنچىكىلىك بىلەن كۆزىتىپ، ھەر خىل شەكىل، ھەر خىل ئۇسۇلدا ھۇجۇم قىلاتتى. ئېنتېرۇس قارشى تەرەپتىن ئۆزىنى قاچۇرۇپ، ئوڭ قولىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ ھۇجۇمغا ئۆتتى. ئەمما كۆزى ئۆتكۈر، قولى چاقان دالېس ئۇنىڭ ئېغىر مۇشتىدىن شاققىدە ئۆزىنى ئەپقېچىۋىدى، ئېنتېرۇس بەستلىك، ئېغىر بولغاچقا، بەئەينى ئەدىپ تېغىدىكى ئىچى كاۋاك بولۇپ قالغان قارىغاي يىلتىد-

زىدىن قومۇرۇلۇپ ئۆرۈلۈپ چۈشكەنگە ئوخشاش يەرگە گۈپ
قىلىپ يىقىلدى. تروياللىقلار بىلەن سىسىلىيىلىك يىگىتلەر سەك-
رەپ ئورنىدىن تۇرۇپ ئۇلارغا قاراپ غەيرەت قىلىڭلار، دەپ
توۋلىدى. بىرىنچى بولۇپ ئاكېستېس ئورنىدىن تۇر-
دى - دە، بېرىپ ياشانغان دوستىنى كۆيۈمچانلىق بىلەن يۆلەپ
تۇرغۇزدى. يىقىلغان قېرى قەھرىمان بولسا قورقماستىن ۋە
بوشاشماستىن يەنىمۇ زور غەيرەت بىلەن جەڭگە ئاتلاندى. ئەلەم-
لىك غەزەپ ئۇنىڭ بىلەكلىرىگە كۈچ ئاتا قىلدى. شان - شۆھ-
رەت ۋە ئىشەنچ ۋۇجۇدىدا جاسارەت ئۇرغۇتتى. ئۇچتەك ئاقارغان
چاچلىرى شامالدا يەلپۈنەتتى. ئۇ قوغلاپ بېرىپ، كۈچلەنگەن
قوللىرى بىلەن دالېسقا شىددەت بىلەن ئوڭ - سولدىن مۇشت
ئاتتى. دالېس ئېڭىشىپلا قاچتى. ئەمما بۇ قەھرىماننىڭ تۆمۈر-
دەك مۇشتلىرى ئۇنىڭغا نەپەسىنى ئوڭشىۋېلىشقىمۇ پۇرسەت بەر-
مەستىن، گويا قاتتىق ياغقان مۆلدۈر ئۆيىنىڭ ئۆگزىسىگە
تاراسلاپ چۈشكەندەك ئۈزۈلمەستىن دالېسقا تەگدى. دالېس ھې-
رىپ ھالىدىن كەتتى، بېشى قېيىپ كۆزلىرى قاراڭغۇلاشتى.

ئانېئاس بۇ شەپقەتسىز جەڭنى ۋاقتىدا توختىتىپ، يېڭىلگەن
دالېسنى قۇتقۇزۇۋالدى. بۇ بىچارە يىگىت ھەمراھلىرىنىڭ يۆلى-
شى بىلەن ئاغرىۋاتقان پۇتلىرىنى سۆرەپ ماڭدى. ساڭگىلاپ
قالغان بېشى ئىككى ياققا گىلدىڭلايتتى، تۈكۈرگەنىدى، ئاغزى-
دىن قانغا ئارىلىشىپ تۆكۈلگەن چىشلىرى يەرگە چۈشتى.

غالىب ئېنتېرۇسنىڭ بېشى ئاسمانغا يەتكەندەك بولدى. ئۇ
ئالغان ئىنئامغا قاراپ تەبەسسۇم قىلدى. توساتتىن ئۇ قولىدىكى
ئېغىر پەلەينى سىلىۋېتىپ، كالىنىڭ پېشانىسىنى چەنلەپ كۈچەپ
بىر مۇشت ئېتىۋىدى، كالىنىڭ پېشانىسى يېرىلىپ، مېڭىسىنىڭ
قېتىقى چۇۋۇلۇپ چىقتى. بىچارە ھايۋان جان تالىشىپ تارتىش-
تى. ئېنتېرۇس بۇ كالىنى ئېلىكىسكە ئاتاپ نەزىر قىلىۋەتتى.
شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ بوكس پەلەينى ۋە بوكس ماھارىتىنى
پۈتۈنلەي تاشلىۋەتتى.

بوكس مۇسابىقىسى تۈگىگەندىن كېيىن، كۈچلۈك يەنە پۇختا ماھارەت ۋە ئىنچىكە گۇمپا تەلەپ قىلىنىدىغان ئوقيا ئېتىش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى، ئاخىردا ئاتلىقلار بەيگىسى ئۆتكۈزۈلدى. مەشھۇر ئاتلىق لەشكەرلەر ئەترىتى «تىرويا چاسا سېپى» تىرويالىقلارنىڭ تەڭداشسىز جەڭ ماھارىتى سەۋىيىسىنى نامايان قىلدى. قەھرىمانلارنىڭ ھۆررا سادالىرى ۋە بارىكاللا ئېيتىشلىرى ئۇلارنىڭ يېڭى زېمىن ئېچىش، قايتىدىن ئىگىلىك تىكلەشتەك ئۇلۇغۋار جاسارىتىنى ئىپادىلىدى. ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ ئەلەم ماھارىتى ۋە كۈچ - قۇدرىتىدىن مەغرۇرلاندى، ئەپسۇسكى، ئەجەللىك زەربىنىڭ ئۆزلىرىگە كەينىدىن ئاستا، تۇيدۇرماستىن، يېقىنلاپ كېلىۋاتقانلىقىنى پەقەتلا خىيالىغا كەلتۈرمىدى...

ئون بەشىنچى قىسسە

يۇنۇنىڭ ھىيلە - مىكرىسى

ئانىئاسىنىڭ مۇقەددەس ئاتىسى ئۇچۇن ئۆتكۈزۈلگەن كاتتا مۇسابىقە ئاخىرلاشتى. كىشىلەر باتۇرلۇق، ئىشەنچ، كۈچ - قۇدرەتنىڭ شادلىقىغا چۆمدى. ھالبۇكى، ئەرىشتىكى ئەھۋال زېمىندىكىگە پۈتۈنلەي ئوخشىمايتتى. يۇرىكىدىكى كونا ئۆچمەنلىك ئوتلىرى تېخى ئۆچمىگەن يۇنو قىساس ئېلىشنىڭ تۇرلۇك چارىلىرى ئۈستىدە باش قاتۇراتتى. تروياللىقلار ئانكىسېسنىڭ قەبرىسىنى چۆرىدىگەن ھالدا تۇرلۇك مۇسابىقىلەرنى ئۆتكۈزۈۋاتقان پەيتتە، يۇنو ئەرىشتىن ھەسەن - ھۈسەن ئىلاھەسى ئىرىسنى زېمىنغا ئەۋەتتى. ئىرىس يۇنونىڭ ئوك شامال چىقىرىپ بېرىشى بىلەن، رەڭگارەڭ ھەسەن - ھۈسەن يولى بىلەن ئۇن - تىنسىز تېز سۈرئەتتە ماڭدى.

ئۇ شاد - خۇرام كىشىلەر توپىدىن ئۆتۈپ، دېڭىز بويلىرىدىن، پورتتىن ئۆتتى، يىراق جايدىكى بىر پىنھان دېڭىز بويىدا ئۆلۈپ كەتكەن ئانكىسقا ماتەم تۇتۇپ يىغلاپ ئولتۇرغان بىر توپ ئايالنى بايقىدى. ئۇلارنىڭ لىققىدە ياشقا تولغان كۆزلىرى بىپايان دېڭىزغا تىكىلگەنىدى. ئۇلار بۇرۇنقى يۇرت - ماكانلىرىنى ئەسلەپ سىغىنىپ ئولتۇراتتى. ھەي، ئۇلار شۇنچىلىك ھېرىپ چارچىغان! ئۇلار يەنە قانچىلىك بوران - چاپقۇنلار ئىچىدە دېڭىز سەپىرى قىلغاندا، ئاندىن ئىلاھ ئۇلارغا ۋەدە قىلغان «غەربىي دىيار» غا يېتىپ بارار - ھە؟ دېڭىز سەپىرى ئۇلارنى جاق تويغۇ-

زۇۋەتكەن بولۇپ، ئۇلار تىنچ ـ باياشات شەھەر، ئاق بولۇتتەك قوي ـ قوزىلار، ئىللىق ئائىلىسىنىڭ بولۇشىنى نەقەدەر ئارزۇ قىلىدۇ ـ ھە! ھىيلە ـ مىكرىسى تولا ئىرېس ئۇلارنىڭ كۆڭلىدىكىنى بىلىۋالدى ـ دە، ئىلاھە قىياپىتى ۋە كىيىم ـ كېچىكىنى ئۆزگەرتىپ، يۇنانلىق ئايال بىروئېنىڭ قىياپىتىگە كىرىپ، تىرويالىق ئاياللارنىڭ قېشىغا كەلدى. ئاندىن بۇ ئاجىزەلەرنى ئازدۇرۇشقا باشلىدى.

— ھەي بىچارىلەر ـ، شور پېشانە تىرويالىقلار، تەقدىر جېنىڭلارنى ساقلاپ قالغىنى بىلەن، سىلەرنى قانداق گۇمران قىلىشنىڭ تەييارلىقىنى قىلىۋاتىدۇ. سىلەر يەتتە يىلدىن بېرى دېڭىزلاردا ئۈزۈپ يۈردۈڭلار، بىر دۆلەتتىن يەنە بىر دۆلەتكە باردىڭلار، سىلەرنى سىغدۇرمىغان نۇرغۇن ئاراللاردىن، قىيالاردىن ئۆتتۈڭلار، ھەر تۈرلۈك يامان ھاۋا كىلىماتىغا يولۇقتۇڭلار. بىپايان دېڭىزلاردا دەھشەتلىك دولقۇنلار بىلەن ئېلىشىپ شۇنچە مۇشەققەت چېكىشىڭلار پەقەت تۈتقىلى، كۆرگىلى بولمايدىغان ئىتالىيىنى ئىزدەپ تېپىش ئۈچۈنلىغۇ ـ ھە؟ ۋاي ئاجىزەلەر، ئەجەبا زەنتۇس دەرياسىغا كۆڭلۈڭلار چۈشمىدىمۇ، بۇ دوستانە دۆلەتتە ماكانلاشقىڭلار يوقمۇ؟ سىلەر جاپا ـ مۇشەققەتتىن قۇتۇلۇپ، مەشەدە تۈتقىلى، كۆرگىلى، ماكانلاشقىلى بولىدىغان تىرويانى بەرپا قىلساڭلار بولىدىغۇ؟ ئورنۇڭلاردىن تۇرۇڭلار، مەن بىلەن بېرىپ ئاۋۇ كېمىلەرنى كۆيدۈرۈۋېتىڭلار. بۇ يەردە دېڭىز ئىلاھى نېپتونۇسنىڭ تۆت مېھرابى بار. ئىلاھلار بىزگە ئوتنى ئۆزلىرى يېقىپ بېرىدۇ. مانا بۇ بىزدىكى باتۇرلۇقنىڭ مەنبەسى.

ئۇ گېپىنى تۈگىتىپ، بىرىنچى بولۇپ بالا ـ قازا ياغدۇرىدىغان مەشئەلنى ياندۇردى ـ دە، ئېگىز كۆتۈرۈپ، بار كۈچى بىلەن كېمىلەرگە قارىتىپ ئاتتى. ئىرېسنىڭ ھەقىقىي قىياپىتىنى پىرگې موماي تونۇپ بىلىۋالدى، ئەمما مۇشەققەتلىك سەپەر ھارغىنلىقى بۇ مومايىنىڭ كۆزىنى تورلاشتۇرۇۋېتىپ قويدى. ئاياللار

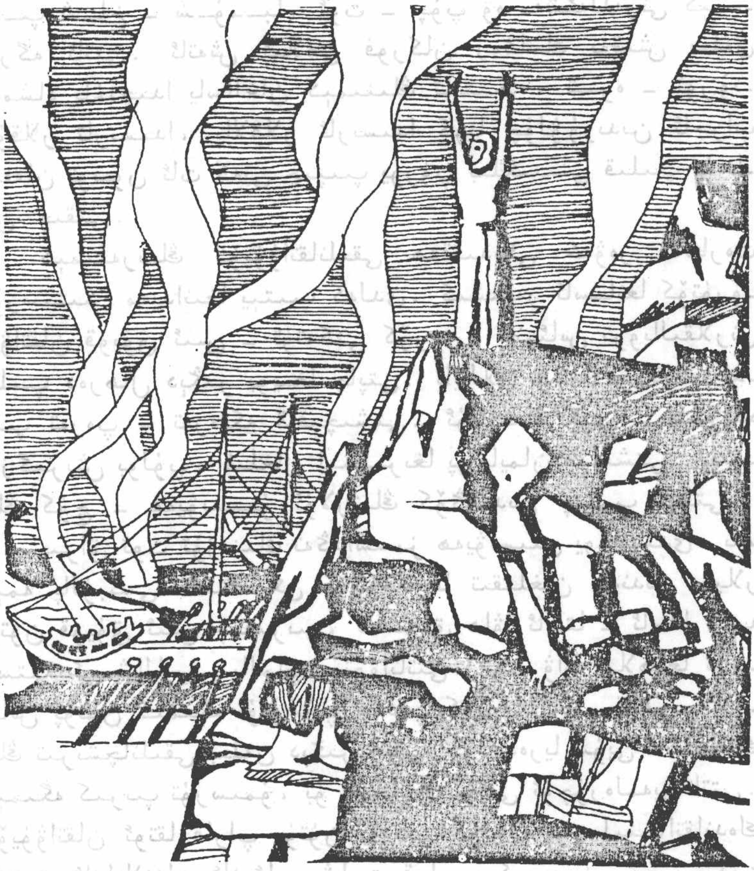

ئېرىسنىڭ گەپلىرىگە ئىشىنىپ ـ ئىشەنمەي كېمىلەرگە غەزەپلىك
نەزەردە تىكىلىپ تۇرۇپلا قىلىشتى. ئېرىس قاناتلىرىنى كېرىپ
ئاسمانغا چىقىپ غايەت يوغان ۋە رەڭلىرى ئېنىق ھەسەن ـ
ھۈسەن پەيدا قىلدى. بۇ مەنزىرە ئاياللارنى ھاياجانغا سېلىپ،
ئەسەبىيلىكىنى قوزغاتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار چۇقان ـ سۈرەن
سېلىشىپ ئۆيلىرىدىن، مېھرابتىن ئوتلارنى ئېلىپ كې-

لىپ شاخ - شۇمبا، ئوت - چۆپ ۋە مەشئەللەرنى كېمىلەرگە ئاتتى. ئاتەش ئىلاھى فوركان رەڭلىك نەقىش بىلەن شەمشاد ياغىچىدا ياسالغان كېمىنىڭ ئۈستىدە، شىرە - تۇرۇندۇقلار ئارىسىدا، پالاقلار ئارىسىدا گويا چۈلغۈرىدىن ئاجراپ چىققان توسۇن ئات كەبى چېپىپ يۈرۈپ بىلگىنىنى قىلىپ پوخادىن چىقتى.

كېمىلەرنىڭ كۆيۈۋاتقانلىقى ھەققىدىكى خەۋەر ماھارەت كۆرسىتىش مەيدانىغا يېتىپ كەلدى. كىشىلەر ئاسمانغا كۆتۈرۈلۈۋاتقان قويۇق ئىس - تۈتەكنى كۆردى. ئانېئاس تروياللىقلارنى ئېلىپ دەرھال دېڭىز بويىغا چاپتى. ئاياللار بولسا قورقۇپ كېتىپ تەرەپ - تەرەپكە قاقېچىشتى. ئۇلارنىڭ ئوي - پىكرىدە ئۆزگىرىش بولۇپ، قىلغان ئىشلىرىغا پۇشايمان قىلىشتى. يۇنونىڭ كۈچ - ھەيۋىسىمۇ ئۇلارنىڭ كۆڭلىدىن چىقىپ كەتتى.

بىراق ئوت ئۆزىنىڭ تەڭداشسىز ھەيۋىسىنى يوقاتمىدى. نەم كېمە پالۇبىسى ئاستىدىكى يوچۇقلارغا تىقىلغان كەندىر يىپلار تۈتۈن قويۇق ئىس چىقىرىپ، ئىسسىق ھاۋا ئاستا - ئاستا كېمە ئاستىدىكى شاللارنى يالماپ يۇتۇۋاتاتتى. ئوت ۋابا ئىلاھىغا ئوخشاش پۈتۈن كېمىگە تۇتۇشۇپ ھەدەپ كۆيۈۋاتاتتى. قەھرىمانلارنىڭ تىرىشچانلىقى بىلەن دېڭىز سۈيى گويا دەريا سۈيى تاشقاندەك كېمىگە كىرىپ تۇرسىمۇ، بۇ كۈچلۈك ئوتنى ئۆچۈرەلمەيۋاتاتتى. كۆيۈۋاتقان ئوتقا قاراپ پۈتۈن بەدىنى كۆيۈپ پۇچىلىنىۋاتقاندەك قاتتىق ئازابلانغان ئانېئاس شارت قىلىپ كىيىمىنى مۈرىسىدىن چۈشۈرۈپ گۆرەنلىرىنى ئاچتى - دە، قوللىرىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ ئاسمانغا قاراپ ھەممىگە قادىر يۇنودىن ئۆزلىرىنى ئوت ئاپىتىدىن قۇتۇلدۇرۇۋېلىشنى ئىلتىجا قىلىپ دۇئا قىلدى. ئۇنىڭ دۇئاسى تۈگە - تۈگىمەستىنلا، قارا بوران گۈركىرەپ چىقىپ چېلەكلەپ قۇيغاندەك قاتتىق يامغۇر يېغىشقا باشلىدى. دەھشەتلىك گۈلدۈرماما گۈلدۈرلەپ يەرۇ - ئاسماننى زىلزىلىگە سېلىۋەتتى. يامغۇر

سۇيى كېمىلەرگە تولۇپ، ئاخىرقى ئىس - تۈتەكمۇ جۇدۇن - چاپقۇندا يوقالدى.

بۇ ئېغىر زەربە ئانىئاسقا ئۇنى گويا ئاسماندىن يەرگە ئېتىد- ۋەتكەندەك تەسىر قىلدى، يۈرىكىنى تەرەپ - تەرەپتىن سانجىل- غان خەنجەر توختىماي قوچۇغاندەك چەكسىز ئازابلاندى. ئۇ گەپ ئاڭلاپ، سەرگەردان بولۇشنى خالىمىغان كىشىلەرنى شۇ جايدا قالدۇرۇپ قويدى.

قۇياش ئاسمان قەرىدە كائىناتقا خۇش تەبەسسۇم قىلدى، دېڭىز تىنجىپ، مەيىن شامال كىشىلەرنى دېڭىزغا چاقىراتتى. تروپىكلار يولغا چىقتى. غەۋۋاسلارنىڭ بەس - بەستە پالاق ئۇرۇشى بىلەن كېمىلەر گويا چايكىلاردەك يېنىك ئىلگىرىلىدى. ۋېناسنىڭ ئىلتىماسى بىلەن دېڭىز ئىلاھى نېپتۇنۇس ئالتۇن ئىگەرلىك ئاتنى قوشۇپ، يۇگەننى ئاتنىڭ كۆپۈك قايناپ تۇرغان ئاغزىغا سېلىپ، چۇلۇۋۇرىنى بوش قويۇۋېتىپ دېڭىز سۇيىدەك كۆك زۇمرەت رەڭلىك ئىلاھىي هارۋىسىغا چىقتى - دە، دېڭىز يۈزىدىن ئاستا ئۇچۇپ ئۆتتى. چاقنىڭ گۇلدۇرمامىدەك ئاۋازى ئاڭلانغانلىكى يەردە دېڭىز سۇيى تىنچلىنىپ، شامال توختاپ، بۇلۇتلار تارقىلىپ، ئاجايىپ سۈزۈك ئاسمان نامايان بولدى. ئۇنىڭ مۇلازىملىرىمۇ يېتىپ كەلدى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە دېڭىز پېشۋاسى گلاۋكۇسنىڭ بىر تۇركۇم قېرى مۇلازىملىرى، دېڭىز مالائىكىسى ئىنونىڭ ئوغلى پالەيمون، بىر توپ ئۇچقۇر «ئادەم- بېلىق» تېرىتون، دېڭىز مالائىكىسى فوركۇسنىڭ بارلىق ئادەم- لىرى ھەمدە دېڭىز مالائىكىسى ئېچىن ۋە بىر توپ گۈزەل دېڭىز پەرىلىرى بار ئىدى.

بۇ ھال ئانىئاسنىڭ قەلبىنى ئېيتقۇسىز شېرىن شادلىققا چۆمدۈردى. ئىلاھلارنىڭ قوغدىشى بىلەن ئۇنىڭ كېمىلىرى ئو- ڭۇشلۇق ھالدا يۈرۈش قىلىۋاتاتتى. ئاستا - ئاستا شەبنەملىك قاراڭغۇ كېچە يېتىپ كەلدى.

www.uyghurkitap.com

غەۋۋاسلار هارغان - تالغان پۇت - قوللىرىنى سوزۇپ تاتلىق
ئۇيقۇغا كەتتى. كېمىنى پالىنۇرۇسلا باشقۇرۇپ كېلىۋاتاتتى.
ئۇيقۇ ئىلاھى يۇلتۇزلار شوخ كۆز چىمىلدىتىپ تۇرغان ئاسمان
ئوردىسىدىن يېنىك ئۇچۇپ چۈشۈپ، كېچە ئاسمىنىدىن يول
ئېچىپ، قاراڭغۇلۇق، كۆلەڭگىلەرنى تارقىتىپ پالىنۇرۇسنى
تاپتى. ئۇ ئۇنتۇش بۇلىقىنىڭ سۈيى ۋە ئۇيقۇ كەلتۈرىدىغان
بوتقىغا چىلانغان شاخنى پالىنۇرۇسنىڭ ئىككى چېكىسىگە تەگ-
كۈزگەندى، شۇئان ئۇنىڭ كۆزلىرى خىرەلىشىپ ئاستا - ئاستا
يۇمۇلدى. دەم ئالغۇسى يوق بولسىمۇ، پۇت - قوللىرى بوشاپ
كەتتى. ئۇيقۇ ئىلاھى دەرھال زەھەرخەندىلىك بىلەن ئېتىلىپ
كېلىپ بۇ بىگۇناھ بىچارىنى دېڭىزغا ئىتتىرىۋەتتى. پالىنۇرۇس
دېڭىزغا بېشىچىلاپ كىرىپ كەتتى. قولىدا بولسا پالاقىنىڭ سېپى
ۋە كېمىنىڭ ئۇشتۇلغان بىر پارچە ياغىچى قالدى. بۇ ساداقەت-
مەن، ئەمما بەختسىز ئادەم تەگرىنىڭ ئەمرىگە بىنائەن، ئۆز
جېنى بەدىلىگە نۇرغۇن ئادەمنىڭ هاياتىنى ساقلاپ قالدى. كېمە
دېڭىزدا ئامان - ئېسەن يۈرۈۋەردى. ئۇيقۇ ئىلاھى بولسا سۈزۈك
ئاسمانغا ئۇچۇپ چىقىپ كەتتى.

ئون ئالتىنچى قىسىم

باقىي ئالەمنىڭ ئىشىكىنى قېقىش

ئانېئاس رولچىسىدىن ئايرىلغان كېمىنىڭ دېڭىزدا ئېقىپ يۈرگەنلىكىنى بايقىغاندىن كېيىن، دوستىنىڭ بەختسىزلىكىگە ناھايىتى قايغۇردى. رولىنى ئۆز قولىغا ئېلىپ تۈن قاراڭغۇلۇقىدا چۈلۈۋۈردىن ئايرىلغان توسون ئاتتەك چېپىۋاتقان كېمىنى ھەيدەپ مېڭىپ، ئاخىر ئوپويالىقلار ئېلىكىدىكى كوماي دېڭىزى قىرغىقىغا يېقىنلاشتى.

كېمىلەر دېڭىز قىرغىقىدا رەڭدار پۆپۈكلەردەك يېيىلدى. ياشلارنىڭ بەزىلىرى ئوت ساقلىيالايدىغان چاقماق تېشى ئىزدەپ ماڭدى، بەزىلىرى ھايۋانلار كۆپ بولىدىغان قويۇق ئورمانلىقنى، يەنە بەزىلىرى بولسا ھاياتلىققا جان ئاتا قىلىدىغان سۇ ئىزدەپ كەتتى. ساداقەتمەن ئانېئاسنىڭ تىلىكى باشقا بولۇپ، ئۇ ئاپوللو تۇرىدىغان ھەيۋەتلىك ئېگىز قەلئە، قورقۇنچلۇق سىبىرنىڭ مەخپىي خانىسىنى ئىزدەپ تاپماقچىدى. بۇنىڭدىكى سەۋەب، ھەممىنى ئالدىن بىلەلەيدىغان ئاپوللو نۇرغۇن مۇھىم مەقسەت — مۇددىئا ۋە تەڭرىنىڭ ئەمرىنى ئۇنىڭغا بىلدۈرۈپ قويالايتتى.

ئالدىن بىلگۈچى ھۆكۈما ئىلاھە سىبىر كوماي قىيالىرىدىكى بىر غاردا تۇراتتى. بۇ ناھايىتى پىنھان، ئاجايىپ چوڭ ئوردىدا يوغان بىر غار بار بولۇپ، ناھايىتى كەڭ يۈز تۈنىلى ۋە بىر — بىرىگە كېسىشىپ كەتكەن يۈز چىقىش ئېغىزى بار ئىدى. سىبىرنىڭ ئاۋازى يۈز تارماققا بۆلۈنۈپ غاردىن سىرتقا ئاڭلىناتتى.

شۇ تاپتا ئۇ غارنىڭ قاپ ئوتتۇرىسىدا تۇراتتى. تۇساتتىن ئۇنىڭ چىرايى ئۆزگىرىپ، چاچلىرى يېيىلدى، يۈرىكى تېز چىپىلداشقان توشقاننىڭكىدەك گۈپۈلدەپ تېز سوقۇپ، كۆكرىكى بىر كۆتۈرۈلۈپ، بىر چۈشۈشكە باشلىدى. تېنىمۇ يوغىناپ كەتتى. قەلبى ئىلاھىي كۈچكە تولدى. چۈنكى، تەڭرى ئۇنىڭغا يېقىنلاشقانىدى. غارنىڭ يۈز ئىشىكى بىرلا ۋاقىتتا ئېچىلىپ، ھۆكۈمانىڭ بېشارىتى ھاۋا ئارقىلىق ئاڭلىنىشقا باشلىدى:

— ھەي ئەرش ئىلاھىنىڭ پۇشتى، دېڭىزدا مىڭبىر جاپا - مۇشەققەتنى كۆرگەن ئانېئاس، تروياننىڭ باتۇر داھىيسى، سىلەر تروياللىقلار لاۋىنىئۇم زېمىنىغا يېتىپ بارىسىلەر ھەمدە تەڭرى ۋەدە قىلغان شەھەرنى بەرپا قىلىسىلەر. ئەمما، سىلەرنى قۇرۇقلۇقتا يەنىمۇ زور مۇشەققەت كۈتۈپ تۇرماقتا. يەنى سىلەر دەھشەتلىك

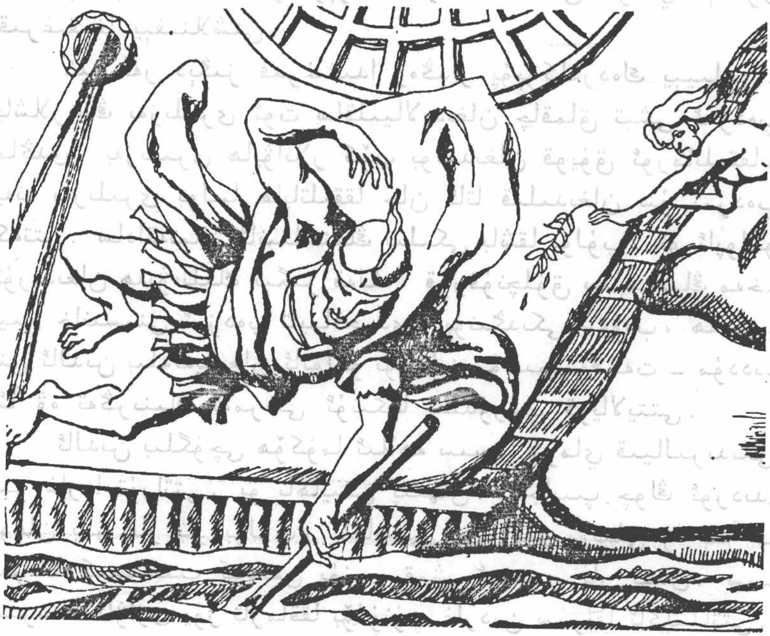

ئۇرۇشقا يولۇقسىلەر، قانلىرىڭلار دىب دەرياسىنىڭ سۇيىنى بوياپ قىپقىزىل قىلىۋېتىدۇ. ئۇ يەردە يەنە سىمئىس دەرياسى، زانتۇس دەرياسى ۋە يۇنانلىقلارنىڭ بارگاھلىرى بار. لاتىئومنىڭ مۇنبەت تۇپرىقىدا يەنە بىر باتۇر، جاسارەتلىك ئاكىللېس دۇنياغا كەلدى. ترويالىقلارغا قاتتىق ئۆچ يۇنو يەنىلا ئەتراپىدا چۆرگىلەپ يۈرىدۇ. سېنىڭ بولسا ھېچ نەرسەڭ يوق. سەن ئىتالىيىنىڭ ھەربىر بۇلۇڭ - پۇچقاقلىرىغىچە بارسەن ۋە گادايلار سەدىقە تىلىگەنگە ئوخشاش ياردەم تىلەيسەن. سەن يەنە باشقا جەمەتتىن بىر خوتۇن ئالىسەن. بۇ نىكاھىڭ ترويالىقلارغا ئاجايىپ پاجىئەلىك ئاپەت كەلتۈرىدۇ.

سىبىل گويا ئۆزى بىر توسۇن ئاتتەك ئاپوللو چۆلۈۋۈرىنى توختىماي سىلكىتىۋاتقاندەك، يۈرىكىگە بىر نەرسە سانجىلىۋاتقاندەك بولدى. ئۇنىڭ قورقۇنچلۇق ئەسەبىيلىكى ناھايىتى ئۇزۇن ۋاقىتتا بېسىلدى. ئانېئاس ئۇ ئايال بېشارەت بەرگۈچىگە ئالمان - تالمان قەلبىدىكىنى ئىزھار قىلدى:

— ئاھ ئىلاھە، مەن كۆرمىگەن قىيىن كۈنلەر، تارتمىغان جاپا - مۇشەققەتلەر قالمىدى، ھەممىگە چىدىدىم. يەتتە يىللىق سەرگۈزەشتىم، يەتتە يىللىق رىيازەتلىرىم مېنى ئىدىيە جەھەتتە خېلى پىشۇردى. بارلىق ئىشلارنى كۆڭلۈمدە ئويلايدىغان، نەزەردە تۇتىدىغان بولدۇم. ھەي مېھرىبان ئىلاھە، بېشارەت بەرگۈچى، ئاڭلىسام ئۇ ئالەم شاھىنىڭ ئوردىسىنىڭ دەرۋازىسى ۋە ئاكېلون دەرياسى قۇيۇلىدىغان قاراڭغۇ چوڭ سازلىق مۇشەددە ئىكەن. ماڭا يولنى كۆرسىتىپ، دەرۋازىنى ئېچىپ بەرگەن بولسىڭىز، قەدىردان دادامنى بىر كۆرۈۋالسام. ئۆز ۋاقتىدا ئۇنى يۈدۈپ لاۋۇلداپ كۆيۈۋاتقان ئوت ئىچىدىن، سانسىزلىغان دۈشمەنلەرنىڭ ئوق يامغۇرى ئارىسىدىن قۇتۇلدۇرۇپ چىققانىدىم. ئۇ ماڭا ھەمراھ بولۇپ دېڭىز - ئوكيانلار ۋە تۈرلۈك ھاۋا كىلىماتى-

www.uyghurkitap.com

نىڭ تەھدىتلىرىنى باشتىن كەچۈردى، ئاجايىپ مۇشەققەتلىك سەپەردە كۆپ رىيازەت چەكتى. ئەپسۇسكى، ئۇ بىچارە ياشىنىپ قالغانلىقى، تېنى ئاجىز بولغانلىقى ئۈچۈن، تۇگىمەس ئازابلارغا بەرداشلىق بېرەلمىدى. بۇ يەرگە كېلىپ سىزنى تېپىشىمنى، سىزدىن مەدەت تىلىشىمنى ماڭا ئۇ بۇيرۇق قىلغان، مەندىن سەممىيلىك بىلەن ئۆتۈنگەن. شۇڭا، ئىككى ئالەمدە ياشاۋاتقان بىز ئاتا ـ بالىغا ئىچىڭىز ئاغرىسۇن.

— ھەي، ئەرش ئىلاھىنىڭ پۇشتى ۋە ئەۋلادى، ئانكىسىس-نىڭ ئوغلى. ئاۋېرنۇسقا چۈشۈش بەك ئوڭاي، چۈنكى قاراڭغۇ ئۇ ئالەمنىڭ رەھىمسىز دەرۋازىلىرى ئۇلۇغ ئوچۇق. ئەمما، ئۇ يەردىن پانىي ئالەمگە قايتىپ چىقىش ئىنتايىن مۇشكۇل. ئىلاھلا-رنىڭ ئەۋلادلىرىدىن پەقەت ئادىل يۇپىتېر ئامراقلىق قىلىپ ئەتى-ۋارلايدىغان، ئۆزلىرىمۇ تەڭداشسىز باتۇر، ئەقىللىق ئاز بىر قىسىملا ئۇ يەردىن قايتىپ چىقالايدۇ. ھەي، ئىلاھنىڭ ئوغلى، ناۋادا بۇ ئەخمەقلىقنى قىلىشقا بەك خۇشتار بولساڭ، ئۇ ھالدا مۇنداق ئۈچ ئىشنىڭ ھۆددىسىدىن چىقىشىڭ كېرەك. بىرىنچى، شاخ ـ يوپۇرماقلىرى قويۇق، باراقسان بىر دەرەخنىڭ بىر شېخى ئالتۇن بولۇپ، ئېيتىلىشىچە، ئۇ ئالتۇن شاخ ئۇ ئالەم خانىشى پروسېرپىنانىڭ مۇقەددەس نەرسىسى ئىكەن. ئۇنى كۆلەڭگىلەر يېپىپ تۇرىدىكەن، پۈتكۈل ئورمان ئۇنى قوغدايدىكەن. كىمكى ئۇ ئالەمنىڭ ئەڭ ئىچكىرىسىگە كىرمەكچى بولسا، بۇ ئالتۇن شاخنى ئېلىپ ساھىبجامال پروسېرپىناغا تەقدىم قىلىشى كېرەك ئىكەن. سەن شۇ ئورمانلىققا بېرىپ ئۇ دەرەخنى ئىزدەپ تېپىپ، شۇ شاخنى قولۇڭغا چۈشۈرگىن. ناۋادا تەقدىر ساڭا خەيرىخاھلىق قىلسا، بۇ ئاتۇن شاخ ئۆز ئىختىيارى بىلەن قوينۇڭغا كىرىدۇ. ئەگەر تەقدىر رۇخسەت قىلمىسا، سەن قانچىلىك كۈچ سەرپ قىلساڭمۇ، قانچىلىك چارە ـ ئامال قىلساڭمۇ ئۇنى قولۇڭغا چۈشۈرەلمەيسەن. ئىككىنچى، سەن تېخى بىلمەيسەن، سەن ئى-

www.uyghurkitap.com

شىكىمنىڭ ئالدىغا كېلىپ، دۇئا ـ تىلاۋەت قىلىپ مېنىڭدىن بېشارەت تەلەپ قىلىۋاتقان ۋاقىتتا، يەنە بىر دوستۇڭ ئۆلۈپ كەتتى. جەسىتى تېخى يەرلىكىگە قويۇلمىدى. بۇ ئىش بارلىق كىمە ئەتىرىتىڭگە داغ چۈشۈردى. شۇڭا، سەن بىر جاي تېپىپ ئۇنى دەپنە قىلىپ، ئۇنىڭ روھىنى ئەمىن تاپقۇز. ئەڭ ئاخىرقى بىر ئىش، قارا قويدىن بىرنى سويۇپ، تۇنجى قېتىملىق گۇنا-ھىڭنى يۇيۇش ئۈچۈن تەڭرىگە ئاتاپ نەزىر قىلغىن. مانا مۇشۇ ئۈچ ئىشنى ئورۇندىساڭ، ئاندىن سىتىكسنىڭ ئورمانلىرى ۋە ھايات ئادەمنىڭ قەدىمى ئاسانلىقچە يەتمەيدىغان زېمىننى كۆرەلەي-سەن.

بېشارەت بەرگۈچى ئىلاھەنىڭ ياڭراق ئاۋازى غاردا ئەكس سادا قايتۇردى، ئاندىن جىمىپ ھەممە يەر تىمتاسلىققا چۆمدى.

ئانېئاس ساھىلغا قايتىپ بېرىپ، بەختسىز مىسېنۇسنىڭ جەسىتىنى كۆردى. بۇ بىچارە ئەسلىي ئىچى كاۋاك دېڭىز قۇلۇلە-سىنى بۇرغا قىلىپ چېلىپ پۈتكۈل دېڭىزنى چاڭ كەلتۈرۈپتۇ. دېڭىز ئىلاھى ترىتون ئۇنىڭ ياڭراق ئاۋازىغا ھەسەت قىلىپ، ئۇنى قىساڭنىڭ يوچۇقلىرى ئارىسىغا قىسىپ، كۆپۈكلەشكەن دولقۇنلىرى بىلەن ئۇرۇپ جېنىنى ئاپتۇ. ئانېئاس ئۆلۈپ كەتكەن دوستى ئۈچۈن قاتتىق قايغۇرۇپ يىغلاپ ياش تۆكتى. ئاندىن ئۇنى چوققىسى پەلەككە تاقاشقان ئېگىز بىر تاغ باغرىغا دەپنە قىلدى. ئانېئاس قايغۇسىنى ئىچىگە يۇتۇپ، قويۇق قەدىمىي ئورمانلىققا كىرىپ پروسېرپىناغا تەقدىم قىلىدىغان ئالتۇن شاخنى ئىزدەشكە كىرىشتى. ئىلاھە ۋېناس ئانېئاسنى سىپىق پۇرايدىغان ئاۋېرنوس-نىڭ كىرىش ئېغىزىغا باشلاپ بېرىشقا ئۆزىنىڭ قۇشىنى ئەۋەت-تى. ئىككى خىل شېخى بار بىر دەرەختىن ۋال ـ ۋۇل قىلىپ نۇر چاقناپ تۇراتتى. ئانېئاس ئۇ دەرەخنىڭ ئالتۇن شېخىنى ئۈزۈۋالدى ـ دە، بېشارەت بەرگۈچى سىبىرنىڭ ئىبادەتخانىسىغا ئاپاردى.

بېشارەت بەرگوٗچى يوغان توٚت موزاينى غارنىڭ چوڭ بىر ئېغىزىغا ئېلىپ كېلىپ بوغوٗزلىدى. ئاندىن قوٗربانلىق كالىلار- نىڭ پېشانىسىگە هاراق چاچتى. ئوٗلارنىڭ ئىككى موٗڭگوٗ- زى ئوتتوٗرىسىدىن ئەڭ ئوٗزوٗن موىلىرىنى يوٗلوٗۋېلىپ، موٗقەد- دەس ئوتقا تاشلاپ نەزىر قىلدى. ئانىدىن ئوٗچ ئاچا - سىڭىل قىساس ئىلاھەلىرىنىڭ ئانىسى — كېچە ئىلاھەسى ۋە ئوٗنىڭ ئوٗلوٗغ ئاچا - سىڭىلىسى بولغان زېمىن ئىلاھەلىرىگە ئاتاپ ئوٚزىنىڭ خەنجىرى بىلەن بىر قارا قوينى سويوٗپ نەزىر قىلدى. ئاندىن پروسېرپىناغا ئاتاپ توٗغماس كالىدىن بىرىنى نەزىر قىلدى.

ئون يەتتىنچى قىسسە

ئەڭ زۇلمەت دۇنيا

بېشارەت بەرگۈچى ئايال بىلەن ئانېئاس بۇ ئىشلارنى تۈگەتكەندىن كېيىن، تىمتاس تۈن قاراڭغۇلۇقىدا خىرە - شىرە كۆلەڭگىلەردىن ئۆتۈپ يۈرۈپ كېتىشتى. ئۇلار گويا يۈپتېپىر تۈن پەردىسى يېپىلغان ئاسماندا ئاينىڭ بېخىللىق بىلەن چاچقان خىرە نۇرىدا يول يۈرگىنىگە ئوخشاش، ئۇ ئالەم ئىلاھى دىسنىڭ قۇپقۇرۇق قەسرى ۋە هاياتلىقتىن قىلچە ئەسەر بولمىغان زېمىندىن ئۆتتى. ئۇ ئالەمگە كىرىدىغان جايدا نۇرغۇنلىغان مۇدهىش ۋە بىگۇناھ جانلارنىڭ جىنلىرى بار بولۇپ، «قايغۇ - ھەسرەت» بىلەن «دەرد - ئەلەم» مەشەددىن ماكان تۇتقان؛ زەپىران چىراي «كېسەللىك»، زەئىپ، مىسكىن «قېرىلىق»، قورقۇنچلۇق «ۋەھىمە»، بەكىۋاش، كۆكەمە «ئاچلىق»، بەتبەشرە «نامىلىق»، «ئۆلۈم - يېتىم» ۋە «ئازاب» مۇ مەشەددىن جاي ئالغان؛ «ئۆلۈم - يېتىم» نىڭ بىر جەمەت ئاچا - سىڭىللىرىدىن «ئۇيقۇ» بەدنىيەت «ئويۇن - تاماشا» غا يېقىن تۇراتتى. «ئۆلۈم» نى چىللايدىغان «ئۇرۇش» بولسا ئىشىكنىڭ يۆلىنىپ تۇراتتى. ئەسەبىيلەشكەن «ئارازلىق» نى يىلان قانغا مىلەنگەن تاسما بىلەن باغلىۋالغانىدى.

قورۇنىڭ قاپ ئوتتۇرىسىغا غوللىرى گىرەلىشىپ كەتكەن، شاخ - يوپۇرماقلىرى قويۇق، ناھايىتى چوڭ بىر تۈپ قارىياغاچ دەرىخى بولۇپ، نۇرغۇنلىغان «خىيالى مەنزىرە - چۈشلەر» لەر

بۇ دەرەخكە ماكانلىنشۋالغانىدى. بۇ يەردە ھەر تۈرلۈك غەلىتە مەخلۇقلار بار ئىدى، دەرۋازىنىڭ ئىچىدە بىر توپ يېرىمى ئادەم، يېرىمى ئات كېنتاۋرلار، ئالتە باشلىق، ئون ئىككى پۇتلۇق سىكۇللا، يۈز قوللۇق گىگانت ئادەم بىرىئارېئۇس، كۇشۇلداپ تۇرغان توققۇز باشلىق ئەجدىھا لېرنېي، ئوت پۈركۈيدىغان ئايال جادۇگەر چىمايرا، بىرقانچە گورگان، ئالۋاستى خارپىئى ۋە ئۈچ تەنلىك، گاھ كۆرۈنۈپ، گاھ كۆرۈنمەيدىغان مەخلۇق گرۇئونلار ئارام ئېلىشۋاتاتتى.

ئانېئاس سىبىر بىلەن بىرلىكتە سىتكىنىڭ سىرلىق كېچىـ ـكىگە كەلدى. تارتالوسقا ئېقىپ بارىدىغان ئاكېلون دەرياسى مە- شەدە بولۇپ، دەريا ئەخلەت، چاۋا، لاي ـ لاتقىلارنى قاينىتىپ ئېقىپ تۇراتتى. بۇ دەريانىڭ چوڭقۇرلۇقىنى بىلىپ بولمايتتى. كېمىچى كالوننىڭ كىيىملىرى جۇلدۇر ـ جۇلدۇر، قويۇق كۇل رەڭ ساقال ـ بۇرۇتلىرى سالپاراپ كەتكەن، ئوت چاچراۋاتقاندەك چاقناپ تۇرىدىغان كۆزلىرى ئۈنىڭغا تېخىمۇ قورقۇنچلۇق تۇس بەرگەنىدى. بۇ بوۋاي ھەددى ـ ھېسابسىز ئەرۋاھلارنى كېچە ـ كۈندۈز دېمەستىن دەريادىن كېمە بىلەن ئۆتكۈزەتتى. توپ ـ توپ ئەرۋاھلار كەلكۈن كەبى دەريا ساھىلىغا ئاقاتتى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئانىلار، قاۋۇل، كۇچتۇڭگۇر يىگىتلەر، شىجائەت ـ جاسارىتىنى نامايان قىلىپ بولماستىنلا ھاياتىدىن ئايرىلغان قەھرىمانلار، با- تۇرلار... بار ئىدى. ئەرۋاھلار دەريا بويىغا يۇگۇرۇپ كېلىپ تەلمۈرگەن ھالدا قوللىرىنى قارشى قىرغاققا سوزاتتى. ئەمما شەپقەتسىز كېمىچى بىرنەچچىسىنىلا كېمىگە چىقىراتتى، يەنە بىر قىسىم ئەرۋاھلارنى ھەتتا دەريا ساھىلىغىمۇ دەسسەتمەيتتى. ئانې- ئاس بۇ مەنزىرىنى كۆرۈپ پەرىشان بولدى ۋە چۈشىنەلمەي گاڭ- گىراپ قالدى. ياشانغان ئايال بېشارەت بەرگۈچى ئۇنىڭغا چۈشەن- دۈردى:

— ھەي، ئانكىسېسنىڭ ئوغلى ـ، كۆز ئالدىڭدىكىسى ئا-

مالسىزلىق دەرياسى كوچتوس بىلەن سىتكىس ناملىق سازلىق.
بۇلار شۇنچىلىك قۇدرەتلىك ۋە قورقۇنچلۇقكى، ئىلاھمۇ ئۇنى
تىلغا ئېلىپ قەسەم ئىچىشكە پېتىنالمايدۇ، ۋەدە بېرىشكىمۇ
جۇرئەت قىلالمايدۇ. سەن كۆرگەن بۇ ئەرۋاھلار هاياتىدىن ئاي-
رىلغاندا دەپنە قىلىنىشقا ئېرىشەلمىگەنلەر. ئۇلارنىڭ جەسەتلىرى
تىنچ ياتىدىغان ماكانغا ئىگە بولماي تۇرۇپ، بۇ قورقۇنچلۇق دەريا
ساھىلى ۋە شىددەتلىك دولقۇنلاردىن ئۆتەلمەيدۇ. ئۇلار دەريا
ساھىلى ئەتراپىدا يۈز يىل چۆرگىلەپ يۈرگەندىن كېيىن، ئاندىن
ئۇلارنىڭ تەلمۈرگەن دەريا بويىغا كېلىشىگە رۇخسەت قىلىنىدۇ.
ئانېئاس بۇ شور پېشانە ئەرۋاھلارغا قاراپ ھەسرەت چەكتى.
ئۇ ئۆزىنىڭ ھەمراھلىرى، دېڭىزغا دەپنە قىلىنغان لۇكاسپىس،
ئورانتېس، پالىنۇرۇسلارنى كۆردى. قايغۇ - ئېچىنىشتىن ئانې-
ئاسنىڭ يۈرىكى پارە - پارە بولدى.
سىبىر قويىنىغا سېلىۋالغان ئالتۇن شاخنى چىقىرىۋىدى،
كالوننىڭ تېشىشىقا تەييار تۇرغان غەزىپى شۇئان ياندى. بۇ
قىممەتلىك نەرسىگە ئۇ ھۆرمەت - ئېھتىرام بىلەن قارىدى.
چۈنكى، بۇ ھاياتلىق ئىلاھى شاپائەت قىلغان ئالتۇن شاخ ئىدى.
ئۇ تۇتۇق كۆك رەڭلىك كېمىنى قىرغاققا ھەيدەپ كېلىپ، ئو-
رۇندۇقلاردا ئولتۇرغان ئەرۋاھلارنى قوغلىۋەتتى. يوغان، بەستى-
لىك ئانېئاس كېمىگە چىققانىدى، تېرىدىن ياسالغان كېمە تىرىك
ئادەمنىڭ ئېغىرلىقىنى كۆتۈرەلمەي غىرىسلاپ كەتتى. قاپقارا
سازلىق سۈيى يوچۇقلاردىن كېمىگە كىرىشكە باشلىدى. كېمىچى
كالون ئاخىر ئانېئاس بىلەن سىبىرنى ئامان - ئېسەن ئۆتكۈزۈپ
قويدى ۋە ئۇلارغا مەينەت، سېسىق بىر پارچە لاينى سوۋغا قىل-
دى.
ئۇدۇلدىكى ئۆڭكۈردە ئاجايىپ يوغان غالجىر ئىت كېرىبې-
رۇس ياتاتتى. ئۇنىڭ ئۈچ ئاغزىدىن چىقىۋاتقان قاۋىغان ئاۋاز
پۈتكۈل سازلىقتا ياڭرايتتى. ئۇنىڭ بويىندىكى كىچىك يىلانلارمۇ
قىمىرلاپ تۇراتتى. بېشارەت بەرگۈچى ئايال سىبىر ئۇنىڭغا ئۇيقۇ

www.uyghurkitap.com

كەلتۈرىدىغان ئۈچ زۇۋۇلا خېمىرنى ئېتىپ بەرگەنىدى، ئۇ ئۇ-
چىلا ئاغزىنى ئېچىپ خېمىرنى كاپ قىلىپ تۇتۇپ يەۋەتتى،
شۇئان ئۇنىڭ ئاجايىپ يوغان تېنى بوشاتتى. ئىككىيلەن بۇ پۇر-
سەتنى غەنىيمەت بىلىپ ئۇدۇل ئۆڭكۈر ئاغزىغا يۈگۈرۈپ
باردى ـ دە، قايتىپ كەتكىلى بولمايدىغان بۇ دەريادىن ئايرىلىپ،
ئۆمرى قىسقىلار تۇرىدىغان جايغا كىردى.
ئانىئاس بۇ يەردە يىغا ئاۋازىنى ئاڭلىدى. بۇلار بىر توپ
باللارنىڭ جېنى بولۇپ، ئۇلار تۇرمۇشنىڭ ھېچقانداق لەززىتىنى
تېتىماستىنلا زۇلمەت كۈنلەر تەرىپىدىن ئانىسىنىڭ باغرىدىن
تارتىۋېلىنىپ، ئازابلىق ئۆلۈمگە يەم بولغانلار ئىدى. ئۇلارغا

يىقىنلا جايدا تۆھمەت بىلەن بالاغا تىقىلىپ ئۆلگەنلەر، يەنە ئۇلار-نىڭ نىيىتىدا قايغۇلۇق جانلار بولۇپ، ئۇلار گۇناھ ئۆتكۈزمى-گەن، پەقەت ھاياتتىن زېرىكىپ، جېنىدىن ۋاز كېچىپ ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالغانلار بار ئىدى. ئەمدى ئۇلار پانىي ئالەمدە ياشاشنى، كەمبەغەلچىلىكتە، جاپالىق ئىشلارنى قىلىپ بولسىمۇ ھايات كە-چۈرۈشنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلاتتى. لېكىن، بۇنىڭغا ئىلاھلار رۇخسەت قىلمايتتى. نەپرەتلىك سازلىق ۋە كۆپ ئەگمىلىك ستىـ-كىس ئۇلارنى مۇھاسىرىگە ئېلىۋالغانىدى. مانا بۇ ھاياتنى قەدىر-لىمىگەنلىكىنىڭ ئاقىۋىتى ئىدى.

بۇ يەرگە يېقىنلا جايدا «قايغۇ دالاسى» بولۇپ، بۇ يەردە يوشۇرۇن چىغىر يوللار، ئەتراپىدا مۇھەببەت ئىلاھىي دەرەخلىرى ھاسىل بولغان بولۇپ، بۇ دەرەخلەر شەپقەتسىز مۇھەببەتنىڭ ئازابلىشى بىلەن ئۆلۈپ كەتكەنلەرنىڭ ئەرۋاھىنى يېپىپ تۇراتـ-تى. قايغۇ ــ ھەسرەت ئۇلار ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىنمۇ ئۇلارنىڭ تېنىدىن ئايرىلغان روھىنى قويۇپ بەرمىگەنىدى. ئانېئاس بۇ يەردە كاتەيكىنىڭ ساھىبجامال ئايال پادىشاھى دىدونى كۆردى. ئۇ تېخى يېقىندا ئۇنى قىيىنغان جاراھەتتىن، ئازابتىن پۇچۇلد-نىپ ئورمانلىقتا ئايلىنىپ يۈرەتتى. گۈزەللەرنىڭ گۈلتاجى دىدو يەنىلا بۇلۇتلار ئارىسىدىكى ھىلال ئايغا ئوخشايتتى، ئېسىل سۇ-پەت، ئەمما غەمكىن، پەرىشان ئىدى. دىدونىڭ يېنىغا كەلگەندە، ئانېئاسنىڭ يۈرىكى ئېزىلىپ، كۆزلىرىدىن تاراملاپ ياش قۇيۇل-دى. ئۇ شېرىن مۇھەببىتى، ئىللىق مېھرى، سەمىمىي ئۆكۈ-نۈشلىرى بىلەن بۇ شور پېشانە ئايال پادىشاھنىڭ كۆڭلىنى ئېرىتـ-مەك بولۇپ ئېغىز ئاچتى:

— ئاھ شاھىم ـ، ئۆز ۋاقتىدىكى مەشۇقۇم، كىشىلەر ماڭا سىزنىڭ ئۆزىڭىزنى ئۆلتۈرۈپ ھاياتىڭىزنى تۈگەشتۈرگەنلىـ-كىڭىزنى ئېيتتى. بۇ ئىش راستمۇ؟ سىز راستلا مېنىڭ سەۋە-بىمدىن ئۆلۈۋېلىش يولىدا ماڭدىڭىزمۇ؟ مەن ئاسماندىكى يۇلتۇز-لارغا قەسەم قىلىمەنكى، ئولىمپىس تېغىدىكى ئىلاھلار، ۋە ئىلا-

ھەلەرگە قەسەم قىلىمەنكى، ئەگەر بۇ باقىي ئالەمنىڭ ئىچكىرى جايلىرىدا ھېلىمۇ سادىقلىق بار بولىدىغان بولسا، ئۆتكەنمۇ قەسەم قىلىمەنكى، ئاھ شاھىم، سىزنىڭ زېمىنىڭىزدىن ھەرگىزمۇ ئۆز ئىختىيارىم بىلەن ئايرىلغىنىم يوق. بۇ پۈتۈنلەي تەڭرىنىڭ ئەمرى، تەقدىر ئىلاھەسىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى. ھازىر، مەن يەنە تەڭرىنىڭ ئەمرى بىلەن ئەرۋاھلار سوقۇلۇشۇپ يۈرۈشكەن بۇ جايغا، يۈرەكنى پۈچۈلايدىغان بۇ پاجىئەلىك جايغا، قاراڭغۇ تۈنلا بار ھاڭغا كېلىشكە مەجبۇر بولدۇم. ئاھ ئىلىسا، مېنىڭ كېتىپ قېلىشىم سىزگە بۇنداق بالا - قازا كەلتۈرۈشىنى پەقەتلا ئويلىماپتىمەن. بۇ تەقدىرنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى. شۇڭا مەندىن ئاغرىنماڭ. مەن تەڭرىنىڭ ئىرادىسىگە قانداقمۇ قارشى چىقالايمەن؟ كەتمەڭ، ئىلىسا، توختاپ تۇرۇڭ، گۈزەل رۇخسارىڭىزنى ئاخىرقى قېتىم ئوبدانراق كۆرۈۋالاي.

دىدو بۇ ۋاپاسىز كىشىدىن قاتتىق نەپرەتلەنگەنىدى. چۈنكى، ئۆز ئارا ياخشى كۆرۈشكەن چاغدىكى شاراب ھەسەلدىن شېرىن بولسىمۇ، سۆيگۈ - مۇھەببەتنىڭ ئەلىمى، شىكەستىسى يۈرەكتىن مەڭگۈ چىقىرىۋەتكىلى بولمايدىغان نەپرەتكە، ئۆچمەنلىككە ئايلىنىپ كەتكەنىدى. شۇ سەۋەبتىن ئانېئاسنىڭ سۆزلىرى دىدونىڭ قاتتىق ئاغرىپ تاشتىن بەك قېتىپ كەتكەن يۈرىكىنى زەررىچە بولسىمۇ يۇمشىتالمىدى. ئۇ بۇرۇلۇپلا كېتىپ قالدى. ئۇنىڭ شەھلا كۆزلىرى يەرگە باققانىدى، چىرايى مۇزدەك مەرمەر تاشتەك سوغۇق، سۇرلۇك ئىدى. ئۇزۇن ئۆتمەي تەڭداشسىز گۈزەل، ئەمما چەكسىز دەرد - ئەلەمدىن ئۆرتەنگەن دىدو گويا بۇلۇتلار ئارىسىدىكى پەرىزاتلاردەك يىراقلىشىپ ئانېئاسنىڭ كۆز ئالدىدىن غايىب بولۇپ، ئورمانلىقنىڭ قويۇق كۆلەڭگىلىرى ئارىسىغا ئۆزىنى ئالدى. ئانېئاس ئۇنىڭ ئادالەتسىز قىسمەتكە دۇچار بولغىنىدىن ھاياجانلىنىپ، ئۇنىڭ كەينىدىن ئۇزاققىچە قاراپ قالدى. ئىختىيارسىز كۆزلىرىدىن ياش قۇيۇلۇپ، يۈركى ئېزىلدى.

ئون سەككىزىنچى قىسسە

ئازاب ـ ئوقۇبەتكە مەھكۇم ئەرۋاھلار

ئانېئاس قايغۇسىنى بېسىۋېلىپ يولىنى داۋام قىلدى ـ دە، ئەڭ يىراقتىكى بىر دالىغا كەلدى. بۇ پىنھان جايغا ئۇرۇشتا ئۆلگەن مەشھۇر قەھرىمانلار يىغىلغانىدى. ئانېئاس جەڭدە ئۆلگەن قېرىنداشلىرىنى كۆرۈپ ھەسرەت چەكتى. بۇ ئەرۋاھلارمۇ ئۇنى كۆرۈپ تەرەپ ـ تەرەپتىن كېلىپ ئۇنى قاتمۇقات ئورىۋالدى. ئۆزلىرى ئەگەشكەن داھىيسىغا قاراپ كۆزىنى ئۈزەلمىدى. يۇنانلىقلارنىڭ داھىيسى ئاگامېمنۇننىڭ قول ـ ئاستىدىكىلىرى بولسا، ئانېئاس ۋە ئۇنىڭ قاراڭغۇدا يالت ـ يۇلت قىلىپ تۇرغان قورالىنى كۆرۈپ ئالاقزادە بولۇشتى، قورقۇپ تىترەشتى، بەزىلىرى كەينىگە ئۆرۈلۈپلا قاچتى، بەزىلىرى زەئىپ ئاۋازدا غەلىتە توۋلىدى. ئۇلارنىڭ ئاغزى يوغان ئېچىلغىنى بىلەن قەھرىمانلارغا خاس ئاۋاز چىقىرالمىدى.

ئانېئاس بۇ يەردە پرىئامۇسنىڭ ئوغلى، پۈتۈن بەدىنى قاتتىق جاراھەتلەنگەن دېيفوبۇسنى كۆردى. ئۇنىڭ بەدىنىنىڭ ھەممە يېرى قورقۇنچلۇق جاراھەت، بېشى مىجىلغان، قۇلاقلىرى كېسىۋېتىلگەن، بۇرنىنىڭ ئىككى تۆشۈكىمۇ كېسىپ ئايرىۋېتىلگەن. ئەرۋاھلار شۇنداق قاتتىق ئازاب ـ ئوقۇبەت ئىچىدە بولسىمۇ، ھايات ياشاۋاتقان تروياللىقلارنىڭ تېخىمۇ ئوبدان ياشىشىنى تىلەشنى ئۇنتۇمىدى.

ئانېئاس ھەمراھلىرىنىڭ بەختسىزلىكلىرىگە ئېچىنىپ تول-

غىنىۋاتقاندا، سىبىر سۇبھى ئىلاھەسى ئەتىرگۈل رەڭلىك ھارۋ-
سىنى ھەيدەپ خېلى بىر يەرگە بېرىپ قالغانلىقىنى ئېيتىپ
ئانېئاسنى ئاگاھلاندۇردى ھەمدە مەشەدىن ئوڭ تەرەپتىكى يول
بىلەن ئۇدۇل ماڭسا، ئۇ ئالەم شاھى دىسنىڭ قەلئەسىگە بارغىلى
بولىدۇ، مۇشۇ يولنى بويلاپ مېڭىۋەرسەڭ داداڭ تۇرۇۋاتقان جايغا
بارىسەن، سول تەرەپتىكى يول بىلەن ئەسكى، يامان ئادەملەر
قارغىش تەگكۈر تارتالۇسقا ئاپىرىلىدۇ، دېدى.

ئانېئاس تۆت ئەتراپقا نەزەر سالدى. تۇساتتىن سول تەرەپتى-
كى ئېگىز، تىك قىيانىڭ ئاستىدىكى ناھايىتى كەڭرى، چوڭ
بىر قورغانغا كۆزى چۈشتى. ئوت دەرياسى فلېگتوننىڭ تېز
ئېقىنى قېلىن قەلئە سېپىلىنى ئايلىنىپ ئۆركەش ياساپ، دول-
قۇنلىنىپ، شاۋقۇنلاپ ئاقاتتى. غايەت يوغان بىر دەرۋازا قەد
كۆتۈرۈپ تۇراتتى، بىر تۆمۈر مۇنار سامان يولىغا تاقاشقاندى.
بېلىگە قانغا مىلەنگەن چاپان ئورىۋالغان قىساس ئىلاھەسى تىس-
پونې ئېگىزدە ئولتۇرۇپ، ئىچىگە كىرىدىغان يولنى كېچە -
كۈندۈز ساقلايتتى. يولنىڭ ئىچكىرىسىدىن ئىڭراش، چىرقى-
راشلار، رەھىمسىزلىك بىلەن ئۇرۇلغان قامچا ئاۋازى، يەردە
سۆرۈلۈۋاتقان كىشەن ئاۋازى ئاڭلىناتتى. ئانېئاس توختاپ قال-
دى، تېنى شۈركۈنۈپ كەتتى.

ئەسلىي بۇ باقىي ئالەمگە ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان كىنو-
سوس بىلەن رادامانتۇس تۇرلۇك گۇناھكارلارنى شەپقەتسىز يو-
سۇندا سوراق قىلىۋاتقانىكەن. تاكى ئۆلۈپ كەتكەنگە قەدەر تې-
گىشلىك جازاسىنى يېمىگەن بەزى ھىيلىگەر گۇناھكارلارنى بۇ
يەرگە كەلگەندىن كېيىن، رادامانتۇس تېگىشلىك جازاغا تارتات-
تى. بېلىگە قامچا قىستۇرۇۋالغان تىسپونىمۇ چېپىپ كېلىپ بۇ
گۇناھكارلارنى راسا ساۋايتتى. سول قولىدا ۋەھشىيلىكى چىقىپ
تۇرغان يىلاننى ئېگىز كۆتۈرۈۋالاتتى، يىلان توختىماي كۇشۇل-
دايتتى. ئانېئاسنىڭ كۆز ئالدىدا تارتالوس كۆلى پەيدا بولدى.

تىك چۈشكەن كۆل قاراڭغۇ جەھەننەمنىڭ ئاستىغا كىرىپ كەتكە-
ندى. قاپقارا بۇ كۆل سۈيىنىڭ نەچچە ئولىمپىس تېغىنىڭ ئې-
گىزلىكىگە تەڭ كېلىدىغانلىقىنى، ھەتتا ئەرش ئىلاھى يۇپىتېرمۇ
بىلمەيتتى. بۇ يەردە ئالويۇسنىڭ ئاجايىپ يوغان ئىككى ئوغلى
تۇراتتى. چۈنكى، ئۇلار ئەرش ئوردىسىغا كىرىپ ئاسماننى قولى
بىلەن تارتىپ يىرتىۋېتىپ، يۇپىتېرنىڭ تەڭداشسىز ھۆكۈمرانلى-
قىنى ئاغدۇرۇپ تاشلاش قەستىدە بولغانىدى؛ يەنە يۇپىتېرنى
دوراپ ئولىمپىس تېغىدىن گۈلدۈرماما، چاقماق تاشلىغان سالمو-
نېئۇس بۇ يەردە جازالىنىۋاتاتتى. ئۇ ئۆز ۋاقتىدا ناھايىتى كۆرەڭ-
لەپ مەشئەلنى پۇلاڭلىتىپ، ئاتلارنى تاراقلىتىپ ھەيدەپ يۇنان-
دىن ئۆتكەن، شۇنىڭدەك ئاتلارنىڭ مىس كۆۋرۈكتىن تاراقلاپ
ئۆتكەندىكى ئاۋازىنى يۇپىتېرنىڭ بۇلۇت ئارىسىدا چىقىرىدىغان
گۈلدۈرماما ئاۋازىغا تەقلىد قىلماقچى بولغانىدى. ھەممىگە قادىر
تەڭرى ئاتا قويۇق بۇلۇتلار ئارىسىدىن ئۆز قورالى، يەنى چەكسىز
قۇدرەتلىك قۇيۇننى تاشلاپ، ئۇلارنى بىراقلا مۇشۇ زۇلمەت دۇن-
ياغا ئەكېلىپ تاشلىغانىدى.

بۇ يەردە يەنە كائىنات ئانىسى بېقىپ چوڭ قىلغان تىتۇس
بار بولۇپ، ئۇ توپتوغرا توققۇز مۇنبەت ئېتىزنى ئىگىلەپ ياتات-
تى. يوغان بىر بۈركۈت ئۇنىڭ ئىسسىق ئىچ باغرىنى (جىگىرد-
نى) چوقۇپ يەۋاتاتتى، يەنە توختىماستىن ئۆپكىلىرىنى
ئۆرۈپ - چۆرۈپ، ئۇنىڭ قارنىنىڭ ئىچكىرىسىدىن تېخىمۇ
مول، مەززىلىك ئوزۇق ئىزدەپ، ئۇنى ئېيتقۇسىز ئازابلايتتى.
ئۇنىڭ بۈركۈت چوقۇپ يېگەن ئىچ - باغرى ۋە بولجۇڭ گۆشلىرى
توختىماستىن ئەسلىگە كېلىپ تۇرغانلىقتىن، ئۇنىڭغا مەڭگۈ-
لۈك ئاراملىق يوق ئىدى. يەنە پىتالاردىن ئىكسىئون بىلەن پىرىتو-
ئۇسمۇ بار بولۇپ، ئۇلارنىڭ بېشى ئۈستىدە ھەرقاچان سىيرىلىپ
چۈشۈپ ئۇلارنى مىجىۋېتىش ئېھتىمالى بولغان كارامەت يوغان
ئىككى تاش ئېسىلىپ تۇراتتى. ئۇلارنىڭ ئالدىدا ئوردىنىڭ ئې-

سىل نازۇ نېمەتلىرى قويۇلغان بولۇپ، ساپسېرىق ئالتۇن زىيا-
پەت ئۇستىلى ۋالىلداپ كۆز چاقنىتاتتى. قىساس ئىلاھەسىنىڭ
ئىچىدىكى ياشتا ئەڭ چوڭى بولسا، ھەر ۋاقىت گۇلدۇرماماسىدەك
دەھشەتلىك ئاۋاز بىلەن قورقۇتۇشقا تەييار ھالەتتە زىياپەت ئۈس-
تىلى يېنىدا زوڭزىيىپ ئولتۇراتتى. ھايات ۋاقتىدا ئاكا - ئۇكا
قېرىنداشلىرى بىلەن چېقىشالمىغانلار، ئاتا - ئانىسىنى قاقشات-
قانلار، بەتنام چاپلاش، يۇندىخورلۇق قىلىش جىنايىتى ئۆتكۈز-
گەنلەر، پايدا - مەنپەئەتنى دەپ ۋاپاغا جاپا قىلغانلار، زىناخور-
لار، ئادالەتسىز ئۇرۇشلارغا قاتناشقانلار، ئەھدىسىنى بۇزغانلار-
نىڭ ھەممىسى مەشەگە قامىلىپ جازا بېرىلىشنى كۈتۈۋاتاتتى.
ئۇلارنىڭ ئىچىدە بەزى كىشىلەر مەڭگۈ ئېغىر تاشنى سۆرەيتتى،
بەزىلەرنىڭ پۇت - قوللىرى ئۇچقاندەك چاپىدىغان هارۋا چاقلىرى-
غا باغلىنىۋاتتى. ئۇ ئالەم خانىشى پروسېرپىنانى بۇلاپ قېچىش
قەستىدە بولغان تېسۇسقا مەڭگۈ تۇرغىلى بولمايدىغان ئورۇندۇقتا
ئولتۇرۇش جازاسى بېرىلگەندى. ئاپوللو ئىبادەتخانىسىنى ئوت
قويۇپ كۆيدۈرۈۋەتكەن فىلېگئاس تا مەڭگۈگە قاراڭغۇلۇقتا قاراپ
«مەن ئەسكى ئادەم» دەپ توۋلايتتى. بۇ يەردىكى تۇرلۇك -
تۈمەن گۇناھ، رەزىللىكلەرنى ۋە ئۇنىڭغا بېرىلگەن جازانى يۈزلە-
گەن تىل، مىڭلىغان ئېغىز، پولاتتەك چىڭ كېكىردەك بولغان
ھالەتتىمۇ بايان قىلىپ بېرىش مۇمكىن ئەمەس ئىدى. تروياننىڭ
شەرەپلىك داھىيسى، تېز بۇ يەردىن كەت، ئۆزۈڭ باشلىغان
ۋەزىپىنى ئورۇندا.

ئون توققۇزىنچى قىسسە

جەننەتتىكى مەنزىرىلەر

ئانىئاس يولىنى داۋام قىلىپ، گىگانت ئادەم كۇكلوپوس ياسىغان قەلئەگە يېتىپ كەلدى. ئۇ ئىلاھەگە ئاتاپ قۇربانلىق قىلىپ، هاراق چاچتى. ئاندىن ئالتۇن شاخنى ئىشىك بېشىغا قىستۇرۇپ قويدى. ئۇ شادىمان ماكان جەننەتكە ئاخىر كەلگەندى. بۇ يەر ياپيېشىل بەخت دەرىخى، شاد ــ خۇراملىق بىلەن قاپلانغان بىر ماكان ئىدى. ئاسمىنى كەڭ، ئېتىز ــ داللار بىنەپشە نۇرغا چۆمۈلگەنىدى. بۇ يەر بايلارنىڭ ئائىلىسى بولۇپ، ئۆزىگە خاس قۇياشى ۋە يۇلتۇزلىرى بار ئىدى. كىشىلەر كەڭرى چۆپلۈكتە پۇت ــ قوللىرىنى چېنىقتۇراتتى، بەزىلەر ئالتۇن رەڭ يۇمشاق قۇملۇقتا ئويناۋاتاتتى، چېلىشىۋاتاتتى، گاهىلىرى بولسا مۇزىكىغا تەڭكەش قىلىپ ئۇسسۇل ئويناۋاتاتتى. گاهىلىرى هەر خىل سازلارنى چېلىپ ناخشا ئېيتىۋاتاتتى. بۇ يەردە قەدىمكى زاماندىكى ئۇلۇغ شائىرلار، گۈزەل نازىنىلار، سۇباتلىق دانىشمەنلەر، كۆڭلى ــ كۆكسى دەرىيادەك كەڭ مەردۇ ــ مەردانىلەر، پۈتۈن هاياتىنى پاك ئۆتكۈزگەن كاهىنلار بار ئىدى. بۇلارنىڭ هەممىسى بېشىغا ئاق سەللە يۆگىۋالغانىدى، ئۇلار تۇرمۇشىنى مول مەزمۇنغا ئىگە قىلغانلىقى ئۈچۈن، كىشىلەرنىڭ ئەسلىشىگە ئېرىشكەنىدى.

يىراقتىكى بىر ئېقىنغا ئانىئاسىنىڭ كۆزى چۈشتى. بۇ ئۇزۇنتۇش دەرياسىنىڭ سۈيى بەزى قورۇ ــ قەسىرلەردىن تىپتىنچ

ئېقىپ ئۆتەتتى. دەريانىڭ ئەتراپىدا خۇددى يازدا ھۇپپىدە ئېچىلغان خۇش پۇراق گۈللەر ئارىسىدا ئۇچۇپ يۈرگەن ھەسەل ھەرىلىرىدەك، خېلى كۆپ ئادەم توپى ئۇيان - بۇيان ئايلىنىپ يۈرەتتى. ئېتىز - دالىلاردا كۈلكە - پاراڭ ئاڭلىناتتى. ئانىئاس بۇ سىرلىق دەريا ۋە ئىككى قىرغاقتا مىژىلداپ يۈرگەن كىشىلەر توپىنى كۆرۈپ ھەيرانلىق ۋە گاڭگىراش ئىلكىدە تۇرۇپلا قالدى.

بۇ سىرلىق دەريانىڭ ئۇنتۇش دەرياسى، بۇلارنىڭ پېشانىسىگە قايتىدىن تۆرۈلۈش پۈتۈلگەن ئەرۋاھلار ئىكەنلىكىنى ئانىئاس نەدىن بىلسۇن؟ بۇ يەردە جانلار يۇيۇش تەس گۇناھلار تۈپەيلى جازالىنىپ تاۋلىناتتى. شۇڭا، ئەرۋاھلارنىڭ بەزىلىرى ئېسىلىپ بوران - چاپقۇندا قالاتتى، بەزىلىرى بولسا تەھتى ئەسراغا تاشلىنىپ گۇناھلىرىنى يۇياتتى، يەنە بىرلىرى ئوتقا تاشلىنىپ قايتىدىن تاۋلىنىپ چىقاتتى. ئەرۋاھلارنىڭ تارتىدۇاتقان ئازابلىرى بىر - بىرىگە ئوخشىمايتتى. ئۇلار بۇ كەڭرى ئېلىۋسىم جەننىتىگە كەلتۈرۈلۈپ، بۇ شادىمان زېمىننى ئىگىلىگەنىدى. ۋاقىت مېتامپىسخوزلىنىۋەرسە[1]، ئاندىن يۇيۇش تەس گۇناھلار يۇيۇلۇپ تۈگەيتتى. قېپقالغىنى پاكلانغان قەلب ۋە سېھىرلىك ئوت بولاتتى. جانلار بۇ يەردە مىڭ يىلنى بىر دەۋر قىلىشتەك مېتامپىسخوزنى باشتىن ئۆتكۈزگەندىن كېيىن، تەڭرىشاھ ئۇلارنى ئۇنتۇش دەرياسى بولغان لېت دەرياسى بويىغا چاقىرتىپ، ئۇلارغا بۇ دەريا سۈيىنى ئىچۈرۈپ، غەم - قايغۇنى، ئۆتمۈشنى ئۇنتۇلدۇرۇپ، قۇياش پارلاپ تۇرغان نۇرلۇق دۇنياغا قايتىدىن تۆرىلىپ ياشاش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلاتتى.

ئانىئاسنىڭ دادىسى ئانكىسېس مانا مۇشۇ كۆزنى چاقنىتىدىغان پاراغەتلىك تۈزلەڭلىكتە تۇراتتى، شۇ تاپتا ئۇ كۈنلەرنىڭ بىرىدە پانىي ئالەمگە تۆرۈلىدىغان، ياپپېشىل تاغ جىلغىسىغا

---

① مېتامپىسخوز — جانلىق نەرسىلەر چاقنىڭ ئايلىنىشىغا ئوخشاش جەننەت، دوزاخ، پانىي ئالەم قاتارلىق ئالتە دائىرىدە تەكرار ئايلىنىپ يۈرىدۇ، دېگەن دىنىي تەلىمات — ت.

ئوبدان يوشۇرۇنغان روھلارنى كۆزدىن كۆچۈرۈۋاتاتتى. ھۆرمەتكە لايىق ئانىئاس ئاخىر مېھرىبان دادىسىنى كۆردى، كۆز ياشلىرى يۈزىنى يۇيدى. ئايرىلغىلى ئۇزۇن بولغان دادىسىنى قۇچاقلىغۇسى كېلىپ، ئۈچ قېتىم دادىسىنىڭ بېشىنى باغرىغا باسماقچى بولۇۋىدى، ئەمما دادىسىنىڭ ئەرۋاھى خۇددى مەيىن شامال ياكى بىر چۈش كەبى ئۆزىنى قاچۇردى.

ئانكىسىس ئوغلى بىلەن سىبىرنى باشلاپ ھېلىقى روھلارنىڭ قېشىغا ماڭدى. ئۇلار بارلىق روھلارنى كۆرگىلى بولىدىغان بىر دۆڭگە كەلدى. بۇ يەردە ئۇلار ئۇزۇن قاتار بولۇپ تىزىلىپ تۇرغان روھلارنىڭ چىرايىنى ئېنىق پەرق ئەتتى. بۇلارنىڭ ھەممىسى ئىتالىيىدە تۇغۇلغانلارنىڭ ئەرۋاھى ئىدى.

— مانا كۆر، مېنىڭ ئىپتىخارىم ئوغلۇم، پۇتكۇل ترويانىڭ
شان ـ شەرىپى، قايتا تۆرۈلۈشنى ساقلاپ تۇرغان بۇ ئىنۋاھلارنى
كۆرگىن. ئۇلار بىزنىڭ ئىسىم ـ فامىلىمىز، جەمەتىمىزگە
ۋارىسلىق قىلىدۇ، ئىتالىيىگە چەكسىز شان ـ شەرەپلەر كەلتۈ-
رىدۇ. باشىسىز نەيزىگە يۆلىنىپ تۇرغان ئاۋۇ يىگىتنى كۆرۈۋاتام-
سەن، ئۇ ئەرش نۇرىغا ئەڭ يېقىن بولغاچقا، پانىي ئالەمگە
بىرىنچى بولۇپ تۆرىلىدۇ، شۇنداقلا تومۇرىدا ئىتالىيە قېنى ئاقى-
دىغان تۇنجى ئادەم بولىدۇ. ئۇ سېنىڭ ئۆمرۈڭنىڭ ئاخىرىدا
كۆرىدىغان پەرزەنتىڭ — ئوغلۇڭ سىلۋىئۇس، كەلگۈسىدىكى
ئايالىڭ لاۋىنيا ئۇنى تاغ ئورمانلىرى ئىچىدە بېقىپ چوڭ قىلىدۇ.
ئۇ پادىشاھ بولىدۇ، ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىمۇ پادىشاھ بولىدۇ. ئۇنىڭ
يېنىدىلا تۇرغىنى پروكاس، ترويانىڭ شان ـ شەرىپى. يېنىدىكى-
لەر كاپۇس بىلەن نۇمتور، يەنە سېنىڭ ئىسمىڭغا ۋارىسلىق
قىلىدىغان سىرۋىئۇس، يەنە ئاسكانىئۇس جەمەتىدىكى يىگىت،
ئۇلۇغ كەيسەر، سېنىڭ رىملىقىڭ... بار. بۇ كۆزگە كۆرۈنگەن،
ساغلام، كۈچلۈك يىگىتلەرنىڭ ئىسىلزادىلەرگە خاس پېشانىسىنى
ھۆكۈمرانلارنىڭ كاۋچۇك تاجى يېپىپ تۇرىدۇ. ئۇلار سانسىزلى-
غان شەھەرلەرنى بەرپا قىلىدۇ، كەلگۈسىدە رىم شەھىرى كاپى-
سىرنىڭ قولىدا دۇنياغا مەشھۇر بولىدۇ. (تونۇلىدۇ)، ئۇنىڭ
نوپۇزى شىمالىي ئافرىقا، ھىندىستاندىن ئۆتۈپ، تاكى ئاسماننى
مۈرىسىدە كۆتۈرۈپ تۇرغان ئاتلىس مۈرىسىدە يۇلتۇزلارنى ئايلان-
دۇرۇپ تۇرىدىغان ئالەمگىچە بارىدۇ. ئۇنىڭ تۇغۇلغانلىق خەۋىرى
ئىچكى دېڭىز ۋە مايئوتىيا كۆلى ئەتراپىدىكى دۆلەتلەرنى قورقۇنچقا
سېلىپ تىترىتىۋېتىدۇ، يەتتە ئېغىزى بولغان نىل دەرياسىنىمۇ
ئالاقزادە قىلىۋېتىدۇ. لېرنېس كۆلىدىكى توققۇز باشلىق ئەجدى-
ھانى ئېتىپ ئۆلتۈرگەن ھېراكلېسمۇ ئۇنىڭ ئالدىدا يىپ ئېشىپ
قالىدۇ. بىر توپ ۋەھشىي يولۋاسنى ھەيدەپ يۈرگەن باك-
ۇسمۇ قارا تەرگە چۆمۈلىدۇ. رىم پادىشاھى

نـۇمـا، تـۇرنـۇس، ئانكۇس... لارمۇ داڭلىق يىگىتلەر، يەنە ئۇلۇغ سىكىپىئو ئاتا ـ بالا بەئەينى ئۇرۇش، ئىلاھىنىڭ ئىككى گۇلدۇرماممىسىغا ئوخشاش قۇدرەت بىلەن لىۋىيىنى يوقىتىۋېتىدۇ.

— ھەي ئوغلۇم، سەن ئىگە بولىدىغان ئىتالىيە نەرسىلىرى مول. خەلقى باي، قەھرىمانلار، باتۇرلار كۆپ چىقىدىغان جاي. شۇڭا، سەن باشتىن كەچۈرگەن جاپا ـ مۇشەققەتلىرىڭگە ئاھ ئۇرۇپ كەتمە، ئالدىڭدا ئۇچرايدىغان ئۇرۇشتىنمۇ قورقۇپ كەتمىگىن. شۇنچىۋالا باتۇر، جاسارەتلىك ئۇلۇغ ئەۋلادلارغا ئىگە بولغان تۇرۇقلۇق يەنە نېمىگە ئىككىلىنىپ تۇرىسەن؟ دەرھال كېمىلىرىڭنىڭ يەلكىنىنى ئېچىپ، تەڭداشسىز پالاقلىرىڭنى ئەر-

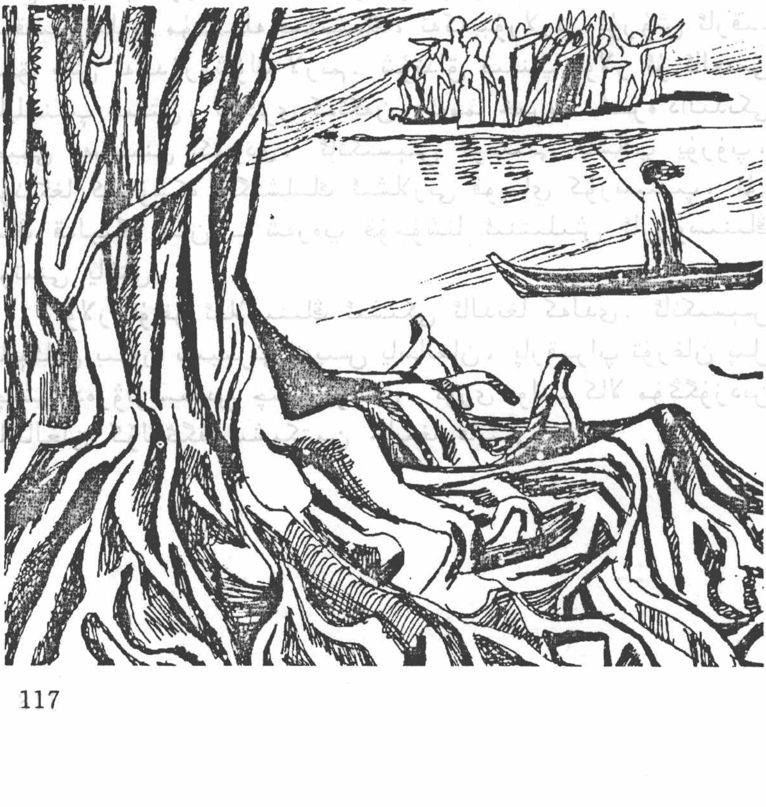

كىن ئوينىتىپ، باتۇرلۇقۇڭنى ھەرىكىتىڭ بىلەن ئىسپاتلىغىن! ئىتالىيە زېمىنىغا بېرىپ ئىگىلىك تىكلەپ يۇرت تىرەپ تۇرۇشۇڭغا ھېچقانداق نەرسە توسالغۇ بولالمايدۇ. بۇنىڭدىن ھەرگىز غەم قىلمىغىن. ھەممىگە قادىر تەڭرى ئاتا يۇپىتېر، قۇياش ئىلاھى ئاپوللو، ئاناڭ ۋېناس، يەنە مەن ئانكىسېس ساڭا ئەڭ ياخشى تىلەكلەرنى تىلەيمىز، دېب دەرياسىنىڭ ئېغىزىغا ئامان - ئېسەن بېرىپ، ئىتالىيىدىكى يەرلىك كىشىلەرنى ئىستېلا قىلىشىڭغا يار - يۆلەك بولىمىز. سەن ھەيۋەتلىك تروويا سېپىللىرىنى يېڭىۋاشتىن ياساپ چىقىسەن. ھەي رىملىق، شۇنى ئېسىڭدە تۇتقىنكى، سەن ئۆز ئارتۇقچىلىقىڭ بولغان نوپۇزۇڭ بىلەن نۇرغۇن دۆلەتلەرگە ھۆكۈمرانلىق قىلىشىڭ كېرەك. سەن تىنچ تەرتىپ ئورنىتىشىڭ، بويسۇندۇرۇلغان خەلققە كەڭ قورساقلىق بىلەن مۇئامىلە قىلىشىڭ، تەكەببۇرلارنى ئۇرۇش ئارقىلىق باش ئەگدۇرۇشۇڭ لازىم. شۇنداق قىلىپ ئۇلار ئۇ ئالەمنى ئايلىنىپ چىقتى، كەڭرى كەتكەن، ئەمما خىرە - شىرە دالىدىكى جىمى نەرسىنى كۆردى. ئانكىسېس ئوغلىنى باشلاپ يۇرۇپ، ئۇنىڭغا كۆرۈشكە تېگىشلىك ئىشلارنى قويماي كۆرسىتىپ، ئۇنىڭ قەلبىگە شان - شەرەپ قۇچۇشقا ئىنتىلىش ئارزۇسىنىڭ ئوتىنى ياقتى.

ئۇلار ئۇيقۇ ئىلاھىنىڭ ئىشىكى ئالدىغا كەلدى. ئانكىسېس ئانېئاس بىلەن سىبىرنى نەپىس ياسالغان، پارقىراپ تۇرغان پىل چىشى دەرۋازىسىدىن چىقىرىۋەتتى. ئۆزى بولسا كالا مۈڭگۈزدىن ياسالغان كۆلەڭگە ئىشىكتىن جايىغا قايتتى.

يىگىرمىنچى قىسسە

لاتىئومغا قەدەم قويۇش

ئانېئاس ئانكىسىپسىنىڭ تەلىمىدىن ئىلھاملاندى. مۇۋەپپەقىيەت قازىنىش، بۈيۈك ئىشلارنى ۋۇجۇدقا چىقىرىشتەك غەيرەت ـ جاسارەت ئۇنىڭ قېنىنى قىزىتتى. ئۇ، ئۇ ئالەمدىكى دادىسى بىلەن خوشلاشقاندىن كېيىن ئۇدۇل كېمىگە قايتىپ كەلدى. ئاق داستىخاندەك يەلكەنلەر تروياللىقلارنىڭ ماچىتىسىدا قايتىدىن لەپىلدىدى. ئۇلار تۇپتۇز دېڭىز قىرغىقىنى بويلاپ ئىتالىيىگە قاراپ يۈرۈپ كەتتى.

دېڭىزدا ئوتقاشتەك شەپەق كۆتۈرۈلدى. سۇبھى ئىلاھەسى سارغۇچ، ئېسىل كىيىمىنى كىيىپ، ئەتىرگۈل رەڭلىك ھارۋىسىنى ھەيدەپ، ئاسماندىن كۆز چاقنىتىدىغان رەڭدار نۇر چاچماقتا ئىدى. شامال توختىغان دېڭىز تىپتىنچ، پالاقلار ئەينەكتەك سۈزۈك دېڭىز يۈزىدە يېنىك ھەرىكەتلىنەتتى. توساتتىن كەڭرى كەتكەن ئورمانلىق ئانېئاسنىڭ كۆزىگە چېلىقتى. كۆرۈمىلىك جاپا ـ مۇشەققەتلەرنى تارتىپ، كۆرمىگەن كۈنى قالمىغان تروياللىقلار ئاخىر ئىتالىيە زېمىنىنى كۆردى.

دىب دەرياسىنىڭ ئويناق، شوخ ئېقىنى بۇ قويۇق ئورمانلىقتىن ئۆتۈپ، ئۆركەش ياساپ، قاينام ھاسىل قىلىپ سېرىق قۇملارنى قاينىتىپ ئېقىتىپ دېڭىزغا قۇيۇلاتتى. دەريا ئاسمىنىدا ھەر تۈرلۈك قۇشلار پەرۋاز قىلاتتى ۋە ئادەمنى مەستخۇش قىلىدىغان يېقىملىق ناخشىلىرى بىلەن كۆكنى چاڭ كەلتۈرگەندى.

ئانېئاسنىڭ ھەمراھلىرى ئالقىش سادالىرىنى ياڭرىتىپ بۇ قۇتلۇق دەريا ئېغىزىغا كىردى.

يات ئەللىك بۇ قوشۇن ئىتالىيە دېڭىز قىرغىقىغا تۇنجى بولۇپ ئاياغ باستى (قەدەم قويدى). ئەمدى بۇ دېڭىز قىرغىقى ئۇلارنىڭ زېمىنى بولاتتى. ئاھ، نېمىدېگەن يېقىملىق، نېمىدېگەن ئارامبەخش جاي بۇ! ئانېئاس ئاساسلىق سەركەردىلىرى، كېلىشكەن ئوغلى ئاسكانىئوس بىلەن بىرلىكتە يوغان بىر تۈپ دەرەخنىڭ قويۇق شاخ ـ يوپۇرماقلىرى ئاستىدا ئارام ئالدى. ئۇلار چۆپ ئۇستىدە جايلىشىپ ئولتۇرۇۋالغاندىن كېيىن، ئاچلىقتا چىدىيالماي ئۆزۈپ كېلىنگەن ياۋا مېۋىلەرنى ۋە شىرەدەك يوغانلىقتىكى يۇمىلاق ئارپا نېنىنى يالماپ يېيىشكە باشلىدى. بۇنىڭ بىلەن ئىلاھنىڭ بېشارىتى رېئاللىققا ئايلاندى. يەنى ئۇلار ئاچلىققا چىدىماي مۇشۇ ئۇستەلدەك نەرسىنى يەپ بولغان چاغدا، ئۇلار تارتىدىغان جاپا ـ مۇشەققەتلىرىمۇ ئاخىرلىشاتتى. مانا، ئىگىلىك تىكلەيدىغان پەيت ئاخىر يېتىپ كەلدى. ھەي تروياللىقلار، بىرىنچى تۇركۇمدە ياسايدىغان ئوردا ـ سارايلىرىڭلارنىڭ ئورنىنى بەلگىلەپ چىقىڭلار، مۇستەھكەم سېپىللار بىلەن ئۇلارنى مۇھاپىزەت قىلىڭلار.

ئانېئاس قاتتىق ھاياجانلاندى، يوپۇرماقلىرى كۆپ شاختىن گۈلچەمبىرەك ياساپ بېشىغا كىيىۋالدى. ئاندىن ئۇلۇغ يۇپىتېرغا ئۇ ئالەمدە ۋە ئەرشتە ياشاۋاتقان ئاتا ـ ئانىسىغا دۇئا ـ تىلاۋەت قىلىپ شۈكۈر ئېيتتى. ھەممىگە قادىر تەڭرى ئاتا ئوچۇق ھاۋادا ئىككى قېتىم چاقماق چاقتۇرۇپ، ئۆز قولى بىلەن بىر تۇتام ئوتلۇق بۇلۇتنى قويۇۋەتتى. شۇئان ھەممىسىياق ئاجايىپ چاقناپ، نۇرلىنىپ كەتتى. بۇ ئىلاھىي مەنزىرىنى كۆرۈپ تروياللىقلار قاتتىق ھاياجانلاندى. بەس ـ بەستە زىياپەتلەرنى قايتىدىن راسلىدى. بۇ ئۇلۇغ بېشارەت ئۇلارنى شادلىققا چۆمدۈردى، شەھەر بەرپا قىلىشتەك ۋەدە ئۇلارنى شېرىن خىياللار ئالىمىگە باشلىدى.

www.uyghurkitap.com

ئەتىسى، كۈندۈز ئاتەش مەشئىلىنى كۆتۈرۈپ، زېمىننى يورۇتقان چاغدا، ئۇلار بۆلۈنۈپ يەرلىك مىللەتلەرنىڭ پايتەختى، چېگرىللىرى ۋە دېڭىز چېگرىسىنى ئىزدەشكە كىرىشتى. ئۇلار دىب دەرياسىنى، لاتىنلارنىڭ پايتەختىنى، يەنە تۇرىدىغان شەھەرلىرىنى تاپتى. ئانېئاس ھەر دەرىجىلىك كىشىلەردىن يۈز ۋەكىلنى تاللاپ چىقىپ، ئۇلارنى لاتىنلارنىڭ ھەيۋەتلىك ئوردىسىغا بېرىپ، ترويالىقلارنىڭ سوۋغىسىنى تەقدىم قىلىش، دوستانىلىك ۋە تىنچلىق تەلەپ قىلىشقا ئەۋەتتى. بۇ ئەتراپقا ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان پادىشاھ لاتىنۇس دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىلاھى پائۇنۇسنىڭ ئوغلى، دېھقانچىلىق ئىلاھىنىڭ ئەۋلادى بولۇپ، تەڭرىنىڭ ئەمرى بىلەن ئوغۇل پەرزەنت كۆرمىگەن، بىرلا قىزى بار ئىدى. ھازىر راسا رەسىدە بولغان بۇ قىز چوڭ، كاتتا ئىگىلىكىگە ۋارىسلىق قىلىشقا تەييارلىنىۋاتاتتى. باشتا لاتىئۇم ھەتتا پۈتۈن ئىتالىيىدىكى ياش شاھزادىلەر ئۇنىڭغا توي قىلىش تەلىپىنى قويۇشقانىدى. بۇلارنىڭ ئارىسىدىكىلەردىن ھەممىدىن قاملاشقان، ئېسىلزادە، باي كىشى شاھزادە تۇرنۇس ئىدى. لاتىنۇسنىڭ خوتۇنى ئاماتا بۇ يىگىتنى ئىنتايىن ياقتۇرۇپ قالغانىدى. ئەپسۇسكى، ئىلاھلارنىڭ تۈرلۈك قورقۇنچاقلىق بېشارىتى ئۇنىڭ ئارزۇسىنىڭ ئىشقا ئېشىشىغا توسقۇنلۇق قىلىپ كېلىۋاتاتتى.

دەسلەپ ئوردىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى لاۋېر دەرىخىدە ھەسەل ھەرىسى مىژىلداپ كەتتى، توساتتىن ئۇلار دۈم بولۇپ پۈتلىرىنى بىر - بىرىگە كىرىشتۈرۈپ غۇژمەكلىشىۋالدى؛ ئارقىدىن مەلىكە لاۋىنىيەنىڭ چاچلىرىدىن ئۇشتۇمتۇتلا ئوت چىقىپ، ئۇچىسىدىكى كىيىملەر چاراسلاپ كەتتى، بۇلۇتتەك يۇمشاق، مامۇقتەك پارقىراق چىرايلىق چاچلىرى ۋە ناھايىتى قىممەت باھالىق ياقۇتلار قويۇلغان تاجىسىمۇ كۆيۈپ كەتتى. ئۆزى بولسا قويۇق سارغۇچ نۇر ئىچىدە قالدى. ئوردىنىڭ جىمى يېرىگە ئۇچقۇنلار چاچراپ

چاقناپ كەتتى.

پادىشاھ لاتىنۇس بۇ غەيرىي ئالامەتلەردىن تەشۋىشكە چۈشتى ـ دە، پال باقتۇرۇپ تەقدىرنى بىلىش ئۈچۈن ئەڭ مۇقەددەس ئورمانلىقتىكى دادىسى پائۇنۇسنىڭ قېشىغا باردى. چۈنكى ئىتالىيىدىكى ھەرقايسى قەبىلە كىشىلىرى ھەر قېتىم قىيىن مەسىلىگە دۇچ كەلگەندە، جاۋاب تېپىش ئۈچۈن مەشەگە كېلەتتى.

لاتىنۇس قائىدە بويىچە ئىككى ياشلىق قويدىن 200 نى سويدۇرۇپ نەزىر قىلدى. ئاندىن كېيىن سويۇلغان قوي تېرىسىدە ياتتى. ئۇ نۇرغۇنلىغان غەلىتە شەكىللەرنىڭ ئۈچۈپ يۈرگەنلىكىنى كۆردى، ھەر خىل ـ ھەر ياڭزا ئاۋازلارنى ئاڭلىدى. لاتىنۇسنىڭ دادىسى ئورمانلىقنىڭ ئىچكىرىسىدە تۇرۇپ ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

— ئوغلۇم — ، قىزىڭنى لاتىنلارغا ياتلىق قىلمىغىن، شۇنداقلا قېرىنداش ئەللەرگىمۇ ياتلىق قىلمىغىن. بۇ يەرگە يات بىر مىللەت كىشىلىرى كېلىدۇ، ئۇلار بىز بىلەن قۇدىلىشىدۇ. شۇنىڭ بىلەن يىراق ـ يېقىنلاردا بىزنىڭ نامىمىز چىقىدۇ. قۇياش نۇرى چۈشىدىغان، دېڭىز ـ ئوكيانلار بىلەن ئورالغان جىمى جايلارغا ئۇلارنىڭ قەدىمى يېتىدۇ، ئۇلار نۇرغۇنلىغان دۆلەتلەرنى يوق قىلىدۇ، نۇرغۇنلىغان دۆلەتلەرگە ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ. سەن قىزىڭنى مۇشۇ يات ئەل كىشىسىگە ياتلىق قىلغىن.

لاتىنۇس قوي تېرىسىدە يېتىپ دادىسىنىڭ ئاگاھلاندۇرۇشىنى ئاڭلىدى. بۇ خەۋەر — لاۋىنىيەنىڭ يات ئەل كىشىسىگە ياتلىق قىلىنىدىغانلىقى — شۇئان گويا قانات چىقارغاندەك ئىتالىيىنىڭ جىمى يېرىگە تارقىلىپ كەتتى.

تىنچلىق بەلگىسى بولغان زەيتۇن شېخىنى مەيدىسىگە تاقىغان تروىيا ئەلچىلىرى لاتىنلارنىڭ ھەيۋەتلىك ئوردا ـ قەسىرلىرى ۋە ئۆيلىرىنى كۆردى. ئېگىز سېپىلنىڭ سىرتىدا راسا كۈچ-

تۈڭگۈر نۇرغۇن ياش يىگىتلەر ئات مىنىپ ئەسكىرىي مەشىق قىلىشۋاتاتتى؛ بەزىلىرى توپا ـ چاڭ كۆتۈرۈپ هارۋا ھەيدىگەن هالدا ئات چاپتۇرماقتا، بەزىلىرى ئوقيا ئاتماقتا، يەنە بەزىلىرى نەيزە ئاتماقتا، يەنە بەزىلىرى مۇشتلاشماقتا ۋە يۈگۈرۈشتە بەسلەشمەكتە ئىدى.

بىر خەۋەرچى ئۇچقاندەك چېپىپ پادىشاھنىڭ قېشىغا كەلدى ـ دە، سۆرلۈك قىيايەتتە ئولتۇرۇۋغان پادىشاھقا تروياللىقلارنىڭ كەلگەنلىكىنى خەۋەر قىلدى. پادىشاھ دەرهال قامەتلىك، بەستلىك، يات ئەل كىيىمى كىيگەن كىشىلەرنى ئوردىغا ئەكىرىشكە ئەمىر قىلدى.

بۇ ھەيۋەتلىك، سەلتەنەتلىك ئوردا قەلئەنىڭ ئېگىز يېرىگە جايلاشقان بولۇپ، ئۇنى كۆتۈرۈپ تۇرغان يوغان ـ يوغان يۇز تۈۋرۈك ئوردىغا سۈر ـ ھەيۋە قوشقانىدى. ئىشىكتىن كىرگەندىكى چوڭ زالدا ئەجدادلارنىڭ قارىغاي ياغىچىدا ئويۇلغان ھەيكەللىرى قاتار قويۇلغان. ھەيكەلنىڭ بىرىنچىسى دېھقانچىلىق ئىلاھى ساتۇرنۇس بولۇپ، ئادەملەرگە ئۈزۈم تىكىپ ئۆستۈرۈشنى ئۆگەتكەن. بۇ ئىلاھنىڭ قولىدا ئورغاق تۇراتتى؛ بۇ يەردە يەنە قەدىمكى زاماندىكى شاھ ـ سۇلتانلار، ئۇرۇشتا يارىلانغان قەھرىمانلارنىڭ ھەيكەللىرى بار ئىدى. مۇقەددەس تۈۋرۈكلەرگە جەڭ هارۋىسى، بېسى ئېگىلگەن پالتا، ئالتۇن قالقان ۋە ھەر تۈرلۈك قورال ـ ياراغلار ئېسىلغانىدى.

پادىشاھ لاتىنۇس ئەجدادلىرىدىن قالغان تەختتە ئولتۇرۇپ، تروياللىقلارنى قوبۇل قىلدى. پاراسەتلىك ۋە ئېغىر ـ بېسىق، ياشانغان پادىشاھ سىلىق، مۇلايىم تەلەپپۇزدا تروياللىقلاردىن:

سىلەرنىڭ دېڭىز ـ ئوكيانلاردىن ئۆتۈپ ئىتالىيىنىڭ دېڭىز بويىغا كېلىشىڭلارغا نېمە ئىش، نېمە ئېھتىياج سەۋەب بولدى، دېب دەرياسىنىڭ ئېغىزىدا سىلەر نېمىگە ئېرىشمەكچى؟ دەپ سورىدى.

ترويا ئەلچىلىرى پادىشاھقا ھۆرمەت ـ ئېھتىرام بىلەن تەزىم بەجا كەلتۈرگەندىن كېيىن، سەلتەنەتلىك ئوردىدا دادىللىق بىلەن مەردانە سۆزلىدى:

— ئىززەت ھۆرمەتلىك شاھىم، پائونۇسنىڭ مەشھۇر ئەۋلادى، بىز دۆلىتىڭلارغا دېڭىز دولقۇنلىرىنىڭ زەربىسى ياكى قارا بورانىنىڭ سۈرۈشى بىلەن كېلىپ قالمىدۇق، شۇنداقلا يولتۇزلارنى كۆزىتىشىمىزنىڭ خاتا بولغانلىقىدىن ياكى قۇرۇقلۇقنى خاتا تونۇپ قېلىشىمىز سەۋەبلىك، دۆلىتىڭلارغا ئۇقۇشماستىن كېلىپ قالغىنىمىزمۇ يوق. بىز بۇ شەھەرگە تەڭرىنىڭ ئەمرى بويىچە، ئىلاھلارنىڭ يول باشلىشى بىلەن كەلدۇق. بىز داردانۇسنىڭ ئەۋلادى، ھەممىگە قادىر يۇپىتېرنىڭ ئەۋلادى بولىمىز. بىزنىڭ شەھىرىمىز، دۆلىتىمىزمۇ قۇياش نۇرى ئاستىدىكى ئەڭ بۈيۈك بىر پادىشاھلىق ئىدى. سىزنىڭ قېشىڭىزغا بىزنى داھىيمىز، يۇپىتېرنىڭ نەۋرىسى ترويالىق ئانېئاس ئەۋەتتى. بىز ناھايىتىمۇ دەھشەتلىك ھېلىقى ئۇرۇشتا ئامان قېلىپ، كەلكۈن كەبى غايەت زور، دەھشەتلىك ئاپەتكە ئۇچرىغانلارمىز. بىز كۆز كۆرمىگەن، قۇلاق ئاڭلىمىغان كۈرمىڭ بوران ـ چاپقۇنلار، جاپا ـ مۇشەققەتلەر ئۇستىدىن غالىب كەلدۇق. ئەمدى پەقەت بىزگە كىچىككىنە يەر بېرىلسە، ئۇلۇغ ۋەتىنىمىزنىڭ ئىلاھلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇۋالساق دېگەن بىرلا تەلىپىمىز، ئارزۇيىمىز بار. ھېچقانداق ئادەمگە زىيان سېلىش، يامانلىق قىلىش نىيىتىمىز يوق. سۇ ۋە ھاۋا بولسىلا دەيمىز. شۇنداق بولسا سىزنىڭ شاپائىتىڭىزدىن ئۇ دۇنيا، بۇ دۇنيا مىننەتدار بولغان بولاتتۇق. بۇنداق دېسەك بىزنى پەس كۆرۈپمۇ كەتمەڭ. مەن ئانېئاسنىڭ تەقدىرى ۋە ئۇنىڭ تۆمۈردىن چىڭ، كۈچلۈك قوللىرى بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، بۇ يەر ئەجدادىمىز داردانۇس تۇغۇلغان جاي. بىزنى ئاپوللو چاقىرىپ كەلدى. ئاپوللونىڭ تەخىرسىز، قارشىلىق بىلدۈرۈش مۇمكىن بولمايدىغان ئەمرى بىلەن بىز دىب دەرياسى بويىغا، مۇقەددەس بۇلاق سۈيى بار يەرگە كەلدۇق.

ئەلچى پادىشاھقا تروياننىڭ شاھانە ھاسىسى، تاجىسى ھەمدە ئاياللار تونجۇپىلەپ، ناھايىتى چىرايلىق تىككەن چاپان تەقدىم قىلدى.

لاتىنۇس بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ مىت قىلىپمۇ قويمىدى. پادىشاھ پىرئامۇسنىڭ گۈل كەشتىلەنگەن قىزىل چاپىنى، مۇقەددەس تاج، ھەتتا شاھانە ھاسىمۇ ئۇنى قىلچە تەسىرلەندۈرەلمىدى. چۈنكى، ئۇنىڭ كاللىسىدا ھازىرقى قىزىنىڭ توي ئىشى بىلەن دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىلاھىنىڭ بېشارىتىلا بار ئىدى. ئۇ ماڭا كۆيئوغۇل بولۇشى تەقدىردە پۈتۈلگەن يات ئەللىك كىشىسى چوقۇم ئانېئاس بولسا كېرەك. بۇ تروياللىقلار داھىيسى ئەمدى لاتىئۇمغا ھۆكۈمرانلىق قىلىش ھوقۇقىدىن تەڭ بەھرىمەن بولىدۇ، دەپ ئويلىدى.

ياشانغان پادىشاھ چوڭقۇر، ئەتراپلىق پىكىر يۈرگۈزگەندىن كېيىن بېشىنى كۆتۈردى، پېشانىسى سىزىق ـ سىزىق قورۇقلار بىلەن تولغانىدى، ئۇ خۇش تەبەسسۇم بىلەن تروياللىقلارغا:

— ئىلاھىم ئەرش ئىلاھى ۋەدىسىدە تۇرۇپ بىزگە ياخشى باشلىنىش ئاتا قىلغاي. سىزنىڭ تەلىپىڭىزگە مەن چوقۇم رازى بولىمەن، سوۋغاتلىرىڭىزنىمۇ خۇشاللىق بىلەن قوبۇل قىلىمەن. مەنلا پادىشاھلىق ئورنۇمدا بولىدىكەنمەن، سىلەر باي، مۇنبەت مول ھوسۇللۇق ئېتىزلاردىن غەم قىلمىساڭلارمۇ بولىدۇ. بىراق داھىڭلار بىز بىلەن ئىناق ئۆتۈشنى شۇ قەدەر تەقەززالىق بىلەن ئارزۇ قىلغانىكەن، ئۇ ھالدا ئۇ ئوردىمىزغا ئۆزى قەدەم تەشرىپ قىلىشى كېرەك. ئەگەر مەن سىلەرنىڭ داھىيىڭلار بىلەن قول تۇتۇشمىسام، بىز ئىككى ئائىلىنىڭ دۆلىتىنىڭ ئىناقلىقىمۇ مۇكەممەل بولمايدۇ. ھەي ترويا ئەلچىسى، مېنىڭ بۇ جاۋابىمنى داھىڭلارغا يەتكۈزۈڭ. بىر قىزىم بار ئىدى. ئىلاھ ئۇنىڭ ئۆز مىللىتىمىزنىڭ يىگىتلىرى بىلەن توي قىلسا بولمايدىغانلىقىنى، ئۇنىڭ بىلەن توي قىلىدىغان يىگىتنىڭ باشقا بىر يات ئەلدىن كېلىدىغانلىقىنى ئەمىر قىلدى. بىز لاتىئوملۇقلارنىڭ كەلگۈسى تەقدىرى شۇ. دېمەك، بىزنىڭ قېنىمىز ئۇ مىللەتنىڭ

www.uyghurkitap.com

قىنى بىلەن بىرلىشىپ ئاقىدۇ، نامىمىز يىراق - يېقىنلارغا مەشھۇر بولىدۇ. تەقدىر بىزگە ئىرادە قىلغان ھېلىقى كىشىنىڭ ئانىئاس ئىكەنلىكىگە ئىشەنچىم كامىل. ناۋادا مېنىڭ تۇيغۇم توغرا بولىدىغان بولسا، ئۇ ھالدا مەن ئۇ ئىلاھەنىڭ باتۇر ئوغلى-نى كۈيئوغۇل قىلىۋالىمەن.

پادىشاھ لاتىنۇسنىڭ ئىگىز، چوڭ ئاتخانىسىدا مويلىرى يىپەكتەك پارقىراپ تۇرىدىغان 300 ئېسىل ئات بار ئىدى. پادىشاھ ئۇنىڭدىن 100 نى تاللاپ تروياىلىقلارنىڭ ئالدىغا ھازىر قىلىشنى پەرمان قىلدى. دۇلدۇل كەبى چاپقۇر بۇ ئاتلارغا ئېسىل يوپۇقلار يېپىلغان، بوينىغا ئالتۇن زەنجىر ئېسىلغان بولۇپ، ئالتۇندىن قىلىنغان ئېغىز دۇرۇقلارنى چايناپ تۇراتتى. لاتىنۇس يەنە ئانىئاسنى ئەكېلىشكە قوش ئاتلىق ھارۋا ئەكەلدۇر-دى. ئانىئاسنىڭ ئەلچىلىرى لاتىنۇسنىڭ سوۋغىلىرىنى ئېلىپ، تىنچلىق خەۋىرىنى ئانىئاسقا يەتكۈزۈشكە ماڭدى.

يىگىرمە بىرىنچى قىسىم

بالا ـ قازا كۆرۈنۈپ كەلمەس

ئانىئاس بىلەن لاۋىنىيەنىڭ توي بولۇش ئالدىدا، لاتىئومدا تىنچلىق، ئىتتىپاقلىق گۈللىرى چېچەك ئېچىش ئالدىدا تۇراتتى. ئەمما شەپقەتسىز يۇنونىڭ يۈرىكى سانسىز يېڭىنە سانجىلغۇاتقاندەك ئاغرىيتتى، پۈتۈن ۋۇجۇدى غەزەپ ئوتىدا كۆيۈپ پۇچۇلىناتتى.

— ھەي نەپرەتلىك ئىنسانلار، سىلەر نېمىشقا ئۇرۇشنىڭ قىلىچ ـ نەيزىلىرىدە ئۆلۈپ تۈگىمەيسىلەر؟ نېمىشقا تروياننىڭ ئوت يالقۇنى ئىچىدە كۆيۈپ كۇچۇلا بولۇپ كەتمەيسىلەر؟ قۇتۇرغان بوران ـ چاپقۇنلارمۇ نېمىدەپ ئۇلارنى بالا ـ قازادىن قاچۇرۇۋېتىدۇ؟ ئەجەبا، مېنىڭ ئىلاھلارغا خاس بۈيۈك قۇدرىتىم كارغا كەلمەس بولۇپ قالدىمۇ؟ بۇ قۇدرىتىم ئۇلارغا ئەگىشىپ يۈرۈپمۇ، دېڭىز ـ ئوكيانلاردا كېزىپ يۈرۈپمۇ، نېمىشقا بۇ قاچقۇنلار، سەرگەردانلارغا تاقابىل تۇرالمايدۇ؟ ھەي بارچە ئىلاھلار خانىشى، ھەي يۇنو، سەن بۇ يېڭىلىشكە مۇشۇنداقلا تەن بەرمەكچىمۇ؟ ئۇلار ھازىر ئۆزۈندىن بۇيان تەلمۈرگەن دىب دەرياسىنىڭ قويۇلۇش ئېغىزىغا كەلدى. يۇپىتېر ۋەدە قىلغان زېمىنغا كېلىۋالدى ـ دە، دېڭىزلارنى ۋە مېنى ئۇنتۇپلا كەتتى، مەن تۇرلۇك ـ تۇمەن چارىلەرنى ئىشقا سېلىپمۇ تروياللىق ئانىئاستىن يېڭىلىپ قالدىم. بۇ نېمىدېگەن بەختسىزلىك ـ ھە!

— ئەگەر ئىلاھىي قۇدرىتىم كۇچىنى دېگەندەك كۆرسىتەل-

www.uyghurkitap.com

مەي قالغان بولسا، مەن قىلچە ئىككىلىنىپ ئولتۇرماستىن، جىمى جايغا بېرىپ ياردەم تەلەپ قىلىمەن؛ ئەگەر ئەرش ئىلاھە-نىنىڭ پىكرىنى ئۆزگەرتەلمىسەم، ئۇ ھالدا جەھەننەمنى قوزغىتى-ۋېتىمەن. مەن ترويالىقلارنىڭ لاتىئومغا ھۆكۈمرانلىق قىلىشنى توسۇشقا ئامالسىز قالغان تەقدىرنىڭ ئىرادىسىنى ئۆزگەرتىپ، ئانىئاسنى لاۋىنىيەنى ئاللمايدىغان قىلالمىغان تەقدىردىمۇ، جىمى ئىشلارنى مالىماتاڭ قىلىپ، ترويالىقلار بىلەن لاتىئوملۇقلارغا قانلىق بەدەل تۆلەتكۈزىمەن. ھەي مەلىكە لاۋىنىيە، سېنىڭ توي-لۇقۇڭ دەريادەك ئاققان قىزىل قان بولىدۇ. توي مۇراسىمىڭ مەشئىلىنى ئۆلۈكلەر ياندۇرۇپ بېرىدۇ. ھەي ئانىئاس، سەن ئەڭ ئېغىر بەدەل تۆلىگىن.

شەپقەتسىز يۇنو ئاسماندىن ئۇچۇپ كىشىلىك دۇنياغا كەل-دى. چىرايىدىن غەزەپ ۋە شۇملۇق يېغىپ تۇراتتى. ئۇ جەھەن-نەمدىكى قارا كۆلەڭگىلەر ئارىسىدىكى ياخشىلىق دېگەننى زادىلا بىلمەيدىغان قىساس ئىلاھلىرى تۇرىدىغان جايغا بېرىپ، كىشى-لەرگە قايغۇ ـ ھەسرەتلا ئېلىپ كېلىدىغان شۇملۇق ئىلاھەسى ئالېكتونى چاقىرىپ كەلدى.

ئالېكتو ۋەھىمىلىك ئۇرۇش، ئازارچىلىق، جادۇگەرلىك ۋە زىيانكەشلىك، ئەسكىلىك قىلىشقا ھەممىدىن بەك ئامراق ئىدى. بۇ مەخلۇق ھەتتا ئۆز دادىسىنىمۇ تويغۇزۇپ بىزار قىلىۋەتكەند-دى، ئاچا ـ سىڭىللىرىمۇ ئۇنىڭدىن نېرى قاچاتتى. چىرايى قورقۇنچلۇق، ۋەھشىي بولۇپ، مىڭ ياڭزا ئۆزگىرىپ تۇراتتى، يۈزى، كىيىم ـ كېچىكى قارا ئىدى. بېشىدا كىچىك يىلانلار مىژىلدايتتى.

يۇنو بۇ كېچە ئىلاھىنىڭ قىزىنى كۈشكۈرتۈپ، ئۇنى قامچا ۋە ئۆلۈم مەشئىلىنى كۆتۈرۈپ ئىتالىيە زېمىنىغا بېرىشقا، ئانې-ئاسنىڭ توينى ئۇرۇش ئوتىغا ئايلاندۇرۇپ، ئۇلار پۈتۈشكەن تىنچلىقنى بۇزۇشقا، ئۇلارنىڭ ياش پالۋانلىرىغا قورال ـ ياراغنى تۇتقۇزۇپ ئۇرۇش ئېتىزىنى ھەيدەتكۈزۈشكە دەۋەت قىلدى.

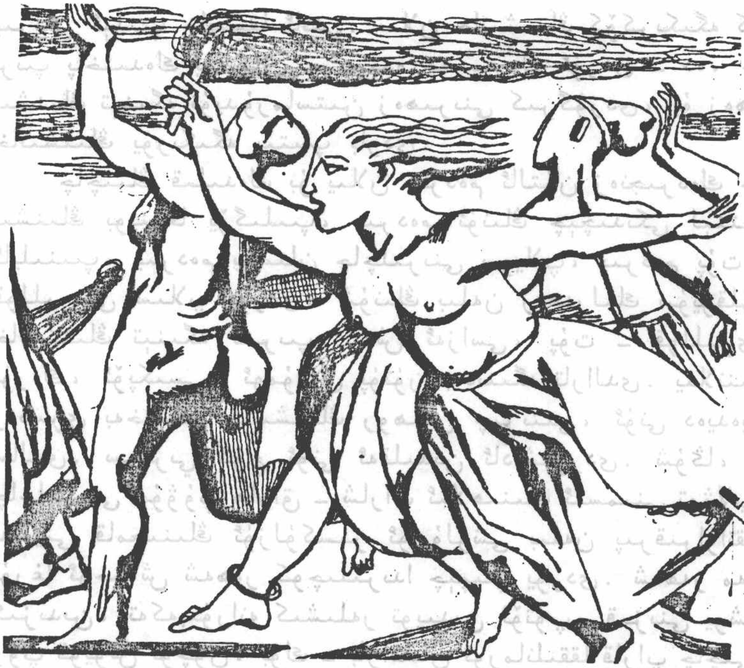

پۈتۈن بەدىنىدىن گورگاننىڭ زەھىرى تېمىپ تۇرغان بۇ ئالۋاستى شۇئان لاتىئومغا قاراپ چاپتى، پادىشاھ لاتىنۇسنىڭ ھەشەمەتلىك ئوردىسىنى تېپىپ، ئاستاغىنا خانىش ئاماتانىڭ ئىشىكى ئالدىغا كەلدى. تروياللىقلارنىڭ كېلىشى بىلەن قىزىنىڭ تۇرنۇس بىلەن بولىدىغان توي ئىشى بۇزۇلۇپ كەتكەچكە، خانىشنىڭ قاتتىق ئاچچىقى كېلىپ غەزىپى تاشقان، ئىچى سىقىلىپ بەك بىئارام بولغان، قىزىنىڭ كەلگۈسىدىن غەم قىلىپ ياش ئۈنچىلىرىنى ئۈزمەي تۆككەن، پادىشاھتىن يالغۇز قىزىنى سەرگەردان تروياللىقنىڭ ئالداپ ئەكېتىشىگە يول قويماسلىقىنى قايتا - قايتا تىلەپ سەكپارە بولغانىدى.

ياۋۇز ئالېكتو خانىشنىڭ مۇشۇنداق قايغۇرۇپ ئولتۇرغان پەيتىنى غەنىيمەت بىلىپ، قاپقارا چاچلىرى ئارىسىدىن يىلاندىن

بىرىنى ئېلىپ خانىشقا ئاتتى. يىلان خانىشنىڭ كۆكرىكىگە كىرىپ پاختىدەك يۇمشاق تېرىسىدە چەمبىرەك ئۇردى ـ دە، خانىشنىڭ تېنىگە تۇيدۇرماستىن زەھىرىنى كىرگۈزدى، بۇ زەھەر خانىشنىڭ يۈرىكىگە يېتىپ باردى.

چاچنىڭ قىلىدەك بۇ يىلان بىردەم ئالتۇن زەنجىردەك خانىشنىڭ بويىنىغا يۆگىلىپ، بىردەم ئۇنىڭ چېچىدىكى لېنتىغا ئايلىنىپ، بىردەم بوستان چاچلىرىنى سويلاپ، بىردەم پۇت ـ قوللىرىنى سىلاپ يۈردى. شۇنىڭ بىلەن زەھەرلىك سۇيۇقلۇق خانىشنىڭ تېنىگە كىرىپ، بەش ئەزاسى، پۇت ـ قوللىرى، يۈرەك، ئۆپكىسى، ئومۇمەن پۈتۈن بەدىنىگە تارالدى. يىلاننىڭ زەھىرى بەختسىز خانىشنىڭ روھىنى چىرىتتى، ئۇنى دەيدەيگە سالدى. سېھىرىي كۈچ ئۇنى ئەقلىدىن ئاداشتۇردى. شۇڭا، ئۇ چاچلىرىنى چۇۋۇپ ھاراق ـ شاراب ئىلاھىنىڭ ئىسمىنى توۋلاپ، بەئەينى قامچىنىڭ ئۈزلۈكسىز ئۇرۇلۇشى بىلەن پىرقىراۋاتقان نۇرغا ئوخشاش شەھەر كوچىلىرىدا چېپىپ يۈردى. شەھەر مەركىزىدىن، تەكەببۇرانە كىشىلەر توپىدىن ئۆتۈپ، قىزىنى يوشۇرۇپ قويۇش ئۈچۈن، بۇك ـ باراقسان ئورمانلىققا قاراپ چاچتى.

شەھەردىكى بارلىق ئاياللارمۇ خانىشقا ئوخشاش ئۆيلىرىدىن چىقتى. چاچلىرى چۇۋۇق، كىيىملىرى ساڭگۈل ـ سۇڭگۈل ئاياللار ئوت يېقىلغان قارىغاي شاخلىرىنى ئېگىز كۆتۈرۈشۈپ، لاۋىنىيە بىلەن تۇرنۇسنىڭ توي ناخشىسىنى بار ئاۋازى بىلەن ئېيتتى، تىترەڭگۈ چۇقان ـ سۈرەن ئاۋازلىرى پۈتكۈل لاتىئوم ئاسمىنىنى چاك كەلتۈردى.

لاتىنۇسنىڭ ئوردىسى مالىمان بولۇپ كەتتى، ئەسەبىيلەشكەن كىشىلەر پۈتۈن شەھەردە ۋارقىراپ ـ جارقىراپ يۈرەتتى. قورقۇنچلۇق ئىلاھە ئالېكتو قىلماقچى بولغان ئىشنىڭ ۋۇجۇدقا چىققانلىقىنى كۆردى ـ دە، دەرھال قاپقارا قاناتلىرىنى قېقىپ باتۇر تۇرنۇسنىڭ قەلئەسى تامان ئۇچتى.

يىگىرمە ئىككىنچى قىسسە

شۇملۇق ئىلاھەسى ئۇچۇپ ئۆتكەن جايلار

تۇن نىسپىي بولغان چاغ، ھەممە ياق قاپقاراڭغۇ. تۇرنۇس ھەشەمەتلىك ئوردىسىدا تاتلىق ئۇخلاۋاتاتتى. ئالىكتو يىرگىنىشلىك چىرايىنى ئۆزگەرتىپ، قورقۇنچلۇق زەھەرلىك يىلانلار ۋە قىساس ئىلاھەسىگە خاس تۇرقىنى يوشۇرۇپ، چاچلىرى ئۇچتەك ئاقارغان، پېشانىسىگە سەت، چوڭقۇر قورۇقلار ئىز سالغان، يېشى خېلى بىر يەرگە بارغان بىر موماي سىياقىغا كىردى.

ئۇ چېچىغا بىر تال زەيتۇن شېخىنى قىستۇرۇۋالغان ھالەتتە ياش پادىشاھنىڭ قېشىدا پەيدا بولۇپ، ئۇنىڭغا سۆزلىدى. ئالىكتونىڭ قاپقارا چىشلىرى ئارىسىدىن قىساس ئۇرۇقلىرى چېچىلىپ چىقاتتى:

— ھەي تۇرنۇس، — سەن ئۆزۈڭنى بىكاردىنلا باتۇر ساناپ يۈرۈپسەن. سېنىڭ جاسارىتىڭ، باتۇرلۇقۇڭ شۇنچىلىكمىدى، شىجائىتىڭ شۇنداق يوقلا بىر نېمىمىدى؟ لاتىنۇس سېنىڭ قان - تەر بەدىلىگە كەلگەن توي مېلىڭنى تارتىۋالدى. ئەمدى يات ئەللىك بىرنى چاقىرتىپ كېلىپ شاھلىق ئورنىغا ۋارىس قىلماقچى بولۇۋاتىدۇ. ساڭا تېگىشلىك ھوقۇقنىڭ داردانىيىلىك كۆچمەنگە بىكاردىن - بىكار قوش قوللاپ بېرىلىشىگە قانداق چىداپ تۇرالايسەن؟ سەن شۇنچىلىك ئىقتىدارلىق، باتۇر تۇرۇپ نېمىشقا كۆكرەك كىرىپ چىقىپ بولغۇسى ئايالىڭنى تارتىۋالمايسەن، نېمەدەپ تروياىلىقلار سېپىگە قىرغىن قىلىپ كى-

رىپ شان ـ شۆھرىتىڭنى قوغدىمايسەن؟ ئاھ، ياش پادىشاھ، سەن تىنچ ئۇيقۇدا ياتقان چاغدا كېلىپ، بۇ ئىشنىڭ ھەقىقىي ئەھۋالىنى ساڭا يەتكۇزۇشكە مېنى ھەممىگە قادىر يۇنو ئۆزى ئەۋەتتى. تېز ھەرىكەتكە كەلگىن. ياش پالۋانلىرىڭنى بەئەينى بايرام بولغاندىكىدەك تولۇق قوراللاندۇرۇپ، ھەيۋەتلىك شەھەر دەرۋازىسىدىن ئېلىپ چىق ـ دە، گۈزەل دىب دەريايىمىزنىڭ بويىدا توختىغان ترويا كېمىلىرىنى نەپرەتلىك ترويالىقلار بىلەن بىللە قوشۇپ كۆيدۇرۇپ كۈل قىلىۋەتكىن. مەن ساڭا ئۇلۇغ تەڭرىشاھنىڭ ئەمرىنى يەتكۇزۇۋاتىمەن. ئەگەر لاتىنۇس سېنىڭ توي ئىشىڭغا قوشۇلمىسا، ئەگەر ترويالىقلار لاتىئوم زېمىنىدىن يوقالمايدىغان بولسا، ئۇ ھالدا سەن ئۇلارغا ئۆزۇڭنى ـــ باتۇر تۇرنۇسنى راسا بىر تونۇتۇپ قوي!

ئالېكتونىڭ كۇشكۇرتۇشلىرى ياش پادىشاھنىڭ قەلبىدە قىدىساس ئوتىنى ياندۇرالمىدى. شۇملۇق ئىلاھەسى بۇنىڭدىن قاتتىق ئاچچىقلاندى. بېشىدىكى يىلانلار كۇشۇلداشقا باشلىدى، پارقىراپ تۇرغان كۆزلىرىدىن غەزەپ ئوتلىرى ياندى. بۇنىڭ بىلەن ئالېكتونىڭ قورقۇنچلۇق ئەپت ـ بەشىرىسى نامايان بولۇپ، ئىككى يىلان قامچىدەك تاراسلىغان ئاۋاز چىقاردى. تۇرنۇسنىڭ پۇت ـ قوللىرى تىترەپ، كۆزلىرى قېتىپ قالدى، ئۇ تەبىئىي يوسۇندا كەينىگە داجىغاندى، ئىلاھە ئۇنى ئۆز ئورنىغا قايتۇرۇۋەتتى.

قاتتىق غەزەپلەنگەن ئىلاھە لاۋۇلداپ كۆيۈۋاتقان مەشئەلنى پادىشاھقا ئاتقاندى، مەشئەل ئۇدۇل ئۇنىڭ يۈرىكىگە سانجىلىپ، تۇتۇن ۋە ئۇچقۇن چىقىشقا باشلىدى. تۇرنۇس تەئەججۇپ ئىچىدە ئويغاندى. ئۇ قارا تەرگە چۆمگەنىدى. بىر خىل قانخورلۇق، قارغىش تەگكۇر ئۇرۇشخۇمار ئەسەبىيلىك ۋە ئۆچمەنلىك ئۇنى بىر ۋەھشىي ياۋايى ئادەمگە ئايلاندۇرۇپ قويدى. ئالېكتو ئاتقان ئوت تۇتاشقان يۈرىكى گويا ۋاراقشىپ قاينىغان قازان كەبى ئۇنى جايىدا ئولتۇرالماس قىلىپ قويغانىدى. ئۇ ساراڭدەك ۋارقىرىغان

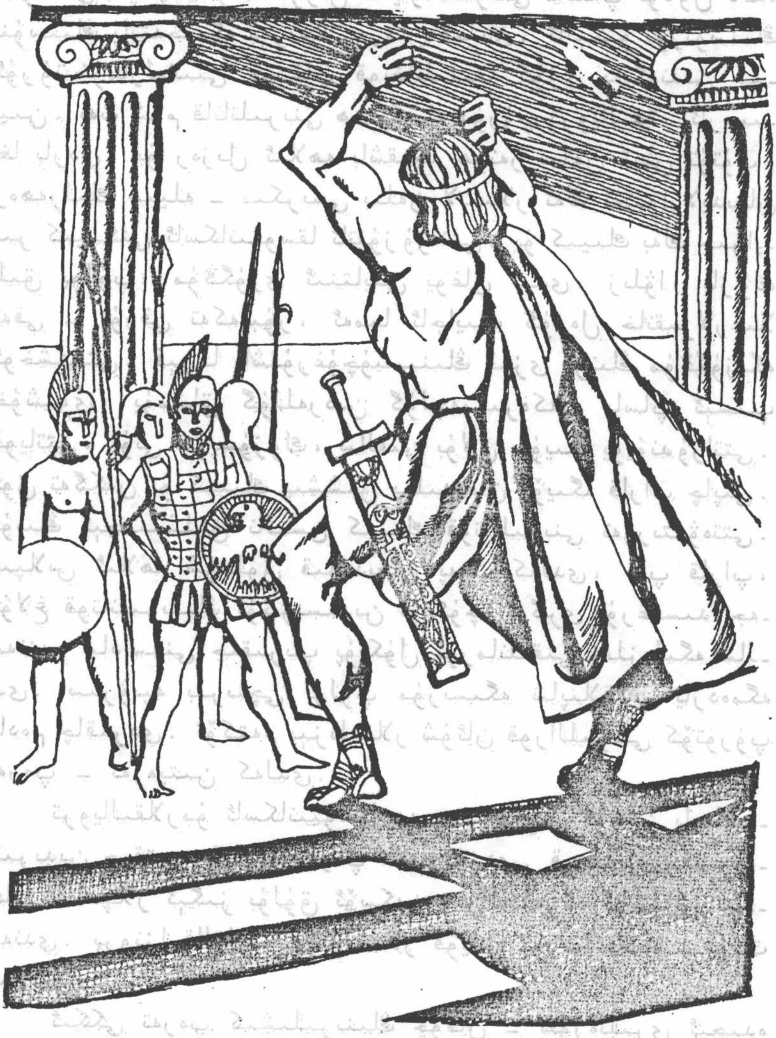

پېتى يۇگۇرۇپ چىقىپ، ئۇردا ئىچىدە چېپىپ يۇرۇپ قۇرال ئىزدىدى، پالۋانلىرىغا قورال ـ ياراغلىرىنى تەقلەپ ئۇدۇل لاتىن-نۇسنىڭ پايتەختىگە بېرىشقا پەرمان قىلدى. ئالېكتو تۇرنۇسنىڭ ئۇرۇشخۇمارلىقىنى قوزغاپ قويغانلىقىغا كۆزى يەتكەندىن كېيىن، يەنە شۇم قاناتلىرىنى ھەرىكەتلەندۇرۇپ تروياللىقلار ئارىسى-غا باردى. بۇ رەزىل ئىلاھە باشقىچە ھۇنەر بىلەن ئىش تۇتۇپ، زەھەرلىك ھىيلە ـ مىكرىسى بىلەن لاتىنلار ئەڭ ئەتىۋارلايدىغان بىر كېيىكنى ئاسكانىئوسقا ئاتقۇزۇۋەتتى. بۇ كېيىك بەك چىراي-لىق بولۇپ، مۇڭگۇزى ئىنتايىن يوغان ئىدى، زىلۋا، نازۇك تەقى ـ تۇرقى تەكەببۇر، ئەمما ئاجايىپ گۇزەل خانقىزلارغىلا ئوخشايتتى. فېرما باشقۇرغۇچۇسىنىڭ قىزى ئۇنىڭ مۇڭگۇزىگە خۇشبۇي، يۇمشاق گۇللەردىن گۇلچەمبىرەكلەر ياساپ ئېسىپ قوياتتى، ئۇنى سۇپسۇزۇك، سالقىن بۇلاق سۇيىدە يۇيۇندۇراتتى. ئوق تەگكەن بۇ كېيىك پىششىق بىلىدىغان ئۆيىگە قاراپ چاپتى. ئۇنىڭ ئېچىنىشلىق نالىسى كېيىك قوتانلىرىنى تەۋرىتىۋەتتى. ئېپلاس ئىلاھە شۇملۇق قىلىدىغان پەيت كەلدى، دەپ قاراپ، ئۇلاغ قوتانلىرىنىڭ ئۆگزىسىدىن ئۆتكۈچە ئەگرى بۇرغىسىدا جە-ھەننەم ساداسىنى چىقىرىپ پۇتكۇل ئورمانلىقنى زىلزىلىگە سال-دى. سىرۋىيە بىرىنچى بولۇپ مۇرىسىگە شاپىلاقلاپ ياردەمگە ئادەم چاقىردى. ئۆكتەم يېزىلىقلار شۇئان قوراللىرىنى كۆتۈرۈپ تەرەپ ـ تەرەپتىن كەلدى.

تروياللىقلارمۇ ئاسكانىئۇسقا ھەمدەم بولۇش ئۇچۇن بارگاھ-لىرىدىن چىقتى. ئىككى تەرەپ سەپ تۈزدى. قىنىدىن چىقىرىل-غان قىلىچلار ئېگىز بولۇق ئۆسكەن زىرائەتلەرگە ئوخشاش تىك-لەندى. برونزا قالقان، دۇبۇلغىلار قۇياش نۇرىدا يالت ـ يۇلت قىلاتتى.

ئىككى تەرەپ كىشىلىرىنىڭ چۇقان ـ سۇرەنلىرى ئىچىدە جەڭ باشلاندى. برونزىلارنىڭ ئۇرۇلۇشىدىن ئۇچقۇنلار چاچرى-

دى، كالتەك ـ توقماقلار قوش بىسلىق پالتىغا تېگىپ قاراسلاپ سۇندى. بىرىنچى بولۇپ لاتىئوملۇق ئارمۇ يىقىلدى. ئۇنىڭ گېلى ئاستىغا ئوقيا ئوقى تېگىپ ئاۋازىنىڭ راۋانلىقىنى توسۇپ قويغان، هاياتلىقىنىڭ نازۇك يوللىرىدىن بىرى بولغان كانىيىغىمۇ قان تىقىلىپ قالغانىدى. ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى نۇرغۇن ئادەممۇ ئارقا ـ ئارقىدىن يىقىلدى. قەدىمكى ئىتالىيىنىڭ ئەڭ ھەققانىي كىشىلىرىدىن بولغان، يېشى خېلى بىر يەرگە بارغان كالپيسۇسمۇ قانغا مىلىنىپ جان تەسلىم قىلدى.

جەڭلەر ئېتىز ـ دالىلاردىمۇ ئەۋجىگە چىقتى. يېڭىش ـ يېڭىلىشنى بىلىپ بولمايتتى. مىڭ خىل نامى بار، زىيان سېلىش، يامانلىق قىلىشنىڭ مىڭ خىل هۇنەرلىرى، هىيلە ـ مىكىرلەرنى بىلىدىغان، شۇملۇق ئەلچىسى بولغان قارا ئىلاھە ئالېكتو ئۇرۇشنىڭ باشلىنىپ كەتكەنلىكى، تروياللىقلارنىڭ بەدىنىگە ئىتالىيىلىكلەرنىڭ قېنى چېچىلغانلىقى، ئىنسانلار قەلبىدە بېسىۋالغىلى بولمايدىغان بىر ئىستەكنىڭ يېنىۋاتقانلىقى، تۇنجى ئېلىشىشتىلا ئۆلۈم ـ يېتىم كۆرۈلگەنلىكىنى كۆرۈپ، ئىتالىيە زېمىنىدىن خۇشال هالدا ئايرىلدى ـ دە، ئەرشكە چىقىپ، بۇيرۇقنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى يۇنوغا ئىپتىخارلىق بىلەن مەلۇم قىلدى.

شۇنچە شەپقەتسىز يۇنومۇ بۇ قەبىھ مەخلۇقنىڭ جاھان ئارا ئەركىن ئايلىنىپ يۈرۈشىگە تاقەت قىلالمىدى. شۇنىڭ بىلەن ئالېكتو تەڭرىشاھ خانىشىنىڭ ئەمرىگە بىنائەن، قاناتلىرىنى قېقىپ، بېشىدىكى يىلانلارنى كۈشۈلدىتىپ ئەرشتىن ئايرىلدى ـ دە، جەھەننەمدىكى زەھەرلىك بۇس چىقىپ تۇرىدىغان ئۆيىگە قايتىپ كەلدى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

يىگىرمە ئۈچىنچى قىسىم

ئۇرۇش ئوقى بەتلەندى

تەڭرىشاھ خانىشى يۇنو ئۇرۇشنىڭ ئاخىرقى تەييارلىقى بىلەن بولۇۋاتاتتى. بارلىق چارۋىچىلار دالىلاردىن شەھەرلەرگە كىردى. ئۇلار ئارمۇ بىلەن قىيما ـ چىيما قىلىنغان كالىيىسۇسنىڭ جەسىتىنى كۆتۈرۈپ ئەرش ئىلاھىغا دۇئا ـ تىلاۋەت قىلدى، پادىشاھ لاتىنۇسقا تەلەپ قويدى. تۇرنۇسمۇ ئۆتى يېرىلغۇدەك بولغان غەزەپلىك كىشىلەر ئارىسىدا تۇرۇپ، ئوت ئۇستىگە ماي چاچقاندەك تەرىزدە قىساس ئوتىنى ھەدەپ كۈچەيتتى. چاچلىرى چۇۋۇلغان، ھاراق ـ شاراب ئىلاھىنىڭ چاڭگىلىغا چۈشۈپ قالغان ئاياللارمۇ ئورمانلىقتىن يۈگۈرۈلۈپ كېلىپ، جەڭگىۋار شوئارلارنى توۋلاشتى. كۆپچىلىك ئىلاھنىڭ ئاگاھلاندۇرۇشىغا پەرۋا قىلماي، تەڭرىنىڭ ئىرادىسىگە باقماي، خۇددى سېھىرلەنگەندەك بۇ رەزىل ئۇرۇشنى قىلىشنى تەلەپ قىلاتتى.

غەزەپلەنگەن كىشىلەر لاتىنۇسنىڭ ئوردىسىنى ئورىۋالدى. بۇ ياشانغان پادىشاھ كەلكۈن كەبى كىشىلەرنى كۆرۈپ، دەھشەتلىك دولقۇن كەبى گۈركىرەۋاتقان ئاۋازلارنى ئاڭلاپ، بۇنىڭ شەپقەتسىز يۇنونىڭ كۆرسەتمىسى، قورقۇنچلۇق تەقدىرنىڭ قوچۇشى بىلەن بولۇۋاتقان ئىش ئىكەنلىكىنى چۈشەندى. ئاھ بىچارە پۇقرالار، سىلەر ئىلاھقا بىھۆرمەتلىك بولىدىغان ئىشنى قىلماقچى بولۇۋاتىسىلەر، سىلەر بۇ رەزىل ئۇرۇشقا ئىسسىق قېنىڭلار ۋە ھاياتىڭلار بىلەن بەدەل تۆلەيسىلەر، دېگەننى كۆڭلىدىن ئۆت-

كۆزدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ شان ـ شۆھرەت ۋە ھوقۇقتىن ۋاز كېچىپ، يىرگىنىشلىك ئۇرۇش ئېلان قىلىش مەسئۇلىيىتىدىن ۋاز كېچىپ، ئۆزىنى ئوردىغا سولىۋالدى ـ دە، پىنھان بىر جايغا يوشۇرۇندى.

تەڭرىشاھ خانىشى يۇنو تاقەتسىزلىنىپ زادى بولالماي ئەرش-تىن چۈشۈپ، ئۇرۇش دەرۋازىسىنىڭ ئىككى قانىتىنى ئۆز قولى بىلەن ئېچىۋەتتى. شۇئان تىنچ ھالەتتە ئۆتۈۋاتقان ئىتالىيە قايناپ كەتتى. ئۇرۇش ئوتى ھەربىر بۇلۇڭ ـ پۇچقاقلاردا يېنىشقا باش-لىدى. كىشلەرمۇ ھەربىر بۇلۇڭ ـ پۇچقاقتىن چىقىپ لاتىئوم قەلئەسىگە يىغىلدى. كىشلەرنىڭ بەزىلىرى پىيادە ماڭسا، بەزى-لىرى قاۋۇل ئاتلارغا مىنىپ توپا ـ چاڭ توزىتىپ ماڭاتتى. بەزىلىرى قالقان ۋە نەيزە ئۇچىنى ماي سۈرتۈپ پارقىرىتاتتى، بەزىلىرى بولسا پالتىنىڭ بىسىنى يىرىك تاشقا بىلەن ئىشتەتتى. بەش چوڭ شەھەرنىڭ ھەممىسىدە قايتىدىن قورال ـ ياراغلار ياسىلىشقا باشلىدى. كىشلەر تېرىلىۋاتقان يەرلىرىنى ئاق قال-دۇردى، ئورغاق، قوش ـ سۆرەملەرنى تاشلىدى، پۇختا كۈمۈش-لەر بىلەن تىزلىق ياساتتى، ئاتا ـ بوۋىلىرىدىن قالغان شەمشەر-لەرنى قايتىدىن ئوتقا سېلىپ تاۋلىدى. برونزا ساۋۇتلارنى كىيدى ... كىشلەر تۇغ ـ ئەلەملىرىنى ئېگىز كۆتۈردى، بۇرغا ئاۋازىغا سەما بولدى.

ئىتالىيىنىڭ بارلىق شەھەرلىرى قايناپ كەتتى، جىمى ياش-لار تولۇق قوراللاندى. ئەرش ئىلاھىنى كۆزگە ئىلمايدىغان، ناھايىتى ياۋۇز بىرى بىرىنچى بولۇپ مىڭ لەشكەرگە قوماندانلىق قىلىپ ئاجۇرىنا شەھىرىدىن چىقىپ جەڭگە كىردى. ئارقىدىنلا ناھايىتى قاملاشقان بىر يىگىت ئاتلاندى. ئۇنىڭ ھارۋىسى غەلىبە بەلگىسى بولغان پالما شېخى بىلەن بېزەلگەن، قالقىنىغا دادىسى — يۈز باشلىق ئەجدىھانىڭ سۈرىتى چېكىلگەن. ئۇ يېپىن-چاقلىۋالغان شىر تېرىسى شامالدا لەپەڭشىيتتى، تېرىنىڭ مويى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىڭى تاراتقۇسى
www.uyghurkitap.com

سەت پاخپىيىپ تۇراتتى. شىرنىڭ بېشىدىن تېخى ئاپئاق چىشلىرىمۇ كۆرۈنەتتى.

ئايال سەركەردە كامىللامۇ ئاتلىق لەشكەرلىرىنى ئېلىپ كەلگەن بولۇپ، برونزا ساۋۇت - دۇبۇلغىسى يالىلداپ كۆز چاقنىناتتى، ئۇ ئايال بولغىنى بىلەن يىپنى قانداق ئىگىرىدىغانلىقىنى بىلمەيتتى، توقۇش، تىكىش سېۋىتىنى ھەم تۇتۇپ باقمىغان. كىچىككىنە قىز بالا چېغىدىن باشلاپلا جەڭ قىلىشنى باشلىغانىدى، شامالدەك يۈگۈرۈك ئىدى، يۇمران باشاقلار ئۈستىدە يۈگۈرەلەيتتى، ئاسمان - پەلەك ئۆركەش ياساپ دولقۇنلىنىۋاتقان دېڭىزدا ماڭالايتتى. ھازىر ئۇنىڭ ئۈچىسىدا بېغىررەڭ، ناھايىتى ئېسىل شاھانە لىباس، چېچىنى سېرىق چاچ قىسقۇچتا قىسىۋالغان، بىر قولىدا ئۆتكۈر پەي ئوقيا، بىر قولىدا نەيزىلىك كالتەك بار ئىدى. تەرەپتىن - تەرەپتىن چىقىپ كەلگەن توپ - توپ ياش يىگىتلەر ئۇنىڭغا زوق بىلەن نەزەر تاشلاپ كۆز ئۈزەلمەي قېلىشتى. يەنە نۇرغۇن پىيادە لەشكەرلەرمۇ يىغىلغان بولۇپ، بۇلارنىڭ ئىچىدە ئەرش ئىلاھلىرىنىڭ ئوغۇللىرى، دېڭىز ئىلاھلىرىنىڭ ئوغۇللىرى، يەنە تروياللىقلارنىڭ دۈشمىنى ئاگامېمنونىڭ قول ئاستىدىكى كىشلەرمۇ بار ئىدى. تاغلىق رايوندىن كەلگەنلەرمۇ، قەلئە، شەھەرلەردىن چىققانلارمۇ ھەم بار ئىدى.

ھەممىدىن ئۈستۈن، سەلتەنەتلىك ئادەم يەنىلا تۇرنۇس بولۇپ، ئېگىز دۇبۇلغىسىغا ئۈچ تال پەي قادالغان، ئوت پۈركۈيدىغان ئالۋاستى چىمايرانىڭ سۈرىتى نەقىشلەنگەن. مىدىرلاپ تۇرىدىغان قالقىنىغا ئىككى مۈڭگۈزى يۆگىشىپ تۇرغان، يۇڭلۇق كالا ئادەم ئىئو بىلەن چوپاننىڭ دادىسى ئېناكۇس نەقىشلەنگەنىدى. ئېناكۇس خاسىيەتلىك شىشىدىن سۇ تۆكۈپ دەريا ھاسىل قىلغانىدى. تۇرنۇس توسۇن ئېتىنى دېۋىتىپ، قوراللىنى بىر - بىرىگە ئۇرۇپ، بۇرغا چالغانىدى، لاۋرېنتۇم قەلئەسىدە جەڭ تۇغى كۆتۈرۈلدى.

مىس ساۋۇت كىيىپ، قاتار تىزىلىشقان بۇ قوشۇن پادىشاھ-
نى مەدھىيىلەيدىغان ناخشىنى ياڭراتقىنىچە، ھەيۋەت - جاسارەت
بىلەن دېڭىزلاردىن ئۆتۈپ لاتىنئۇسنىڭ قەلئەسىگە يېتىپ كەلدى.
شۇئان پۇتكۇل لاتىئوم ياشلىرىنىڭ قېنى قىزىپ ئۇرۇش خۇمارى
تۇتتى، ئۇلار تەرەپ - تەرەپتىن ئادەم تۇتۇپ لەشكەر توپلىدى،
چارۋىچىلىق مەيدانلىرىدىكى قوي پادىلىرى چېچىلىپ كەتتى،
كەڭرى كەتكەن ئېتىزلار بوش قالدى.

يىگىرمە تۆتىنچى قىسسە

دىب دەرياسى ئىلاھىنىڭ يول كۆرسىتىشى

ئانېئاس بۇ ئەھۋالنى كۆرۈپ ھەسرەت دېڭىزىدا بىر لەيلەپ، بىر چۆكۈپ تۇرغانغا ئوخشاش، پىكىر قايىنىمىدا پىرقىراشقا باشلىدى، ئۇ ئوخشاش بولمىغان تۇرلۇك ئىمكانىيەتلەر، ھەر خىل ئۇسۇل ـ چارىلەر ئۇستىدە پىكىر يۈرگۈزدى. ئۇنىڭ ئەنسىز يۈرىكى لىپىلداپ تۇرغان شام كەبى رىتىمسىز سوقاتتى. جاھانغا تۈن لىباسى يېپىلىپ، كائىناتتىكى جىمىكى ھارغان مەۋجۇداتلار، تۇرلۇك ئۇچار قۇشلار، ھايۋانلار ئۇيقۇ ماكانىدىن جاي ئالدى. زىمىنىسىگە ئېغىر يۈك يۈكلەنگەن ئانېئاسنىڭ كۆڭلى قورقۇنچلۇق ئۇرۇش تۇپەيلى پەرىشان ئىدى. ئۇ تىپتىنچ دەريا ساھىلىدا سوزۇلۇپ ياتتى، سوزۇك، سالقىن كۆك ئاسمان ئۇنىڭ ھارغىن تېنىگە يېپىنچا بولدى. ئاسمان بارا ـ بارا قاراڭغۇلاشتى. ئانېئاس ئاستا ـ ئاستا مۈگىدەشكە باشلىۋىدى، كۆز ئالدىدا دىب دەرياسىنىڭ ئىلاھى دىبرىنۇس پەيدا بولدى. بۇ مېھرىبان بوۋاي بۇ سۆيۈملۈك دەريادىن، سۆۋادان تېرەك يوپۇرماقلىرى ئارىسىدىن چىقىپ كەلدى. ئۇنىڭ ئۇچىسىدا ماتادىن تىكىلگەن كۈل رەڭ ئۇزۇن چاپان بار ئىدى، خىرە كۆرۈنىدىغان قومۇش يوپۇرماقلىرى چاچلىرىنى توسۇپ تۇراتتى. ئۇ ئانېئاس بىلەن مۇلايىم ئاۋازدا سۆزلىشىپ، ئانېئاسنى غەم ـ قايغۇدىن خالاس قىلدى:

— ھەي ئەرش ئىلاھىنىڭ ئوغلى، سەن دۈشمەنىنىڭ قولىـ

دىن تارتىۋالغان تروىيا شەھىرىنىڭ ئىلاھلىرىنى ئەجدادىڭ تور-
غان، ماكانلاشقان جايغا ئېلىپ كەلدىڭ. لاۋرېنتۇم بىلەن لاتىنئو-
زېمىنىنىڭ ئېتىز - ئېرىقلىرى، داللىرىنىڭ سېنى تەلمۈرۈپ
كۈتكىنىگە ئۇزۇن زامانلار بولدى. بۇ يەر ھەقىقەتەن سېنىڭ
يۇرتۇڭ، ئائىلەڭ. يۇرتۇڭنىڭ ئىلاھلىرى ئەمدى مەشەگە ماكان-
لىشىدۇ، بۇ يەرنىڭ شەھەرلىرىنى ئەمدى سەن مەڭگۇ ئىلكىڭدە
تۇتىسەن، ياشنىتىسەن. شۇڭا، سەن ئۇرۇش تەھدىتىدىن قور-
قۇپ كەتمە، كەينىڭگە يانما. ئەرش ئىلاھلىرىنىڭ غەزىپى كېيىن
بېسىلىدۇ. شۇملۇقلىرىدىنمۇ قول ئۈزىدۇ. سەن بۇ يەردە جاھانغا
مەشھۇر كاتتا بىر شەھەر قۇرۇپ چىقىسەن. سەن دەريا بويىدىكى
كاۋچۇك دەرىخى تۈۋىدە ياتقان پۈتۈن بەدىنى قاردەك ئاق، يوغان
بىر مىكىجىن (چىشى چوشقا) نى كۆرىسەن. ئۇ يېڭىلا 30 چوشقا
كۈچۈكىنى كۈچۈكلىدى، ياتقان مىكىجىنىنى ئېمىۋاتقان چوشقا
كۈچۈكلىرىمۇ پۈتۈنلەي ئاق. ئەنە شۇ سەن كەلگۈسىدە شەھەر
بەرپا قىلىدىغان جاي. ئازاب - ئوقۇبەتلىك، جاپا - مۇشەققەتلىك
سەپىرىڭنىڭ ئاخىرقى مەنزىلى، ساڭا ئارام بەخش ئېتىدىغان
جاي.

— مەن كۆك رەڭلىك دىب دەرياسى، ئاسمان ئەڭ ئامراق
دەريا -، دېدى دىبىرىنۇس سۆزىنى داۋام قىلىپ، — سەن مېنىڭ
دەريانىڭ ئىككى قىرغىقىغا قانداق ئورۇلغانلىقىمنى، ئۆركەشلەپ
ئېقىۋاتقان دەريا سۈيىنىڭ مۇنبەت ئېتىزلارغا قانداق ئېقىپ كى-
رىۋاتقانلىقىنى كۆرىسەن. ھەي ئىلاھنىڭ ئوغلى، قەيس-
ەر ئوغلان. بۇ يەر مېنىڭ سەلتەنەتلىك ئوردا - قەسرىم،
مېنىڭ مەنبەئىم ئېگىز تاغلىق شەھەر ئارىسىدا. مېنىڭ دېگەن
بېشارەتلىرىم مۇتلەق توغرا. ئەمدى ساڭا كۆز ئالدىڭدىكى مەسى-
لىلەر ئۈستىدە قىسقىچە چۈشەنچە بېرىپ يول كۆرسىتەي. بۇ
ئەتراپتا تۇرىدىغانلار ئاركادىيىلىكلەر بولۇپ، ئۇلار پاللاسنىڭ
ئەۋلادى. پادىشاھ ئېۋاندېرنىڭ ئادەملىرى (قول ئاستىدىكىلىرى)

، ئۇلار تاغلىق رايونلاردىن بىر كونا شەھەر خارابىسىنى تېپىپ
شۇ يەردە شەھەر قۇردى. ئۇلار لاتىنلار بىلەن داۋاملىق ئۇرۇشۇپ
تۇردۇ. سەن ئەنە شۇلار بىلەن بىرلەش، ئىتتىپاق تۈز. مەن
سىلەرنىڭ ئېقىنىمنى بويلاپ يۇقىرىغا مېڭىپ، ئىچكى قۇرۇق-
لۇقتا ئۇچۇشلۇق كىرىشىڭلارغا ياردەم قىلىپ، يول باشلايمەن.
ھەي ئىلاھەنىڭ ئوغلى، ترويا بىلەن ئىتالىيىنىڭ داھىيسى قوپ-
قىن، ئورنۇڭدىن تۇرغىن. ئاسماندىن يۇلتۇزلار ئۆچۈشكە باشلى-
غاندا، سەن قائىدە بويىچە تەڭرىشاھ خانىشى يۇنوغا دۇئا قىل-
غىن. ئۇنىڭ غەزەپ ۋە تەھدىتلىرىنى دۇئا - تىلاۋەتلىرىڭ ۋە
قەسەملىرىڭ بىلەن پەسەيتكىن.

دەريا ئىلاھى سۆزىنى تۈگەتتى - دە، شۇڭغۇپلا دەرياغا
كىرىپ كەتتى. كۆك رەڭلىك دىب دەرياسى لۆمشۈپ ئېقىۋەردى.
قاراڭغۇ تۈن بىلەن ئۇيقۇ ئانېئاستىن يىراقلاشتى. ئانېئاس دەر-
گۇماندا ئورنىدىن تۇرۇپ ئاسمانغا قارىدى. يېڭىلا كۆتۈرۈلگەن
قۇياش بالقىپ كائىناتنى نۇرغا چۆمدۈرگەنىدى. ئۇ دەريادىن
ئېھتىرام بىلەن بىر ئۇچۇم سۇ ئالدى - دە، كۆككە قاراپ چىن
كۆڭلىدىن ئىلتىجا قىلدى:

— ھەي سۇ پەرىسى، لاۋرېنتۇم سۇيىنىڭ پەرىسى، دەريا-
لار، ئۆستەڭلەرنىڭ سۈيى سىلەر تۇرغان يەرلەردىن باشلىنىدۇ.
ھەي پەرى، ياشانغانلار دەرياسى دىب، سىز، يەنە سىزنىڭ مۇقەد-
دەس سۇلىرىڭىز مەن ئانېئاسنى قوينۇڭلارغا ئېلىڭلار، ترويالىق-
لاردىن بالا - قازانى نېرى قىلىڭلار، بىزگە تىنچلىق، ئاراملىق
بېرىڭلار، ھەي كۆپ مۇڭگۈزلۈك دەريا ئىلاھى، غەربىي دىيار
سۇلىرىنىڭ ھۆكۈمرانى، مەيلى سىز قايسى پىنھان جىلغا، جىرا-
نى مەنبە قىلىڭ، مەيلى ئۆزىڭىزنىڭ ناز - خۇلقلىرىڭىز، يېقىم-
لىق ناخشا - كۈيلىرىڭىز بىلەن قايسى يەرنى كۈلدۈرۈڭ، بەخت-
سىزلىكلىرىمىزگە خەيرىخاھلىق قىلغىنىڭىز سەۋەبلىك، مەڭگۈ
ھۆرمىتىمىزگە سازاۋەر بولسىز، مەڭگۈ ئېتىقاد قىلىشىمىزغا

www.uyghurkitap.com

ئېرىشىسىز، ھازىر مەن سىزدىن ئۆز ئىرادىڭىزنى، تىلەكلىرىڭىزنى يەنە بىر نۆۋەت مەلۇم ئالامەتلەر بىلەن دەلىللىشىڭىزنى ئۆتۈنىمەن.

پاھ، ئەنە قارا، ئانېئاسنىڭ گېپى تۈگىشىگە تروياللىقلارنىڭ كۆز ئالدىدا ئاجايىپ غەلىتە بىر مەنزىرە پەيدا بولدى: بوك - باراقسان قويۇق ئورمانلىق ئىچىدە، يېشىل مەخمەل كەبى ئوت - چۆپلەر يەلپۈنۈپ تۇرغان دەريا بويىدا قاردەك ئاق بىر مىكىنجىن، ئەتراپىدا بىرمۇنچە كۈچۈكلىرى ياتاتتى. بۇنى كۆرۈپ ساداقەتمەن ئانېئاس نەزىرلىك بۇيۇملىرىنى ئەكەلدۈردى، ئاندىن مىكىنجىن بىلەن كۈچۈكلىرىنى مېھراب ئالدىغا ئەكىلىپ قۇربانلىق سۈپىتىدە يۇنوغا تەقدىم قىلدى.

بۇ كېچە شاۋقۇنلاپ، دولقۇنلىنىپ ئېقىۋاتقان دىب دەرياسى تىنىنچلىنىپ، تىمتاس بولۇپ قالدى، دەريا يۈزى گويا مىس ئەينەككە ئوخشاش يالتىرايتتى. ئانېئاس ۋە ھەمراھلىرى ئال-قىش، چۇقان - سۈرەنلىرى ئىچىدە يولغا چىقتى. ئۇلار سۈرئى-تىنى تېزلىتىپ، دىب بوۋاينىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە ئىتتىپاق-دىشى، ئېفاندېرنىڭ پايتەختىنى ئىزدەپ ماڭدى.

قارىغاي ياغىچىدىن ياسالغان كېمىلەر سىلىق يۈرەتتى، قا-راڭغۇلۇقتا لەشكەرلەرنىڭ قالقانلىرى يالت - يۇلت قىلاتتى، چىرايلىق رەڭدار نەقىشلەنگەن كېمىلەر دەريادىن ئۆتكەندە، دەريا دولقۇنلىرى ۋە دەل - دەرەخلەر ھەيرانۇ ھەس قېلىشتى. ئۇلار ھاردىم - تالدىم دېمەستىن بىر كېچە - كۈندۈز يول يۈردى.

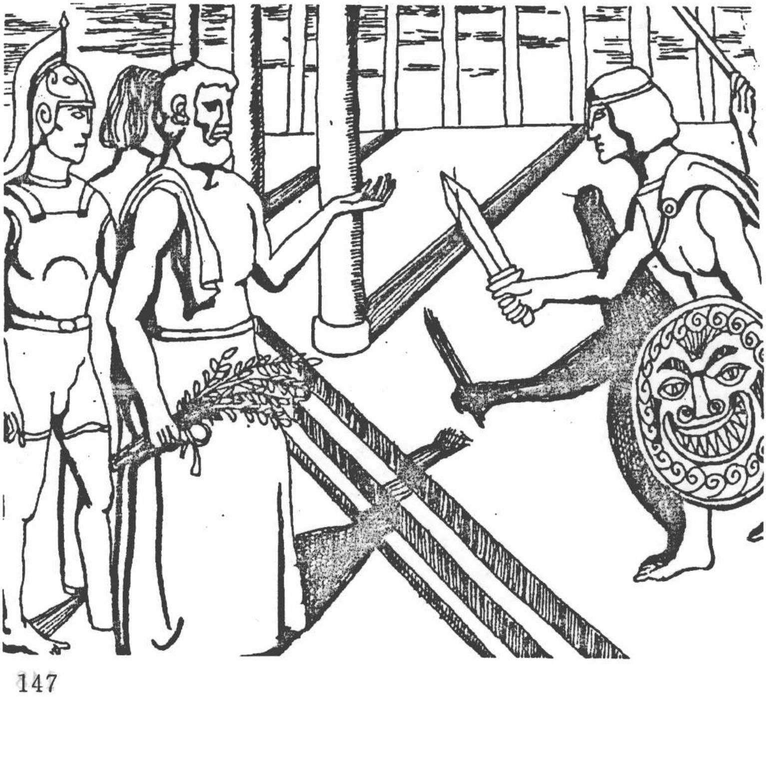

قۇياش ئاسماننىڭ قاپ ئوتتۇرىسىغا كەلگەن (قۇياش تىكلەشكەن) چاغدا، يىراقتىن شەھەر سېپىلى، قەلئەلەر، ئۇ يەر - بۇ يەردە ئۆيلەر كۆزگە تاشلاندى. تروياللىقلار ئالدىراپ - تېنەپ كېمىنىڭ بېشىنى قىرغاققا توغرىلاپ، ئېفاندېر ھۆكۈمرانلىقىدىكى شەھەرگە يېقىنلاشتى.

يىگىرمە بەشىنچى قىسسە

ياردەم سوراش

دەل بۇ كۈنى ئاركادىيىلىكلەرنىڭ پادىشاھى شەھەر سىرتىدى-كى ئورمانلىقتا ئۇلۇغ ئىلاھلارغا ئاتاپ كاتتا مەرىكە ئۆتكۈزۈۋاتات-تى. پادىشاھ بىلەن ئوغلى پاللاس، بارلىق ئېسىلزادە باتۇر ياشلار، نامرات دەرۋىشلەر كوچىجە كۆيدۈرۈۋاتاتتى، مېھراب ئالدىدا قىلىنغان قۇربانلىقلارنىڭ قېنىدىن ئىسسىق ھور كۆتۈرۈلۈپ تۇراتتى.

ئۇلار توساتتىن قويۇق ئورمانلىقتىن ئۆتۈپ كېلىۋاتقان كاتتا كېمىنى كۆرۈپ ئالاقزادە بولدى. دەرھال زىياپەتنى تاشلاپ ئو-رۇنلىرىدىن تۇرۇپ كېتىشتى. جەسۇر پالۋان پاللاس قورالىنى قولغا ئالدى - دە، كەلگەنلەرنى توسۇش نىيىتى بىلەن دەرھال ئۆزى يالغۇز ئېگىز بىر دۆڭگە چىقىپ، كىيىم - كېچەكلىرى باشقىچە، يوچۇن ياقا يۇرتلۇق كىشىلەرگە قاراپ توۋلىدى.

تروىيا داھىيسى ئائېئاس كېمە بېشىنىڭ ئېگىز يېرىگە چىقىپ تىنچلىق بەلگىسى بولغان زەيتۇن شېخىنى ئېگىز كۆتۈردى - دە، ياڭراق ئاۋازدا سۆزلىدى:

— بىز دېگىز - ئوكيانلار كېزىپ كەلگەن تروىيالىقلار - ، قولىمىزدىكى قورال لاتىنلارغا قارىتىلىدۇ. چۈنكى، ئۇلار ھاكا-ۋۇرلۇق، يولسىزلىق قىلىپ يۇرت - ماكانىمىزدىن ئايرىلغان بىزگە جەڭ ئېلان قىلدى. بىز ئېۋاندېرنى ئىزدەپ كەلدۇق. ئۇنىڭغا ئېيتىپ قويۇڭ، تروىيالىقلار تىنچلىق خەۋىرى (ئۇچۇ-

www.uyghurkitap.com

رى) بلەن كەلدۇق. رەھبىرىمىز ئۇنىڭدىن ئىتتىپاق تۈزۈشنى ئىلتىماس قىلىدۇ.

پاللاس ئۇلارنىڭ تروياىلىقلار ئىكەنلىكىنى بىلىپ بەكمۇ ئەجەبلەندى. دەرھال ئانىئاسنى قولىدىن تارتىپ ئۆزلىرىدە مېھمان بولۇشقا تەكلىپ قىلدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار قىرغاقتىن ئايرىلىپ ئورمانلىق تامان يۈرۈپ كەتتى. پادىشاھ ئېفاندىر تروياداھىيسىنى كاتتا سورۇن تۈزۈپ كۈتۈۋالدى. ئانىئاس دوستانە سۆزلەرنى قىلىپ پادىشاھتىن ھال - ئەھۋال سورىدى:

— ھەي، يۇنانلىقلارنىڭ ئەڭ ئاق كۆڭۈل ئەۋلادى -، مەن تەقدىر ئىلاھەسىنىڭ دەۋتى بىلەن سىزگە ئىلتىماس بىلەن كەلدىم. سىزگە رەڭدار لېنتا چىگىلگەن زەيتۇن شېخىنى تۇتىمەن. بۇنىڭدىكى سەۋەب، ھەرگىزمۇ سىزنىڭ يۇنانلىقلارنىڭ داھىيسى ئىكەنلىكىنى بىلگىنىم، شۇنداقلا سىزنىڭ ئاگامېمنۇنىڭ قېرىندىشى ئىكەنلىكىڭىزنى بىلىپ قورقۇپ، ھېيىقىپ ئولتۇرغىنىم ئەمەس. مېنىڭ جۈرئىتىم -، تەڭرىنىڭ ئىرادىسى، ئەجدادلىرىمىزنىڭ بىر تۇغقاندەك دوستلۇقى ۋە سىزنىڭ يىراق - يېقىندا مەشھۇر نام - ئابرۇيىڭىز مېنى تەقدىرنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاڭلىق ھالدا بويسۇندۇرۇپ، ئالدىڭىزغا كەلتۈردى. بىز ئىككى ئائىلە ئوخشاش بىر قان سىستېمىسىدىكى ئىككى تارماق ھېسابلىنىمىز. شۇڭا مەن تۇغقانچىلىق مېھرىمىز ۋە باتۇرلىرىم، جۈرئىتىمگە تايىنىپلا ئەلچى ئەۋەتمەستىن ياكى باشقىچە يول تۇتماستىن، جېنىمنى ئالقىنىمغا ئېلىپ كېلىپ سىز بىلەن بىۋاستە كۆرۈشۈپ، سىزدىن ياردەم تەلەپ قىلىش قارارىغا كەلدىم.

— بىزمۇ سىلەرگە ئوخشاشلا شەپقەتسىز ئۇرۇشنىڭ تەھدىتىگە ئۇچراۋاتىمىز، — دېدى ئانىئاس سۆزىنى داۋام قىلىپ، — ئۇرۇش قوزغىماقچى بولۇۋاتقان بۇ كىشىلەر ئەگەر بىزنى قوغلىۋېتەلىسە، پۈتكۈل غەربىي دىيار ئۆزىنىڭ قولىدا بولىدىغانلىقىغا، شىمالىي دېڭىز قىرغىقىدىن تاكى جەنۇبىي دې-

ڭىز قىرغىقىغىچە پۈتكۈل جاينىڭ ئۆز ھۆكۈمرانلىقىدا بولىدىغانلىقىغا ئىشىنىدۇ. كېرەملىك شاھىم، مەن بىلەن ئوخشاش قان سىستېمىسىدىكى تارمىقىم، مېنىڭ قەسىمىمنى قوبۇل قىلغايسىز، ئۆزىڭىزمۇ قەسەم بىلەن كۆڭلىڭىزدىكىنى ئىپادىلىگەيسىز. بىزنىڭ كۈچ - قۇدرىتىمىز تاغنى تالقان قىلىۋېتەلەيدۇ، جاسارىتىمىز، جەڭگىۋارلىقىمىز بىلەن مەڭگۈ غالىب كېلىمىز. چۈنكى، بىز جەڭلەردە سىناقلاردىن ئۆتكەن قەھرىمانلار، بىزنىڭ كاتتا ئەسكىرىي كۈچىمىز ۋە جەڭ ماھارىتىمىز يىراق - يېقىندا داڭق چىقاردى، شۇڭا بىز بىرلەشسەكلا بارلىق تەھدىتلەرنى يوق قىلىۋېتەلەيمىز.

ئېفاندېر ئۇزۇنغىچە تىكىلىپ قاراپ ئانېئاسقا ئىنچىكىلەپ زەن سالدى. ئانېئاسىنىڭ چىرايى، كۆزلىرى شۇنچىلىك تونۇش، پۈتۈن ۋۇجۇدىدىن تەپچىپ تۇرغان ئىلاھىي نۇر ۋە غەيۇرلۇقمۇ ئۇنىڭغا تونۇش ئىدى. ياشانغان پادىشاھ ئاخىر ئېسىگە ئالدى - دە، خۇشال بولۇپ ئانېئاسىنىڭ قوللىرىنى تۇتتى.

— ھەي باتۇر ترويالىق -، مەن سىزنى تونۇۋالدىم. سىز ماڭا ئۇلۇغ ئانكىسېسنىڭ گەپ - سۆزى، ئاۋازى، چىرايىنى ئەسلەتتىڭىز! مەرھابا قەھرىماننىڭ ئوغلى! ئاتىڭىز ئانكىسېسنى تۇنجى قېتىم كۆرگەن چېغىمدا، مەڭزىمدە تېخى ئۆسمۈرلۈك نۇرى جىلۋىلىنىپ تۇراتتى. مەن تروياننىڭ داھىيلىرىغا، رەھبەرلىرىگە بەكمۇ چوقۇناتتىم. ئانكىسېس تالا - تۈزگە چىقسا جىمى ئادەمدىن ئېگىزلىكى، بەستلىكلىكى بىلەن ئالاھىدە پەرقلىنىپ تۇراتتى. ئۇ چاغدا ئۆسمۈرلۈك قەلبىم ئۇنىڭ بىلەن پاراڭلىشىش، ئۇنىڭ كۈچلۈك قوللىرىنى تۇتۇش، ئېسىلزادىلەرگە خاس نۇرانە پېشانىسىگە سۆيۈش ئىستىكى بىلەن ياناتتى. شۇ سەۋەبتىن مەن ئۇنى قىزغىنلىق بىلەن فىنيۇس شەھىرىگە باشلاپ ئاپارغانمەن. ئايرىلىش ۋاقتىدا ئۇ ماڭا ناھايىتى ئېسىل بىر ئوقدان، سېرىق مەشۇت يىپتا كەشتىلەنگەن پلاش ۋە ئالتۇن

يۇگەن بەرگەندى. يۇگەنني ئوغلۇم پاللاس هازىرغىچە ئىشلىتىۋاتىدۇ. شۇ سەۋەبتىن ئىلتىماسىڭىزنى قوبۇل قىلمىدۇق ـ، سىز بىلەن قول تۇتۇشۇپ ئىتتىپاق تۈزىمەن. ئۇنىڭدىن باشقا ئەبە ئەتىگەن تاڭ نۇرى ئالەمنى يورۇتقان مەھەلدە، سىزگە ياردەملىشىدىغان ئادەم ۋە نۇرغۇن ماددىي ئەشيا بېرىپ، سىلەرنى خۇشال ـ خۇرام ئۇزىتىپ قويىمەن.

ياشانغان پادىشاھ سۆزىنى تۈگەتكەندىن كېيىن، ئانېئاسنى ئۆزى بىلەن بىرلىكتە مەرىكىگە ئىشتىراك قىلىشقا تەكلىپ قىلدى، كىشىلەرگە ئالدۇرۇۋەتكەن ئۇستەللەرنى قايتا تەييار قىلىشنى بۇيرۇدى، ئانېئاسقا ئالاھىتەن شىر تېرىسى سېلىنغان ئېسىل كۇرسىنى هازىرلاتتى.

ئاستا ـ ئاستا گۇگۇم يېقىنلاشتى. ئاركادىيىلىكلەر بىلەن تروياللىقلار ئىككىنچى قېتىملىق زىياپەتتىن قانغىچە بەھرىلەندى. بېشىغا تېرەك شېخىنى ئورىۋالغان كاھىنلار مەدھىيە ناخشىلىرىنى ئوقۇدى، ئۇلارنىڭ ئاۋازى پۇتكۇل ئورمانلىقتا جاراڭلىدى، ئېگىز تاغلار، چوققىلارمۇ ئەكس سادا قايتۇردى.

مۇقەددەس، كاتتا مەرىكە ئاخىرلاشتى. كىشىلەر ئورۇنلىرىدىن تۇرۇپ شەھەرگە قايتىشقا باشلىدى. پادىشاھ يولغا چىققاندا بۆلەكچە روھلىنىپ ئېچىلىپ كەتتى، ئانېئاسقا پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ ئوغلى پاللاس ھەمراھ بولدى. يول ھارغىنلىقىنى يېنىكلىتىش ئۈچۈن، پادىشاھ يول بويى پاراڭ قىلىپ ماڭدى.

يېڭى كۆرۈنۈش، يېڭى مەنزىرىلەر ئانېئاسنى مەپتۇن قىلدى، ھاياجانغا سالدى. ئۇ ئەجدادلىرىنىڭ ئىزنالىرىنى كۆرۈپ يۈرىكى شادلىنىپ، كۆڭلى يايراپ كەتتى. پادىشاھ ئېفاندېر كەلگۈسى ھۆكۈمرانغا چۈشەندۈردى:

— ھەي تروياللىقلارنىڭ ئۇلۇغ داھىيسى، ئانكىسىپنىڭ ئوغلى، بۇ يەردە ئەسلىي يەرلىك پائۇنۇس ئورمىنىنىڭ ئىلاھلىرى بىلەن دەريا مالائىكىلىرى، يەنە دەرەخلەرنىڭ غوللىرىدىن پەيدا بولغان ئادەملەر ياشايتتى. ئۇلار مەدەنىي تۇرمۇشنى چۈشەن-

مەيتتى. كالىنى قوشقا قېتىشنى، ئىشلەپچىقىرىشنى ۋە ھوسۇل ئېلىشنى بىلمەيتتى. توپلاش ۋە ئىقتىسادچانلىق دېگەنلەرنى تې-خىمۇ ئۇقمايتتى. شۇڭا ئۇلار دەرەختىكى مېۋىلەرنى يېيىش، ئوۋ ئوۋلاشقا تايىنىپ، ناھايىتى جاپالىق تۇرمۇش كەچۈرەتتى.

— بۇ يەرگە دەسلەپتە دېھقانچىلىق ئىلاھى ساتۇنۇس كەلدى. ئۇ يۇپىتېردىن يېڭىلىپ قالغاندىن كېيىن ئولىمپىس تېغىدىن بۇ يەرگە قېچىپ كېلىۋالغانىكەن. ئۇ تاغلار ئارىسىدا چېچىلىپ ياشاۋاتقان بۇ ياۋايى قەبىلىلەرنى تەشكىللىدى، ئۇلار ئۈچۈن قا-نۇن، تۈزۈملەرنى تۈزدى، بۇ جايغا لاتىئوم دەپ ئىسىم قويدى. ئۇ بۇ ياۋايىلارنى رايىش، ئاق كۆڭۈل، دوستانە تەبىئەتلىك قىلىپ ئۆزگەرتتى. شۇڭا، ئۇ ھۆكۈمرانلىق قىلغان دەۋر ئالتۇن دەۋر بولدى. كۆنلەرنىڭ ئۆتۈشى بىلەن بارا ـ بارا دەۋر ئۆزگى-رىپ كىشىلەر ئۇرۇشقاق بولۇپ كەتتى. شەھەر ۋە يېزىلاردا ئاچ كۆزلۈك، نەپسانىيەتچىلىك يامراپ كەتتى. ئىلاھ ئاپوللونىڭ ئەمىر قىلىشى، ئانام، يەنى دېڭىز مالائىكىسى كارمېنتىنىڭ قاتتىق ئاگاھلاندۇرۇشى بىلەن مەنمۇ يۇرت ـ ماكانىمدىن ئايرىلدىم. ھەممىگە قادىر تەقدىر ئىلاھەسى بىلەن قېچىپ قۇتۇلغىلى بولمايدىغان تەقدىر ـ قىسمىتىم مېنى جاھاننىڭ مۇشۇ بىر چېتى-گە ئورۇنلاشتۇرۇپ قويدى.

ئېفاندېر ئانېئاسقا بىر مېھراب بىلەن يوغان بىر دەرۋازىنى كۆرسەتتى. ئۆز ۋاقتىدا بۇ دەرۋازا ئېفاندېرنىڭ ئانىسى، يەنى دېڭىز مالائىكىسى كارمېنتىسىنى خاتىرىلەش ئۈچۈن سېلىنغان بولۇپ، ئانېئاسنىڭ ئەۋلادى بۈيۈك تۆھپىلىرىنى يارىتىدۇ، بۇ يەردىكى شەھەر پۈتۈن جاھانغا مەشھۇر بولىدۇ، دېگەن بېشارەتنى تۇنجى بولۇپ شۇ ئايال مالائىكە ئېيتقانىكەن.

پادىشاھ ئانېئاسقا يەنە سوغۇق ئۆڭكۈر، غارلارنى، مۇقەددەس ئورمانلىقنى، ئالتۇن كانى بولغان تاغ چوققىلىرىنى كۆر-سەتتى. كېيىن پادىشاھ چىناردەك ئېگىز، بەستلىك ئانېئاسنى پاكار، تار ھۇجرىسىغا باشلاپ كىردى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرىسى

يىگىرمە ئالتىنچى قىسسە

ئانىنىڭ غەمخورلۇقى

قاراڭغۇلۇق كۆل رەڭ قاناتلىرىنى كەڭ ئېچىپ كائىناتنى قۇچاقلىدى. ئانېئاس شاخ - شۇمبىلار سېلىنغان تۆشەكتە لىنۇيە ئېيىقىنىڭ تېرىسىنى يېپىنىپ يېتىپ ئۇيقۇ ماكانىدا سەيلە قىلدى. تروياللىقلار بىلەن لاۋرېنتۇملۇقلار ئوتتۇرىسىدا بولىدىغان ئۇرۇش قاش بىلەن كىرپىك ئارىلىقىدەك يېقىن كېلىپ قالغانلىقى ئۈچۈن، ئانېئاسنىڭ ئانىسى غەم - ئەندىشە، بىلەن ئولتۇرالماي قالدى. ئۇ ئوغلىنىڭ تورنۇسنى يېڭىشىگە ياردەم قىلمىسا بولمايتتى.

تەڭداشسىز گۈزەل ئىلاھە ئېرى فۇركاننىڭ قېشىغا ئۇچۇپ باردى. ئۇنىڭ پۈتۈن ۋۇجۇدىدىن ئەرش پەرىلىرىگە خاس گۈزەللىك، مېھىر ۋە جەلپكارلىق تۆكۈلۈپ تۇراتتى. ئېرى، يەنى ئاتەش ئىلاھى ۋە بازغانلاش ئىلاھى گۆلدەك ھۈنىرى، چېۋەر قوللىرى بىلەن ئولېمپىستىكى ئىلاھلارغا ئاجايىپ ھەشەمەتلىك ئوردىلارنى ياساپ بەرگەن، ئىلاھلار ئاتىسى يۇپىتېرغا ئالاھىدە ئىلاھىي قالقان بىلەن ھاسا ياساپ بەرگەن، ياۋۇز ئاكىللېسقا يېڭەلمەس دۇبۇلغا، قالقان سوقۇپ بەرگەنىدى.

— سۆيۈملۈكۈم، سىزنىڭ ئىلاھىي كۈچىڭىز بىلەن ئوغلىمىزغا بىر قورال ياساپ بېرىشىڭىزنى ئۆتۈنۈپ كەلدىم. ئېمىشقا دېسىڭىز-، ئوغلۇم ئانېئاس يۇپىتېرنىڭ ئەمرىگە بىنائەن لاتىئوم زېمىنىدا پۇت قويغۇدەك (ماكانلاشقۇدەك) جاي تاپتى. ئەپ-

سۈسكى، يەرلىك مىللەتلەر ئۇنى سىغدۇرمايۋاتىدۇ، قۇدرەتلىك تۇرنۇس ئۇنى ئۆلتۈرمەكچى بولۇۋاتىدۇ. كۆردىڭىزمۇ ماۋۇ ئىش-نى؟ قەدىرلىك جورام، ئۇ يەردىكى قەبىلىلەر لەشكەرلىرىنى يىغىۋاتىدۇ، شەھەرلەردە دەرۋازىلىرىنى تاقىۋېلىۋاتىدۇ، سىز ئاگاھىمنون بىلەن ئاكىللىسقا ساۋۇت - دۇبۇلغا ياساپ بەرگەنىدىڭىز. ئەمدى ئوغلۇم ئانىئاسقا ياردەم قىلىشىڭىزنى سوراپ كەلدىم. تىلىكىمنى بەجا كەلتۈرىدىغانلار بولسىڭىز، سىزگە بول-غان مۇھەببىتىم، يالقۇن كەبى ئوتلۇق، بال كەبى شېرىن سۆيگۈم بۇلۇت قاتلاملىرىنىمۇ ئۆتۈپ، كۆزلەرنى چاقناتقان كۈچلۈك نۇرغا ئوخشاش مەڭگۈ چاقناپ تۇرىدۇ.

فۇركان شۇئان مۇھەببەت كىشىنى بىلەن چۈشەلدى. شۇنىڭ بىلەن ئوت باشقۇرىدىغان بۇ كاتتا ئىلاھ توت يېرىم يولىنى ئەمدى بېسىپ بولۇشىغا يۇمشاق، ئىسسىق ئورۇندىن سۇغۇرۇلۇپ چىق-تى - دە، ئانىئاسقا قورال - ياراغ سوقۇپ بېرىش ئۈچۈن تۆمۈر سوقىدىغان ئوچاق يېنىغا باردى.

سىسىلىيەگە ئانچە يىراق بولمىغان جايدا بىر ئارال دېڭىز-دىن سوزۇلۇپ چىققان بولۇپ، تۆت ئەتراپىدا بۇژغۇنلار شوخ ئوينايتتى، قىيالار ئاسمانغا بوي تارتقانىدى. بۇ ئارالنىڭ ئاستىدا يانار تاغ بىلەن تۇتىشىپ كەتكەن نۇرغۇن غار بار ئىدى. كوكلو-پۇس مەشەدە ھاۋا گۈلدۈرلىگەندەك ئاجايىپ گۈلدۈر - غاراس ئاۋازلار بىلەن تۆمۈرچىلىك قىلاتتى. رۇدىلارنى ئېرىتكەندە چى-قىدىغان پاراس - پۇرۇس ئاۋازلار ۋە ئوتلارنىڭ چاچرىشىدىن چىققان چاراس - چۇرۇس ئاۋازلار مانا مەشەدىن چىقاتتى. بۇ جاي فۇركاننىڭ ئۆيى بولغانلىقى ئۈچۈن، فۇركانىيە دەپ ئاتىلات-تى.

غايەت زور بۇ غارلاردا كوكلوپوسنىڭ گىگانت ئادەملىرى «قاتتىق گۈلدۈرماما»، «چاقماق» ۋە يالىڭاچ بىلەك «ئوت سەن-دىلى» تۆمۈرچىلىك قىلىۋاتاتتى. ئۇلار بىر چېقىن (چاقماق)

www.uyghurkitap.com

كالتىكى ياساۋاتقان بولۇپ، ئۇنىڭ بىر قىسمى پۈتۈپ پارقىرىتىلغان، قالغان قىسمىنىڭ دەسلەپكى قەدەمدە قىلىپى چېقىرىلغانىدى. ئۇلار كالتەككە ئۆز ئارا گىرەلىشىپ كەتكەن ئۈچ بۆلەك يامغۇر، ئۈچ پارچە يامغۇرلۇق بۇلۇت، قىپقىزىل ئۈچ ئۇتلام ئوت، ئۈچ بۆلەك قانلىق جەنۇب شامىلى ئورناتتى، ئۇنىڭدىن باشقا، تەڭرى ئاتىنىڭ چېقىن كالتىكىگە يەنە قورقۇنچلۇق چاقماق، ۋەھىمە، غەزەپ، ئاجايىپ كۈچلۈك ئاۋاز ۋە قىساس ئوتچۇقۇنىنى يۇغۇرۇپ كىرگۈزۈۋەتتى.

باشقا بىر جايدا گىگانت ئادەملەر ئۇرۇش ئىلاھىغا جەڭ هارۋىسى ياساۋاتاتتى. ئۇرۇش ئىلاھى قاناتتەك ئۇچقۇر چاقى بار مۇشۇ هارۋىغا ئولتۇرۇپ شەھەرلەرگە ۋە ئادەملەرگە قۇترانقۇلۇق قىلاتتى. ئۇلار يەنە كۆرسە ئادەمنى شۈركەندۈرىدىغان قورقۇنچلۇق قالقانلارنى سۈرتۈۋاتاتتى. بۇ، ئەقىل ـ پاراسەت ئىلاھەسىنىڭ ئاچچىقى كېلىپ قالغاندا ئىشلىتىدىغان قورال ئىدى. ئۇلار قالقاندىكى بوغما يىلاننىڭ سېرىق قاسىراقلىرىنى ۋە ئالۋاستى گورگوننىڭ يىلان بېشىنى بەس ـ بەستە سۈرتۈۋاتاتتى. بۇ ئايال ئالۋاستىنىڭ بېشى بويىنىدىن كېسىۋېتىلگەن بولسىمۇ، كۆزلىرى پىلدىرلاپ تۇراتتى.

ئاتەش ئىلاھى ئەرشتىن بۇ يەرگە كېلىپ، گىگانت ئادەملەرگە قاراپ ئۈنلۈك ئاۋازدا:

— ئېتنا تېغىنىڭ گىگانتلىرى ـ، ھەممىڭلار ئىشىڭلارنى توختىتىپ گېپىمگە ئوبدان قۇلاق سېلىڭلار. هازىر بىز ناهايىتى قەهرىمان بىر ئىنسانغا قورال ياسايمىز. بۇ قېتىم سىلەر بارلىق كۈچۈڭلارنى، چېۋەر قوللىرىڭلارنى، ئەڭ يۇقىرى، مۇكەممەل هۈنەرلىرىڭلارنى ئىشقا سالمىساڭلار بولمايدۇ. ھۇرۇنلۇق قىلماي دەرهال ئىشقا كىرىشىڭلار! — دېدى.

فۇركان هەربىر ئادەمگە قىلىدىغان ئىشلارنى تەقسىملەپ بەردى. گىگانتلار پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن دەرهال ئىشقا كىرىشـ

تى. قاتتىق پولاتلار يوغان ئوچاقلارغا سېلىنىپ ئېرىتىلدى. ساپسېرىق رودا ۋە مىسلارمۇ ئېرىپ ئېقىپ چىقتى. ئۇلار ئاخىر لاتىنلارنىڭ بارلىق ئوقيا ئوقلىرىنى توسۇپ قالالىغۇدەك يوغان قالقاننى ياساپ پۈتتۈردى. قالقاننىڭ يۈزىنى يەتتە قەۋەت قىلىپ ياسىدى. بۇنى ياسىغۇچە بەزىلەر كۆۋرۈك تارتتى، بەزىلىرى قىپقىزىل قىزارغان مىس، تۆمۈرلەرنى سوغا سېلىپ پىژىلدىتىپ تاۋلىدى، ئۇلارنىڭ پۈتۈن كۈچىنى چىقىرىپ نۆۋەت بىلەن ئۇر- غان بازغانلىرىنىڭ «جاڭ - جۇڭ» ئاۋازلىرى ۋە گۈلدۈر - گۈمبۈرلەر غارنى تەۋرىتىۋەتتى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

يىگىرمە يەتتىنچى قىسسە

كۆچىنى زورايتىش

فۇركان غاردا ناھايىتى جىددىللەپ ئىشلەۋاتقاندا، ئىنسانلار دۇنياسىنى تاڭ نۇرى ئىللىق نۇرغا چۆمدۈردى. لەمپىدە ماكان تۇتقان قۇشلار تاڭ سەھەردىلا شوخ ناخشىلارنى ئېيتىپ ئېفاندېرنى ئويغاتتى. پادىشاھ كالتە كۆڭلەك، ساپما ئاياغنى كىيدى، مۇردىسىگە بولسا بېلىگىچە ساڭگىلاپ تۇرىدىغان قىلىچنى ئاستى، قاپلان تېرىسىنى يېپىنچاقلىدى ـ دە، ئاددىيغىنا ئۆيىدىن چىقىپ مېھمىنى ئانېئاسنىڭ تۇرالغۇسىغا قاراپ ماڭدى.

ئىشىكنى باقىدىغان ئىككى ئىت ئېگىز پەلەمپەيدىن سەكرەپ چۈشۈپ، بىردەم خوجايىنىنىڭ پۇتلىرىغا سۈركۈلۈپ، بىردەم خوجايىنىنىڭ ئالدىغا چۈشۈپ يۈگۈرۈپ، بىردە بولسا خوجايىن بىلەن قاتارلىشىپ مېڭىپ دېگەندەك خوجايىنغا ھەمراھ بولدى. ئېفاندېر تۈنۈگۈنكى سۆھبەتنى ئۇنتۇمىغان، ئالىيجاناب كىشى بولغاچقا بەرگەن ۋەدىسىنى ئېسىدىن چىقارمىغانىدى. ئېفاندېر بىلەن ئانېئاس ھويلىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئولتۇرۇشتى. ئالدى بىلەن ياشانغان پادىشاھ ئېغىز ئاچتى:

— تروياننىڭ ئەڭ ئۇلۇغ داھىيسى، تۈنۈگۈن سىزگە ياردەم بېرىمەن دەپ ۋەدە بەردىم. سىزلا ھايات بولىدىكەنسىز، قۇدرەتلىك تروپا دۆلىتىنى ھەرگىزمۇ گۇمران بولدى، دەپ قارىمايمەن. بىزنىڭ قۇرۇق ئاتىقىمىز بولغان بىلەن كۈچىمىز ئاجىز. شۇڭا رۇتۇلىيەلىكلەر بىزگە تەھدىت سېلىۋاتىدۇ، سېپىلىمىز

ئەتراپىدا كۆپلىگەن دۈشمەنلىرىمىز توختىماي چۇقان سېلىشۋاتىد-
دۇ.

— ئەمما، ئانكىسىپسىنىڭ ئوغلى، سىز قورقماڭ، چۈنكى مەن سىزنى بەزى چوڭ قەبىلىلەر، خەلقى باي، ئەسكىري كۈچ جەھەتتە كۈچلۈك دۆلەتلەر بىلەن بىرلەشتۈرۈپ قويىمەن. بۇ يەرگە ئانچە يىراق بولمىغان بىر جايدا ئاگۇلا دەپ ئاتىلىدىغان بىر قەدىمىي شەھەر بار. ئۇ شەھەر ناھايىتى ئۇزۇن زامان گۈل-لەنگەندىن كېيىن، ناھايىتى زالىم بىر كىشىنىڭ قولىغا چۈشۈپ قالدى. بۇ شەپقەتسىز زالىم بىگۇناھ كىشىلەرنى ئۆلتۈردى، جىمىكى ئەسكى ئىشلارنى قىلدى، ھەتتا رەھىمسىزلىك بىلەن ھايات ئادەمنى قولىنى قولىغا، ئاغزىنى ئاغزىغا توغرىلاپ سىپسىپ كەتكەن، قان ئېقىپ تۇرغان ئۆلۈكلەر بىلەن قوشۇپ باغلاپ، تىرىك ئادەمنى ئاستا - ئاستا بۇرۇقتۇم قىلىپ ئۆلتۈرگەندى. ئۇنىڭ پۇقرالىرى ئاخىر ئۇنىڭ چىدىغۇسىز زالىملىقلىرى، رە-ھىمسىزلىكىگە چىدىيالماي، قولىغا قورال ئېلىپ ئۇنىڭ قورۇق-چىلىرىنى ئۆلتۈرۈپ، ئۆيلىرىنى ئوت قويۇپ كۆيدۈرۈۋەتتى. ئۇر - چاپتا ئۇ زالىم پادىشاھ تۇرنۇسنىڭ دۆلىتىگە قېچىپ بېرىپ، تۇرنۇسنىڭ قوراللىق ھىمايىسىگە ئېرىشىۋالدى. شۇنىڭ بىلەن ئېتلۇلىيە دۆلىتى قايناپ كەتتى. كىشىلەر ئادىللىق تەلەپ قىلىشتى، قىساس ئېلىشنى، زالىم پادىشاھنى جازالاپ بېرىشنى تەلەپ قىلىشتى، بولمىسا تۇرنۇس بىلەن ئۇرۇش قىلىدىغانلىقىنى ئېيتتى.

— ئېتلۇلىيىدە ناھايىتى نۇرغۇن ئادەم كېمىلەرنى قىرغاقتا زىچ جايلاشتۇرۇپ قويدى، بۇيرۇق چۈشۈرۈشنى تەلەپ قىلىپ چۇقان سېلىشىۋاتىدۇ. ئەمما بىر ھۆكۈما بوۋاي، تەقدىر ئۇ ئىتالىيىلىكنىڭ سىلەرنىڭ قەبىلەڭلەرگە ھۆكۈمرانلىق قىلىشىغا يول قويمايدۇ، سىلەر چوقۇم يات ئەلدىن كەلگەن بىر كىشىنى قوماندان قىلىشىڭلار كېرەك، دەپ ئۇلارنى توسۇپ قالدى. ئېيت-

لۇلىيە قوشۇنلىرى ئەرش ئىلاھىنىڭ ئاگاھلاندۇرۇشىنى ئاڭلىغان-
دىن كېيىن قاتتىق ئالاقزادە بولدى، غەزىپىنى باسالماي قالدى،
لېكىن ئامالسىز جايىدىن قوزغالماي تۇرۇۋاتىدۇ.

— ئۇلار ئېتلۇلىيىنىڭ پادىشاھلىق تاجى ۋە ھوقۇق ھاسىسى بىلەن ئەلچىلەر ئەۋەتتى. نوپۇزىنىڭ بەلگىسى ھېسابلىنىدىغان بۇ نەرسىلەرنى ماڭا بېرىپ، مېنىڭ ئۆزلىرىنىڭ لاگېرىغا قاتنىشىشىمنى، ئېتلۇلىيىنىڭ پادىشاھلىق تەختىگە چىقىشىمنى ئۈمىد قىلىدىغانلىقىنى ئېيتىشتى. لېكىن، مەن ياشىنىپ قالدىم، ئاجىزلاپ كۈچتىن قالدىم، يۈرۈش - تۇرۇشۇممۇ بۇرۇنقىدەك چەبدەس ئەمەس، شۇڭا ئۇرۇشنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالمايمەن. بۇ ئېغىر يۈكنى ئوغلۇم پاللاسقا يۈكلىسەممىغۇ بولاتتى. بىراق ئۇنىڭ قېنى ساپ ئەمەس، ئانىسى مۇشۇ جايغا يەرلىك. ئانېئاس، بۇنىڭغا سىزلا مۇۋاپىق كېلىسىز، سىزنى ئۇلارغا قوماندان بولسا دەيمەن. مەيلى ياش جەھەتتىن ياكى قان سىستېمىسىدىن بولسۇن، تەقدىر ئىلاھى سىزگە ھەممىنى تولۇق بەرگەن. ئەرش ئىلاھىنىڭ تەلەپ قىلغىنىمۇ سىزدەك ئادەم. شۇڭلاشقا سىز ترويالىق ۋە ئىتالىيىلىكلەرنىڭ ئەڭ جەسۇر داھىيسى، ئىلاھلارغا خاس كۈچ - ھەيۋىڭىزنى ئىشقا سېلىپ، بۇ بۈيۈك مەسئۇلىيەتنى ئۈستىڭىزگە ئېلىڭ! مەن ئۈمىددىم، كۆڭلۈم خۇشلۇقى، ئارزۇ - ئارمىنىم بولغان ئوغلۇم پاللاسنى سىزگە قوشۇپ قويىمەن. ئۇ سىزدىن ئۆگىنىپ تۇرمۇشنىڭ جاپا - مۇشەققەتلىرىگە چىدايدىغان، ئېغىر سىناقلاردىن ئۆتەلەيدىغان ئادەم بولسۇن.

ئېفاندېرنىڭ سۆزلىرى ئانېئاسنىڭ يۈرىكىگە ئۈمىد ئوتىنى تۇتاشتۇردى، شۇنداقلا مۇشەققەتلىك ئىستىقبال ئۇنى تەشۋىشكە سېلىپ قويدى. بۇنى كۆرگەن ئىلاھە ۋېناس دەرھال قۇياش ئوچۇق ئاسماندا بېشارەت بەردى، يەنى ئاسماندا توساتتىن چاقماق چېقىپ، كەينى - كەينىدىن گۈلدۈرماما گۈلدۈرلىدى. شۇئان

گويا ئاسمان كۆمتۈرۈلۈپ چۈشىدىغاندەك دەمدۇدەم ھاۋا قاتتىق گۈلدۈرلىدى.

كىشىلەر ئالاقزادە بولۇپ كۆزلىرىنى ئاسمانغا تىكتى. ئو- چۇق ھاۋا، سۈزۈك ئاسماندا بىر پارچە رەڭدار بۇلۇتتىن نۇر بالقىپ تۇراتتى. بۇ ئاۋازنىڭ ئانىسىنىڭ بەلگىسى، ئۇرۇشتىن بەرگەن بېشارىتى ئىكەنلىكىنى بىرلا ئانېئاس بىلدى.

ئانېئاسنىڭ يۈرىكىدە بىردىنلا غەلىبە ئۈمىدى شادلىنىپ، قەتئىي ئىرادىسى، قەھرىمانلارچە قارارى يەنىمۇ كۈچەيدى، پۈ- تۈن ۋۇجۇدى كۈچكــە تولــدى. ئۇ ئورنىدىن شاققىدە تۇرۇپ، ئىچ - ئىچىدىن سۆيۈنگەن ھالدا يەر مالائىكىسى بىلەن يۇرت ئىلاھىغا تەزىم قىلدى. ئاندىن بىر قىسىم ئەڭ باتۇر، كۆزگە كۆرۈنگەن لەشكەرلەرنى تاللىۋالدى. قالغانلار كېمىلەرگە چىقىپ

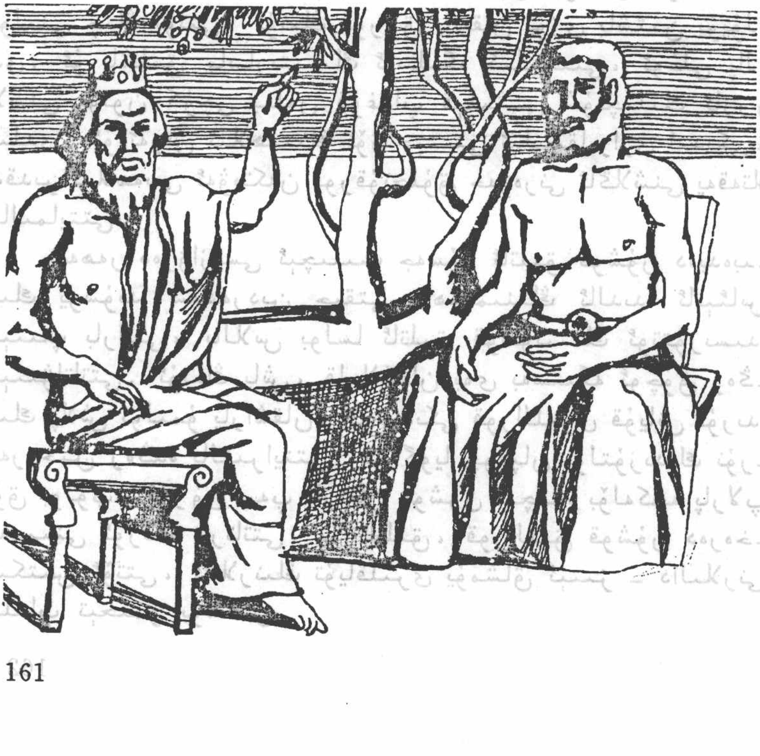

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

دادىسىنىڭ خەۋىرىنى ئاسكانىئۇسقا يەتكۈزۈش ئۈچۈن ئېقىن بوي-
لاپ تۆۋەنگە قاراپ ماڭدى. ئېتلۇلىيگە باردىغان ئىرۇيالىقلار
ئاتلارغا مىندى. ئانىئاسمۇ بېغىر رەڭ شىر تېرىسى سېلىنىپ
ئالاھىتەن جابدۇلغان ئېسىل بىر ئاتقا مىندى. شىرنىڭ سىزىق
تىرناقلىرى يالىلداپ تۇراتتى.

ئۇرۇش بولىدىغانلىقىدىن ئىبارەت خەۋەر گويا قانات چىقار-
غاندەك كىچىككىنە شەھەرگـە ناھايىتــى تېز تارقالــدى. ئانىلار
ئارقا ـ ئارقىدىن تەڭرىگە دۇئا ـ تىلاۋەت قىلىشتى. خەۋپ ـ
خەتەر قاش بىلەن كىرپىك ئارىلىقىدەكلا يېقىنلاپ كەلدى، سارا-
سىمە ۋە قورقۇنچمۇ تەڭلا ھۇجۇمغا ئۆتتى. ئۇرۇش ئىلاھىنىڭ
كۆلەڭگىسى بارا ـ بارا يوغىناپ، پۈتكۈل ئاكاردىيە ئاسمىنىنى
قاپلىدى.

پاشانغان پادىشاھ سەپەرگە ئاتلانماقچى بولغان ئوغلىنىڭ
قولىنى چىڭ تۇتتى، ئۇنىڭ قورۇق باسقان يۈزى ياشتىن يۇيۇل-
دى. ئۇ ياشلىق جاسارىتىنىڭ ئەسلىگە كېلىشىنى، ئوغلى پال-
لاسنى پۈتۈن كۈچى بىلەن قوغداپ قېلىشىنى شۇنچىلىك ئارزۇ
قىلدى. ئۇ ئەرش ئىلاھىنىڭ ئۆز جېنىنى ئېلىشقا رازى ئىدىكى،
تەقدىر ئىلاھەسى ئەۋەتكەن قورقۇنچلۇق خەۋەرنى ئاڭلاشنى پەقەتلا
خالىمايتتى.

شەھەر دەرۋازىسى ئېچىلىپ جەسۇر ئاتلىق قوشۇن دەبدەبى-
لىك يوسۇندا شەھەردىن چىقتى. ھەممىنىڭ ئالدىدا ئانىئاس
كېتىپ باراتتى، پاللاس بولسا ئاتلىق قوشۇنىنىڭ ئوتتۇرىسىدا
كېتىۋاتاتتى. ئۇنىڭ ياش، قاملاشقان بوي بەستىگە ئوچۇق رەڭ-
لىك پلاش تولىمۇ ياراشقان، قولىدىكى قوراللىرى قۇياش نۇرىدا
ھەر خىل رەڭدە يالتىرايتتى. ئۇ گويا چولپان يۇلتۇزىدەك نۇر-
لۇق بولۇپ، ئۆزۈن سەپ تارتقان قوشۇن ئىچىدە بۆلەكچە پارلاپ
ھەممىنى ئۆزىگە تارتاتتى. بۇ ئاتلىق، قوراللىق قوشۇن دەرەخ-
لىكتىن ئۆتتى، ئاتلارنىڭ تۇياقلىرى يۇمشاق ئېتىز ـ دالىلارنى
تىلغاپ تېخىمۇ بوشاتتى.

يىگىرمە سەككىزىنچى قىسسە

زىددىيەتلىك بېشارەت

بۇلۇتنىڭ بىر ئۇچىدا ئىلاھەنىڭ ئاق، سۇزۇك سىبىماسى پەيدا بولدى. ئۇ ئانىئاسقا سوۋغا ئېلىپ كەلگەن بولۇپ، ۋالىلداپ نۇر چاقناپ تۇرغان قورالالارنى ئانىئاسىنىڭ ئالدىغا قويدى. ئاجايىپ زور شان - شەرەپ تۇيغۇسى ئانىئاسىنىڭ يۇرىكىنى تەسۋىرلىگۈسىز شادلىققا چۆمدۈردى. ئۇ بۇ قۇراللارغا قاراپ مەستخۇش بولدى، قولىغا ئېلىپ، تاقاپ بېقىپ ئۇيان - بۇيان ئۆرۈلۈپ سەپسالدى، كۆزلىرىدە تەئەججۇپ، ھەۋەس، شادلىق نۇرلىرى چاقنايتتى.

ئوت پۇركۈۋاتقاندەك كۆرۈنىدىغان، پەي قىستۇرۇلغان دۇبۇلغا، ئوتقاش كەبى قىزىل قۇياش نۇرلاندۇرۇپ تۇرغان، كۆلرەڭ بولۇتقا ئوخشايدىغان، ئاجايىپ قاتتىق، قاندەك قىزىل ۋە يوغان مىس كۆكرەك ساۋۇت يىراقتىن يالتىراپ كۆزنى چاقاتتى، جان ئالىدىغان شەمشەر، ئالتۇن بىلەن كۈمۈش ئارىلاشتۇرۇلۇپ قايتا -قايتا تاۋلانغان پارقىراق پاقالچاق ساۋۇتى، ئالتۇندەك يالت - يۇلت قىلىپ كۆز چاقنىتىدىغان نەيزە...

ئادەمنى ھەممىدىن بەك تاڭ قالدۇرىدىغىنى كۆپ قەۋەتلىك قالقان. بۇ قالقانغا ئىتالىيىنىڭ تارىخى، رىملىقلارنىڭ جەڭنامىلىرى، كەلگۈسى مۇساپىلەر، ئاسكانىئۇسنىڭ ئەۋلادلىرى ۋە بۇنىڭدىن كېيىن بولىدىغان بىرقانچە قېتىملىق ئۇرۇشلار نەقىش قىلىنغانىدى.

ئاتەش ئىلاھى قالقانغا يەنە مۇنۇلارنى ئويۇپ چىققان، يېڭىلا تۇغۇپ بولۇپ ئۇرۇش ئىلاھى مارسنىڭ ياپپىشىل ئۆتكۈرىدە ياتقان چىشى بۆرە، قوشكېزەك ئوغۇل بالىلار ئۇنىڭ كۆپۈشۈپ تۇرغان ئەمچىكى ئەتراپىدا قورقماستىن خۇشال ئويناۋاتاتتى ۋە بۆرە ئانىنىڭ سۈتىنى راھەتلىنىپ ئېمىۋاتاتتى. چىشى بۆرە پاكىز، پارقىراپ تۇرغان بېشىنى ئۇيان ـ بۇيان بۇراپ بالىلارنى ئەركىلىتىۋاتاتتى، ئۇلارنىڭ تېنىنى مېھرى بىلەن يالاۋاتاتتى. فۇركان بۇ كۆرۈنۈشلەرنىڭ يېنىغىلا رىم شەھىرى ۋە يۇمىلاق گىلادىئاتورلار مەيدانىدىكى بۇلاپ كېلىنگەن قىز، تۆت ئاتقا سۆرىتىلىپ پارچە ـ پارچە قىلىنغان ۋاپاسىز مۇتۇسنى ئويغان. ئۇ سۆرىلىپ ئورمانلاردىن ئۆتكىچە قانلىرى شاخ ـ شۇمبىلارنى بوياپ قىپقىزىل قىلىۋەتكەن. ئۇنىڭ يېنىغىلا ئويۇلغىنى غەزەپلىك، ھەيۋىسى ئادەمنى سۇر باستۇرىدىغان پورسىنا بولۇپ، ئۇ ئۇرۇش قىلىپ زور قوشۇنى بىلەن شەھەرگە باستۇرۇپ كىرىۋاتاتتى. يەنە قولىغا قورال ئېلىپ ئەركىنلىك ئۈچۈن ھۇجۇمغا ئۆتكەن ئانىئاسنىڭ ئەۋلادلىرىمۇ بار ئىدى.

قالقاننىڭ ئۈستى تەرىپىگە رىمنىڭ كاتتا سەركەردىسى، تارپىيا شەھرىنىڭ قوغدىغۇچىسى مانلىيۇس ئويۇلغان. ئۇ ھەيۋەتلىك يوغان ئىبادەتخانىنىڭ دەرۋازىسى ئالدىدا تۇراتتى، كۈمۈش رەڭ بىر ئىلاھىي تۇرنا كارىدورنىڭ سېرىق تۈۋرۈكلىرى ئارىلىقىدا ئۇچۇپ يۈرۈپ، ئۇنىڭ كېلىتلەرنىڭ دۆلىتىگە تاجاۋۇز قىلىپ كىرگەنلىك خەۋىرىنى يەتكۈزۈۋاتاتتى. كېلىتلەر بولسا قاراڭغۇ تۈن پەردىسىنىڭ ھىمايىسىدە دەل ـ دەرەخلەر، چاتقاللار دىن ئۆتۈپ ئۇدۇل شەھەرگە قىستاپ كېلىۋاتاتتى. ئۇلارنىڭ چېچى، كىيىم ـ كېچەكلىرى ساپسېرىق. ئاقۇش بويىنىغا ئالتۇن زەنجىرلەرنى ئېسىۋالغان، ھەممە يېرىدە ۋال ـ ۋۇل قىلىپ يالتىراپ تۇرغان كېلىتلەر كۈمۈش رەڭ قىسقا مىلتىقلارنى پۇلاڭلىتاتتى، ئۇزۇن قالقانلار بىلەن تېنىنى مۇھاپىزەت قىلاتتى.

فۇركان يەنە بىر تۇركۇم ئۇسسۇل ئويناۋاتقان، بىر تۇركۇم يالىڭاچ كاھىنلارنى، موپى ئۇزۇن تۇماقلارنى ۋە ئاسماندىن چۈشۈپ كەتكەن ئىللىپىس شەكىللىك كىچىك قالقاننى، يۇمشاق ھارۋىلاردا مۇقەددەس بۇيۇملارنى تۇتۇپ ئولتۇرۇپ رىم شەھىرىدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقان پاك ئانىلارنى نەقىشلەپ چىققان. قالقاننىڭ ئاستى تەرىپىگە يەنە دوزاخ ئىلاھى پلۇتوننىڭ قەسرى ئويۇلغان. ھەيۋەتلىك، سىرلىق قەسىر دەرۋازىسى ۋە گۇناھ ئۆتكۈزۈپ جازالىنىۋاتقان كىشىلەر، ئۇنىڭ ئىچىدە غايەت يوغان قورقۇنچلۇق تاشقا ئېسىلغان بىر ئادەم قىساس ئىلاھىغا لاغىلداپ تىترىگىنىچە قاراپ تۇراتتى. بۇ كۆرۈنۈشلەر ئارىسىدا كەڭ ئالتۇن بەلۋاغ بار بولۇپ، بۇنىڭدا دولقۇنلاپ تۇرغان دېڭىز ئىپادىلەنگەن، زۇمرەتتەك كۆپكۆك دولقۇنلار ئاق بۇژغۇن چاچراتماقتا، كۇمۇش كەبى يالتىراپ تۇرغان دېڭىز دېلفىنى توپ - توپ بولۇشۇپ، قۇيرۇقى بىلەن دېڭىز سۈيىنى ئۇرۇپ شاۋقۇنلۇق دولقۇنلار ئارىسىدا ئۈزۈپ يۈرمەكتە.

قالقاننىڭ قاپ ئوتتۇرىسىدا مىس ساۋۇتلۇق لەشكەرلەر بىلەن تولغان جەڭ كېمىسى ۋە ئاكتىم دېڭىز جېڭى كۆرۈنۈشى، لۇكات ئارىلىدىكى ئالدىراش لەشكەرلەر ئىپادىلەنگەن مەنزىرە ناھايىتى روشەن كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ، دولقۇنلار كۈمۈش كەبى يالتىرايدۇ. بىر تەرەپتە ئاۋگۇست ئىتالىيىلىكلەرگە قوماندانلىق قىلىپ جەڭ قىلىۋاتىدۇ، ئۇنىڭ بىر تەرىپىدە ئېسىلزادىلەر ۋە ئاددىي پۇقرالار. يۇرت ئىلاھى ۋە دۆلەتنىڭ جان تومۇرىنى تۇتۇپ تۇرغان كاتتا ئىلاھلار تۇرىدۇ. كېمىنىڭ بېشىدا سۈرلۈك قىياپەتتە تۇرغان ئاۋگۇستنىڭ ئىككى چېكىسىدىن بوشقىنا ئوت پۈركۈلۈپ تۇرىدۇ. يەنە بىر تەرەپتە ئاۋگۇستنىڭ سەركەردىسى تۇراتتى. كېمىنىڭ بېشى شەكلىدىكى دېڭىز لەشكەرلىرى شەپكىسىنى كىيگەن بۇ سەركەردە شامالنىڭ يۆنىلىشى، ئۆتكۈر كۆزلىرىنىڭ ياردىمى بىلەن كېمىلەرگە قوماندانلىق قىلىۋاتاتتى، ئۇ باشقا

www.uyghurkitap.com

ئەللەردىن يىغىپ كەلگەن مال ـ دۇنيا، ھەر تۈرلۈك قورال ـ ياراغلار تۇراتتى. ئۇ يىراق شەرق ۋە قىزىل دېڭىز بويىدىن نۇسرەت قۇچۇپ قايتقانلىقى ئۈچۈن، مىسىردىن، شەرقتىن، تۈركىستاندىن نۇرغۇن لەشكەرلەرنى ئېلىپ كەلگەن، تەخداشىنىز ساھىبجامال، زىبامىسىر خانىشىمۇ ئۇنىڭغا ھەمراھ ئىدى.

بارلىق كېمىلەر بىر ـ بىرىگە سوقۇلاتتى، پالاقلارنىڭ ئۇ-رۇلۇشى ۋە كېمە بېشىنىڭ سۈرۈلۈشى بىلەن دېڭىز يۈزىدە ئاق بۇژغۇنلار پەيدا بولاتتى. ئۇلار بەئەينى ھەيۋەتلىك ئاراللار دېڭىزدا لەيلەپ يۈرگەندەك، تاشقى دېڭىزغا قاراپ ئۈزەتتى، لەشكەرلەر ئولتۇرغان قەۋەتلىك كېمىلەر شۇنچىلىك يوغان ئىدىكى، بەجايى-كى رەت ـ رەت، ئېگىز تاغ ئۇمۇرتقىلىرىغا ئوخشايتتى.

لەشكەرلەر مەشئەللەرنى ئاتاتتى، ئوقيانىڭ پولات ئوقلىرى يامغۇر كەبى ھەممە ياققا چۈشەتتى، يارىدارلارنىڭ قېنى دېڭىز سۈيىگە قىزىل رەڭ بەرگەنىدى. مىسىرنىڭ گۈزەل خانىشى كې-مىلەر ئەترىتىنىڭ ئوتتۇرىسىدا تۇرۇپ بىر سازنى پۇلاڭلىتىپ جەڭگە چاقىرىق قىلاتتى. ئۇ كەينىدىكى ئۈزىنىڭ جېنىنى ئالىدى-غان ئىككى زەھەرلىك يىلاننى كۆرمەيۋاتاتتى. ئۇ چوقۇنىدىغان ھەر تۈرلۈك ئالۋاستىلار ئىلاھى، جۈملىدىن قاۋايدىغان ئىت باشلىق ئىلاھمۇ نېپتۇنۇس، ۋېناسلارغا قورااللارنى ئاتاتتى. بۇ شىددەتلىك جەڭدە ئۇرۇش ئىلاھى مارىس ۋە قورقۇنچلۇق قىساس ئىلاھەسى ھەيۋە كۆرسىتىۋاتاتتى. «ئارازلىق» ئىلاھەسى كىيىم-لىرىنى يىرتىۋېتىپ، يوغان ـ يوغان چامداپ ماڭاتتى، ئۈزۈن كۆڭلەك كىيگەن ئۇرۇش ئىلاھى برونا قان يۇقى تىرە پىلاشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭغا سوخدىشىپلا كېلەتتى.

ئەرىشتە بۇلارنى ئېنىق كۆرۈپ تۇرغان ئاپوللو كىرىچنى كېرىپ ئوقيا ئېتىشقا ھازىرلانغانىدى، بارلىق مىسىرلىقلار، ھىندىلار، سابايلار قورقۇپ ھەر تەرەپكە قاچاتتى. ئاتەش ئىلاھى مىسىر خانىشىنى چىرايى تاتارغان، قانلىق مەنزىرىنى كۆرۈپ

ئەجىلىنىڭ يېقىنلاپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆڭلى تۇيغان ھالەتتە تەسۋىرلىگەن بولۇپ، خانىش شامالنى چاقىرىپ، يەلكەننى چىقىرىۋاتاتتى، دولقۇنلار ۋە غەربىي شىمال شامىلى ئۇنى ئالدىرىتاتتى. ئالدىدا بولسا ئۇنىڭ ئۇچۇن قايغۇرۇۋاتقان نىل دەرياسىنىڭ غايەت زور بەستى تۇراتتى. بۇ كاتتا دەريا چاپىنىنىڭ پېشىنى كەڭ ئېچىپ مەغلۇپ بولغۇچىلارنى ئۆزىنىڭ كىيىمى ئىچىگە، كۆك رەڭلىك قوينىغا ياكى كېيىشىپ ئېقىۋاتقان سۇيىگە كىرىۋېلىشقا چاقىرىۋاتاتتى.

ئارقىدىنلا ئاۋگۇست، پۈتۈن شەھەرگە ناھايىتى چوڭ ئىبادەتخانىدىن 300 نى سېلىپ، ئىتالىيىدىكى ئىلاھلارغا تەنتەنىلىك يوسۇندا ئۆچمەس قەسەملەرنى بېرىش نىيىتى بىلەن ھارۋىغا ئولتۇرۇپ شەھەرگە يول ئالدى. رىمنىڭ چوڭ ـ كىچىك كوچىلىرىدا ئالقىش سادالىرى، شاد كۈلكە ـ پاراڭ ياڭرىدى. ئىبادەتخانىلارنىڭ ئىچىدە بالىلار خۇشال كۈلەتتى، ئانىلار ئۇسسۇلغا چۈشكەنىدى، قۇربانلىق قىلىنغان كالا ـ قويلار سايىنىڭ تېشىدەك ياتاتتى. ئاۋگۇست شانلىق ئاپوللو ئىبادەتخانىسىنىڭ قاردەك ئاق دەرۋازىسى ئالدىدا تۇرۇپ، ھەر تەرەپتىن كەلگەن نۇرغۇن خەلقنىڭ سوۋغىلىرىنى كۆزدىن كەچۈرەتتى ھەمدە ئۇلارنى ھەشەمەتلىك قەسىرنىڭ تۈۋرۈكلىرىگە ئاساتتى.

ئىستېلا قىلىنغان ھەر مىللەت خەلقى ئۇزۇن قاتار بولۇپ تىزىلىشىپ ئۇنىڭ ئالدىدىن ئۆتۈۋاتاتتى، ئۇلار ئوخشىمىغان تىللاردا سۆزلىشەتتى، كىيگەن كىيىملىرىمۇ بىر ـ بىرىنىڭكىگە ئوخشىمايتتى، قوراللىرىمۇ ھەر خىل ئىدى. فۇركان ئۇيۇپ چىققان كىشىلەر ئىچىدە ئافرىقىدىكى نومادلار، كەڭ، ئۇزۇن چاپان كىيىدىغان ئافرىقا قىتئەسىدىكى كىشىلەر، ئوتتۇرا ئاسىيادىكى لېلېگلار، ئوقيا ئېتىش ماھىرلىرى لىرونىلار، ئېفرات دەرياسىنىڭ ئىلاھى، يەنە يىراق كېلتتىن كەلگەن مولىنلار ۋە قوش مۇڭگۈزلۈك رېيىن دەرياسىنىڭ ئىلاھىمۇ بار ئىدى. توسۇن

ئاتتەك ھېچكىمگە بوي بەرمەيدىغان بۇ كىشىلەرنىڭ ھەممىسى سۇرلۇك ئىتالىيىلىكلەرنىڭ قولىدا ئىتائەتمەن بولۇپ كەتكەنىدى.

ئانىئاس فۇركان ياسىغان بۇ غايەت زور ۋە كارامەت قالتىس قالقاننى، قالقانغا ئويۇلغان مەنزىرىلەرنى كۆرۈپ ھەيرانۇھەس بولدى. ئۇ كەلگۈسىدە يۈز بېرىدىغان بۇ ئىشلارنى پەقەتلا بىلمىسىمۇ، ئۆزىنىڭ كېيىنكى ئەۋلادلىرىنىڭ شان - شۆھرىتى ۋە تەقدىرىنى ئەكس ئەتتۈرۈپ بەرگەن بۇ قالقاننى ئىنتايىن ياقتۇرۇپ قالدى.

يىگىرمە توققۇزىنچى قىسسە

جەڭ ئېلان قىلىش

ئانېئاس ئىتالىيىگە قاراپ كېتىۋاتقان چاغدىلا، يۇنو بۇ ياخشى پۇرسەتنى ناھايىتى توغرا كۆرۈپ يەتتى. شۇڭا، ئەرشتىن ھەسەن ـ ھۈسەن ئىلاھەسى ئىرىسنى ئاچچىقى يامان، چىچىلغاق تۇرنۇسنىڭ قېشىغا ئەۋەتىپ، بۇ ياش پادىشاھنى دەيدەيگە سېلىپ، ئۇنىڭ غەلىبە قازىنىش مۇددىئاسى بويىچە ئانېئاس يىراق جايدا تۇرغان پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ، ترويالىقلارنىڭ بارگاھلىرىغا تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلىپ، قورغاننى يەر بىلەن يەكسان قىلىۋەتمەكچى بولدى.

تۇرنۇس پۈتۈن قوشۇننى ئېلىپ ئاتلاندى. بۇلۇت كەبى جىق جەڭ تۇلپارلىرىغا مىنگەن، ۋالىلداپ تۇرغان مېتال ساۋۇتلارنى كىيگەن لەشكەرلەر تۈزلەڭلىككە قاراپ يۈرۈش قىلدى. قوماندان تۇرنۇس قوشۇننىڭ قاپ ئوتتۇرىسىدا بولۇپ، قولىدىكى قورالنى يۇقىرى ـ تۆۋەن قىلاتتى، ئۇنىڭ ئاتتا تىك ئولتۇرغان ھالىتى سۈرلۈك چىرايىدىن ئاجايىپ بىر غەيۇرلۇق، باتۇرلۇق، ھەممىنى بېسىپ چۈشىدىغاندەك ھەيۋە ئىپادىلىنەتتى.

تۇرنۇسنىڭ قوشۇنى گۈلدۈرلەپ قايناۋاتقان قارا بۇلۇت كەبى ترويالىقلارغا يېقىنلاپ بېسىپ كەلدى. بەجايىكى بىلىندۈرمەستىنلا ئۆرلىگەن دەريا سۈيىدەك ھەش ـ پەش دېگۈچە پۈتكۈل تۈزلەڭلىككە يامرىدى. قورغاننى ساقلاۋاتقان لەشكەرلەرگە تۇساتتىن تۈزلەڭلىكتىكى قارا تۇپراق توزۇپ قارا بۇلۇت كەبى ئاسمان-

غا كۆتۈرۈلۈۋاتقاندەك بىلىنىدى. ئۇلار ئانىئاسىنىڭ ئاگاھلاندۇر-
غىنى بويىچە، توۋلاشقان پېتى تۇزلەڭلىكتىن تېز چېكىنىپ قور-
غانغا كىرىۋالدى - دە، ئىشىكلەرنى چىڭ تاقاپ دۈشمەننىڭ
كېلىشىنى كۈتتى.

تۇرنۇس سەر خىل لەشكەرىدىن يىگىرمىنى تاللىۋېلىپ،
ئات چاپتۇرۇپ قوشۇننىڭ ئالدىغا كەلدى ۋە تېزلىكتە ترويالىقلار-
نىڭ قورغىنىغا يەتتى. ئۇنىڭ ئاستىدا تراكىنىڭ ئاق بوز ئېتى،
بېشىدا قىزىل پەي قادالغان ئالتۇن دۇبۇلغا بار ئىدى. ئۇ نەيزى-
سىنى قاتتىق پىرقىرىتىپ ھاۋاغا ئاتتى - دە، جەڭ سىگنالىنى
چالدى. ياش قوماندان باشلامچىلىق قىلىۋىدى، قول ئاستىدىكى-
لەرمۇ دەرھال ئۇنىڭغا ماسلاشتى، شۇئان قىر - چاپ ئاۋازى،
بۇرغا ئاۋازى يەرۇ جاھاننى لەرزىگە سالدى.

ترويالىقلار داھىيسىنىڭ كېپىگە ئەمەل قىلىپ قورغاننى
مەھكەم ساقلىدى. تۇرنۇس ترويالىقلارنىڭ جەڭگە چىقمىغانلىقى-
دىن قاتتىق ھەيران بولدى، ئۇ ئىچى پۇشقان ھالدا كىرگۇدەك
بىرەر يوچۇق تېپىلامدىكىن دەپ ئايلىنىپ ھەممە ئەتراپنى كۆزەت-
تى. ئەمما ترويالىقلارنىڭ قورغىنىنىڭ تۆمۈر سېپىلىدەك پۇخ-
تىلىقىنى كۆرۈپ، كېچىچە قوي قوتىنىنى ماراپ ياتقان ئاچ
بۆرىدەك قاتتىق ئاچچىقى كەلدى، يۈرىكى ئوتتا پۇچۇلانغاندەك
ئەلەملىك تولغاندى، گويا يىڭنە سانجىلغاندەك پۈتۈن ئەزايى،
ھەتتا ئۇستىخان - ئۇستىخانلىرى ئاغرىپ كەتتى.

تۇرنۇس قانداق قىلغاندا قورغاندا كىرگۇدەك بىر ئېغىز
تېپىلار؟ قورغانغا كىرىۋېلىپ تۇگۇلۇپ ياتقان ترويالىقلارنى قان-
داق ئۇسۇل بىلەن قورغان سىرتىغا چىقىشقا مەجبۇرلىغىلى
بولار، دەپ كۆپ ئويلاندى. ئاخىر ترويالىقلارنىڭ كېمىلىرى
ئېسىگە كەلدى. كېمىلەر قورغاننىڭ قاشا تېمى يېنىدا بولۇپ،
بىر تۇغان ۋە دەريا سۇيى ئۇلارنى ئوراپ تۇراتتى. تۇرنۇس ئۇدۇل
كېمىلەرگە قاراپ چاپتى ۋە قول ئاستىدىكىلەرگە ئوت ئەكېلىشنى

www.uyghurkitap.com

بۇيرۇدى. ئاندىن ئۇ كۆيۈۋاتقان قارىغاي شېخىنى قولىغا ئالدى. قول ئاستىدىكىلەرمۇ بۇ ئىشقا پۈتۈن كۈچ بىلەن ئاتلىنىپ، كۆيۈۋاتقان ئوچاقنى ئېچىپ تۇتەپ كۆيۈۋاتقان ئوتنى قارىغاي شاخلىرىغا تۇتاشتۇردى. قارىغاي شاخلىرى چاراسلاپ كۆيۈشكە باشلىدى. مەيىن شامال سوقۇشى بىلەن ئۇچقۇنلار بۇلۇت-لۇق ئاسمانغا چاچرىدى.

ترويا كېمىلىرى يۇپىتېرنىڭ ئانىسى، ئىلاھە كۇبېلېنىڭ قارا قارىغىيىنىڭ ياغىچىدىن ياسالغان، ئەلەملەرنىڭ تەڭرىسى، ھەممىگە قادىر يۇپىتېر بارچە ئىلاھلار ئانىسىغا، ئانېئاس تۇرلۇك جاپا - مۇشەققەتلەرنى باشتىن كەچۈرۈپ ئىتالىيە پورتىغا يېتىپ بارغان ھامان، ترويا شاھزادىسىنى لاۋرېنتۇم دالىلى-رىغا ئامان - ئېسەن يەتكۈزگەن كېمىلەرنىڭ ھەممىسىنى دېڭىز پەرىلىرىگە ئايلاندۇرۇۋېتىمەن، دەپ ۋەدە بەرگەنىدى.

مانا ھازىر يۇپىتېر ۋەدىسىنى ئىشقا ئاشۇرىدىغان كۈن كەل-دى، تەقدىر ئىلاھى بەلگىلىگەن ۋاقىتمۇ توشتى. شۇڭا، تۇر-نۇسنىڭ بۇ مۇقەددەس (ئىلاھىي) كېمىلەرنى يوق قىلىۋېتىش نىيىتى بارچە ئىلاھلار ئانىسىنى ئاگاھلاندۇردى. كۇبېلې شۇ ھامان بۇ ئوت ئاپىتىنى يوقىتىش نىيىتىگە كەلدى. توساتتىن كىشىلەرنىڭ كۆز ئالدىدا ئىلگىرى زادىلا كۆرۈپ باقمىغان ئاجا-يىپ بىر نۇر چاقناپ كۆزلەرنى چاقتى. مەشرقتە يوغان بىر پارچە رەڭدار بۇلۇت پەيدا بولدى، ئارقىدىنلا ئىدې تېغى-دىن توپ - توپ پەرىلەر ئۇسسۇل ئوينىغان پېتى ئاسماندىن ئۇچۇپ ئۆتتى. ئارقىدىنلا كۆكتىن ئاجايىپ بىر قورقۇنچلۇق ئاۋاز ئاڭلىنىپ، ترويالىقلار ۋە رۇتۇلىيالىقلار قوشۇنىنى تىترى-تىۋەتتى. بارچە ئىلاھلار ئانىسى ئاسماندا تۇرۇپ شۇنداق دېدى:

— ترويالىقلار -، سىلەر قورقۇپ كېتىپ قوراللىرىڭلارنى ئېلىپ كېمىلەرنى قوغداشقا كېلىپ يۈرمەڭلار. چۈنكى، مەن تۇرنۇسنىڭ دېڭىزنى ئوت قويۇپ قۇرۇتۇۋېتىشىگە يول قويمەي-

كى، مېنىڭ قارىغايلىرىمدىن ياسالغان كېمىلەرنى كۆيدۈرۈۋېتىش-
شىگە ھەرگىز يول قويمايمەن. كېمىلەر، سىلەرمۇ كەتسەڭلار
بولىدۇ. چۈنكى، ھازىر سىلەر دېڭىزدىكى پەرىلەردىن بولۇپ
دۇڭلار، مەن سىلەرنىڭ ئاناڭلار بولىمەن.

شۇئان كېمىلەر قىرغاقتىكى ئارغامچىنى بەس - بەستە ئۈز-
دى، كېمىلەرنىڭ باشلىرى بېشىچە سۇغا چۆكۈپ، بەئەينى دېڭىز
دېلفىنىغا ئوخشاش دېڭىزنىڭ ئاستىغا شۇڭغۇدى. ئۇلار سۇ ئۈس-
تىگە چىققان چاغدا، تامام ياش، قالتىس چىرايلىق قىزلار سىيا-
قىدا بولۇپ، چىرايلىق كىيىملىرى مەيىن شامالدا لەرزان ئۇچات-
تى، ئاق سۈزۈك، نازۇك بىلەكلىرى بىلەن سۇ ئۈزەتتى.

رۇتۇلىيالىقلار بۇ ئالامەت مەنزىرىنى كۆرۈپ بەكمۇ ھەيران
بولدى ۋە قورقۇپ كەتتى. ئۇلارنىڭ ئاتلىرىمۇ تېپىرلاپ بىسەرەم-
جان بولدى، ھەتتا دەريا ئىلاھىمۇ دېڭىزدىن پۈتىنى تارتقاندى،
دىب دەرياسىنىڭ سۈيى قاتتىق شاۋقۇنلاپ ئالدى - كەينىگە يې-
نىپ توختاپ قالدى.

لېكىن، باتۇر تۇرنۇس بۇ ھالەتتىن قورقۇپ كەتمىدى. ئۇ
ئۆزىنىڭ ئىشەنچىسى ئارقىلىق، سەركەردە ۋە لەشكەرلىرىگە ئىل-
ھام بېرىش ئۈچۈن ياڭراق ئاۋازدا:

— بىز قوراللىرىمىز ۋە ئوتلىرىمىزنى ترويالىقلارغا ئاتقۇچە
ئارىلىقتا، ھەممىگە قادىر يۇپىتېر ئۇلار قېچىپ بۇ يەرگە كەلگۈچە
ئىشلەتكەن كېمىلەرنى قايتۇرۇۋېلىپ ئەكەتتى. دېمەك، ئۇلارنىڭ
دېڭىز ئارقىلىق قېچىش يولى ئۈزۈلدى، ئۈمىدىنىڭ يېرىمى سۇغا
چىلاشتى. قۇرۇقلۇق بولسا بىزنىڭ قولىمىزدا. ئىتالىيىدىمۇ
سانسىزلىغان كىشىلەر قولىغا قورال ئالدى. ترويالىقلار قانداق-
تۇر تەقدىر ئىلاھى بېشارەت بەرگەن دەپ پو ئاتقىنى بىلەنمۇ،
مەن تۇرنۇس ھەرگىز قورقۇپ كەتمەيمەن. بۇ گۇناھكار مىللەت-
نىڭ ئۇرۇقىنى قۇرۇتۇش مېنىڭ پېشانەمگە پۈتۈلگەن. ئۇلار
ئۆزلىرىچە قورغانلىرىمىز مۇستەھكەم، ھېچنېمە بولمايمىز،

www.uyghurkitap.com

خەندەكلىرىمىزمۇ بىزگە غەيرەت بېغىشلايدۇ، دەپ كۆرەڭلىشىدۇ. ئەمەلىيەتتە بۇنچىلىك مۇداپىئە قورغىنى ئۇلارنى ئۆلۈمدىن ئايرىۋېتەلمەيدۇ. (يىراقلاشتۇرالمايدۇ)، ئەجەبا ئۇلار نېپتۇنۇس ئۆز قولى بىلەن قۇرۇپ چىققان پۇختا ترويا شەھىرىنىڭ ئوت يالقۇنىدا كۆيۈپ كۇل بولغانلىقى (يوقىلىپ كەتكەنلىكى) نى كۆرمىگەنمىدۇ؟ سەر خىل لەشكەرلىرىم، مەن بىلەن بىرلىكتە ئالاقزادىلىك قاپلىغان بۇ قورغانغا قانلىق يول ئېچىپ كىرىشكە قايسىڭلار تەييار؟ بۇ ترويالىقلار بىلەن قىلىشىدىغان جەڭدە ماڭا فۇركان ياسىغان قوراللارنىڭ لازىمى يوق، مىڭلىغان كېمىلەرگىمۇ موھتاج ئەمەسمەن. قورغانغا مەن ئاتنىڭ قاپقاراڭغۇ قورسىقىغا يوشۇرۇنۇپ كىرمەيمەن. قارارىم شۇكى، ئوچۇق - ئاشكارا ھالدا لاپاس ئەتراپىنى ئوت بىلەن قورشاۋغا ئالىمەن. ئۇلارغا رۇتۇلىيالىقلارنىڭ ۋە پادىشاھ تۇرنۇسنىڭ كارامىتىنى بىر كۆرسىتىپ قويىمەن.

رۇتۇلىيالىق لەشكەرلەر دەرھال بۇيرۇققا بىنائەن مۇداپىئە لىنىيىسىنى ئورۇنلاشتۇرۇپ، قورغان دەرۋازىسىنى توسۇۋېتىپ ئوت قويۇۋەتتى. ھەش - پەش دېگۈچە ئارىلىقتا قورغاننىڭ تۆت ئەتراپىدا لاۋۇلداپ ئوت كۆيۈشكە باشلىدى. كېچە قاراڭغۇلۇقى كائىناتنى قوينىغا ئالدى. كۈن بويى جىددىيچىلىكتە يۈرۈپ چارچىغان رۇتۇلىيالىق لەشكەرلەر شىر كەيىپ بولۇپ ئۇيقۇغا ئەسىر چۈشتى.

www.uyghurkitap.com

ئوتتۇزىنچى قىسسە

دۇشمەن سېپىگە ھۇجۇم قىلغان باتۇر

قورغاندىكى ترويالىقلار بۇ ئىشلارنى كۆرۈپ ساراسىمىگە چۈشتى ۋە چۆچۈپ كەتتى - دە، قورغاننىڭ ھەربىر دەرۋازىسىنى دىققەت بىلەن تەكشۈردى، قورالىدىن ئايرىلماستىن تۇرۇپ لەخمىلەرنى، ئاكوپلارنى كولىدى. بارلىق لەشكەرلەر قورغان تېمىنى بويلاپ پەخەس بولۇپ تۇردى. ئەڭ خەتەرلىك جايدا كېمىنىڭ قاراۋۇلدا تۇرۇشنى چەك تاشلاپ بەلگىلەشتى. ھەممىلا ئادەم ئۆز ئورنىدا چىڭ تۇردى. ئات مىنىشكە ئۇستا، جەڭگە ماھىر چەۋەنداز نىسۇس بىلەن قامىتى، چىرايى بەكمۇ كېلىشكەن ئېۋرۇئالۇس بىرلىكتە بىر دەرۋازىنى ساقلىدى.

بۇ ئىككى ياشنىڭ يۈرىكى جەڭ ئىستىكىدە ياناتتى، شۇڭا جەڭگى - جېدەلسىز تىنچ تۇرمۇشتىن قانائەتلەنمەيتتى. ئەمدى بولسا قورقماس رۇتۇلىيالىقلار ئۇلارنىڭ شان - شەرەپ ئارزۇسىنى كۈچەيتىۋەتتى. بۇ يىگىتلەرنىڭ ئۇرغۇپ تۇرغان جاسارىتى ئۇلارنى شان - شەرەپ قۇچۇش ئۈچۈن جاندىن كېچىشكىمۇ ئىلھامدۇرماقتا ئىدى. ئۇلار مەسلىھەتلەشكەندىن كېيىن قورشاۋنى بۆسۈپ چىقىپ، داھىيسى ئانېئاسقا خەۋەر يەتكۈزۈش نىيىتىگە كەلدى. ئاندىن ھەمراھلىرىنى ئويغىتىپ ئورنىغا قويدى - دە، ئىككىيلەن شاھزادە ئاسكانىئۇسنىڭ قېشىغا ماڭدى.

دۇنيادىكى جىمىكى شەيئىلەر (مەۋجۇداتلار) غەم - قايغۇنى ئۇنتۇپ دەرد - ئەلەمدىن خالاس بولۇپ، شېرىن ئۇيقۇ ئىلكىدە

ئارام ئېلىنغاتتى. ئەمما تروياللىق سەركەردىلەر، تروياننىڭ مەشـ
ھۇر كىشىلىرى قورغاننىڭ ئوتتۇرىسىدىكى مەيداندا تۇرۇپ دۆ-
لەتنىڭ چوڭ ئىشلىرى ئۈستىدە پىكىرلىشىۋاتاتتى. ئۇلارنىڭ
قوللىرىدا نەيزە، ئۇچىسىدا قالقان بار ئىدى. نىسۇس بىلەن
ئېۋرۇئالۇس كېلىشىگە، بىرىنچى بولۇپ ئاسكانىئۇس چىرايى
جىددىي تۇس ئالغان بۇ ئىككىيلەن بىلەن سالاملاشتى. نىسۇس
يېقىن كېلىپ كېلىش مەقسىتىنى ئېيتتى.

— ئانېئاسنىڭ ئاقساقاللىرى ـ، گېپىمنى بىر تەرەپلىمە
قاراش بىلەن ئاڭلىماڭلار، شۇنداقلا بىزنىڭ پىلانىمىزنى باللار-
چە خىيال، دەپمۇ قارىماڭلار. ھازىر رۇتۇلىيالىقلار غەرق مەست
ھالەتتە ئۇيقۇنىڭ ئىلكىگە ئۆتتى. ئەتراپ تىمتاس، ئوتلارنىڭ
ئاندا ـ ساندا چاراسلاشلىرىدىن بۆلەك ھېچقانداق تىۋىش يوق.
ئىككىمىز ئوبدان تەكشۈرگەندىن كېيىن، بىر جايدىن يوچۇق
تاپتۇق. يەنى بىز دېڭىزغا ئەڭ يېقىن بىر ئاچا يولدا ئۇلار ياققان
گۇلخان ئەتراپىدىكى يوچۇقنى بايقىدۇق. قارا تۈتۈنمۇ ئۇ جايدىن
قاراڭغۇ ئاسمانغا كۆتۈرۈلىدىكەن. ئەگەر بىزنىڭ بۇ ياخشى پۇر-
سەتتىن پايدىلىنىپ، يىراقتىكى قەلئەگە بېرىپ شاھىمىز ئانې-
ئاسقا خەۋەر يەتكۈزۈشىمىزگە رۇخسەت بېرىلسە، سىلەر بىز
كاتتا جەڭدە ئىگە بولغان ئولجىلىرىمىزنى كۆرگەن، غەلىبە مار-
شىمىزنى ئاڭلىغان بولار ئىدىڭلار.

تروياننىڭ مەشھۇر سەركەردىلىرى ۋە شاھزادە ئاسكانىئۇس
بۇ ئىككى يىگىتنىڭ ئۆزىنى بېغىشلاش روھىدىن قاتتىق تەسىر-
لەندى. بولۇپمۇ كېلىشكەن شاھزادىنىڭ ھاياجان ياشلىرى ئۇنىڭ
چىرايلىق، نازۇك مەڭزىنى بويلاپ ئاقتى. ئۇ مەشھۇر تۆمۈرچى
لۇكائون خاسىيەتلىك قوللىرى بىلەن ياساپ، پىل چىشى غىلاپقا
سېلىپ بەرگەن ئالتۇن يالىتىلغان خەنجىرىنى ياش، چىرايلىق
يىگىت ئېۋرۇئالۇسقا سوۋغا قىلدى. يەنە بىر سەركەردە شىردىن
شىلىۋېلىنغان مويلىرى ئۆزۈن شىر تېرىسىنى نىسۇسقا بەردى

ھەمدە ئۇنىڭ بىلەن دۇبۇلغا ئالماشتۇردى. ئىككى يىگىت پۇختا قوراللانغاندىن كېيىن، دەرھال يولغا چىقتى. شۇ جايىدىكى قېرى - ياش سەركەردىلەرنىڭ ھەممىسى بۇ ئىككى يىگىتنى قورغان دەرۋازىسىغىچە ئۇزىتىپ باردى، ئۇلارغا ياخشى تىلەكلەرنى تىلىدى.

نىسۇس بىلەن ئېۋرۇئالۇس قورغاندىن چىقىپ، تۈن قاراڭ-غۇسىنىڭ ھىمايىسىدە خەندەكتىن ئۆتۈپ دۈشمەن لاگېرىغا يۈ-رۈپ كەتتى. ئۇلار كۆردىكى، چۆپلۈكتە مەست كىشىلەر تولۇپ ياتاتتى، جەڭ ھارۋىسى قىرغاقتا تاشلىۋېتىلگەن، قوراللار ۋە رۇمكىلار ھەر تەرەپكە تاشلانغانىدى. نىسۇس پولات قىلچىنى سۇ-غىرىۋېلىپ قېلىن يوتقان - كۆرپىدە راھەتلىنىپ خورەك تارتىپ ئۇخلاۋاتقان رامنىسقا ھۇجۇم قىلدى. ئۇنىڭ كۆكرىكى بىر كۆتۈ-رۈلۈپ بىر چۈشەتتى، ئۇ ئەسلى بىر پادىشاھ، شۇنداقلا پادىشاھ تۇرنۇس بەكمۇ ئەتىۋارلايدىغان مۇنەججىم ئىدى. ئۇ پالغا ئۇستا بولغىنى بىلەن ئۆزىنى قۇتقۇزالماي جېنىدىن جۇدا بولدى. نى-سۇس يەنە ئۇنىڭ قىلىچ - نەيزىلىرى يېنىدا قالايمىقان ياتقان ئۈچ لەشكىرىنى ئۆلتۈرۈۋەتتى.

نىسۇس يەنە رېمۇس ۋە ئۇنىڭ مۇلازىمىنىڭ كاللىسىنى ئالدى، جەسەتلەردىن چىققان بەتبۇي قان كائىناتنى نەمخۇش ۋە ئىللىق قىلىپ قويدى. نىسۇس يەنە بىرقانچە رۇتۇلىيالىقنى ئۆلتۈردى. ئۇ بەجايىكى ئۇزۇن ۋاقىت ھېچ نەرسە يېمىگەن، راسا ئېچىرقىغان، قىستاڭچىلىق قوي قوتىنىغا كىرىپ، قانلىق ئاغ-زىنى يوغان ئېچىپ ياۋاش، مۇلايىم قوي پادىلىرىنى چىشلەپ، تالاپ توختىمايۋاتقان شىرنىڭ ئۆزى ئىدى.

ئېۋرۇئالۇسمۇ غەزەپتىن ئۆزىنى تۇتالماي بىرمۇنچە ئادەتتىن-كى لەشكەرگە ھۇجۇم قىلدى، قىلچە تەييارلىقسىز ھالەتتىكى سەركەردىلەرنىمۇ ئۆلتۈردى. ئۇ رېتۇسنىڭ كۆكرىكىگە بىر خەن-جەر ئۇرۇۋىدى، رېتۇس شۇئان جان بەردى. ئۇنىڭ تېنىدىن قان

بىلەن تېخى سىڭمىگەن هاراقمۇ ئېقىپ چىقتى. قېنى راسا قىزد-
غان ئېۋرۇئالۇس هۇجۇم بىلەن مۇنساپۇسنىڭ قوشۇنى تۇرغان
جايغا كېلىپ قالدى. بۇ يەردە ئاخىرقى گۇلخانمۇ ئۆچەي دەپ
قالغان بولۇپ، ئاتلار روھسىز ھالەتتە ئوتلاۋاتاتتى. نىسۇس
ئېۋرۇئالۇسنىڭ ئادەم ئۆلتۈرۈش بىلەنلا بولۇپ كېتىۋاتقانلىقد-
نى، ئۆزىنى پەقەت تۇتالمايۋاتقانلىقىنى سېزىپ، دەرھال ئۇنىڭ
قېشىغا بېرىپ دەرھال قاچايلى، دېدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ساپ
كۇمۇشتىن ياسالغان قوراللار، هاراق رۇمكىلىرى ۋە
ئېسىل يوتقان - كۆرپىلەرنى تاشلاپ، رامنىسنىڭ مېدالى بىلەن
ئالتۇن توگمە قادالغان كەمەرنى مۇرىسىگە تاشلىۋالدى. ئېۋرۇئا-
لۇس يەنە مۇنساپۇسنىڭ پەي سانجىلغان دۇبۇلغىسىنى كىيىۋال-

دى. شۇنىڭ بىلەن ئىككىيلەن دۈشمەن لاگېرىدىن ئايرىلىپ يولىغا ماڭدى.

لاتىنۇس شەھىرىدىن ئەۋەتىلگەن 300 نەپەر قالقانلىق ئاتلىق لەشكەر بۇياققا كېلىپ قالدى. ئۇلار قورغان تېمىغا ئازقالغاندا ئىككى ترويالىقنىڭ سولغا ئايلىنىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ قالدى. خىرە تۈن پەردىسى ئىچىدە ئېۋرۇئالۇسنىڭ بېشىدىكى دۇبۇلغا يالت - يۇلت قىلىپ ئۇلارنى ئاشكارىلاپ قويدى. ئىككى ترويالىق ئاشكارىلىنىپ قالغانلىقىنى سېزىپ، تۈن قاراڭغۇسىنىڭ ھىمايىسىگە سىغىنىپ ئورمانلىققا قاراپ قاچتى. لاتىنۇسنىڭ ئاتلىق چەۋەندازلىرى بارلىق يول ئېغىزىنى قامال قىلدى. بۇ ئورمانلىقنىڭ كۆلىمى ناھايىتى چوڭ بولۇپ، ئاجايىپ - غارايىپ شەكىلدىكى قارا قارىغايلار، قويۇق

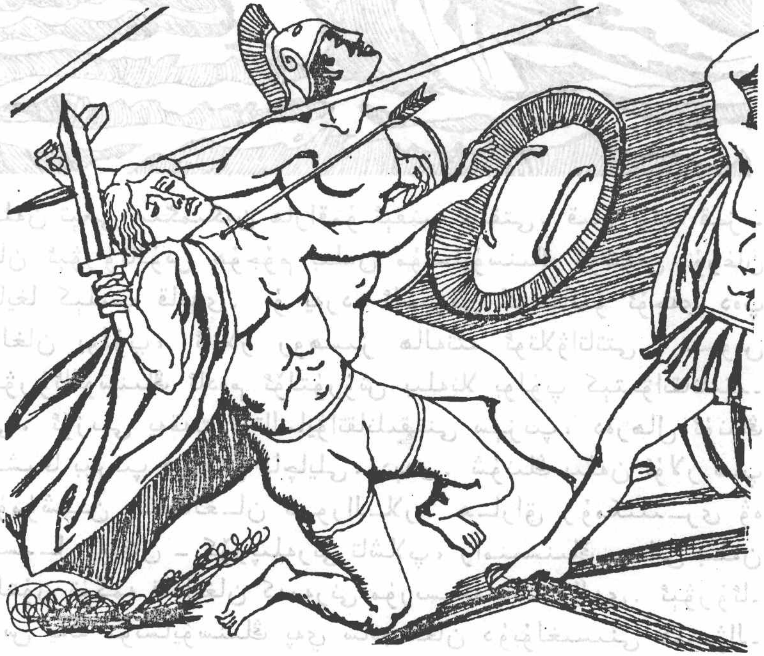

چاتقاللار ئورماننى سۇرلۇك كۆرسەتتى، پىنھان چىغىر يوللارمۇ ئۇزۇنىسىغا، توغرىسىغا كېسىشكەن بولۇپ، پەرق ئېتىش قىيىن ئىدى. بۈك ـ باراقسان شاخ ـ يوپۇرماقلار قارا كۆلەڭگىلەرنى ھاسىل قىلغانىدى. ئېغىر، قوپال جەڭ غەنىيمەتلىرىنى يۈدۈۋالغان ئېۋرۇئالۇسنىڭ يۈرۈشى قىيىنلاشتى، قورقۇپ تۇرغانلىقتىن يولدىن ئېزىپ قالدى. نىسۇس بولسا ھېچنېمىنى ئويلىماستىن مېڭىۋېرىپ تېزلا دۈشمەندىن قۇتۇلۇپ، كەڭرى بىر چارۋا مەيدانىغا كېلىپ قالدى. شۇندا نىسۇس قەدىمىنى توختىتىپ كەينىگە قارىۋىدى، دوستىنىڭ قارىسىمۇ كۆرۈنمىدى.

نىسۇس كەينىگە يېنىپ قالايمىقان چىغىر يوللار بىلەن ئادەمنى ئاسانلا ئېزىقتۇرۇپ قويىدىغان ئورمانغا ماڭدى. چاتقاللار ئىچىدىن ماڭغان ئىزلارنى ئىزدەپ چۆرگىلەپ يۈردى. توساتتىن ئۇ ئاتنىڭ دۈپۈرلەشلىرى بىلەن قوغلىغانلارنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىدى. ئۇزۇنغا قالماي ئۇ بىچارە، بەختسىز دوستىنى كۆردى.

ئېۋرۇئالۇس يەر شارائىتىنى بىلمىگەنلىكى، ئۇنىڭ ئۈستىگە كېچە قاراڭغۇلۇقىدا يوللارنى پەرق ئېتەلمىگەنلىكى، تۇيۇقسىز ئاڭلانغان ئاۋازلاردىن قورقۇپ كەتكەنلىكى ئۈچۈن، ئالاقزادە بولۇپ كەتكەن، كۆپ دۈشمەنگە تەڭ كېلەلمەي قولغا چۈشۈپ قالغان بولسىمۇ، جان ـ جەھلى بىلەن تىركەشمەكتە ئىدى.

ھەي باتۇر نىسۇس، قانداق قىلىسەن، ياش ئېۋرۇئالۇسنى ئۇلارنىڭ چاڭگىلىدىن تارتىۋالغۇدەك قانچىلىك كۈچۈڭ، قانچىلىك ماھارىتىڭ بار؟ شۇنداقتىمۇ نىسۇس نەيزىسىنى ئالدىدە، كۆكتىكى نۇرلۇق ئايغا قاراپ ئورماننى قوغدىغۇچى ئىلاھقا ئاتاپ دۇئا قىلدى، ئاندىن نەيزىنى بار كۈچى بىلەن دۈشمەنگە قارىتىپ ئاتتى. نەيزە كېچە ئاسمىنى يېرىپ ئۆتۈپ دۈشمەن سەركەردىسى سۇلمونىڭ دۈمبىسىگە سانجىلدى. نەيزىنىڭ ياغاچ تۇتقۇچى سۇنۇپ، تۆمۈردىن ياسالغان ئۇچى ئۇدۇل يۈرىكىگە سانجىلدى، سۇلمو گۈپ قىلىپ يەرگە يىقىلدى، كۆكرىكىدىن

ئىسسىق قان بۇلۇقلاپ چىقىپ، قورسىقى تارتىشتى، پۇت -
قولى مۇزلىدى، نەپسى بىر پەستىن كېيىنلا توختاپ، ئىسسىق
بەدىنىمۇ مۇزلاپ قېتىشقا باشلىدى. ھەسسىلەپ كۈچكە تولغان
نىسۇس دۈشمەن گاڭگىراپ قالغان پەيتتە ئوقيادىن ئوق ئۈزدى.
بۇ ئوق ئۇچۇپ بېرىپ گېلىغا سانجىلدى.

دۈشمەن قاتىلنى تاپالماي چىچاڭشىپ كەتتى - دە، دەردىنى
بىچارە ئېۋرۇئالۇستىن ئالدى. فۇركىنىس ئېتىلىپ بېرىپ خەنجىرىنى ئۇنىڭ كۆكرىكىگە سانجىدى - دە، غەزەپ بىلەن قارنىنى
يېرىۋەتتى. ئېۋرۇئالۇس ئاغرىققا چىدىماي يەردە نەچچە دومىلاپ
جان تەسلىم قىلدى. ئۇنىڭ چىرايلىق تېنى قىپقىزىل قانغا
بويالدى.

كېلىشكەن، ناھايىتى باتۇر بۇ يىگىت گويا كۆزىنىڭ يېغىنى
يېگۈدەك چىرايلىق ئېچىلغان گۈل يەر ھەيدىلىش تۈپەيلى ئۈزۈلۈپ يەرگە چۈشۈپ قۇرۇپ كەتكەن ۋە ياكى گۈزەل كاشتان
چېچىكى قاتتىق بوران - چاپقۇندا ھالسىراپ شۈمشىيىپ قالغانغا
ئوخشاش نابۇت قىلىندى. نىسۇس قاتتىق قايغۇردى. غەزىپىنى
زادىلا باسالماي دۈشمەن سېپىگە ئېتىلدى. كۆزى بولسا قاتىل
فۇركىنقا تىكىلدى. دۈشمەنلەر شۇئان ئۇنى قاتمۇقات قورشاۋغا
ئېلىپ، ئۇيەردىن بۇيەرگە قوغلاپ، ئېلىشىشقا مەجبۇرلىدى.
باتۇر نىسۇس قىلچە بوش كەلمىدى. ئۇ نەرە تارتقاندەك
قاتتىق توۋلىغىنىچە ئۆتكۈر قىلىچىنى فۇركىنىسقا تىقتى. نىسۇس ئەشەددىي دۈشمىنىنى ئاخىر ئۆلتۈردى. لېكىن ئۆزىمۇ
يېرىم جان بولۇپ قالدى. پۈتۈن بەدىنى يارىلانغان بۇ قەھرىمان
ئۆلگەن دوستىنىڭ جەستى ئۈستىگە يىقىلدى. باتۇر، ئەمما شور
پېشانە بۇ ئىككى لەشكەر ئۆلۈم قۇچىقىدا ئارام ئالدى.

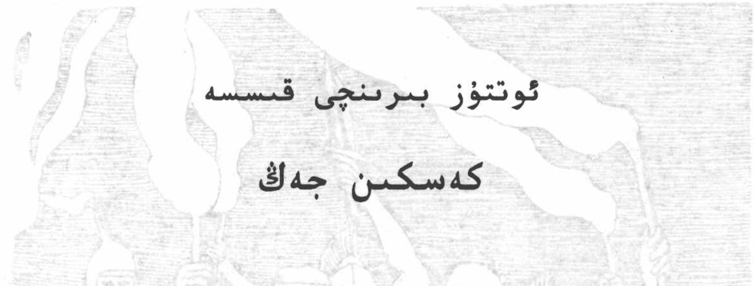

ئوتتۇز بىرىنچى قىسسە

كەسكىن جەڭ

سۇبھى ئىلاھەسى ئېرىنىڭ ئالتۇن كارىۋىتىدىن يەنە ئايرى-
لىپ، كائىناتقا تاڭ نۇرىنى قايتا چېچىشقا كىرىشتى. قۇياش
پارلاپ، جىمىكى مەۋجۇداتلار ياشىنىدى، تۇرنۇس قول ئاستىدىكى
ھەممە ئادەمنى ئويغاتتى، مىس ساۋۇتىنى، ئالتۇن دۇبۇلغىسىنى
كىيىپ جەڭگە تەييارلاندى. شەپقەتسىز رۇتۇلىيالىقلار ئېۋرۇئ-
الۇس بىلەن نىسۇسنىڭ بېشىنى نەيزىنىڭ ئۇچىغا سانجىپ
چۇقان - سۈرەن ئىچىدە تروياليقلارنىڭ قورغىنىغا ئېتىلدى.

ئانېئاسنىڭ ئۇزۇن سىناقلاردىن ئۆتكەن قوشۇنى قورغان
تېمىنى بويلاپ تەق بولۇپ تۇراتتى. بەزىلەر خەندەكلەرنى، بەزى-
لەر پوتەيلەرنى چىڭ ساقلىدى. ھەممە ئادەمنىڭ كۆڭلى پەرى-
شان، ھەسرەتلىك ئىدى. ئىككى سەپدىشىنىڭ تونۇش، قان
ئېقىپ تۇرغان بېشىنى كۆرگەندە، ئۇلارنىڭ يۈرىكىنى چۆچۈش،
ۋەھىمە، قايغۇ ۋە غەزەپ ئارىلاش تۇيغۇ ئازابلىدى.

تۇرنۇس قورقۇنچلۇق مىس بۇرغۇسىنى چالغانىدى، ئاۋازى
پەلەككە يەتتى. ۋەھشىي دۈشمەنلەر قاتارلىشىپ گويا تاشپاقىنىڭ
دۈمبىسىگە ئوخشايدىغان ئۇزۇن سەپ تۈزدى. قاپقارا قالقانلار
يورۇقلۇقنىمۇ توسقاندەك بىلىنەتتى. ئۇلار خەندەكلەرنى تىندۇ-
رۇپ، قورغان تاملىرىنى ئۆرۈپ تاشلاش مەقسىتىدە ئالدىغا ئې-
تىلدى. ھۇجۇم بىلەن كىرىدىغان يوچۇق ئىزدىدى، تامغا يامى-
شىپ چىقىش ئۈچۈن شوتىلارنى تىكلىدى.

www.uyghurkitap.com

ئۇزۇن ۋاقىت نۇرغۇن جاپا ـ مۇشەققەتلەرنى يەتكۈچە تارتقان ترويالىقلار قورغان ساقلاشتا خېلىلا تەجرىبىلىك بولۇپ قالغانىدى. شۇڭا، ئۇلار ھەر تۈرلۈك قورالىلىرىنى دۈشمەنگە ئاتتى، پۇختا بادرىلار بىلەن دۈشمەننى توستى، ئېغىر تاشلارنى ئېتىپ، دۈشمەننىڭ تاشپاقىدەك دۈمبىسىنى يەنجىپ تاشلىماقچى بولۇشتى. شوتىلار يىقىتىلسا يەنە تىكلىنەتتى، قاپقارا قالقانلار شالاڭلايدىغاندەك ئەمەس ئىدى. قورقۇنچلۇق رۇتۇلىيالىقلار قورغاندىن ئوت قويۇپ ئېغىز ئېچىش ئۈچۈن، يەنە ئىس چىقىرىپ كۆيۈۋاتقان شاخلارنى ترويالىقلارنىڭ قورغىنىغا ئاتقىلى تۇردى.

قورغاندا ناھايىتى ئېگىز بىر مۇنار بار بولۇپ، ئىتالىيىلىكلەرنىڭ ھەممىسى بىر ئامال قىلىپ شۇنىڭغا ھۇجۇم قىلىش ئۈچۈن پۈتۈن كۈچىنى يىغدى. ترويالىقلار بولسا ھەر يوغان تاشلارنى توختىماي ئاتتى، يەنە بىر يەرگە يىغىلىپ قوقدانلىرىدىن ھۇجۇم قىلىۋاتقان دۈشمەنلەرگە نەيزە ئاتتى.

تۇرنۇس ئۆزى باش بولۇپ لاۋۇلداپ كۆيۈۋاتقان بىر مەشئەلنى مۇنارغا ئاتقانىدى، مەشئەل مۇنارنىڭ سول تەرىپىگە چۈشتى. شامال كۈچى بىلەن ئوت شىددەت بىلەن يامراپ ياغاچقا تۇتاشتى، ئارقىدىن ئۇزۇن تىلىلىرىنى تۈۋرۈكلەرگە سوزدى. مۇناردىكىلەر ئالاقزادىلىككە چۈشتى، كىشىلەر قاچىدىن جاي تاپالماي بىر يەرگە يىغىلىپ قالدى. ھەممىسىلا تېخى ئوت تۇتاشمىغان جايغا بېرىۋېلىشقا ئۇرۇناتتى. ئۇشتۇمتۇت «قاراس ـ قۇرۇس» قىلغان ئاۋازلار بىلەن تەڭ ئېغىر مۇنار ئۆرۈلۈپ چۈشتى، ئاسمانمۇ لەرزىگە كەلدى.

مۇناردىكى ترويالىقلار ئارقا ـ ئارقىدىن يەرگە چۈشتى، بەزىلىرىنىڭ بېشىغا ئۆزىنىڭ نەيزىسى سانجىلدى، بەزىلىرىنىڭ كۆكرىكىنى قاتتىق ياغاچ پارچىلىرى تىتىۋەتتى. راسا كۈچكە تولغان ياش يىگىت ھېلېنور بولسا ئۆزىنىڭ نۇرغۇن دۈشمەن ئارىسىدا قالغانلىقىنى بايقىدى. ئۇنىڭ ئوڭ ـ سول تەرىپىدە

www.uyghurkitap.com

لاتىنلارنىڭ قوشۇنى تۇراتتى. باتۇر، جاسارەتلىك، ئەمما تېخى جەڭلەردە تۆھپە كۆرسەتمىگەن بۇ يىگىت گويا غەزەپلەنگەن ئەر-كەك شىر كەبى دۈشمەن سېپىگە ئېتىلىپ ئوق ـ سولدىن قىر-چاپ قىلدى. ئەپسۇسكى، دۈشمەننىڭ قىلىچ ـ نەيزىلىرى بۇ يىگىتنىڭ جېنىنى تېزلا تېنىدىن جۇدا قىلدى.

لۇكۇس دۈشمەنلەرنىڭ ئوقلىرىدىن قېچىپ قۇتۇلۇپ تېز-لىكتە قورغان تېمى ئاستىغا كەلدى ـ دە، بەردەم قوللىرى بىلەن تامغا يامىشىپ سەپداشلىرىنىڭ قولىنى تۇتۇۋالدى. تۇرنۇس سەت ھجايغان پېتى كەينىدىن يېتىپ كېلىپ بەئەينى قوينى چاڭگاللى-غان بۆرە كەبى ئۇنىڭ تامدا ئېسىلىپ تۇرغان تېنىنى تارتىپ چۈشۈرگەنىدى، تامنىڭ بىرمۇنچە يېرى ئۆيۈلۈپ چۈشتى.

بۇ چاغدا تۆت ئەتراپتا قىر ـ چاپ ئاۋازلىرى ياڭرايتتى. لاتىنلارنىڭ بەزىلىرى يوغان تاشلار بىلەن خەندەكلەرنى تىندۇراتتى، بەزىلىرى كۆيۈۋاتقان شاخلارنى ئۆگزىلىرگە ئاتاتتى. رۇتۇ-لىيالىقلارنىڭ بىرى مەشئەلدىن بىرنى كۆتۈرۈپ قورغان دەرۋازد-سىغا كېلىشىگە يۇقىرىدىن قويدەك يوغان بىر تاش چۈشۈپ، ئۇنى مىجىپلا ئۆلتۈرۈپ قويدى. نەيزىلەر كىشىلەر ئارىسىدا موكىدەك ئۆتۈشۈپ تۇراتتى، ھاۋادا ئوقيا ئوقلىرى ئۇچاتتى، يەر قان بىلەن بويالغان، سەكراتتىكى كىشىلەرنىڭ ئاھۇ ـ زارى پەلەككە يەتكەنىدى. تۇرنۇسنىڭ بەقۇۋۋەت قوللىرى تىنماي ھەرد-كەتلىنەتتى، پۇتلىرى گويا قانات چىقارغاندەك ئۇچاتتى، ئۇ غە-لىبىسىرى ئىلگىرىلەپ تروياللىقلارنى بىر ـ بىرلەپ يەر چىشلە-تەتتى. ئۇ ئاتقان ئوقيا كەينىئۇسنىڭ سول بېلىكىگە سانجىلدى. ئاتقان نەيزىسى ئۇدۇلدىن كېلىۋاتقان ئاركىنىسنىڭ ئوغلىنىڭ پېشانىسىگە تەگدى. بۇ ئەجەللىك يارىلىنىشلار تروياللىقلارنىڭ ئۇرغۇپ تۇرغان ھاياتىي كۈچىنى خاراب قىلدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلارنىڭ بىگۇناھ تېنى مۇشۇ قۇملۇقتا يېتىپ قالدى.

تۇرنۇسنىڭ سىڭلىسىنىڭ ئېرى رېيمولۇس تازىمۇ تەلۋە نېمە ئىدى. دۆڭدەك بەستىلىك بۇ ئادەم ئاغزىغا كەلگەننى دەپ چۇقان

سالدى. ئۇنىڭ تەھدىتى ۋە تەكەببۇرلۇقى تروياللىق ياش شاھزادە ئاسكانىئۇسنىڭ ئوغىسىنى قايناتتى. ئۇنىڭ يۈرىكىدە قىساس ئوتى لاۋۇلداپ ياندى. ئۇ ئوقياسىنى ئېلىپ ئات ئۈچىيىدىن ياسالغان كىرىچنى تارتتى، پۇتىنى يەرگە مىختەك تاقاپ ئالدى بىلەن ھەممىگە قادىر يۇپىتېرغا ئىلتىجا قىلدى:

— ھەممىگە قادىر يۇپىتېر، تروياللىقلارنىڭ ھاياتى قىل ئۈستىدە قالدى — ، مېنىڭ باتۇرلۇق كۆرسىتىپ بۇ تەلۋە رۇتۇلىيالىقتىن قىساس ئېلىشىمغا ئىجازەت بەرگەيسىز.

ئولىمپىس تېغىدا تۇرغان تەڭرى ئاتا ئۇنىڭ ئىلتىجاسىنى ئاڭلاپ، ئاسماننىڭ سول تەرىپىدە چاقماق چاقتۇردى. شۇئان ئاسكانىئۇسنىڭ ئوقىمۇ كىرىچتىن چىقىپ ئادەمنىڭ تېنى شۈركىنىپ تۇكى تەتۈر ئۆرۈلگىدەك سۈرلۈك ئاۋاز بىلەن ئۇچۇپ بېرىپ رېمۇلۇسنىڭ بېشىغا تەگدى. ئوقنىڭ تۆمۈر ئۇچى ئۇنىڭ ئاجىز چېكىسىگە سانجىلدى، تروياللىقلار ياش شاھزادىسىگە ئالقىش ياغدۇراتتى، خۇشاللىق سادالىرى كۆكنى قاپلىدى.

چاچلىرى ئۇزۇن ئاپوللو بۇلۇتنىڭ ئۈستىدە ئىتالىيە قوشۇنى بىلەن تروياللىقلارنىڭ قورغىنىنى كۆرۈپ ئولتۇراتتى. ئۇ غالىب ئاسكانىئۇسقا قاراپ تەبەسسۇم قىلدى. بارلىق سەركەردىلەر ۋە لەشكەرلەر ھاياتىنىڭ خەۋپىگە ئۇچرىشىغا قارىماي جەڭ قايىنىمىغا كىرىپ كەتتى. قورغان تېمىنىڭ ئەتراپىدا قىر - چاپ ئاۋازلىرى ياڭرىدى، ئوقيا ئوقلىرى تەڭلا ئېتىلدى، يەر ئوقيا ئوقلىرى بىلەن كۆمۈلدى؛ قالقان ۋە ئىچى بوش دۇبۇلغىلار بىر - بىرىگە ئۆرۈلدى. قانلار ئۇچقۇندەك چاچرىدى، ئەرۋاھلار كېزىپ يۈردى. جەڭ بارغانسېرى شىددەتلىك بولدى. بۇ ھال بەئەينى مەشرىقتىن چىققان بوران - چاپقۇن زېمىنغا زەرب بىلەن ئۆرۈلگىنىگە ياكى يۇپىتېر چىقارغان قورقۇنچلۇق جەنۇب شامىلى ھاۋادىكى بۇلۇت ئۇۋۇسىنى پارتلىتىپ، يوغان - يوغان مۆلدۈرلەرنى دېڭىزغا ئاتقانغا ئوخشايتتى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

ئوتتۇز ئىككىنچى قىسسە

تۇرنۇسنىڭ ھەيۋە كۆرسىتىشى

بىتەلەي ۋە تەلۋە ئىككى تروياللىق يىگىت ئۆزلىرىچە بىزگە ھېچكىم تەڭ كېلەلمەيدۇ، دەپ ئۆزلىرىنى قالتىس چاغلاپ ئاتېئاسنىڭ توسقىنىغا ئۇنىماي قورغان دەرۋازىسىنى ئېچىپ، دۈشمەنلەرنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن قورغانغا باشلىدى. ئۇلار قوراللىرىنى تۇتقان ھالدا قورغان دەرۋازىسىنى قوغداپ، ئوق ئېتىش راۋىقى ئالدىدا ئوڭ - سول تەرەپتە تۇردى. ئۇلارنىڭ بېشىدىكى ئېگىز سانجىلغان پەيلەر ھەدەپ يەلپۈنەتتى. بۇلارنىڭ تۇرقى ئاسمانغا تاقاشقۇدەك ئېگىز ئىككى تۈپ كاۋچۇك دەرىخىنىڭ بولۇق شاخ - يوپۇرماقلىرى لىڭشىپ تۇرغانغا، باراقسان دەرەخ ئاسمان بىلەن بوي تالىشىپ تۇرغانغا ئوخشايتتى.

رۇتۇلىيالىقلار دەرۋازىنىڭ ئېچىلغانلىقىنى كۆرۈپ ھەسەلگە ئۆزىنى ئۇرغان ھەرىلەردەك غۇژژىدە ئولىشىپ كەلدىيۇ، بەزىسى جېنىدىن ئايرىلدى، بەزىسى دۇبۇلغا - ساۋۇتلىرىنى تاشلاپ قاچتى. بۇ تۇتۇشۇش تروياللىقلارنىڭ جەڭگىۋارلىقىنى زور دەرىجىدە ئاشۇردى. ئۇلار بىر كىشىدەك ئۇيۇشۇپ، جاسارەت بىلەن قاتتىق ئېلىشتى.

تۇرنۇسنىڭ ئۆتى يېرىلغۇدەك بولۇپ، دەرغەزەپتە قورغان ئىشىكىگە ئېتىلىپ باردى. دەرۋازىدا ئاكا - ئۇكىلار تۇراتتى، چىرايىدا مەغرۇرلۇق ئىپادىلىنەتتى. ئۇ دەرھال نەيزىسىنى ئانتېخاتېسقا قارىتىپ ئېتىۋىدى، ئىتالىيىنىڭ گىلاس دەرىخى ياغد-

چىدا ياسالغان، نەيزە ھاۋانى ۋىژىلداپ يېرىپ ئۆتۈپ، ئېگىزدىن زەرپ بىلەن چۈشۈپ ئۈنىڭ قورسىقىغا سانجىلدى. يارا ئېغىزى-دىن شۈئان كۆۋرۈكلەشكەن قان ئېقىپ چىقتى. تۇرنۇس يەنە بىتئاسنى قارىغا ئېلىپ پىقىرىتىپ تۇرۇپ قونداقلىق ئوقيادىن بىرنى ئاتقانىدى، چاقماق چاققاندەك «قاراس» قىلغان ئاۋاز بىد-لەن تەڭ ئۇدۇل بېرىپ ئۈنىڭغا تەگدى. ئىچ تەرىپى ئىككى قات كالا تېرىسىدە قىلىنغان قالقىنى بىلەن ئىككى قەۋەت ئالتۇن يالىتىلغان ساۋۇتى بۇ ئەجەللىك زەربىگە بەرداشلىق بېرەلمىدى. بەستىلىك بىتئاس گۈپپىدە يىقىلدى، ئېغىر قالقىنى يەرگە تې-گىپ گۈلدۈرماما گۈلدۈرلىگەندەك قورقۇنچلۇق ئاۋاز چىقاردى. بۇ ئاۋاز تاشتىن قوپۇرۇلغان ناھايىتى يوغان تۇغاننىڭ گۈمۈرۈل-گىنىگە، تاشلارنىڭ دېڭىز سۈيىنى چايقىغىنىغا، دېڭىز سۈيىنى قارا قۇملارنى ئۆركەشلەتكىنىگە، قارا قۇملارنىڭ تاغلارغا ئۇرۇ-لۇشىغا، قايغۇلۇق ئاھۇ - زارنىڭ دىۋىنىڭ تاش كارىۋىتىنى لەرزىگە كەلتۈرۈپ سىلكىنگىنىگە ئوخشايتتى.

قېنى قىزىغان تۇرنۇس يەنە ئون يىگىتنىڭ جېنىنى ئالدى. تەڭداشسىز كۈچ - قۇدرەتكە ئىگە ئۇرۇش ئىلاھى مارس يەنە لاتىنلارغا باتۇرلۇق ئاتا قىلىپ روھىنى ئۇرغۇتتى، دەيدەيگە سال-دى. «قېچىش» ۋە «قارايۇز ۋەھىمە» دېگەن ئىككى كىچىك ئىلاھنى ترويالىقلارنىڭ ئارىسىغا ئەۋەتتى. شۇنىڭ بىلەن لاتىنلار جەڭ قىلىش مۇمكىنچىلىكى بولغان جايلارغا يىغىلدى، ئۇرۇش ئىلاھى بولسا ئۇلارنىڭ جەڭگىۋارلىقىغا ئىلھام بەردى، تۇرنۇس ئۇلارغا ئۈلگە كۆرسەتتى.

نۆۋەتتىكى ۋەزىيەتنىڭ چاتاقلىقىغا پانداروسنىڭ كۆزى يەت-تى. قېرىندىشىنىڭ جەسىتى يەردە ياتاتتى. ئۇ كەڭ يەلكەنلىرى بىلەن قورغان دەرۋازىسىنى كۈچەپ ياپتى. بۇنىڭ بىلەن ئۇ نۇرغۇن قوشۇننى سىرتتا قېلىپ جاپالىق، ھايات - ماماتلىق جەڭ قىلىدىغان، يەنە بىر قىسىم كىشىنى ئۆزى بىلەن قورغان ئىچىدە

www.uyghurkitap.com

قالىدىغان قىلىپ قويدى. بىتەلەي پاندۇرس شۇنچىلىك قاملاش-
مىغان بىر ئىشنى قىلدىكى، نۇرغۇنلىغان ئادەم ئۇنىڭ قارىغۇلار-
چە قىلغان ئاشۇ ئىشى تۇپەيلى ئىسسىق قېنى، ئېزىز جېنىدىن
ئايرىلدى! ئۇنىڭ تۇرنۇسنى قورغان ئىچىگە ئەكىرىۋېلىشى،
ئاچ، ۋەھشىي يولۋاسنى ئاجىز قوي پادىسى ئارىسىغا قوغلاپ
ئاپىرىپ قويغاندەك بىر ئىش بولدى. ئەمما ئۇ رۇتۇلىيالىقلارنىڭ
كىشىلەر توپى ئارىسىدا قىر - چاپ قىلىپ نۇرغۇن ئادەمنىڭ
جېنىغا زامىن بولۇۋاتقانلىقىنى كۆرەلمىدى.

تۇرنۇسنىڭ كۆزلىرى ئوت بولۇپ ياناتتى، قورالى توختىماي
ھەرىكەت قىلاتتى، دۇبۇلغىسىنىڭ قىپقىزىل پۆپۈكى ھەدەپ
سىلكىنەتتى، پارقىراق قالقىنىدىن بىر خىل شۇملۇق نۇرى چاق-
نايتتى. ئۇ ۋارقىرىغان پېتى ترويالىقلار توپىغا ئېتىلدى. ترويا-
لىقلار بىردىنلا بۇ قورقۇنچلۇق چىرايىنى ۋە ئۇنىڭ دىۋىدەك
بەستىنى تونۇپ قالدى. «قېچىش» ۋە «قارايۇز ۋەھىمە» ئاتلىق
ئىككى كىچىك ئىلاھ ئۇلانىڭ ئارىسىدا چېپىپ يۈرگەنلىكى ئۈ-
چۈن، كىشىلەر قورقۇپ، ۋەھىمىگە چۈشۈپ تەرەپ - تەرەپكە
قاچتى. بۇ جەرياندا بەزىسى دۇبۇلغىسىدىن ئايرىلدى، بەزىلىرى
قورالىنى يوقاتتى، بەزىلىرى چوڭقۇر ئازگاللارغا چۈشۈپ كەت-
تى، يەنە بەزىلەر بولسا ھەمراھلىرىنىڭ ئايىغى ئاستىدا قېلىپ
دەسسىلىپ جان بەردى.

قېرىندىشىنىڭ ئۆلۈپ كەتكىنىنى ئويلاپ يۈرىكى قان بولغان
قامەتلىك ۋە باتۇر پانداروس كىشىلەر توپىنى يېرىپ ئالدىغا
چىقتى - دە، پۈتۈن كۈچىنى يىغىپ تۇتقۇسى بۇدۇر - غۇدۇر،
قوپال نەيزىسىنى تۇرنۇسقا ئاتتى. لېكىن يۇنو بىر شامال بىلەن
نەيزىنى قايدۇرۋېتىپ، تۇرنۇس يۈزلەنگەن خەۋپنى يوق قىلدى.
شۇڭا، نەيزە ۋىژىلداپ تۇرنۇسنىڭ قولىقى تۈۋىدىن ئۆتۈپ قور-
غان دەرۋازىسىغا قادالدى.

تۇرنۇس ئەسەبىيلەرچە كۈلگەن پېتى قىلىچىنى ئېگىز كۆ-

تۇردى ـ دە، چەبدەسلىك بىلەن پاندارۇسنىڭ پېشانىسىنى قاپ ئوتتۇرىسىدىن چاچقانچە ئېڭىكىگە توختاتماي چېپىپ، يۈزىنى ئىككى پارچە قىلىۋەتتى. چىشلىرى قىلىچ بىسىدا جالاقلاپ تىتى-رىدى، بۇرنىمۇ ئىككى پارچە بولۇپ، ۋەھىمىلىك كۆزلىرى جەھلى بىلەن يوغان ئېچىلدى… بېچارە پاندارۇس ئېغىر تېنى بىلەن كۆتەك ئۆرۈلگەندەك گۇپ قىلىپ يىقىلدى. ئۆلگەندىن كېيىن تېنى غۇژمەكلىشىپ قالدى، ئىككى قولىغا قان ۋە مېڭە قېتىقى چېچىلىپ، ئىككى پارچە قىلىنغان بېشى ئىككى تەرەپكە ساڭگىلاپ قالدى.

ئەگەر مۇشۇ غەلبە قۇچۇۋاتقان پەيتتە، تۇر-نۇس دەرۋازىنىڭ تاقىقىنى بىر مۇشت بىلەن ئېچىپ ئۆز

قـوشـۇننى قـورغـانغا كىرگـۈزۈۋېلىشنى ئويلىغان بولسا ئىد-
دى، ئـۇ هـالدا بـۇ كۈن تروياليقلارنىڭ قىيامەت كۈنى بول-
غان، ئىتالىيىنىڭ هەيۋەتلىك قورغانلىرىمۇ لاۋىنىئوم ساھىلىدا
قەد كۆتۈرۈپ تۇرالمىغان بولار ئىدى. ئەمما تۇرنۇسنىڭ پۈتۈن
ۋۇجۇدىنى كۆيدۈرۈۋاتقان غەزەپ ئوتى، ئادەم ئۆلتۈرۈش ئىستى-
كىنى كۈچەيتىۋاتقان تەلۋىلىك ئۇنى ئەقلىدىن جۇدا قىلغان بو-
لۇپ، ئۇنىڭ كۆزىگە رەقىبىدىن باشقا هېچ نەرسە كۆرۈنمەيتتى.
ئۇ باشتا فالېرىسقا هۇجۇم قىلدى، ئارقىدىنلا جۇگېسنىڭ تىزىنى
چانىۋەتتى؛ لائۇسنىڭ قالقىنىنى تېشىۋەتتى، قىلچە تەييارلىقسىز
تۇرغان ئاركائاندىر خالىئۇس قاتارلىق بىرمۇنچە ئادەمنى ئۆلتۈ-
رۈۋەتتى؛ تروياليقلارنىڭ نەيزىسىنى يەردىن ئېلىپ قېچىۋاتقانلار-
غا زەرىپ بىلەن ئاتتى. تاش يۈرەك يۇنو بولسا هەدەپ ئۇنىڭغا
مەدەت بېرەتتى. تۇرنۇسنىڭ پۈتۈن بەدىنى ئۆلگەنلەرنىڭ قېنىغا
مىلەندى، تەر ۋە قانلار بىرلىشىپ ئۇنىڭ يۈزىدىن ئېرىقچىلارنى
هاسىل قىلىپ ئاقتى.

ئاخىر، بۇ دەهشەتلىك قورقۇنچلۇق خەۋەر تروياليقلارنىڭ
سەركەردىلىرى مېنېستېئۇس بىلەن سىركېستۇسنىڭ قۇلىقىغا
يەتتى. ئۇلار شامالدەك ئۇچۇپ بۇ يەرگە كەلدى. مېنېستېئۇس
قېچىۋاتقان لەشكەرلەرگە بار ئاۋازى بىلەن خىتاب قىلدى:

— سىلەر نەگە قاچماقچى بولۇۋاتىسىلەر — ، قايسى تەرەپكە
قاراپ يۈگۈرۈۋاتىسىلەر؟ سىلەرنىڭ بۇ يەردىن بۆلەك نەدە، قان-
داق قورغىنىڭلار، قەلئەيىڭلار بار؟ قېرىنداشلار، ئويلاپ بېقىڭ-
لار، ئۇ بىرلا ئادەم، تۆت ئەتراپ سىلەرنىڭ قورغىنىڭلار تۇرسا،
ئۇ قورغىنىڭلار ئىچىدە هەدەپ قىرغىنچىلىق قىلسا يۇ جازالانمى-
سا قانداق بولغىنى؟ ئۇنىڭ ئەڭ ئېسىل، باتۇر لەشكەرلىرىمىزنى
ئۇ دۇنياغا يولغا سېلىۋېرىشىگە ئىلاهلارمۇ يول قويۇۋەرمەيدۇ!
هۇ توخۇ يۈرەكلەر، سىلەر بەختسىز ۋەتىنىمىزنى، قەدىمى
ماكان ئىلاهلىرىمىزنى، ئۇلۇغ ئانېئاسىمىزنى ئويلاپ باقتىڭلار-

www.uyghurkitap.com

مۇ، ئۇلارغا ئىچىڭلار ئاغرىمىدىمۇ، قىلىقىڭلاردىن نومۇسمۇ قىلمىدىڭلارمۇ؟

بۇ ياڭراق، ھەققانىي خىتاب شۇئان تروياللىقلارنىڭ روھىنى ئويغىتىپ قىنىنى قىزىتتى. «قىچىش»، «قارايۇز ۋەھىمە» ئاتلىق ئىلاھلار ئۇلارنىڭ كۆڭلىدىن غايىب بولدى. ئۇلار قوشۇننى قايتىدىن رەتلىدى. قەيسەرلىك، جاسارەت يەنە بىر نۆۋەت ئۇلارنىڭ ۋۇجۇدىغا يىغىلدى.

تۇرنۇس ئىشنىڭ چاتاق بولىدىغانلىقىنى پەملەپ، ئاستا - ئاستا دەريا تەرەپكە ماڭدى. ھەسسىلەپ غەيرەتكە كەلگەن تروياللىقلار چۇقان - سۈرەن بىلەن بەئەينى قورال كۆتۈرۈپ ۋەھشىي شىرغا ئېتىلغان نۇرغۇن ئوۋچى كەبى ئىز بېسىپ قوغلاپ كەلدى. بۇ شىرنىڭ ۋەھشىي ۋە قورقۇنچاقا چۈشكەن كۆزلىرى ئوۋچىلاردىن ئۈزۈلمەيتتى، غەزەپ - نەپرەت ۋە جەسۇرلۇقى ئۇنىڭ بۇرۇلۇپلا قېچىشىغا يول قويمايتتى. ئوۋچىلار بىلەن ئوۋچىلارنىڭ قولىدىكى قوراللار ئۇنىڭ قايتۇرما ھۇجۇمىغا ئۆتۈشىگىمۇ ئىمكانىيەت بەرمەيتتى. ئوسال ئەھۋالدا قالغان تۇرنۇس ئاستا قەدەملەر بىلەن كەينىگە چېكىنىدى. غەزەپ ئوتى ئۇنىڭ پۈتۈن ۋۇجۇدىنى كۆيدۈرەتتى. ئۇ ئىككى قېتىم دۈشمەنگە ئۆزىنى ئېتىپ، دۈشمەنلەرنى قورغان تېمىنى بويلاپ قېچىشقا مەجبۇرلاپ پاتپاراق قىلىۋەتتى. بىراق، تروياللىقلار تېزلىكتە پۈتۈن قوشۇننى توپلاپ قايتۇرما ھۇجۇم قىلدى. بۇنىڭ بىلەن تۇرنۇس ئۆلەر - تىرىلىشىگە قارىماي قاچتى. يۇپىتېرنىڭ ناھايىتى قاتتىق بۇيرۇقىنى تاپشۇرۇۋالغانلىقتىن بۇ چاغدا يۇنونمۇ ئۇنىڭغا مەدەت بېرىۋېرىشكە پېتىنالمىدى، تۆت تەرەپنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرىغان بۇ باتۇر سەركەردە ھېرىپ ھالىدىن كەتتى، قالقىنى چۈشۈپ قالغىلى تاس قالدى. دۇبۇلغىسىغا ئوق تەگدى، قالايمىقان ئېتىلغان تاشلار دۇبۇلغىنىڭ مىس قېپىنى يېرىۋەتتى، دۇبۇلغىنىڭ پەيلىرىمۇ يەرگە چېچىلدى. قالقىنىنىڭمۇ شىددەت

بىلەن ھۇجۇم قىلىۋاتقان ترويالىقلارغا تەڭ كەلگۈدەك ھالى قال-
مىدى. بولۇپمۇ مېنېستېئۇس ئۇنىڭغا چاقماق تېزلىكىدە نەيزە
ئېتىپ تۇردى، تۇرنۇسنىڭ تېنىدىن قارا تەر قۇيۇلدى. بەدىنى
توختىماي تىترىدى، نەپسى تېزلەشتى. ئۇ ئامالسىز قېلىپ تو-
لۇق قوراللانغان پېتى ئۆزىنى دەرياغا ئاتتى. دەريا ئۇنى قوينىغا
ئېلىپ، دولقۇنلىرىدا ئاستا ئاقتۇردى. بەدىنىدىكى قان-
تەرلەرنى يۇيۇپ پاكىزلاپ ئۆز بارگاھىغا ئاپىرىپ قويدى.

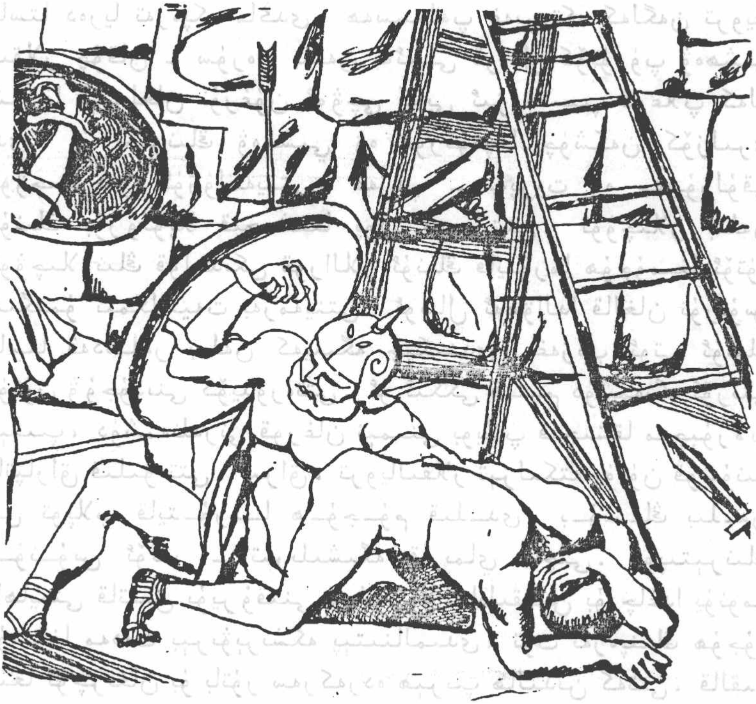

ئوتتۇز ئۈچىنچى قىسسە

ئىلاھلارنىڭ تالاش - تارتىشى

ئىتالىيىدە ئۇرۇش تازا قىزىپ كەتكەندە، ئولىمپىس تېغىدا غەزەپ ۋولقانى پارتلاپ كەتتى. ھەممىگە قادىر يۇپىتېر شاھانە تەختىدە ئولتۇرۇپ، ئوردا دەرۋازىسىنى ئۇلۇغ ئاچقۇزۇۋېتىپ پانىي ئالەمدىكى جىمى ئىشلارغا نەزەر سېلىۋاتاتتى. ئۇ ترويالىق-لارنىڭ قورغىنىنى، ھەر خىل لاتىنلارنى تولۇق كۆرۈپ تۇراتتى. ئۇ يېنىدىكى ئىلاھلاردىن، كىم رۇتۇلىيالىقلار بىلەن تروياـ لىقلار ئارىسىدا ۋەھىمە قوزغىدى؟ ئۇلارنى قولىغا قورال ئېلىپ ئۇرۇش قىلىش يولىغا كىم باشلىدى؟ دەپ سورىدى.

بىرىنچى بولۇپ، ئالتۇن رەڭ ۋېناس ئېغىز ئاچتى:

— ئاھ ئاتا، ھەي دۇنيانىڭ مەڭگۈلۈك ھۆكۈمرانى، رۇتۇ-لىيالىقلارنىڭ ئۆزلىرىگە قانچىلىك تەمەننا قويۇۋاتقانلىقىنى، تۇرنۇسنىڭ كىشىلەرنى نەقەدەر ئانى تېپىۋاتقانلىقىنى كۆرۈۋاتقاند-سىز؟ ئۇرۇش ئىلاھى مارس تۇرنۇسنى قوشۇننى باشلاپ ترويا-لىقلارغا ھۇجۇم قىلىشقا كۈشكۈرتىۋاتىدۇ. قورغاننى قورال - ياراغلار كۆمۈۋەتتى. خەندەكلەر ئىسسىق قان بىلەن تىندى. ئانېئاس سىزنىڭ ئىرادىڭىز بويىچە ئىتالىيە زېمىنىغا قەدەم باس-قاندى، ئەمما بەزىلەر سىزنىڭ پەرمانىڭىزغا پەرۋا قىلماستىن، بىر تۇركۇم جىن - ئالۋاستىنى ئىشقا سالدى. ئەسەبىي قىساس ئىلاھىنى دوزاختىن پانىي ئالەمگە چىقاردى! شۇنىڭ بىلەن ئۇ-رۇش كەڭ ئېتىز - داللاردا ئەركىن چېپىپ يۈردى، ئىتالىيە

شەھەرلىرىدە جىنايەت، رەزىللىك زورلۇق - زۇمبۇلۇق قىلدى! ھەي ئاتا، ئەگەر بەدنىيەت خوتۇنىڭىز ترويالىقلارغا باش تىققۇدەك ماكان بەرگىلى ئۇنىمىسا، مەن سىزدىن خارابىلىككە ئايلانغان ئىس - تۈتەك قاپلىغان، گۇمران بولۇپ كەتكەن ترويا ھەققىدە بولسىمۇ، ترويالىقلار خاتىرجەم ئورۇنلىشىدىغان بىر ماكان بېرىشىڭىزنى سورايمەن.

بۇ گەپلەردىن زەردىسى قاينىغان يۇنو ئورنىدىن دەس تۇردى - دە، ۋېناسقا رەددىيە بەردى:

— مەن دەردىمنى ئىچىمگە يۇتۇپ جىم تۇرۇۋاتسام، نېمىدەپ ئاغزىمنى تاتىلاپ سۆزلەشكە مەجبۇرلايسەن؟ ئانېئاسنى ئۇرۇش يولىنى تاللىۋېلىپ لاتىنۇس پادىشاھى بىلەن قارشىلىشىشقا قۇتراتقان ئادەم كىم، قايسى ئىلاھ؟ مەن ئانېئاسقا قورغاندىن ئايرىلىپ، ھاياتىڭنى خەۋپ - خەتەرگە تەۋەككۇل قىل دېدىممۇ؟ مېنىڭ بۇ ئىش بىلەن نېمە مۇناسىۋىتىم بار؟ ئەجەبا ترويالىقلار قاپقارا مەشئەللەرنى كۆتۈرۈپ لاتىنلارغا ھۇجۇم قىلسا، ئۆزلىرىگە تەئەللۇق بولمىغان يەرلەرنى ئىشلىتىۋالسا، باشقىلارنىڭ باي-

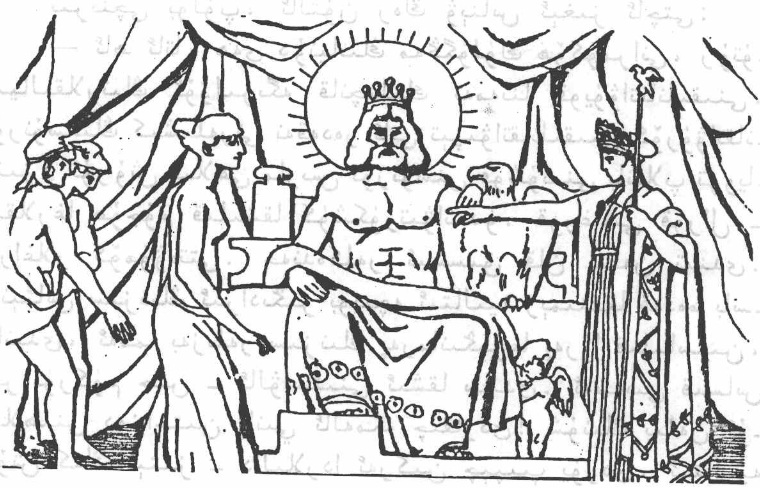

لىقنى بۇلاپ ئېلىۋالسا بولامدىكەن؟

ئىككى ئىلاھە ئاغزى بېسىلماي كەسكىن تالاش - تارتىش قىلىشتى، بىر - بىرىنى ئەيىبلەشتى، زەردىگۈش بولدى. ئەرشتە تۇرۇشلۇق بارلىق ئاھالىمۇ بەس - مۇنازىرىگە چۈشۈپ كەتتى، بەزىلىرى ۋېناسقا، بەزىلىرى يۇنوغا ھېسداشلىق قىلىشتى. گويا تۇرمىداشلارنىڭ پىچىرلىشىشىغا ئوخشاش شىۋىرلاشلار ئەۋجىگە چىقتى...

ئاجايىپ بەستىلىك، قاۋۇل يۇپىتېر ئورنىدىن تۇرۇۋىدى، ئىلاھلار ئاغزىنى يۇمۇپ جىملا بولدى، زېمىن ئەڭ ئاستىنقى قەۋىتىگىچە تەۋرەپ كەتتى، ئېگىز ئاسمانمۇ تىمتاسلىقتا چۆمدى، غەرب شامىلى مىت قىلمىدى، دولقۇنلارمۇ قىمىرلىمىدى.

— گېپىمنى ئوبدان ئاڭلاڭلار، ئېسىڭلاردا چىڭ تۇتۇڭلار، — دېدى يۇپىتېر، — ئىتاليان مىللىتى بىلەن تروياىلىقلارنىڭ ئىتتىپاق تۈزۈشىگە رۇخسەت قىلىنمىغانىكەن، ئىككىڭلارنىڭ تالاش - تارتىشىمۇ تۈگىمەيدۇ.

تروىيا قورغىنىنىڭ قورشاۋغا ئېلىنىشى ئىتالىيىلىكلەرنىڭ پېشانىسىگە پۈتۈلگىنى بويىچە بولغان ئىشمۇ ياكى تروياىلىقلارنىڭ ئەخمەقلىقى ۋە سەۋەنلىكى بىلەن بولغان ئىشمۇ، بۇنىڭ بىلەن كارىم يوق، مەن ھەممىگە بىر كۆزدە قارايمەن. بالا - قازا ياكى بەخت - سائادەت ھەربىر ئادەمنىڭ ئۆزىگە باغلىق. مەن يۇپىتېر ھەممە ئادەمگە ئوخشاش مۇئامىلە قىلىدىغان پادىشاھ، بۇ ئىشلارنى تەقدىر بىر تەرەپ قىلىدۇ.

يۇپىتېر سۆزىنى تۈگىتىپ قېرىنىدىشى باقىي ئالەم پادشاھىنىڭ دەريا سۈيى، ئوتتەك قىزىق ۋە قاپقارا دەريا قىرغىقى، قارا رەڭلىك قايىنامنى شىپى كەلتۈرۈپ قەسەم ئىچتى. ئۇ بېشىنى لىڭشىتقانىدى، ئولىمپىس تېغى تەۋرەپ كەتتى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە تور ئادرېسى

ئوتتۇز تۆتىنچى قىسسە

تېز بېرىپ ياردەم قىلىش

شۇ ۋاقىتتا، رۇتۇلىيالىقلار قورغاننىڭ بارلىق ئىشىكىنى مۇھاسىرىگە ئېلىۋالغان، قورغاندىكىلەرنى پۈتۈنلەي يوقىتىش كويىغا چۈشكەن، قورغاننىڭ تۆت ئەتراپىدا ئاسمان ـ پەلەك ئوت كۆيۈۋاتقان، ئانېئاسنىڭ قوشۇنى قورغانغا قاپسىلىپ قالغان بولۇپ، قېچىپ قۇتۇلۇشتىن قىلچە ئۈمىد يوق ئىدى.

ئۇلار ئېگىز پوتەيلەردە ئىلاجىسىز تۇرۇشاتتى. قورغاننى مۇداپىئە قىلىدىغانلار بارغانسېرى ئازلاۋاتاتتى، ئاكمون يوغان بىر تاشنى كۆچەپ ئېتىۋاتاتتى، ئىسمارۇس ئوقيانىڭ ئۇچىنى زەھەرلىك سۆيۈقلۇققا چىلاۋاتاتتى، ياش تروويا شاھزادىسىمۇ كىشىلەر ئارىسىدا بولۇپ، ئۇ دۇبۇلغىسىنى كەينىگە ئىتتىرىۋەتكەنىدى، ئاجايىپ چىرايلىق نۇرانە چېھرى گويا ياقۇتتەك پارقىراپ كەتتى. ھايات قالغانلار قورغاننى قوغداپ قېلىش ھەلەكچىلىكىدە بولۇپ، بەزىلىرى نەيزە ئاتاتتى، بىرلىرى تاشلارنى، ئوتلارنى كۆچەپ ئاتاتتى، بەزىلىرى بولسا، ئوقيا مۇنارىدا ئوقيانىڭ كىرىچىنى تارتىۋاتاتتى...

ئىككى تەرەپ ئوتتۇرىسىدا يەنە بىر نۆۋەت قانلىق، شىددەتلىك جەڭ باشلىنىپ كەتكەن پەيتتە، ئانېئاسمۇ يۇلتۇزلۇق تۈندە دولقۇن يېرىپ جەڭ مەيدانىغا كېلىۋاتاتتى.

ئانېئاس تاركان پادىشاھى بىلەن ئىتتىپاق تۈزۈپ، ئېترۇلىيىلىكلەرنىڭ قوراللىق كۈچلىرىنى ئېلىپ كەلگەنىدى. باشتى-

كىسى ئېترۇلىيە سەركەردىسى ماھكونسۇنس بولۇپ، ئۇنىڭ «يولۋاس» ناملىق كېمىسى برونزا بىلەن قاپلانغان، قول ئاستىدىكى ياش، كۈچلۈك مىڭ يىگىت ئوقيا بىلەن قوراللانغانىدى، ئاتقان ئوقى زايا كەتمەي جاننى ئالاتتى. زالىم ئاباس ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولۇپ، ئاباسنىڭ قوشۇنىدىكى ئادەملەر باتۇر، قورال - ياراغلىرى خىل ئىدى، كېمىنىڭ بېشىغا ئويۇلغان ئاپوللونىڭ رەسىمى چاقناپ تۇراتتى.

ئۈچىنچى سەركەردە ئاھىلاس بولسا جاھاندىكى ئىشلارغا ھۆكۈم قىلىشقا ئۇستا ئىدى. ھايۋانلارنىڭ ئۈچىيىگە قاراپ قۇتلۇق ياكى شۇملۇققا ھۆكۈم قىلاتتى، مۇنەججىملىك قىلاتتى (يۇلتۇز ھادىسىلىرىنى بىلەلەيتتى)، قۇشلارنىڭ تىلىنى بىلەتتى. گۈلدۇرماما گۈلدۈرلەش، چاقماق چېقىش ئالامەتلىرىنى پەرق قىلالايتتى. ئۇ ئېلىپ كېلىۋاتقان مىڭ نەپەر لەشكەر قوللىرىدىكى نەيزىلەر بىلەن قويۇق، باراقسان ئورمان ھاسىل قىلغانىدى.

ئۇنىڭدىن باشقا، ئاق قۇنىڭ ئەۋلادى كونا رۇس بىلەن كۇپاۋۇ «كىنتاۋىر» ناملىق ئالامەت چوڭ كېمىنى پالاق بىلەن

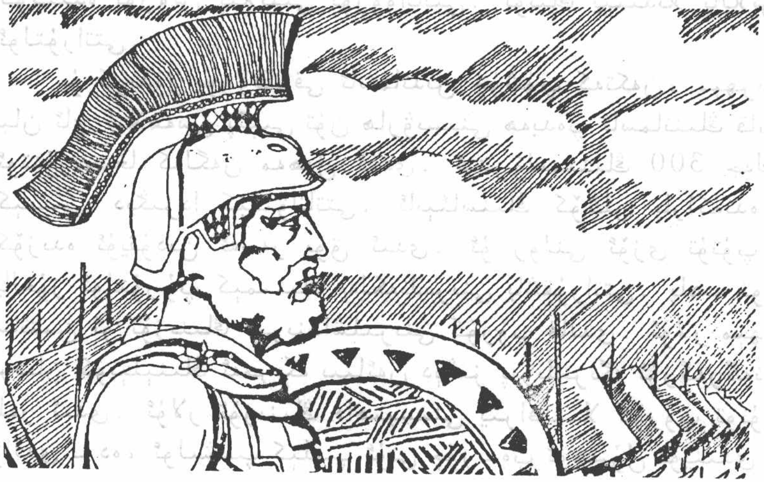

ھەيدەپ ئالغا ئىلگىرىلەيتتى. يېرىمى ئادەم، يېرىمى ئات كېمىتاۋېرنىڭ ھەيكىلى دولقۇنلارنىڭ ئۈستىدە قەد كۆتۈرۈپ تۇراتتى، ھەيكەلگە ناھايىتى يوغان بىر تاش ئېسىلغان. ئۇزۇن كېمىنىڭ گەۋدىسى دېڭىزنى گويا يەر ھەيدىگەن تەرىزدە يېرىپ باراتتى.

ئورېستېسنىڭ كېمىسىگە يۇز تال بادىرىدىن پالاق قىلىنغان، ئۇ «ترىتون» ناملىق غايەت زور كېمىگە ئولتۇرغان. ترىتوننىڭ بۇرغىسى كۆپكۆك دېڭىزنى لەرزىگە سالاتتى، ترىتوننىڭ بەدىنىنىڭ ئۈستى تەرىپى ئادەم شەكلىدە، يۇزى تۈك بىلەن قاپلانغان؛ قورسىقىنىڭ ئاستى دېڭىز ھايۋىنى ئىدى. ئۇ سۇنى يېرىپ ئىلگىرىلەيتتى، دېڭىز سۈيى يېرىمى ئادەم، يېرىمى ھايۋان بۇ مەخلۇقنىڭ ئالدىدا شاۋقۇن سالاتتى، كۆپۈكلىشىپ دولقۇنلىناتتى.

كېمىلىكلەر قوشۇننىڭ ئەڭ ئالدىدا ئانېئاسنىڭ كېمىسى كېتىپ باراتتى. ئۇنىڭ كېمىسىنىڭ باش تەرىپىگە بىرقانچە فىرىگىنىيە شىرى نەقىشلەنگەن. شىرلارنىڭ ئۈستىگە ئىدې تېغى ئويۇلغان. ئۇلۇغ ترويا داھىيسى ئېگىز كېمە بېشىدا ئولتۇرۇپ، كۆڭلىدە ئۇرۇش پىلانىنى تۈزۈۋاتاتتى. ئۇنىڭ يېنىدىلا پاللاس ئولتۇراتتى.

بۇ كۈندۈز يورۇقلۇقى ئاسماندىن چۈشۈپ كەتكەن، مېھرىبان ئاي ئىلاھەسى پېبى تۈن ھارۋىسىنى ھەيدەپ ئاسماننىڭ قاپ ئوتتۇرىسىغا كەلگەن مەھەل ئىدى. ئېترۇلىيىنىڭ 300 جەڭ كېمىسى دېڭىزدا كېلىۋاتاتتى. ئانېئاسنىڭ كۆڭلى پاراكەندە، كۆزىدە ئۇيقۇدىن ئەسەر يوق ئىدى. ئۇ رولنى ئۆزى تۇتۇپ، يالغۇز ئولتۇرۇپ كېمىنىڭ يەلكەنلىرىنى باشقۇراتتى. پاھ، تۇساتتىن ئۇ ئۆزىنىڭ قېرىنداشلىرىنى كۆرۈپ قالدى. ئۇلار مېھرىبان كۈبىلېنىڭ ئەمرىگە بىنائەن دېڭىز پەرىلىرىگە ئۆزگەرگەنلەر ئىدى. ئۇلار ئۆزىنىڭ داھىيسىنى يىراقتىنلا كۆرۈپ تونۇۋالدى ـ دە، ئولىشىپ كېلىپ ئۇنى چۆرىدەپ ئۇسسۇل ئوينىدى،

www.uyghurkitap.com

ئۇنىڭ بىلەن قاتارلىشىپ سۇدا لەيلەپ تۇرۇپ ئۇنىڭغا سالام بەردى. ئۇلار ئانىئاسىنىڭ كەينىگە ئۆتۈپ ئوڭ قولىدا كىمىنىڭ قۇيرۇق تەرىپىنى تۇتتى، سول قولىدا تۇيدۇرماستىن كىمىنى ئىتتىردى. دۇمبىسى سۇ يۈزىگە چىقىپ قالدى.

دېڭىز پەرىلىرىنىڭ ئىتتىرىشى بىلەن كېمە ئېتىلغان نەيزە، كىرىچتىن ئاجرىغان ئوقيا ئوقى كەبى تېز ماڭدى. بۇ ياخشىلىق ئالامىتى ئانىئاسقا غەيرەت - جاسارەت بەخش ئەتتى. ئۇ ئاسمانغا باقتى. قەلبى غەلىبىگە بولغان ئىشەنچ بىلەن تولدى.

ئوتتۇز بەشىنچى قىسسە

ھەل قىلغۇچ جەڭ

كۇندۇز يەنە قايتىپ كېلىپ، كائىناتقا تاڭ نۇرىنى سىپىشكە باشلىدى. تروياللىقلار ۋە تروياللىقلارنىڭ قورغىنى ئېگىز كېمە بېشىدا ئۆرە تۇرغان ئانېئاسنىڭ كۆزىگە چېلىقتى. ئۇ شۇئان يالتىراپ تۇرغان قالقىنىنى سول قولىدا ئېگىز كۆتۈرۈپ قېرىنداشلىرىغا سالام بەردى. قورغاندىكى تروياللىقلار ئالقىش ياڭراتتى، ئۇلارنىڭ ئۇمىدى كۈچىيىپ غەيرەت - جاسارىتى ئۇرغۇدى. ئۇلار گويا قەپەستىكى قۇشلارنى قويۇۋەتمىگەنگە ئوخشاش نەيزىلەرنى ھاۋاغا ئېتىشتى. توۋلاشتى، شاۋقۇن ساداسى كۆكنى قاپلىدى.

تۇرنۇس ۋە ئىتالىيە سەركەردىلىرى كۆز يەتكۈسىز كېمە ئەترىتىنىڭ گۈلدۈرلەپ كېلىۋاتقانلىقى، دېڭىزنىڭ كېمە ئوكيانىغا ئوخشاپ قالغانلىقىنى كۆرۈپ قاتتىق چۆچۈپ كەتتى. ئانېئاسنىڭ بېشىدا ئالتۇن دۇبۇلغىسى يالتىراپ كۆز چاقنىتاتتى، چوغدەك پەيلىرى مەيىن يەلپۈنەتتى، ئالتۇن قالقاندىن بالقىغان نۇر بەئەينى سۇزۇك تۈن ئاسمىنىدا چاقنىغان قىپقىزىل قۇيرۇقلۇق يۇلتۇزغا ئوخشايتتى. ئۇنىڭ نۇرلىرى رۇتۇلىيالىقلارنىڭ ئاسمىنىنى غۇۋالاشتۇردى.

لېكىن، باتۇر تۇرنۇس تەقدىر باتۇرلارغا ھەمدەمدە بولىدۇ، دېگەن قاراشتا چىڭ تۇرۇپ، لەشكەرلەرنى روھلاندۇرۇپ، جەڭگە ھازىرلاندى.

ئانېئاس قوشۇنغا قىرغاقتا چىقىش بۇيرۇقى چۈشۈردى. تۈرسۈنمۇ قىلچە كېچىكتۈرمەستىن، پۈتۈن قوشۇننى تەرتىپكە سېلىپ تروياللىقلارغا ھۇجۇمغا ئۆتۈپ، دۈشمەنلەرنى قىرىشقا باشلىدى. ئانېئاس بىر قىلىچ بىلەن دۈشمەن سېپىدىكى ھەممە-دىن ئېگىز تېلوننىڭ مىس ساۋۇتىنى ۋە سېرىق كالتە چاپىنىنى تېشىۋەتتى، ئوچۇق بېلىدىن چىققان قان ئاسمانغا چاچرىدى. ئارقىدىنلا ئانېئاس لىكاسنى چاناپ يىقىتتى. كۈچتۈڭگۈر چىسىد-ئۇ بىلەن قارام جۇئاس توم توقماقنى ئوينىتىپ تۈركۈم - تۈركۈم تروياللىقلارنى يىقىتىۋاتاتتى، ئانېئاس بېرىپ ئۇلارنى ئۆلتۈرۈۋەتتى.

رۇتۇلىياللىقلاردىن يەتتىسى بىراقلا يوپۇرۇلۇپ كېلىپ ئانې-ئاسنى ئورىۋالدى - دە، بىرلا ۋاقىتتا ئۇنىڭغا يەتتە نەيزىنى تەڭلا ئاتتى. نەيزىنىڭ بەزىسى ئۇنىڭ دۇبۇلغىسى بىلەن قالقىنىغا تې-گىپ كەينىگە قايتتى، بەزىلىرى ئۇنىڭ مېھرىبان ئانىسىنىڭ ئىتتىرىشى بىلەن ئۇنىڭ تېنىگە بوش سۈركىلىپ ئۆتۈپ كەتتى. ئانېئاس بىر باغلام نەيزە ئەكەلدۈرۈپ ئاتتى، بىرىنچى نەيزە ئۇچۇپ بېرىپ مەيئونغا تېگىپ، ئۇنىڭ مىس قالقىنىنى تېشىپ ئۆتۈپ ساۋۇتىنى بۇزۇۋېتىپ كۆكرىكىگە سانجىلدى. مەيئۇن ئىنىسى ئاركانورنىڭ قۇچىقىغا يىقىلدى، ئانېئاس ئاتقان ئىككىن-چى نەيزە ئاركانورنىڭ بېلىكىگە تەگدى. ئۇنىڭ بېلىكى مۈرىسى-دىن ساڭگىلاپ كۈچسىزلەندى. پەقەت مۇسكۇللار بىلەن ئارانلا مۈرىسىگە تۇتىشىپ قالدى. قانلىق نەيزە بولسا يەنە ئۇچۇپ پا-رۇسنىڭ ئېڭىكىگە تېگىپ ئۇنىڭ ۋارقىراۋاتقان كارنىيىنى تېشى-ۋەتتى. ئۇنىڭ پېشانىسى يەرگە تېگىپ، ئاغزىدىن قويۇق قان ئېقىپ چىقتى، ئاۋازى بىلەن جېنى تېشىلىپ كەتكەن كارنىيىدىن چىقىپ كەتتى.

رۇتۇلىياللىقلار ھەش - پەش دېگۈچىلا سانسىز قەھرىمانى يىغىپ، ئانېئاس بىلەن شىددەتلىك جەڭگە كىرىشىپ كەتتى.

ئۇلار تاجاۋۇز قىلىپ كەلگەن دۈشمەنلەرنى قوغلاپ چىقىرىش ئۈچۈن، ئىتالىيە زېمىنىدىكى جەڭدە بىر ئادەمدەك چىڭ ئۇيۇشۇپ، جان ـ جەھلى بىلەن ئېلىشتى. خۇددى بىپايان ئاسماندا ئىككى تەتۈر شامال جەڭگە چۈشكەن، ھەيۋە ۋە كۈچى تەڭ كېلىشىپ قالغان، بىر ـ بىرىگە زادىلا بوي بەرمەي، ئۇزۇن ۋاقىت ئۆزئارا قاتتىق تىركەشكەنگە ئوخشاش، ترويا قوشۇنى بىلەن لاتىنلارنىڭ قوشۇنىنىڭ تىركىشىشى، ئېلىشىشى بەك قاتتىق بولدى.

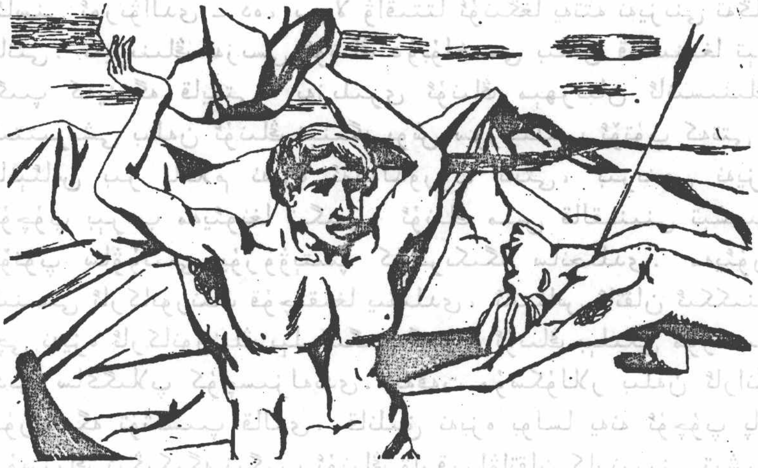

ئوتتۇز ئالتىنچى قىسسە

شاھزادىنىڭ ئۆلۈمى

تاشلار ۋە كېسىۋېتىلگەن ياغاچلار يېيىلىپ ياتقان دەريا بويىدا باشقا بىر جەڭ مەيدانى ئېچىلدى. باتۇر پاللاس مانا مۇشۇ يەردە جەڭ قىلدى، ئۇنىڭ ئاركادىيىلىك قوشۇنى قۇرۇقلۇقتا جەڭ قىلىشقا ئادەتلەنمىگەچكە، ھە دېمەيلا بەل قويۇۋېتىپ قېچىشقا تەييارلاندى. پاللاس دادىسىغا ئوخشاش شان - شەرەپ قوچۇشنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلاتتى. شۇڭا، ئۇ لەشكەرلىرىنى رىغبەتلەندۈرۈپ باشلامچىلىق بىلەن دۈشمەننىڭ كۆچى ئەڭ مەركەزلەشكەن سېپىگە ئېتىلدى.

لاگۇس بىرىنچى بولۇپ ئۇنىڭ يولىنى توستى، لاگۇس يوغان، ئېغىر بىر تاشنى يۆتكەۋاتاتتى. پاللاس ئۇنى نىشانلاپ بىر نەيزە ئاتقاندى، نەيزە ئۇنىڭ دۈمبىسىگە سانجىلدى. پاللاس ئۇستىخانغىچە سانجىلغان نەيزىنى تارتىۋېلىپ، ھىسسوسنىڭ پومپىيىپ چىققان كۆكرىكىگە تىقتى. ئېفاندېرنىڭ قىلىچى بىلەن تىمبېلنىڭ كاللىسىنى ئالدى. لاردېسنىڭ پولات قىلىچىنى كۆتۈرگەن ئوڭ قولىنى چانىۋەتتى. پولات قىلىچ «داراڭ» قىلىپ يەرگە چۈشتى. چانىۋېتىلگەن ئوڭ قولنىڭ بارماقلىرى تارتىشىپ قالسىمۇ قىلىچنى چىڭ سىقىمداپ تۇتتى.

ئاركادىيىلىكلەر پاللاسنىڭ شانلىق جەڭ نەتىجىلىرىنى كۆرۈپ پۇشايمان قىلىشتى. ئارقىدىن پۇشايماننى كۈچكە ئايلاندۇرۇپ، دەريادىن، خادا تاشلار ئارقىسىدىن چىقىپ قىلىچ - نەيزە-

لەر ۋال ـ ۋۇل چاقناپ تۇرغان جەڭ مەيدانىغا قايتىدىن ئېتىلىپ كىردى.

پاللاس ئارقا ـ ئارقىدىن بىرمۇنچە ئادەمنى ئۆلتۈردى. ئۇ قوشۇنىغا ئۆزىنىڭ جاسارىتى ۋە كۈچ ـ قۇدرىتى بىلەن قوماندانلىق قىلاتتى. ئۇ جەڭگە تەقەززا بولغان خالېسۇسقا دۇچ كېلىپ قالدى. خالېسۇسمۇ ناھايىتى جەسۇر، باتۇر بولۇپ، قالقىنى بىلەن ئۆزىنى قوغداپ تۇرۇپ ـ كەينىدىن لادون، پېيللىس ۋە دېمو دودۇكسىنى ئۆلتۈرۈۋەتتى. پاللاسىنىڭ بىر لەشكىرى ئۇنىڭ گېلىنى سىقماقچى بولۇپ قولىنى ئۇزاتقانىدى، خالېسۇس پارقىراپ تۇرغان قىلىچ بىلەن لەشكەرنىڭ قولىنى چانىۋەتتى، ئارقىدىن بىر تاشنى تونئاسنىڭ يۈزىگە ئېتىپ، ئۇنىڭ باش ـ كۆزىنى يەنجىۋەتتى، قان ۋە مېڭە قېتىقى بىرلىشىپ ئاقتى.

پاللاس خالېسۇسقا ھەمراھىنى قوغداش بىلەن بولۇۋاتقاندا ھۇجۇم قىلىپ، قىلچە مۇداپىئەسىز ھالەتتىكى كۆكرىكىگە نەيزىنى سانجىپ ئىچ ـ ئىچىگە كىرگۈزۈۋەتتى.

بۇ جەڭدىكى مۇھىم ئادەمنىڭ بىرى لاۋسۇس بولۇپ، ئۇ قوشۇنىنى بۇ قۇربان بېرىشتىن قورقۇپ كەتمەڭلار دەپ ئىلھاملاندۇردى، ئاندىن نۇرغۇن ئاركادىيىلىكلەر، ئېترۇلىيىلىكلەر ۋە تروياللىقلارنىڭ جېنىنى تېنىدىن جۇدا قىلدى، بىر ياقتا باتۇر پاللاس، بىر ياقتا كۈچتۈڭگۈر لاۋسۇس باشچىلىقىدا ئىككى قوشۇن قاتتىق ئېلىشتى، ئەمما كۈچى تەڭ كېلىپ قالدى.

ئىككى قوشۇنىڭ غەلىبە، مەغلۇبىيىتىنى بىلگىلى بولمايدىغان مۇشۇ جىددىي پەيتتە، تۇرنۇسنىڭ ھەدىسى — ئىلاھە رۇتۇرنا تۇرنۇسنى لاۋسۇسقا مەدەت بېرىشكە دەۋەت قىلدى.

تـۇرنـۇس شـۇئـان ھـارۋىسىنى چاپتۇرۇپ جەڭ مەيدانىغا كەلدى ـ دە، قوشۇنىڭنى چېكىندۇر، دەپ ۋارقىراپ بۇيرۇق قىلدى. ياش پاللاس خىجىل بولماستىن چوڭچىلىق بىلەن قىلىنغان بۇيرۇقنى ئاڭلاپ سەل ـ پەل چۆچىدى، تۇرنۇسىنىڭ دىۋە-

دەك قاۋۇل بەستىگە تەئەججۇپ نەزىرىدە باشتىن ـ ئاياغ سەپسېلىپ چىقتى ـ دە، تەكەببۇر تۇرنۇسقا تەكەببۇرانە تەلەپپۇز-دا جاۋاب بەردى:

— مەن مەيلى كاتتا سەركەردىنىڭ ۋۇجۇدىدىن غەنىيمەتكە ئېرىشەي ياكى قۇربان بولاي، ئوخشاشلا داڭق چىقىرىمەن. ھەي-ۋەڭنى، يوغان گەپلىرىڭنى يىغىشتۇرۇۋال، سەن قانلىق بەدەل تۆلەيسەن!

پاللاس گېپىنى تۈگىتىپلا ئۇنىڭغا قاراپ ئېتىلدى. بارلىق ئاركادىيىلىكلەرنىڭ قېنى ئۇيۇپ قالغاندەك بولدى.

تۇرنۇس ئەركەك شىر كەبى ھارۋىدىن سەكرەپ چۈشۈپ، يەردە پاللاس بىلەن ئېلىشىش ئۈچۈن ئېتىلىپ باردى. پاللاس كۈچ جەھەتتە ئۇنىڭغا يەتمىسىمۇ، مۆلچەرلەپ تۇرۇپ ئۇنىڭغا نەيزە يەتكۈدەك جايغا كەلگەندە، بىرىنچى بولۇپ ئالدىغا چىقىپ پۈتۈن كۈچىنى يىغىپ باتۇرلۇق بىلەن نەيزە ئاتتى ھەمدە قاردەك كۆز چاقنىتىدىغان قىلىچىنى غىلاپتىن سۇغۇرۇۋالدى. نەيزە ۋىژىلداپ ئۇچۇپ بېرىپ تۇرنۇسنىڭ دۇبۇلغىسىنىڭ ئۈستى تە-رىپىدىكى مۈرىلىكىگە تەگدى ۋە ساۋۇتنىڭ قىرغىقىدىن ئۆتۈپ قامەتلىك بەستىنى ئازراق جاراھەتلەندۈردى. چۈنكى ئۇنى تەقدىر ئىلاھەسى قوغداپ قالغانىدى، بىچارە پاللاسنىڭ تەقدىرىنىڭ ئو-رۇنلاشتۇرۇشىغا بويسۇنماقتىن باشقا ئامالى يوق ئىدى.

تۇرنۇس تۆمۈر باشلىق، كاۋچۇك ياغىچىدىن ياسالغان نەيزى-نى پاللاسقا توغرىلاپ جەھلى بىلەن ئاتتى. پاللاسنىڭ قالقىنى نەچچە قەۋەت قاڭالتىر، مىس تاختا، يەنە نەچچە قەۋەت قېلىن كالا تېرىسىدىن قىلىنغان بولسىمۇ، بۇ زەربىگە بەرداشلىق بېرەل-مىدى. تىترەپ تۇرغان نەيزە ئۇچى قالقاننىڭ قاپ ئوتتۇرىسىغا تەگدى، ساۋۇتىدىن ئۆتۈپ كەڭ كۆكرىكىگە سانجىلدى. پاللاس قىزىق نەيزىنى دەرھال يارا ئېغىزىدىن تارتىۋىدى يىقىلىپ چۈ-شۈپ، ئاغزىدىن قان ئاقتى، جېنىمۇ تېنىدىن جۇدا بولدى.

باتۇر پاللاس ئۆزىنىڭ جەڭ تۆھپىلىرى بىلەن داڭقىنى چى-
قاردى. ئۇ يىقىلغاندا ساۋۇت - دۇبۇلغىسىمۇ جاراڭلىق سادا
چىقاردى.

تۇرنۇس پاللاسنىڭ جەسىتىگە سول پۇتىدا دەسسەپ تۇرۇپ
ئۇنىڭ قىلىچ ئاسىدىغان ئىغىر كەمىرىنى كىسىۋالدى. بۇ كەمەر-
گە ئالتۇندىن تويى بولغان بىر يىگىتنىڭ توي ئاخشىمى تامام
ئۆلتۈرگەنلىكى، ھۇجرا ئۆيىنىڭ قانغا بويالغانلىقىدەك قورقۇنچ-
لۇق مەنزىرە نەقىش قىلىپ ئويۇلغانىدى. تۇرنۇس بۇ غەنىيمەتكە
ئىگە بولۇپ ئاجايىپ خۇشال بولۇپ كەتتى. ئادەم دىگەن تولىمۇ
نادان، ئەخمەق كىلىدۇ. ئۇ غەلىبىدىن كۆرەڭلەپ تىرىسىگە
سىغماي كەتكەن چاغدا، كەمتەر بولۇشنى بىلمىدى. بۇ ئەھۋالدا
كەلگۈسىدىكى تەقدىرى قانداقمۇ ئۇنىڭ كاللىسىغا كەلسۇن؟ كۈن-
لەرنىڭ بىرىدە ئۇمۇ شۇ غەنىيمەتنى ئالغىنىغا مىڭ پۇشايمان
قىلىدۇ، ئىنتايىن يۇقىرى بەدەل تۆلەپ بولسىمۇ پاللاسنى
ساق - سالامەت ھالىتىگە كەلتۈرۈشنى ئارزۇ قىلىدۇ.

پاللاسنىڭ ھەمراھلىرى ئۇنىڭ جەسىتىنى قالقىنى ئۈستىگە
تۈزلەپ قويدى. يىغلاپ قان - قان بولۇشتى.

ھەي پاللاس، داداڭ سىنىڭ بۇ ھالەتتە قايتقىنىڭنى كۆرسە
قانچىلىك ئازابلىنىپ كىتەر، يەنە قانچىلىك پەخىرلىنەر - ھە!
بۈگۈن سەن تۇنجى قېتىم جەڭگە كىرگەن كۈن ئىدى. يەنە شۇبۇ
كۈندە سەن ھاياتىڭدىن ئايرىلدىڭ. ئەمما سەن رۇتۇلىيلىكلەرنى
ئۆلتۈرۈپ سايىنىڭ تىشىدەك ياتقۇزۇۋىتىپ ئاندىن كەتتىڭ.

ئوتتۇز يەتتىنچى قىسسە

ئىلاھىي قۇدرەتنىڭ قايتا نامايان بولۇشى

بۇ شۇم خەۋەر ئانېئاسقا ئاڭلانغاندا، ئۇنىڭ قول ئاستىدىكى قوشۇن ھالاكەتكە يۈزلەنگەن، تارمار قىلىنغان تروياللىقلارغا يار-دەم بېرىدىغان پەيتمۇ كېلىپ قالغانىدى.

دەرغەزەپكە كەلگەن ئانېئاس يېقىن ئەتراپىدىكى دۈشمەنلەرنى بوغداي ئورىغاندەك ئۆلتۈرۈپ ياتقۇزۇۋەتتى، پولات قىلىچىنى كۆتۈرۈپ، دۈشمەنلەر ئارىسىدىن قانلىق يول ئېچىپ، نۇرغۇن ئادەمنىڭ بېشىغا چىقىپ كېرىلىپ يۈرگەن تۇرنۇسنى ئىزدىدى.

پاللاس، ئېفاندېر، ۋە ئۇزىنىڭ ناتونۇش كىشى سۈپىتىدە تۇنجى قېتىم ناھايىتى كاتتا كۈتۈۋېلىنغانلىقى، ئېفاندېر بىلەن بىللە ئوڭ قولىنى چىقىرىپ ئىتتىپاق تۈزگەنلىكى توغرىسىدا قەسەم ئىچىشكەنلىكى ئانېئاسنىڭ كۆز ئالدىغا كېلىۋالدى. شۇڭا ئۇ پاللاسقا ئاتاپ نەزىر قىلىش، ئەسىرلەرنىڭ قېنىنى دەپنە ئۈچۈن دۆۋىلەنگەن ئوتۇن ۋە كۆيۈۋاتقان ئوت ئۈستىگە چېچىش مەقسىتىدە، ئانېئاس يول بويى دۈشمەنلەرنى بىرمۇبىر قىرىپ كەلدى.

ئانېئاس ماگۇسنى قارىغا ئېلىپ يىراقتىن نەيزە ئاتقانىدى، نەيزە تەۋرەنگەن ھالدا ئۇچۇپ ئۇنىڭ بېشى ئۈستىدىن ئۆتۈپ كەتتى. ئانېئاس ئېتىلىپ باردى ـ دە، سول قولىدا ئۇنىڭ دۈبۈلغىسىنى تۇتۇپ، ئۇنىڭ يېلىنىپ يالۋۇرغىنىغا قارىماي بويى-نىنى كەينىگە قايرىپ خەنجىرىنى زەردە بىلەن تىقتى، ماگۇسنىڭ

كۆكرىكىدە خەنجەرنىڭ سېپىلا قالدى. پاللاسنىڭ قېنى ئانېئاس-نىڭ غەزەپ ئوتىنى يالقۇنجىتىۋەتكەنىدى. ئانېئاسقا يېقىنلار جايلا قۇياش ئىلاھى فۇبوس بىلەن ئىلاھە دىئانانىڭ كائىنى ھېمونىنى دېس تۇراتتى. ئۇ باشتىن - ئاياغ ئاق كىيىم كىيگەن، باش چەمبىرىكىگە كاھىنلارغا خاس لېنتا تاقىۋالغانىدى. ئانېئاس ئۇنى كۆرۈپلا قوغلىدى، ئۇ قېچىپ كېتىۋېتىپ پۇتلىشىپ يىقىلدى. ئانېئاس ئۇنىڭ قېشىغا كەلدى، زور بەستى كاھىنغا سايە تاشلى-دى. ئانېئاس گويا بىر قۇربانلىقنى ئۆلتۈرگەنگە ئوخشاش ئۇنىڭ كاللىسىنى ئالدى.

بۇ چاغدا، فۇركاننىڭ ئەۋلادى كايكۇرۇس پەيلىنى يامان قىلىپ سەپ تۈزگەنىدى، زەردىسى قايناپ تۇرغان ئانېئاس ئۇنىڭ-غا قارشى ئاتلاندى. ئالدى بىلەن ئانكسۇرنىڭ سول قولىنى ئۇنىڭ يۇمىلاق قالقىنى بىلەن قوشۇپ چانىۋەتتى. تار كۈيتۈس دۇبۇلغا ساۋۇتىنى پارقىرىتىپ كېلىپ ۋولقان كەبى كۆيۈپ تۇر-غان ئانېئاسنىڭ يولىنى توستى. ئانېئاس نەيزىسىنى تارتىۋېلىپ ئۇنىڭغا سانجىغانىدى، ئۇنىڭ ساۋۇتى ۋە قالقىنىغا تەگدى. ئانې-ئاس ئۇنىڭ يالقۇرۇشلىرىغا قارىماي شەمشىرى بىلەن كاللىسىنى ئالدى، يەرگە چۈشكەن بېشىنى تېپىۋېتىپ ئۇنىڭ جەستى يېنىدا بىر پەس تۇردى. قەلبىدە دۈشمەنلىك تاشقىنى تاشاتتى.

ئانېئاس يەنە تۇرنۇسنىڭ ئىككى غوللۇق ئادىمىنى يوقاتتى، پالۋان نۇما ۋە ئالتۇن چاچلىق كارموسقا يېتىشىۋالدى، بۇ چاغدى-كى ئانېئاس يۈز قولى بار ئەيگەيئوننىڭ ئۆزىگىلا ئوخشاپ قالغانى-دى. ئاڭلاشلارغا قارىغاندا، ئەيگەيئون 50 ئاغزىدىن، 50 كۆك-رىكىدىن ئوت پۈركۈيدىغان، يۈزى بىرلا رەڭدىكى 50 قالقان ئىشلىتىدىكەن، 50 خەنجەر تۇتىدىكەن. شۇ نەرسىلىرى بىلەن يۇپىتېرنىڭ چاقمىقىنى توسىدىكەن. ئانېئاس جەڭ مەيدانىدا ئەنە شۇنىڭدەك قەھرى - غەزەپكە كەلگەن بولۇپ، ئالدىغا ئۇچرىغانلى-كى دۈشمەننى قىرىپ، ياتقۇزۇپ غەلىبە قۇچۇپ يۈرەتتى. ئانې-

ئاس رۇتۇلىيىلىكلەرنىڭ جەڭ هارۋىسىغا قاراپ چاپتى. ئاتلار ئۇنىڭ قەھرى - غەزىپىدىن قورقۇپ ئۇستىدىكى ئادىمىنى تاشلىۋەتتى - دە، قۇرۇق هارۋىنى سۆرەپ جىنىنى ئېلىپ دېڭىز تەرەپكە قاچتى.

شۇ مەھەلدە رۇكاگۇس بىر جۈپ ئاق بوز ئات قوشۇلغان جەڭ هارۋىسىنى هەيدەپ يىراقتىن يېتىپ كەلدى، ئاتلارنىڭ چۇلۋۇرنى ئىنىسى رىگېل تۇتۇپ، ئاتلارنى باشقۇراتتى. رۇكاگۇس غىلاپتىن چىقىرىلغان خەنجىرىنى پۇلاڭلىتىپ كېلەتتى، ئەپتىدىن ياۋۇزلۇق ياغاتتى. ئۇلارنىڭ ئەسەبىيلەشكەن تۇرقىنى كۆرۈپ ئانېئاسنىڭ سەۋر قاچىسى تاشتى، ئۇ ئېتىلىپ بېرىپ نەيزىدە ئۇلارنى قارىغا ئالدى. ئۇنىڭ قامەتلىك بەستى ئۇلارنىڭ ئالدىنى تام بولۇپ توستى.

رۇكاگۇس خەنجىرىنى ئاتنىڭ دۇمبىسىگە تەگكۈزۈپ ئاتنى دىۋىتىپ جەڭ قىلماقچى بولۇپ سول پۇتىنى سوزۇشىغا، ئانېئاس ئاتقان نەيزە كېلىپ ئۇنىڭ قالقىنىنىڭ ئاستى تەرىپىگە تېگىپ، سول تەرەپ دوۋسۇنىغا سانجىلدى. ئۇ هارۋىدىن يىقىلىپ سەكراتقا چۈشۈپ قالدى. رۇكاگۇسنىڭ ئىنىسى بىچارە رىگېرىل هارۋىدىن سىيرىلىپ چۈشۈپ، قوللىرىنى سوزۇپ ئانېئاستىن بىر قوشۇق قېنىنى تىلىدى. بىراق ئانېئاس ئۇنىڭ گېپىنى بۆلۈۋېتىپ كۆكرىكىگە بىر خەنجەر ئۇرۇپ، ئۇنىڭ جېنى تۇرىدىغان پىنهان خانىنى يېرىۋەتتى.

تروياننىڭ بۇ داھىيسى جەڭ مەيدانىدا بەئەينى كەلكۈن ۋە قارا قۇيۇن كەبى قۇتراپ ئۆلۈم ئۇرۇقىنى چېچىپ يۈردى.

يۇنو ئانېئاسنىڭ ياۋۇزلۇقى ۋە قەھرىمانلىقىدىن هەيران قالدى ۋە قاتتىق چۆچىدى، تۇرنۇسنىڭ پېشانىسىگە ئۆلۈم پۇتۇلگەنلىكىگە قايغۇردى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئېرى يۇپىتېردىن تۇرنۇسنىڭ ئۆلۈمىنى كېچىكتۈرۈشنى ئىلتىماس قىلدى. يۇپىتېر بېشىنى لىڭشىتىپ ئۇنىڭ تەلىپىگە ماقۇللۇق بىلدۈردى.

يۇنو ئەرشتىن ئاق بۇلۇتلار ئىچىدە ئايرىلدى. ئۇ بوران ـ چاپقۇننى چاقىرىپ، ئۇدۇل تروياىلقلارنىڭ ئۇرۇش سېپى ۋە لاتىنلارنىڭ قەلئەسىگە قاراپ چاپتى.

يۇنو بىر پارچە بۇلۇتنى ئېلىپ ئانېئاسنىڭ قىياپىتىدىكى ئاجىز بىر خىيالىي كۆلەڭگىگە ئايلاندۇردى، ئۇنى تروياىنىڭ قورال ـ ياراغلىرى بىلەن قوراللاندۇردى، ئانېئاسنىڭ قالقىنىنى تەقلىد قىلدى. بېشىغا يەنە پەي قادالغان دۇبۇلغا (تەقلىدىي) كىيگۈزدى. بۇ خىيالىي كۆلەڭگىنى گەپ قىلالايدىغان قىلدى، بىراق ئۇ چۈشىنىكسىز بىرنېمىلەرنى دەپ ئاۋازلا چىقىراتتى، تەپەككۇر قىلالمايتتى، سۆزىدە ئېنىق ئوي ـ پىكىر يوق ئىدى. بۇ خىيالىي كۆلەڭگە گويا رىۋايەتلەردىكى ئايلىنىپ يۈرگەن ئەرۋاھقا ياكى ئادەم قاتتىق ئۇيقۇدا كۆرگەن چۈشكە ئوخشايتتى. بۇ خىيالىي كۆلەڭگە تۇرنۇسنىڭ سېپىگە بېرىپ ئۇيان ـ بۇيان يۈرۈپ نەيزە ئېتىپ تۇرنۇسنىڭ ئاچچىقىنى كەلتۈردى، ھەر خىل گەپلەرنى قىلىپ ئۇنى جەڭگە چاقىردى. تۇرنۇس ئۇنىڭغا ھۇجۇم

قىلىپ يىراقتىن نەيزە ئاتتى. نەيزە ۋىژىلداپ ئۇچۇپ بارغاندا
بۇ خىيالىي كۆلەڭگە كەينىگە بۇرۇلۇپلا قاچتى. تۇرنۇس ئانېئاس
راستتىنلا مەغلۇپ بولۇپ قاچتى، دەپ قاراپ، بىر مەھەل قايمۇ-
قۇپ، قۇرۇق ئارزۇ - ئۇمىدلەردە بولدى. بۇ خۇشاللىقنىڭ خام
خىيال ئىكەنلىكىنى ئۇقماستىن، قىلىچىنى غىلاپتىن چىقىرىپ
پۇلاڭلىتىپ توۋلىغان پېتى خىيالىي كۆلەڭگىنى قوغلاپ ماڭدى.
ئانېئاسنىڭ كۆلەڭگىسى قاچە - قاچە بېرىپ ئالمان - تالمان بىر
كېمىگە چىقىۋالدى. تۇرنۇسمۇ قەدىمىنى ئاستىلاتماستىن، تۇر-
لۇك تۇسالغۇلاردىن ئۆتۈپ تىك پالۇبىغا بىر سەكرەپلا چىقىۋال-
دى. تۇرنۇس كېمىنىڭ باش تەرىپىگە كېلىشىگە يۇنو لەڭگەرنى
كېسىپ تاشلاپ كېمىنى ئىتتىرىپ دولقۇنى پەسەيگەن دېڭىزغا
ماڭغۇزىۋەتتى.

ھەقىقىي ئانېئاس بولسا جەڭ قىلىدىغان ھەقىقىي نىشاننى
ئىزدەپ يول بويى دۈشمەننىڭ نۇرغۇنلىغان خىل لەشكىرىنى
ئۆلتۈرىۋەتتى.

كېمىدىكى خىيالىي كۆلەڭگە ئەمدى مۆكىدىغان جاي ئىزدەپ
يۈرمەستىن، يېنىك ئۇچۇپ ئاسمانغا چىقىپ بۇلۇتلار ئارىسىغا
سىڭىپ كەتتى. تۇرنۇس دېڭىزنىڭ ئوتتۇرىسىدا شامالنىڭ ھەيدى-
شى بىلەن كېتىپ باراتتى. تۇرنۇس ئۆز ئەھۋالىغا ھەيران ئىدى.
ئۇ بۇرۇلۇپ قويۇق ئىس - تۈتەك قاپلىغان جەڭ مەيدانىغا
قارىدى - دە، ئىككى قولىنى ئاسمانغا سوزۇپ نالە قىلدى:

— ھەي، ھەممىگە قادىر ئاتا. سىزنىڭچە، مەن راستتىنلا
شۇنچە ئېغىر گۇناھ ئۆتكۈزدۈممۇ؟ مېنى دېڭىزغا ھەيدىگىنىڭىز
نېمە ئىش ئەمدى؟ مېنى ئېقىتىپ يەنە نەلەرگە ئاپىرىۋېتىسىز؟
مەن بىلەن بىرلىكتە جەڭ قىلىۋاتقان قوشۇنۇم قانداق قىلىدۇ؟
ئۇرۇش خەۋپىدىن قۇتۇلغىنىمغا ھەرگىز خۇشال بولمايمەن.
چۈنكى، مەن ئۇلارنى تاشلىۋەتتىم، مەن چوقۇم نامەلۇم گۇناھ
بىلەن ئۆلىمەن!

تۇرنۇس بۇ گەپلەرنى قىلىۋېتىپ ئەتراپلىق ئويلاندى. بۇن-
چىۋالا ھاقارەتكە ئۇچراش ئۇنى روھىي جەھەتتىن تۈگەشتۈرۈۋەت-
تى. ئۇ شەپقەتسىز خەنجەرنى بېقىنىمغا تىقىپ ئۆزۈمنى ئۆلتۈرۈ-
ۋالغىنىم ياخشىمۇ ياكى ئۆزۈمنى دولقۇنلارغا ئېتىپ قىرغاققا
ئۈزۈپ بېرىپ قايتىپ تروياللىقلار بىلەن جان تىكىپ ئېلىشقىنىم
ياخشىمۇ، دەپ ئويلاندى. ئۇ بۇ ئىككى يولنىڭ ھەربىرسىنى ئۈچ
قېتىمدىن سىناپ كۆردى. ئەمما ئۈچلا قېتىم بۇ ياش يىگىتكە
ئىچى ئاغرىغان يۇنو تەرىپىدىن توسۇۋېلىندى. شۇنداق قىلىپ،
تۇرنۇس دېڭىزدا ئېقىپ يۈردى، شامال ۋە دېڭىز ئېقىنىنىڭ
ياردىمىدە دادىسى داۋنۇسنىڭ قەدىمىي پايتەختىگە يېتىپ باردى.

www.uyghurkitap.com

ئوتتۇز سەككىزىنچى قىسسە

ئاتا - بالىنىڭ تەڭلا ئۆلۈشى

تۇرنۇسنىڭ ئالىي سەركەردىسى مېزانتىئۇس پۇپتېرنىڭ ئۇقتۇرۇشى بىلەن، جەڭ سېپىگە بىر پارچە ئوتقاشتەك ياردەمگە كىرىپ كەلدى. شۇئان ئېترۇلىيىلىكلەر تۆت ئەتراپتىن يېتىپ كەلدى. بارلىق ئۆچمەنلىك ۋە قويۇق نەيزىلەر توپى مۇشۇ بىرلا ئادەمگە مەركەزلەشكەندەك بولدى. ئەمما، ئۇ ئاسمان ۋە دېڭىزدىن كەلگەن تەھدىتكە چىداپ، بەجايىكى دېڭىزدا قەد كۆتۈرۈپ تۇرغان غايەت زور قورام تاش كەبى مەزمۇت تۇراتتى.

ئۇ ئالدى بىلەن ھېبرۇسنى يەرگە دومىلاتتى، تاغدىن دومىلاپ چۈشكەن يوغان بىر تاش بىلەن لاتاگۇسنىڭ يۈز - كۆزىنى مىجىپلىۋەتتى، پارمىسنىڭ پاچىقىنى چېقىۋەتكەندى، ئۇ ئىلاجسىز قېلىپ يەردە دومىلاپ يۈردى. ئارقىدىن مېزانتىئۇس فلگىنىيىلىك ئېفانتېس بىلەن مىماسنى ئۆلتۈرۈۋەتتى...

مېزانتىئۇس بەئەينى تاغدىن چۈشكەن ياۋا چوشقىدەك قۇتراپ، غەزەپلىك ۋارقىرايتتى، شۇڭا ئۇنىڭ بىلەن ئېلىشىشقا جۈرئەت قىلىدىغان ئادەم چىقمىدى. ئۇ بولسا دۈشمەنلەر توپلاشقان جايغا ئۆزىنى ئۇردى. بىتەلەي ئاكرون ئۇنىڭ قولىدا ئۆلدى. جان بەرگۈچە ئارىلىقتا قان بىلەن بۇلغانغان لاي توپىنى تاپىنى بىلەن تىلغىدى.

مېزانتىئۇس يەنە قېچىپ كېتىۋاتقان ئورۇدېسنى ھېچقانچە كۈچىمەيلا ئۆلتۈرۈۋەتتى. مېزانتىئۇس ئۇنى بىخەستە تۇرغان

هالىتىدە بىر نەيزە تىقىپلا يىقىتسا بولىۋېرەتتى. لېكىن ئۇ ئۆزىنىڭ ھىيلە ـ مىكىر، سۇيىقەست بىلەن ئەمەس، بەلكى بىلەك كۈچى ۋە نەيزىۋازلىق ماھارىتى بىلەن غەلىبە قىلىۋاتاتتى. قىنى ئىسپاتلاش ئۈچۈن، چوڭ بىر دائىرە ئايلىنىپ ئۇنىڭ ئالدىغا ئۆتۈپ، ئۇنىڭ بىلەن يۈزمۇيۈز ئېلىشتى. ئورودېسنى يىقىتقاندىن كېيىن ئۇنى بىر پۇتىدا دەسسەپ تۇرغاندا، جېنى ھەلقۇمغا كېلىپ قالغان ئورۇدېس شۇنداق دېدى:

— كىم بولۇشۇڭدىن قەتئىينەزەر، ئالدىراپ خۇش بولۇپ كەتمە، سېنىمۇ مېنىڭكىدەك تەقدىر كۈتۈپ تۇرىدۇ.

مېزانتىئۇس ئاچچىقىنى ئىچىگە يۇتۇپ:

— مانا ئۆل! — دەپ ۋارقىرىدى ـ دە، ئورودېسنىڭ تېنىدىن نەيزىنى تارتىۋالدى. ئورۇدېسنىڭ كۆزلىرىنى تۇمۇردەك ئېغىر ئۇيقۇ، رەھىمسىز ئاراملىق يۇمدۇرۇپ قويدى، كۆزىدىكى نۇر مەڭگۈلۈك قاراڭغۇلۇق ئىچىگە قامىلىپ قالدى.

قاتتىق قول ئۇرۇش ئىلاھى مارىس ھەر ئىككى تەرەپنى كونترول قىلىپ تۇرغاچقا، ئىككى تەرەپنىڭ ئۆلۈش ـ يارىلىنىش ئەھۋالى ۋە تالاپىتى ئوخشاشلا ئىنتايىن ئېغىر بولدى. ھەر ئىككى تەرەپتە يەر چىشلىگەنلەر، يىقىلغانلار بولدى، غەلىبىمۇ، مەغلۇبىيەتمۇ كۆرۈلدى، ئەمما ھېچقايسىسى چېكىنمىدى ياكى قاچمىدى.

زەپىران چىراي قىساس ئىلاھەسى تىسپونى قوشۇن ئىچىدە ھەريان چېپىپ يۈرەتتى، مېزانتىئۇس نەيزىسىنى ئوينىتىپ جەڭ مەيدانىدا تەلۋىلەرچە ھەر تەرەپكە ئۆزىنى ئۇراتتى. ئۇ غايەت زور بەستى بىلەن گويا دېڭىزنىڭ قاپ ئوتتۇرىسىدىن يول ئېچىپ يۈرۈش قىلىۋاتقان كاتتا چولپان، ئوۋچى ئورىئونغا، ياكى بېشىدا بۇلۇتمۇ يوق ھالەتتە قۇرۇقلۇقتا مېڭىۋاتقان ئورىئونغىلا ئوخشايتتى.

ئانېئاس ئۇزۇن كەتكەن جەڭ سېپىگە نەزەر سېلىپ مېزان-

تىئۇسقا كۆزى چۈشتى ـ دە، ئۇنىڭ بىلەن روبىرو ئېلىشاي دەپ ماڭدى. مېزانتىئۇس چىرايىنى قىلچە ئۆزگەرتمەستىن تاغ كەبى مەزمۇت تۇرۇپ قەھرى تاشقان دۈشمىنىگە تەمكىن قاراپ تۇردى. بىرنېمىلەرنى دەپ تۇرۇپ ئارىلىقىنى مۆلچەرلىدى. ئاندىن يى-راقتىن نەيزە ئاتقانىدى، نەيزە ۋىژىلداپ ئۇچۇپ باردى، ئەمما ئانېئاسنىڭ قالقىنىغا ئۇرۇلۇپ قاڭقىپ ئۇنىڭغا يېقىنلا تۇرغان بىر ئادەمگە تەگدى. ئانېئاسمۇ بىر نەيزە ئاتتى. بۇ نەيزە مېزانتى-ئۇسنىڭ ئۈچ قەۋەت مىس تاختا، كۆپ قەۋەتلىك كەندىر رەخت، ئۈچ پارچە كالا تېرىسىدىن ياسالغان قالقىنىنىڭ قىرىغا تېگىپ بېلىنى سۈرۈپ ئۆتۈپ كەتتى. ئانېئاس دۈشمەندىن ئاققان قاننى كۆرۈپ خۇشال بولدى ـ دە، دەرھال بېلىدىن قىلىچىنى سۇغۇ-رۇۋېلىپ تىترەۋاتقان دۈشمىنىگە تىقماقچى بولدى.

مېزانتىئۇس قالقىنىغا سانجىلغان نەيزىنى ئېلىۋېتىمەن دەپ نەيزە بىلەن ھەپىلىشىپ جەڭ قىلالماي، نائىلاج كەينىگە چېكىن-دى. بۇ ئەھۋالنى ئوغلى لاۋسۇس كۆرۈپ قېلىپ يۈگۈرۈپ كېلىپ جەڭگە كىرىشتى. ئۇ ئانېئاسنىڭ دادىسىغا تىقماقچى بو-لۇپ ئېگىز كۆتۈرگەن قىلىچىنى توسۇۋالدى. مېزانتىئۇس ئوغ-لىنىڭ قالقىنىنىڭ دالدىسىدا چېكىندى. لاۋسۇسنىڭ ھەمراھ-لىرى ھەرە تەرەپتىن نەيزە ئېتىپ ئانېئاسنى ئۇلارغا يېقىن كەل-تۈرمىدى.

ئانېئاس غەزەپتىن ئۆرتىنىۋاتقان بولسىمۇ، يامغۇردەك يې-غىۋاتقان نەيزە ـ ئوقيالاردىن ئۆزىنى دالدىغا ئېلىشقا مەجبۇر بولدى. لاۋسۇس ھەمراھلىرىنى ئالقىش ئىچىدە كۆرەڭلەپ سەك-رەپ كەتتى. بۇنى كۆرۈپ ترويا داھىيسى ئىختىيارسىز ھالدا غەزىپىنى باسالماي قالدى. تەقدىر ئىلاھەسىمۇ لاۋسۇسنىڭ ۋۇ-جۇدىدىن ھاياتلىق نۇرىنى يىغىۋالدى.

ئانېئاس قىلىچىنى جەھلى بىلەن ئۇنىڭ قورسىقىغا كۈچەپ تىققانىدى، خەنجەر ئۇنىڭ قالقىنى، ھەتتا كۆڭلىكىنىمۇ تېشىپ

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

ئۆتۈپ تېنىگە سانجىلدى. ئىسسىق قېنى ئانىسى يۇمشاق مەشۇت يىپتا تىكىپ بەرگەن كۆڭلىكىنى قىپقىزىل بوياۋەتتى، جېنى تېنىدىن ئايرىلىپ، ھاياتى پاجىئەلىك يوسۇندا ئەرشكە چىقىپ كەتتى.

ئانېئاس ئۇنىڭ ئۆلۈم ئالدىدىكى چىرايىدا ئەكس ئەتكەن ئاجايىپ بىر خىل سۇزۇك تاتىرىشىنى كۆرۈپ قالدى. لاۋسۇس-نىڭ دادىسىغا ئامراقلىقى، دادىسىنى ھۆرمەتلەيدىغانلىقى ئانې-ئاسقا ئۆزىنىڭ دادىسىنى ئەسلەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ كۆڭلى-دە ئىچ ئاغرىتىش تۇيغۇسى پەيدا بولدى. ئۇ ئوڭ قولىنى سو-زۇپ:

— بىچارە بالا، — دېدى، — مەن ئانېئاس ساڭا بۇ ئالىيجا-ناب پەزىلىتىڭگە لايىق كېلىدىغان، ساڭا بولغان ھۆرمىتىم، مەدھىيەمنى ئىپادىلەپ بېرەلەيدىغان قانداق نەرسىنى سوۋغا قىل-سام بولار؟ ئامراق قورالىڭ ئۆزۈڭدە قېپقالسۇن. ھەي شور پېشانە، سەن پاجىئەلىك يوسۇندا ئۆلدۈڭ. ئەمما سەن ئۇلۇغ ئانېئاسنىڭ قولىدا ئۆلدۈڭ، بۇ ساڭا ئاز-تولا تەسەللى بولار.

ئانېئاس لاۋسۇسنى يەردىن كۆتۈرۈۋالدى، ياش يىگىتنىڭ پارقىراپ تۇرغان چىرايلىق چاچلىرى قانغا مىلەنگەنىدى.

مېزانتىئۇس دىب دەرياسىنىڭ بويىدا يارىسىنى يۇيۇۋاتاتتى، مىس دۇبۇلغىسى يېقىنلا يەردىكى دەرەخ شېخىغا ئېسىلغان، ئېغىر ساۋۇتى ئوت-چۆپ ئۈستىگە قويۇلغان. يېقىن مۇلازىملى-رى بولسا ئەتراپىدا تۇرۇشاتتى. ئۇ ئۆزىدە بەكمۇ ھارغىنلىق ۋە نامەلۇم بىر قايغۇلۇق تۇيغۇ سەزدى. دەرەخكە يۆلىنىپ ئېغىر نەپەسلەندى. بوينىنى، ئۇزۇن ساقىلىنى، كۆكرىكىنى سىلىدى. ھە دەپ لاۋسۇسنىڭ ئەھۋالىنى سۈرۈشتۈردى. ئەندى-دىشىلىك ئوي-خىياللار بىلەن ئۇنى چاقىرىپ كېلىشكە بىر-قانچە قېتىم ئادەم ئەۋەتتى.

لاۋسۇسنىڭ جەسىتىنى ئۇنىڭ قوشۇندىكىلەر يىغلىغان پې-

تى كۆتۈرۈپ كەينىگە قايتتى. مېزانتىئۇسنىڭ كۆڭلى شۇم خەۋەرنى تۇيدى. يىراقتىن يىغا - زارىمۇ ئاڭلاندى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئاق ئارىلىغان چېچىغا ئەخلەت - چاۋانى چېچىپ قوللىرىنى ئاسمانغا سوزدى. ئۆز پۇشتىدىن ئايرىلىش بەكمۇ يۈرىكىنى ئەزدى، شۇڭا بەدىنىدىكى جاراھەتمۇ ئاچچىق ئاغرىپ كەتتى.

مېزانتىئۇس پۇتىنىڭ ئاغرىقىغا چىداپ ئورنىدىن تۇردى. ئېغىر يارىلىنىش تۈپەيلى ئۇ بەكمۇ ھالسىزلىنىپ كەتكىنىگە قارىماي غەيرىتىگە ئېلىپ ئاتقا مىندى. پۇتلىرى ئادىتى بويىچە ئۆز ئورنىنى تاپتى. قوللىرى ئېغىر نەيزىنى چىڭ تۇتتى، مىس دۇبۇلغىسى يالتىراپ، كۆپۈپ تۇرغان پەيلەر يەلپۈندى. شۇنداق قىلىپ ئۇ قايغۇلۇق ھالەتتە جەڭگە ئاتلاندى. ئاتلارغا خاس قىساس ئېلىش ئىرادىسى ئۇنىڭغا چەكسىز جاسارەت، باتۇرلۇق بەخش ئەتتى.

ئۇ ئۈنلۈك ئۈچ قېتىم توۋلاپ ئانېئاسنى جەڭگە چاقىردى. ئانېئاس ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ جەڭ قىلىش ئۈچۈن ئالدىغا چىقتى. چوقۇم ئۆلىمەنغۇ دېگەن نىيەت بىلەن كەلگەن، غەزەپ، ئەلەمدىن ئۆزىنى يوقاتقان مېزانتىئۇس دۈشمىنىگە قەھرى بىلەن ئارقا - ئارقىدىن نەيزە ئاتتى… ئەمما ئوتتۇرىسى ئالتۇندىن قىلىنغان قالقان - نەيزىلەرنى توسۇپ قالغانلىقتىن ئانېئاس مىدىر - سىدىر قىلماي مەزمۇت تۇردى.

مېزانتىئۇس ئانېئاسنى سول تەرەپتىن ئۈچ ئايلىنىپ توختىماي نەيزە ئاتتى، بۇ ترويا قەھرىمانىمۇ ئۇنىڭغا ماس ھالدا ئۈچ قېتىم ئايلاندى. ئۇنىڭ مىس قالقىنىغا نەيزىلەر سانجىلىۋېرىپ غەلىتە ئورمان ھاسىل قىلدى.

ۋاقىتنىڭ ئۆتۈشىگە ئەگىشىپ قالقانغا نەيزە سانجىلىۋەردى ۋە بۇ نەيزىلەر بىر - بىرلەپ ئېلىۋېتىلدى. ئاخىر ئانېئاس پۇرسەتنى توغرا تۇتۇپ، سەكرەپ بېرىپ ئاتنىڭ قاشقىسىغا بىر نەيزە ئېتىۋىدى، ئات تىكلەندى، پۇتلىرى ھاۋادا تېپىچەكلەپ

ئۇستىدىكى ئادەمنى يەرگە ئاتتى. ئاندىن ئۆزىمۇ بىشىچە يىقىلىپ، ئىغىر تىنى بىلەن مىزانتىئۇسنى بىسىۋالدى.

ترويالىقلار بىلەن لاتىنلار تەڭلا توۋلاپ كىتىشتى، ئۇلارنىڭ ئاۋازى ئىتىلغان ئوت كالتىكىدەك كۆككە يەتتى، ئانىئاس ئوچقاندەك يۈگۈرۈپ مىزانتىئۇسنىڭ قىشىغا كەلدى ـ دە، غىلاپتىن خەنجىرىنى سۇغۇرۇۋالدى. مىزانتىئۇس ھوشىغا كەلدى، كۆزلىرى كۆككە تىكىلدى. ئۇ ئانىئاسنىڭ خەنجىرىنى ئىلىۋىلىپ بوينىغا چىپىپ ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالدى.

ئوتتۇز توققۇزىنچى قىسسە

ئاساسلىق جەڭ ۋە ئاساسلىق يارىشىش

ئانېئاس مېزانتىئۇسنىڭ كۆز چاقنىتىدىغان ساۋۇت ـ دۇبۇلغىسىنى يېشىۋېلىپ، جەڭ غەنىيمىتى سۈپىتىدە ئۇلۇغ ئۇرۇش ئىلاھىغا تەقدىم قىلدى. ئاندىن ئېگىز بىر دۆڭگە چىقىپ ئەتراپىنى ئوراپ تۇرغان قوشۇنغا سۆز قىلدى:

— سەپداشلار، بىز ئۇلۇغ غەلىبىگە ئېرىشتۇق. بۇنىڭدىن كېيىن ھېچ نەرسىدىن قورقمايمىز. ئەمدى قورالىڭلارنى قولۇڭلارغا ئېلىپ، روھىڭلارنى ئۇرغۇتۇپ، يېڭىۋاشتىن جەڭ قىلىشقا تەييارلىقنى پۇختا قىلىڭلار. ئەرش ئىلاھى جەڭ تۇغىنى يەردىن ئېلىپ ئېگىز كۆتۈرۈشىمىزگە رۇخسەت قىلغان ھامان، قوشۇن دەرھال قورغاندىن چىقىپ يۈرۈش قىلىدۇ. ھازىر بىز باتۇر پاللاسنى ئېفاندېرنىڭ پايتەخت شەھىرىگە ئاپىرىپ بېرەيلى.

پاللاسنىڭ جەسىتى بارگاھ ئالدىغا قويۇلغان بولۇپ، پاللاس ئائىلىسىنىڭ بارلىق چاكارلىرى ۋە بىر توپ تروياللىق ئۇنى چۆرىدەپ تۇراتتى. ئاياللار ئۆرپ ـ ئادىتى بويىچە ماتەم تۇتۇپ چاچلىرىنى چۇشۇرۇۋەتكەنىدى.

ئانېئاس بارگاھنىڭ ئېگىز، يوغان ئىشىكى ئالدىغا كېلىشىگە، قايغۇرۇپ تۇرغان كىشىلەر مەيدىسىگە مۇشتلاپ ئۇن سېلىپ يىغلاشقا باشلىدى. پاللاسنىڭ چىرايى قاردەك ئاقارغان، بېشى يەرگىلا قويۇلغان، سىلىق كۆكرىكىدىكى ئىتالىيىلىكنىڭ نەيزىسىدە جاراھەتلەنگەن جاراھەتنىڭ ئاغزى ئوچۇق ئىدى.

ئانېئاسنىڭ كۆزلىرىدىن تاراملاپ ياش تۆكۈلدى.

— بىچارە بالا، — دېدى ئۇ، — تەقدىر ئىلاھەسى سېنىڭ گۈزەل چىرايىڭ، تەڭداشسىز باتۇرلۇقۇڭنى كۆرەلمەي، مېنىڭ يېنىمدىن ئەكەتتىمۇ قانداق، ياكى سېنىڭ غالىب سۇپىتىدە زەپەر مارشىنى ياڭرىتىپ، ئەجدادىڭنىڭ ماكانىغا قايتىپ كېتىشىڭگە كۆڭلى ئۇنىمىدىمۇ يا؟

ئانېئاس بىچارە پاللاسنىڭ جەسىتىنى كۆتۈرۈشكە ھەمدە قوشۇن ئىچىدىن مىڭ نەپەر پالۋاننى تاللىۋېلىپ، بىللە بېرىپ ماتەم مۇراسىمىغا قاتنىشىش، ئۆلگۈچىنىڭ دادىسى بىلەن بىر-لىكتە ماتەم بىلدۈرۈشكە ئەۋەتىشنى بۇيرۇدى. بىر قىسىم كىشى-لەر مېركا دەرىخىنىڭ يۇمشاق شاخلىرى ۋە كاۋچۇك دەرىخىنىڭ شاخلىرىدىن يۇمشاق تەختىراۋان ياسىدى، يوپۇرماقلاردىن تەخ-تىراۋان ئۈستىگە سايىۋەن بېكىتتى.

كىشىلەر جىددىي قىياپەتتە پاللاسنى دېھقانلارنىڭكىدەك يا-سالغان قوپال تەختىراۋانغا ياتقۇزدى. ياشلا ئۆلۈپ كەتكەن بۇ سۇباتلىق يىگىت بەئەينى قىزلار مەستلىكى كېلىپ ئۈزۈۋالغان ۋە ئولېت ياكى ساڭگىلاپ تۇرغان شەرق نەرگىز گۈلىنىڭ ئۆزىلا ئىدى. ئۇنىڭ چىرايى، تەقى - تۇرقى ئۆز پېتى بولسىمۇ، لېكىن زېمىن ئانا ئەمدى ئۇنى باقمايتتى، ئۇنىڭغا كۈچ - قۇۋۋەت ئاتا قىلمايتتى.

ئانېئاس كەشتىلەنگەن، ناھايىتى ئېسىل ۋە سىپتا، تۈزلا تىكىلگەن ئىككى كىيىمنى ئالدى، ئاندىن ئۇنىڭغا ئاخىرقى قېتىم ھۆرمىتىنى بىلدۈرۈش يۈزىسىدىن بىرىنى پاللاسقا كىيگۈزۈپ قويدى، يەنە بىرىنى پاللاسنىڭ كۆپ ئۆتمەي كۆيدۈرۈلىدىغان بېشىغا ئوراپ قويدى.

ئانېئاس يەنە پاللاس قولىغا چۈشۈرگەن جەڭ غەنىيمەتلىرىنى ئۈزۈن قاتار قىلىپ تىزىش، ئۇنىڭغا يەنە تۆت ئات ۋە غەنىيمەت ئالغان قورال - ياراغلارنى قوشۇشقا بۇيرۇدى. ئانېئاس بۇنىڭدىن

بۇرۇن ئۇ يەنە قېنىنى پاللاسنىڭ جەستىنى كۆيدۈرىدىغان ئوتقا چېچىش ۋە ئۇلارنىمۇ نەزىرلىك سۇپىتىدە باقىي ئالەمگە ئۇزىتىش ئۈچۈن، بىر تۇركۇم ئەسىرلەرنى باغلاتقۇزۇپ قويغانىدى.

دەپنە قىلغۇچىلار ناھايىتى ئۇزۇن قاتار بولۇپ ماڭدى. ئېتىز ـ دالىنى يىغا ـ زارە قاپلىدى. كىشىلەر رۇتۇلىيالىقلارنىڭ قان داغلىرى بىلەن بويالغان جەڭ ھارۋىسىنى سۆرەپ ماڭدى. ھارۋىنىڭ كەينىدە پاللاسنىڭ جەڭ ئېتى ئايتان كېلەتتى، ئۇنىڭ ئىگىرى ئېلىۋېتىلگەن، كۆزلىرىدىن ئاققان تارام ـ تارام ياش يۇزىنىڭ مويلىرىنى ھۆل قىلىۋەتكەنىدى. يەنە بەزى كىشىلەر پاللاسنىڭ نەيزىسى بىلەن دۇبۇلغىسىنى كۆتۈرگەن. ئۇنسىز ماتەم ئىچىدە كېتىۋاتقان قوشۇن ئىچىدە تروياليقلار، ئېترۇلىيىلىكلەر ۋە ئاركادىيىلىكلەر بولۇپ، ھەممەيلەن قورالىنى تەتۈر تۇتۇۋالغانىدى. ئانېئاس بۇ ئۇزۇن قوشۇن مېڭىپ كەتكەندىن كېيىن قەدىمىنى توختىتىپ، پاللاس بىلەن ئاخىرقى قېتىم ۋىدالاشتى.

لاتىنلار بىلەن تروياليقلار ئۆزئارا ئەسىرلەرنى ئالماشتۇردى ھەمدە 26 كۈندىن 12 كۈنگىچە ئۇرۇش توختىتىشنى بەلگىلىدى. سۇبھى ئىلاھەسى سېخىي تاڭ نۇرىنى بىچارە كىشىلەرگە چاچتى. بىر مىللەتنىڭ بېشى بولغان ئانېئاس بىلەن پادىشاھ تاركان دېڭىز ساھىلىغا نۇرغۇن ياغاچ تەييارلاتتى. كىشىلەر ئەجدادلىرىدىن قالغان ئۆرپ ـ ئادەت بويىچە ئۆلۈپ كەتكەنلەرنى ئەكېلىپ ياغاچ دۆۋىسىگە ياتقۇزغاندىن كېيىن، قارا ئىس چىقىرىپ تۇرغان ئوت بىلەن ياغاچلارغا ئوت ياقتى. ئاسمان شۇئان (قويۇق) ئىس ـ تۈتەك ئارىسىدا قالدى.

جەڭ مەيدانىنىڭ يەنە بىر چېتىدە لاتىنلارمۇ قايغۇ ـ ھەسرەت ئىچىدە جىق ئوتۇن دۆۋىلىدى. بىر قىسىم لەشكەرلەرنىڭ جەستى توپىغا كۆمۈلدى. بىر قىسىملىرىنىڭ جەستى شەھەرگە ئېلىپ كېتىش ئۈچۈن دالىغا قويۇلدى. قالغانلىرى سانىمۇ ئې-

www.uyghurkitap.com

لىنماي، نەزىرمۇ قىلىنماي دۆۋىلىنىپ قويۇلدى. گۇرۇلدەپ كۆيگەن ئۇلۇغ ئوت ئۇلارنى دەپنە قىلدى. شۇڭا ئىتمز - داللار دۆۋە - دۆۋە ئوت گۇلخانلىرى بىلەن يورۇپ كەتتى.

ئۈچىنچى كۈنى سۇبھى ئاسماندىن سوغۇق سايىنى يۆتكىۋەت- كەندە، كىشىلەر قايغۇلۇق هالدا دۆۋە - دۆۋە كۇللەرنى مالتىلاپ قېپقالغان سۆڭەكلەرنى يىغىۋېلىپ، ئىسسىقى كەتمىگەن توپىغا كۆمدى.

ئەڭ باي لاتىنۇس پايتەختى ۋە خان ئوردىسىدا (هەرەمدە) ھەممىدىن قاتتىق يىغا - زارە ۋە ئۇزۇنغا سوزۇلغان ماتەم - ھازا بولدى. بۇ يەرگە ئۆلگەنلەرنىڭ ئاتا - ئانىلىرى ۋە بىچارە كېلىنلەر، ئامراق تۇغقانلىرىدىن جۇدا بولۇش دەردىگە چىدىماي قالغان ئاچا - سىڭىللار، ئاتىلىرىدىن ئايرىلغان پەرەنتلەر... يىغىلىشقانىدى. ھەممەيلەن بۇ دەھشەتلىك ئۇرۇش ۋە تۇرنۇسنىڭ توي ئىشىنى قارغىدى. ئىتالىيىنىڭ پادىشاھلىق تەختىنى ۋە ئەڭ ئالىي شان - شەرەپنى قوغلاشقان، تالاشقان ئادەم تۇرنۇس بولغان- دىكىن، ئۇ بۇنچىۋالا بىگۇناھ كىشىلەرنى قۇربان قىلماستىن، ئۆزى يالغۇز جەڭگە چىقىپ بېشىغا كەلگەننى كۆرسە بولماسمى- دى، دەپ ئاغرىنىشتى. كىشىلەر غەزەپتىن بۇغۇلدايت- تى، پىكىر - ئىختىلاپلار تۇغۇلدى، مۇنازىرە كەسكىن بولدى. مۇشۇ قالايمىقانچىلىقتا يۇنانلىقلار ياردەم بېرىشنى رەت قىلدى، دېگەن خەۋەر تارقالدى. كۆتۈرۈپ قويۇقۇسىز بۇ شۇم خەۋەرنى ئاڭلاپ لاتىنۇس پادىشاھمۇ ئوڭدىسىغا ئۇچۇپ كەتكىلى تاس - تاماس قالدى. ئىتالىيە خەلق ئاممىسى ئىچمۇ پاتپاراق بولدى، گەپ - سۆز كۆپەيدى، تالاش - تارتىش ئاۋازلىرى گويا شىددەت- لىك دولقۇن تاشقا ئۇرۇلغاندىكىدەك گۇركىرەشكە باشلىدى.

لاتىنۇس ئىگىز، سەلتەنەتلىك تەختتە ئولتۇراتتى. كىشىلەر تىنچلانغاندىن كېيىن، ئۇ ئالدى بىلەن ئەرش ئىلاھىغا چوقۇندى، ئاندىن سۆزگە كىرىشتى:

— لاتىن قېرىنداشلار، بىتەلەيلەر، بىز مۇۋاپىق بولمىغان بىر چاغدا جەڭ قىپتۇق. يەنە كېلىپ رەقىبىمىز ئىلاھىمىزنىڭ ئەۋلادى، بويسۇندۇرغىلى بولمايدىغان ئادەم چىقىپ قالدى. ئۇلار جەڭگە كىرسە ھاردىم-تالدىم دېمەيدىكەن، يېڭىلگەن تەقدىردىمۇ قورال تاشلىمايدىكەن. بىز ھەرقايسىمىز ھەر خىل ئارزۇ-ئۈمىدلەردە بولغانىدۇق. ئەمما ھازىر كۆرۈپ تۇرۇپسىلەر، ھەرقانداق ئارزۇ-ئۈمىدلەر بەربات بولدى. قالغان ئىشلارنىمۇ كۆرۈپ، بىلىپ تۇرۇۋاتىسىلەر. ئەمەلىي كۈچىمىز تەلتۆكۈس يىمىرىلدى. كۈچ-مادارىمىزدىنمۇ كەتتۇق. لېكىن مەن ھېچقانداق بىر كىشىنى ئەيىبلىمەيمەن.

— شۇ تاپتا، دېگەندەك ئىشەنچىم بولمىسىمۇ، بەزىبىر پىكرىمنى سىلەرگە ئېيتماقچىمەن. بىز تىنچلىق ۋە دوستلۇقنى كۆزلەپ، ترويالىقلار بىلەن باراۋەرلىك ئاساستا شەرتنامە تۈزۈپ، ئۇلارنى ئىتتىپاقداشىمىز سۈپىتىدە دۆلىتىمىزدە ماكانلىشىشقا تەكلىپ قىلايلى. مېنىڭ نىيىتىمنى ئۇلارغا يەتكۈزۈشكە مەن ئاقسۆڭەكلەردىن بولغان يۈز نەپەر لاتىننى ئەلچى قىلىپ ئەۋەتمەكچى بولۇۋاتىمەن. ئۇلار تىنچلىق بەلگىسى بولغان زەيتۇن شېخىنى تۇتۇپ، تۇرلۇك سوۋغات، ئالتۇن، پىل چىشى ۋە مېنىڭ نوپۇزۇمنىڭ سىمۋولى بولغان شاھانە كۇرس ۋە شاھانە توننى ئېلىپ بارىدۇ. مەغلۇبىيەتلىك ۋەزىيەتتىن قانداق قۇتۇلىمىز، خانلىقىمىزنى قانداق قۇتقۇزۇپ ۋە ساقلاپ قالىمىز، بۇنى ھەرقايسىڭلارنىڭ ئويلاپ بېقىشىنى سورايمەن.

ئىچىدە تۇرنۇسقا غۇم ساقلاپ كېلىۋاتقان ۋەزىرلەر لاتىنۇسنىڭ تەكلىپىنى پۈتۈن كۈچى بىلەن قوللاپ، ئەيىب ۋە غەزەپ تىغىنى تۇرنۇسقا ياغدۇردى:

— ھەي تۇرنۇس، لاتىنۇسنى بالاغا تىققان باش جىنايەتچى سەن ئىدىڭ، بىچارە قېرىنداشلىرىڭنى يەنە نېمىدەپ ھالاكەت غارىغا ئىتتىرىسەن؟ ئۇرۇش بىزنى قۇتقۇزالمايدۇ، بىز ھەممىمىز

www.uyghurkitap.com

تىنچلىقنى ئارزۇ قىلىمىز. ئەمدى قېرىنداشلىرىڭغا ئىچىڭ ئاغ-
رىسۇن، سەن ھاكاۋۇرلۇق قىلماستىن مەغلۇپ بولغىنىڭنى تەن
ئالغىن. بىز گۇناھسىز ئادەملەرمىز. ئەگەر سەن يەنىلا نام ـ
ئابرۇيي قوغلىشىدىغان بولساڭ، ئىشەنچىڭ بولسا، دۇشمىنىڭ
بىلەن يۈزمۇيۈز ئېلىشقىن. سېنىڭ بىر مەلىكىنى ئەمرىڭگە
ئېلىشىڭنى دەپ جېنىمىزنى سېلىپ بەرسەڭ بولامدۇ؟ بىزنىڭ
ھاياتىمىز شۇنچە ئەرزىمەس نېمىمۇ، ئۆلۈكلىرىمىز تاغدەك دۆۋى-
لىنىپ، يىغلايدىغان، كۆمىدىغان ئادەم چىقمايدىغان ھالغا چۈش-
سەك مەيلى بولامدۇ؟

تۇرنۇس ئۆتى تاشقۇدەك ئاچچىقلىنىپ داسقا چۈشكەن ماياق-
تەك سەكرەپ كەتتى. ئۇ ھىيلىگەر، قورقۇنچاق گەپ سېتىپ قې-
چىشنىلا بىلىدىغان ۋەزىرلەرنى ئۇنلۇك سۆزلەپ قاتتىق سۆكتى،
ئۇ پادىشاھ لاتىنۇسقا يۈزلىنىپ:

— شەپقەتلىك پادىشاھ ئالىيلىرى، بىرنەچچە ئېغىز سۆزۈم-
نى ئاڭلىغايسىز، — دېدى ئۇ، — ئەگەر سىز قورالىق كۈچى-
مىزدىن پۈتۈنلەي ئۈمىد ئۈزگەن بولسىڭىز؛ بىز ھەقىقەتەن
ھەممىنى بىزار قىلغان ئەھۋالغا چۈشۈپ قالغان بولساق؛ بىر
قېتىملىق جەڭلا بىزنى راستتىنلا روھىي جەھەتتە شۇنچە تۈگەش-
تۈرۈۋەتكەن بولسا، دەرۋەقە تەقدىر ـ قىسمىتىمىزنى پەقەتلا
ئوڭشىغىلى بولمىسا، ئۇ ھالدا بىز ياۋاشلىق بىلەن قول سوزۇپ
تىنچلىق تەلەپ قىلساق بولىدۇ.

— ئەمما، بىزدە ئاز ـ تولا غەيرەت ـ جاسارەت بولىدىغان
بولسا، كۆزىمىز بۇ نەپرەتلىك مەغلۇبىيەتنىلا كۆرمەسلىكى كې-
رەك. ئۆلۈمگە دادىل يۈزلىنىپ، جەڭ مەيدانىدا مەردانىلەرچە
ئۆلۈشنى ئىختىيار ئەيلىگەن ئادەملەرلا ئەڭ بەختلىك، ئەڭ مۇ-
ۋەپپەقىيەت قازانغان ئادەم، روھىي جەھەتتە ھەممىدىن ئالىيجاناب
ئادەم ھېسابلىنىدۇ.

تۇرنۇس سۆزىنى داۋام ئەتتۇردى:

— بىز نېمىشقا بوسۇغىغا قەدەم قويماستىنلا، مەغلۇپ بولدۇق، دەپ قاراپ ئۆزىمىزنى رەسۋا قىلىمىز؟ جەڭ بۇرغىسى چېلىنىنا - چېلىنماي تۇرۇپلا نېمىشقا لاغىلداپ تىترەپ كېتىمىز؟ بىزگە دىئومېدېس ياردەم قىلغىلى ئۇنىمىسا، باشقىلار ياردەم بېرىدۇ، ئىتالىيىدىكى نۇرغۇن شەھەرلەر ۋە خەلق بىزگە ھەمدەم بولىدۇ. بۇلار لاتىئۇم ۋە لاۋرېنىسنىڭ خىل سەركەردىلىرى، قەھرىمانلىرى، يەنە ئاقسۆڭەك ئائىلىسىدىن كېلىپ چىققان ۋورىسكى مىللىتىنىڭ ئايال سەركەردىسى بولغان كامىللا بار. كامىللارنىڭ قول ئاستىدا مىس ساۋۇت كىيگەن ئاتلىق لەشكەرلەر بار.

— ئەگەر تروياللىقلار مېنى يەككە ھالدا جەڭگە چاقىرىدىغان بولسا، مەن رەقىبىم بىلەن ئاكىللېستىنمۇ كۈچلۈك ئادەم بولغان، ئاكىللېسنىڭكىگە ئوخشاش، فۇركان ئۆز قولى بىلەن ياسىغان - دۇبۇلغا ساۋۇت كىيگەن تەقدىردىمۇ، مەن چوقۇم كۆكرىكىمنى كېرىپ، مەردانىلىك بىلەن جەڭگە چىقىمەن. مەن تۇرنۇس كۈچ جەھەتتە قەدىمكى زاماندىكى قەھرىمانلاردىن ھەرگىز قېلىشمايمەن. مەن ھاياتىمنى بۇرۇنلا سىلەرگە ئاتىغانمەن. چۈنكى، بۇ جاسارەت ۋە شان - شەرەپ مەسىلىسى. مەن ئۇنىڭ جەڭ ئېلان قىلىشىنى قوبۇل قىلىمەن.

قىرىقىنچى قىسسە

ئايالللارنىڭ جەڭگە چىقىشى

لاتىنلار بىلىپ بولغىلى بولمايدىغان ئەھۋالى ئۈستىدە كەس-كىن تالاش - تارتىش قىلىۋاتقان پەيتتە، ئانىئاسنىڭ قوشۇنىنى ھەرىكەتكە كەلتۈرگەنلىك خەۋىرى لاتىنۇسنىڭ ئوردىسىغا ئاڭلاندى. شۇئان كىشىلەر ئالاقزادىلىككە چۈشۈپ پاتپاراق بولۇشتى.

بىراق، بۇ زور ئىش ئۆز نۆۋىتىدە كىشىلەرنى قاتتىق غەزەپ-لەندۈردى. كىشىلەر ھودۇقۇش، ھاياجان ئىلكىدە مۇشتلىرىنى پۇلاڭلاتتى، ياشلار قورالللىنايلى، دەپ توۋلىدى. ياشانغانلار ھەسرەت چەكتى. ھەر قىسما ئاۋازلار، چۇقانلار ھەممە ياقنى قاپلاپ، بەئەينى نۇرغۇن قۇشلار توپى تاسادىپىي ھالدا شاخلارغا قونۇپ، قۇلاقنى يارغۇدەك سايرىغانغا ئوخشاش بىر ھالەت شەكىللەندى.

تۇرنۇس پۇرسەتنى قولدىن بەرمەستىن كىشىلەرنى دەيدەيگە سالدى. ئاندىن ئورنىدىن چاچراپ تۇردى - دە، ئوردىدىن ئۇچقاندەك چىقىپ كەتتى.

كىشىلەر شۇئان شەھەرنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىن شەھەر چېتىگە يوپۇرۇلدى. پادىشاھ لاتىنۇس بايىقى مۇھىم تەكلىپىنى بىر چەتكە قايرىپ قويدى. بۇ پالاكەت باسقان پەيتتە، بۇ پادىشاھ-نىڭ كۆڭلى ئىنتايىن پەرىشان بولدى، ئانىئاسنى قوبۇل قىلمىدى-سام، ئۇنى كۈيئوغلۇم ۋە بىزنىڭ ئىتتىپاقدىشىمىز، دەپ بىلمە-سەم بوپتىكەن، دەپ ئۆزىنى ئەيىبلىدى.

لاتىنلار شەھەر دەرۋازىسى ئالدىغا خەندەكلەرنى ياسىدى، تاش، ياغاچلارنى ئەكەلدى. قۇلاقتا ياقمايدىغان بۇرغا ئاۋازى قانلىق جەڭنىڭ باشلانغانلىقىنى جاكارلىدى. ھەر خىل ھەرەڭدىكى كىيىملەرنى كىيگەن ئاياللار، باللار سېپىلنى ئوراپ تۇردى. بۇ ئاخىرقى تىركىشىش بارلىق كىشىلەرگە قىلىنغان بىر مۇراجىئەت بولدى.

تۇرنۇس جىددىي ھەرىكەت بىلەن قوراللاندى. يەنى قىزغۇچ رەڭلىك ساۋۇت كىيدى. ئۇنىڭدىكى مىس ياپراقچىلار بېلىق قاسراقلىرىغا ئوخشايتتى، ئۇ ئالتۇن تىزلىقىنى پۇتىغا چىڭ باغلىدى. بېلىگە قىلىچىنى ئاستى.

ئۇ بەجايىكى بىر نۇر، چۇلغۇردىن ئايرىلغان توسۇن ئات كەبى بارگاھتىن چۇشۇپ كەلدى. تۇرقىدىن تەكەببۇرلۇق ئېپادىلىنەتتى.

ئانېئاس ئاتلىق ئەسكەرلىرىنى تۇزلەڭلىكنى تازىلاشقا ئالدىن يۇرەر قىسىم قىلىپ ئەۋەتتى. ئۆزى بولسا تاغ - ئېدىرلار، قاقاسلىق، چۇللۇكتىن ئۆتۇپ، لاتىنۇس شەھىرىگە يۇرۇش قىلدى. تۇرنۇس يولىنىڭ ئىككى بېشىنى توسۇش ئۇچۇن قوراللىق لەشكەرلەرنى ئورمانلىقتىكى پەس، ئويمان چىغىر يولغا پىستىرما قىلىپ قويدى.

بۇ يەر يىلان باغرى جىرا بولۇپ، قويۇق، قاپقارا سايىلەر ئۇنى يېپىپ تۇراتتى، بۇ يەرگە تۇتاشقان تار چىغىر يول تارغىنا ئېغىز (ئۆتكەلنى) نى ھاسىل قىلغانىدى. شۇڭا بۇ كىنكىردەك ھېسابلىنىدىغان مۇھىم يول ئېغىزى ئىدى. تاغ ئۇستىدىن قارىسا ئادەم ئايىغى كەمدىن - كەم بېسىلىدىغان تۇپتۇز جاي بار ئىدى. بۇ يەرگە لەشكەرلەر خاتىرجەم پىستىرما قۇرۇپ ئوڭ، سول تەرەپكە ھۇجۇم قىلغىلى، تاغ تۆپىسىدە تۇرۇپ پەسكە چوڭ - چوڭ تاشلارنى دومىلاتقىلى بولاتتى.

ياش تۇرنۇس چىغىر يوللار ۋە تونۇش جايلار بىلەن مېڭىپ

مۇشۇ جايغا كەلدى - دە، بۇ يەر شارائىتىنى ئىگىلەپ، ھىيلە - مىكرىنى ئىشقا سېلىش پەيتىنى كۈتۈپ ئورمانلىقتا ماراپ ياتتى.

كامىللا ۋولىسكى قوشۇنىنىڭ ھەمراھلىقىدا بۇ يەرگە كې-لىپ تۇرنۇس بىلەن ئۇچراشتى، كامىللا ئاتتىن چۈشۈپ تۇرنۇس-قا:

— ئەگەر باتۇرلار ئۆزىگە ئىشىنىشكە ھوقۇقلۇق بولىدىغان بولسا، ئەنە شۇنداق باتۇر مانا مەن بولىمەن، — دېدى ئۇ، — شۇڭا ئانېئاسنىڭ ئاتلىق قوشۇنلىرىنى توسۇشقا ئۆز ئىختىيارىم بىلەن كەلدىم. ئېترۇلىيىلىكلەرنىڭ ئاتلىقلىرىغا قارشى ئۆزۈم جەڭگە چىقىشنى خالايمەن. ھاياتىمنىڭ خەۋپكە ئۇچرىشىغا قارى-ماي، بىرىنچى بولۇپ جەڭگە چىقىشىمغا رۇخسەت قىلغايسىز.

كامىللا ئىلاھە دىئانانىڭ ئەڭ ئامراق ئادىمى ئىدى. دادىسى تەكەببۇر، زالىم ئادەم بولۇپ، ھوقۇقىدىن قالايمىقان پايدىلانغان-لىقى ئۈچۈن، خەلقىنىڭ ئۆچمەنلىكىنى قوزغاپ قويۇپ قوغلان-غان، شاھلىق تەختىدىن مەھرۇم بولغان. ئۇ قەدىمىي پايتەخت-تىن ئايرىلىشقا مەجبۇر بولغان چاغدا، كىچىككىنە قىزىنى ئې-لىپ جەڭ ئوتلىرى ئىچىدىن چىقىپ، قوشنا ئەلگە قېچىپ كەت-كەن، بۇ گۆدەك قىز ئۇنىڭغا سەرگەردانلىق ھاياتىدا ھەمراھ بولغانلىقتىن، ئۇنى كامىللا دەپ ئاتىغان.

ئۆز ۋاقتىدا ئۇ كامىللانى كېيىنىگە ئوراپ باغرىغا مەھكەم بېسىپ، ئۆزۈن ئېدىرلارنى بويلاپ جىمجىت ئورمانلىققا قاراپ چاپتى. رەھىمسىز قىلىچلار تەرەپ - تەرەپتىن يامغۇردەك ئېتىل-دى، ئۇ قېچىۋەردى، ئالدىغا چېلەكلەپ قۇيغاندەك ياغقان يامغۇر-دا سۇيى ئۇلغىيىپ، كۆۋرۈكلەشكەن سۇيى قىرغاقلارغىمۇ يامرى-غان، ئۆركەشلەپ ئېقىۋاتقان چوڭ بىر دەريا ئۇچرىدى.

ئۇ دەريادىن ئۈزۈپ ئۆتۈپ كېتىشكە ھازىرلاندى، ئەمما قۇچىقىدىكى بالىنى ئۇيلاپ ئارىسالدى بولدى. ئۇيان ئويلاپ - بۇيان ئويلاپ، ئالدىراش - تېنەش بىر قارارغا كەلدى. ئۇنىڭ

سىھىرگەرلەرنىڭكىدەك چاققان قولىدا بىر نەيزە بولۇپ، نەيزە-نىڭ سىپى قوپال، بۇدۇر - چوقۇر ئىدى، بۇ ساپ قىزنىڭ تىلغان كاۋچۇك ياغىچىدا ياسالغانىدى. ئۇ ئاۋۋال شاختىن شىلىنىۋالغان قوۋزاقتا بالىنى چىڭ باغلىدى. ئاندىن بالىنى نەيزە سىپىنىڭ ئوتتۇرىسىغا مەھكەم باغلىدى - دە، بەردەم ئوڭ قولىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ دىئاناغا دۇئا قىلىپ، قىزنى ئىلاھەگە تاپشۇردى.

ئۇ قولىنى چۇشۇرۇپ، نەيزىنى بار كۈچى بىلەن ئاتتى. تۆۋەندە دەريا سۈيى شاۋقۇنلاپ ئاقاتتى، ئاجىز كامىللا ۋىژىلداپ ئۇچقان نەيزە بىلەن تەڭ جىددىي ئېقىندىن ئۆتۈپ ئۇ قىرغاققا چۈشتى.

ئۇنىڭ كەينىدىن كېلىۋاتقان لەشكەرلەر يېقىنلاپ قالدى. كامىللانىڭ دادىسى دەرياغا سەكرەپ، قارشى قىرغاققا غەلىبە بىلەن ئۆتتى. ئاندىن يايپېشىل چۆپلۈك ئىچىدىن دىئاناغا تاپشۇر-غان قىزنى تېپىۋالدى.

شۇنداق قىلىپ ئۇ قاقاس تاغلاردا، يىرتقۇچ ھايۋانلار ياشاي-دىغان ئورمانلاردا، چاتقاللاردا چارۋىچىلار بىلەن بىرگە ياشىدى، قىزنى ئاتقا، بەزى چاغلاردا يىرتقۇچ ھايۋانلارغا ئېمىتكۈزدى.

قىزى يېڭىلا ماڭغان، يەرگە مەزمۇت دەسسەپ تۇرىدىغان چاغدىن باشلاپ، ئۇنىڭ قوللىرىغا كىچىككىنە نەيزىنى تۇتقۇزۇپ مەشىق قىلدۇردى. كامىللا چېچىغا چازا قىسىپ، باغلاپ باقمى-دى. چۈنكى ئۇ بىر چىشى يولۋاس تېرىسىنى بېشىدىن ئايىغىچە ئارتىۋالاتتى، ئۇ ئەنە شۇ ھالەتتە ئوماق، نازۇك قوللىرى بىلەن نەيزە ئېتىشنى ئۆگەندى، سىلىق تېرە تاسمىنى بېشى ئۈستىدىن ئايلاندۇرۇشنى ئۆگىنىۋالدى، ئۇچۇپ كېتىۋاتقان تۇرنىنى ياكى ئاق قۇنى ئېتىپ چۈشۈرەلەيدىغان بولدى. ئىلاھە دىئانا بۇ ئۇرۇشنىڭ ئۇنىڭ جېنىغا زامىن بولىدىغانلىقى، شەپقەتسىز تەقدىرنىڭ ئۇنىڭغا يېقىنلاپ كېلىۋاتقانلىقىنى بىلىپ، خىزمەتكا-رى ئوپىسنى قاراپ باقىشن، دەپ زېمىنغا ئەۋەتتى.

قىرىق بىرىنچى قىسسە

ئايال قەھرىماننىڭ جاسارىتى

تروياللىقلار شەھەرگە قىستاپ كەلدى، پۈتۈن دالىنى ئات تۇياقلىرىنىڭ دۈپۈرلەشلىرى بىر ئالدى، جەڭ مەيدانىدا كۆز يەتكۈسىز، سان – ساناقسىز نەيزىلەر ئوت يالقۇنىدەك ۋاللىلداتدى.

ئۇلارغا قارشى سەپتە رۇتۇلىيىلىكلەر، لاتىنلارنىڭ ئاتلىق لەشكەرلىرى ۋە كامىللا خان قىزنىڭ ئاتلىقلىرى تۇراتتى. ئۇلار ئوڭ قوللىرىدىكى نەيزىنى ئالدىغا بەتلەپ ئېتىشقا تەييار ھالەتتە ئىدى، نەيزىنىڭ ئۇچى توختىماي تەۋرىنەتتى، ئادەملەر يۈرۈش قىلاتتى، ئاتلار كىشنەيتتى. ئۇرۇش باشلىنىش ئالدىدا تۇراتتى.

ئىككى تەرەپ قوشۇنى نەيزە ئاتسا يەتكۈدەك ئارىلىققا كېلىپ توختىدى. ئۇشتۇمتۇت بىر بۇرغا ئاۋازى بىلەن سەپ يېيىلىپ، ئاتلىق لەشكەرلەر ئاتلىرىنى دىۋىتتى، ئاتلار ئۇچقاندەك چاپتى، نەيزىلەر ھەر تەرەپكە ئېتىلىپ، قار پارقىراپ يېغىۋاتقاندەك ھالەت شەكىللەندى. شۇئان نەيزە تەگكەنلەرنىڭ يىقىلغان ئاۋازلىرى، ئاتلارنىڭ سوقۇلۇشلىرى جاھاننى بىر ئېلىپ، قۇلاقنى پاڭ قىلغۇدەك بولدى.

لاتىنلار بىر مەھەل سەپ قالايمىقانلىشىپ، كەينىگە بۇرۇلۇپ قېچىشقا باشلىدى. ئۇلار قالقانلىرى بىلەن دۈمبىسىنى مۇداپىئە قىلىپ شەھەرگە قاراپ ئات چاپتۇردى. تروياللىقلار تېز قوغلىدى. ئۇلار شەھەر سېپىلىغا ئاز قالغاندا،

تىنىلار چۇقان ـ سۈرەن ئىچىدە كەينىگە بۇرۇلدى. بۇنىڭ بىلەن تروياللىقلار قاچتى. تروياللىقلار ئاتنىڭ چۇلۋۇرىنى بوشىتىپ خې-لى يىراققا چېكىندى. بۇ بەئەينى دېڭىز قاتتىق دولقۇنلىنىپ، بىردە كۆۋەجەپ قىرغاققا ئۇرۇلۇپ، شۇ ھامان يەنە كەينىگە يانغاندەك بىر ئىش بولدى. تروياللىقلار ئىككى قېتىم رۇتۇلىيە-لىكلەرنى سۈر توقاي قىلىپ شەھەر چېتىگە ئاپاردى، ئۆزلىرىمۇ ئىككى نۆۋەت رۇتۇلىيىلىكلەرنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچراپ كەينىگە چېكىندى.

ئۇلار ئۆزلىرىنى ئوڭشاپ ئۈچىنچى نۆۋەت تۇتۇشقان چاغدا، پۈتۈن سەپتىكى جەڭچىلەر جان تىكىپ قاتتىق ئېلىشتى، يې-ڭىش، يېڭىلىشنى ئايرىماق قىيىن بولدى. ھەربىر ئادەم رەقى-بىنى تاللايتتى، ئارقىدىنلا ئۆلۈم ئالدىدىكى ئىڭراش ئاڭلىناتتى. قورال ـ ياراغ ۋە جەسەتلەر قانغا مىلىنىپ ياتاتتى، ئادەملەر ئارىسىدا ئۆلگەن ئاتلارمۇ ئۇچرايتتى. جەڭ ئىنتايىن شىددەتلىك بولدى، نەيزە ـ قىلىچ كىشىلەرگە ئۆلۈملا ئېلىپ كېلەتتى. لەشكەرلەر بولسا جاراھەتلەنگەن ئەھۋالدىمۇ شەرەپ قوغۇپ ئۆ-لۈشنى ئارزۇ قىلاتتى.

كامىللا ئامازونىنىڭ ئايال جەڭچىلىرىگە ئوخشاش ئوقدان ئاسقان، جەڭگە قولايلىق بولسۇن دەپ بىر كۆكسىنى ئوچۇق قويغان ھالەتتە ئادەملەر ئورۇلغان چۆپتەك يىقىلىپ ئۆلۈۋاتقان جەڭ مەيدانىدا، ھېلى دۈشمەنلەرگە پۈتۈن كۈچىنى يىغىپ نەيزە يامغۇرى ياغدۇرسا، ھېلى ھاردىم ـ تالدىم دېمەستىن قوش بىسلىق قىلىچىنى ئوينىتىپ قىر ـ چاپ قىلاتتى.

ئۇ ئالتۇندىن ياسالغان ئوقيانى مۈرىسى بىلەن تەڭ تۇتۇپ ھەر تەرەپكە ئوق ئۈزەتتى، ئوقلار شامالدەك تېز ئۇچاتتى. ئۇ ئىلاجىسىز چېكىنىشكە مەجبۇر بولغان ئەھۋالدىمۇ قېچىپ كېتىۋېتىپ كەينىگە قايرىلىپ ئوقيادىن ئوق ئاتاتتى. ئۇنىڭ ئەتراپىدا خىللانغان يېقىن لەشكەرلىرى بار بولۇپ، ئۇنىڭغا ئىنتايىن سا-

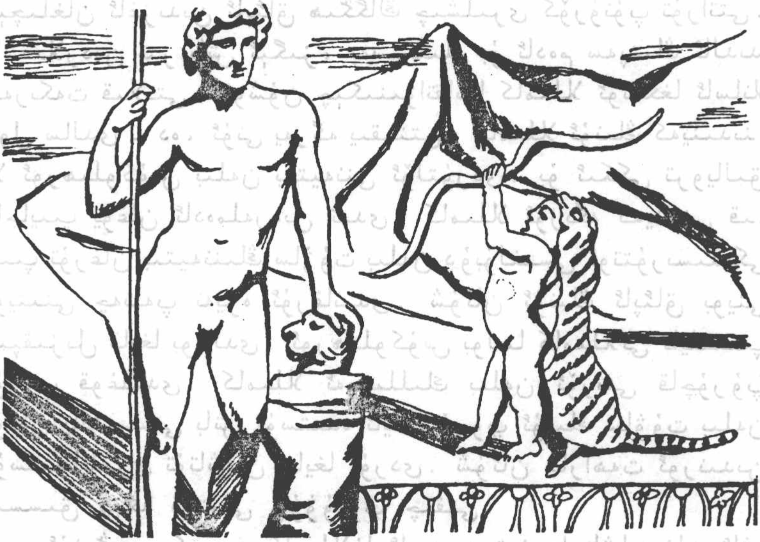

دىق ئىتالىيىلىك ئايال قەھرىمانلار ئۇنى يەنىمۇ يارقىن تۇسكە كىرگۈزگەنىدى.

ۋەھشىيلىشىپ كەتكەن بۇ قىز يەنە قانچىلىك ئادەمنى يىقىتىپ، قانچىلىك ئادەمنىڭ بېشىغا چىقار؟ ئۇنىڭ قولىدا بىرىنچى بولۇپ ئۆلگەن ئادەم ئونېئۇس بولدى. ئونېئۇسنىڭ ساۋۇتسىز كۆكرىكىگە كامىللانىڭ نەيزىسى سانجىلىپ، ئاغزىدىن بۇلدۇقلاپ قان چىقتى - دە، يىقىلدى. ئاغرىققا چىدىماي يەردە دومىلاپ - دومىلاپ كەتتى.

كامىللا ئارقىدىنلا رىلىس، پاگسۇس قاتارلىق نۇرغۇن ئادەمنىڭ جېنىنى ئالدى. چۈنكى، ئۇ ئاتقان ھەربىر نەيزە بىلەن بىر تروياليق يىقىلاتتى. ئۇنىڭغا يېقىنلا جايدىكى لەشكەرنىڭ ئىسمى ئورنىتۇس بولۇپ، ئەسلى ئوۋچى ئىدى. ئۇ ئانچە ئادەتلەنمىگەن قورال - جابدۇقلار بىلەن قوراللىنىپ ياپكىس ئېتىنى مىنگەن، يوغان بىر پارچە كالا تېرىسى بىلەن مۈرىسىنى ياپقان، بېشىغا بۆرە بېشىنىڭ تېرىسىنى كىيىۋالغانىدى. بۆرىنىڭ يوغان

ئېچىلغان ئاغزىدىن ئاپئاق ھىڭگاك چىشلىرى كۆرۈنۈپ تۇراتتى. باشقىلاردىن بىر باش ئېگىز، بەستلىك بۇ ئادەم سەپنىڭ ئالدىدا ھەرىكەت قىلاتتى. قوشۇن چېكىنىۋاتقاندا كامىللا ئۇنىڭغا ئاساسلا قول سالدى ــ دە، ئۇنى يەرگە يىقىتتى. كامىللا ئۇنىڭ كەينىدىنلا ئورھىلوكۇس بىلەن بىتيەننى ئۆلتۈردى. بۇ ئىككى تروياللىق ئاجايىپ يوغان ئادەملەردىن ئىدى. كامىللا ئۆزىگە كەينىنى قىلىپ تۇرغان بىتيەننىڭ ساۋۇت بىلەن دۇبۇلغىسى ئوتتۇرىسىدىكى بويىنىنى چەنلەپ نەيزە ئۇرغانىدى. شۇئان ئۇنىڭ ئاپئاق بويىنى قىپقىزىل قانغا بويالدى. ئورھىلوكۇس بولسا كامىللانى ئايلىنىپ يۈرۈپ قوغلىدى. كامىللا ئەپچىللىك بىلەن ئۆزىنى قاچۇرۇپ يوغان پالتىسىنى باش ئۈستىدە ئايلاندۇرۇپ ئۇنىڭ ساۋۇت بىلەن ئۇستىخانلىرى تۇتاشقان جايغا ئۇردى. شۇئان جاراھەت ئورنىدىن ئىسسىق مېڭە قېتىقى چۇۋۇلۇپ چىقتى.

ئۇنىڭدىن كېيىن كامىللاغا ئاپىنىن تېغىدا ياشايدىغان ئاۋنۇسنىڭ ئوغلى دۇچ كېلىپ قالدى. ئۇ لەشكەر بولسىمۇ، ئەمما كامىللاغا تۇيۇقسىز دۇچ كېلىپ قېلىپ قورقۇپ تۇرۇپلا قالدى. ھەرقانچە تېز قاچقىنى بىلەنمۇ بۇ جەڭدىن قېچىپ قۇتۇلالمايدىغانلىقى، ئايال پادىشاھنىڭ ھۇجۇمىدىن ساقلىنالمايدىغانلىقىغا ئۇنىڭ كۆزى يەتتى ــ دە، ئەقلىنى ئىشقا سېلىپ بۇ ئايال پادىشاھقا:

— ئايال لەشكەر بولۇش ئاجايىپ قالتىس ئىش، — دېدى، — ئەمما ئېتىڭىزدىن ئايرىلسىڭىز قولىڭىزدىن قانچىلىك ئىش كېلەر؟ ئات دېگەن قېچىشقا ئەپلىك جانىۋار. سىز ئۇنىڭدىن ۋاز كېچىپ، ئۇنى تاشلىۋېتىپ يەرگە چۈشۈڭ ــ دە، مەن بىلەن ئېلىشىڭ. شۇندا كىمنىڭ پو ئاتىدىغانلىقى، كىمنىڭ ھەقىقىي لەشكەر ئىكەنلىكىنى تېزلا بىلىۋالىسىز. بۇ گەپ بىلەن كامىللانىڭ قاتتىق ئوغىسى قايىندى. ئۇ ئېيتقۇسىز غەزەپ ــ نەپرەت ئىچىدە ئېتىنى مۇلازىمغا بېرىۋېتىپ يەرگە چۈشتى. قارشى تە-

رەپكە ئوخشاشلا غىلاپتىن چىقىرىلغان قىلىچ ۋە قالقانىلا قورال قىلدى. چىرايىدا قورقۇشتىن ئەسەر يوق ئىدى.

ئۇ يىگىت كامىللا مېنىڭ قاپقىنىمغا چۈشتى، دەپ ئويلاپ دەرھال چۇلغۇۋرىنى بىر ياققا قايرىپ ئاتنى شىپورا بىلەن قاتتىق دىۋىتتى ـ دە، ئالمان ـ تالمان قاچتى. كامىللا بۇ ھارامزادە يىگىتكە قاراپ قاتتىق ۋارقىرىدى ۋە قويۇندەك تېز يۈگۈرۈپ بېرىپ ئاتنىڭ ئالدىنى توستى، ئاندىن چۇلغۇۋرنى تۇتۇۋېلىپ يىگىتنى ئاتتىن تارتىپ چۈشۈرۈپ، مېڭىسىنىڭ قېتىقىنى چۇ-ۋۇۋەتتى. شۇنداق قىلىپ يىگىت ھىيلىگەرلىكىنىڭ جازاسىنى تار-تىپ، ئىسسىق قېنى بىلەن بەدەل تۆلىدى.

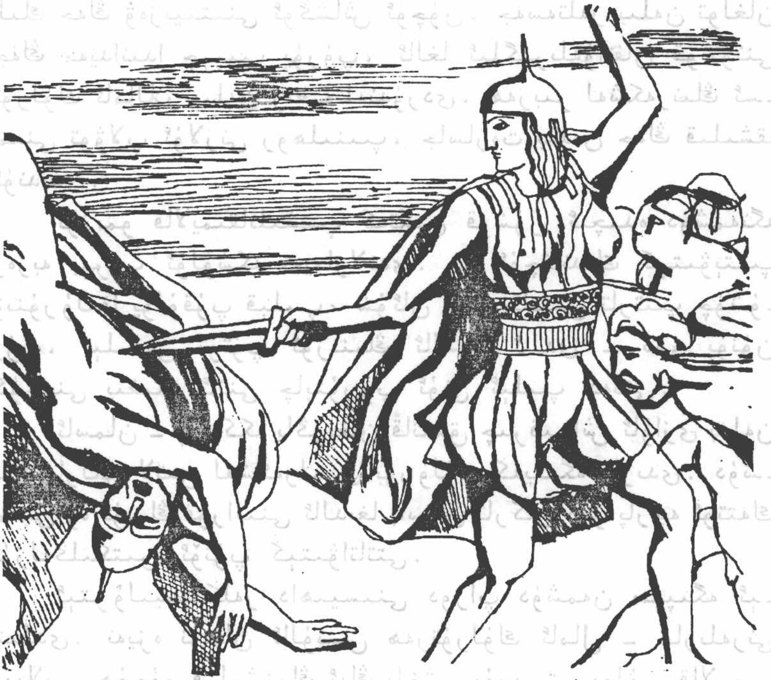

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

قىرىق ئىككىنچى قىسسە

داڭدار سەركەردىنىڭ گۈلى توزىدى

يۇپىتېر ئولىمپىس تېغىدا بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى ئېنىق كۆرۈپ تۇراتتى. بۇ تەڭرى ئاتا ئېترۇلىيىلىك تاركاننى دەيدەيگە سېلىپ ئۇنىڭ ئاچچىقىنى كەلتۈردى. تاركان مەغلۇبىيەتلىك جەڭ ۋەزىيىتىنى ئوڭشاش ئۈچۈن، جەسەتلەر بىلەن تولغان جەڭ مەيدانىدا چېپىپ يۈرۈپ، ئالغا ئىلگىرىلەۋاتقان قوشۇننى تۈرلۈك ئاماللار بىلەن رىغبەتلەندۈردى، ھەربىر لەشكەرنىڭ ئىسمىنى توۋلاپ ئۇلارنى روھلىنىپ، جاسارەت بىلەن جەڭ قىلىشقا ئۈندىدى.

ئۆزىمۇ قالايمىقانلىشىپ كەتكەن قوشۇن ئىچىدە دۈشمەنگە زەربە بېرىپ ئۆلۈشكە تەييارلاندى. ئۇ ئۇچقاندەك كېتىۋېتىپ ۋېنورۇلىقا يولۇقۇپ قېلىپ، شۇئان ئۇنى ئاتتىن تارتىپ چۈشۈرۈپ، بېلىدىن تۇتۇپ ئۆزىنىڭ ئالدىغا ئالدى - دە، پۈتۈن كۈچىنى يىغىپ ئاتنى چاپتۇرۇپ ئۇنى ئېلىپ كەتتى.

ئاسمان - پەلەككە ياڭرىغان قاتتىق چىرقىراش ئاۋازى بىلەن تەڭ بارلىق لاتىن لەشكەرلىرى بۇرۇلۇپ كەينىگە قارىدى. دۈشمىنى ۋە ئۇنىڭ قورالىنى ئالدىغا باسقان تاركان بىر پارچە ئوتتەك تۈزلەڭلىكتىن ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى.

ئېترۇلىيىلىكلەر داھىيسىنى دوراپ دۈشمەن سېپىگە ئېتىلدى. نەيزە تۇتقان ئالۇنىس ھەرتۈرلۈك ئامال - چارىلەرنى ئويلاپ، ھۇجۇم قىلىشنىڭ ئەڭ ياخشى پۇرسىتى بولۇپ قالارمى-

كىن، دەپ ئۇچقاندەك چېپىپ يۈرگەن كامىللانىڭ ئەتراپىدا چۆرگىلەشكە باشلىدى. كامىللا ھەر قېتىم جەڭ مەيدانىغا ئەسەبىيلەرچە ئېتىلىپ كىرگەندە، ئالونس ئۇنىڭغا يېقىنلاشتى. ئۇن - تىنسىز ھالدا ئۇنىڭ كەينىگە كىردى، مەيلى كامىللا غالىب كېلىپ قايتسۇن ياكى دۈشمەن سېپىدىن چېكىنگەندە بولسۇن، بۇ ياش لەشكەر ئاتنىڭ چۇلۋۇرىنى ھېلى ئۇڭ، ھېلى سولغا بۇراپ، شەپقەتسىز نەيزىنى تۇتقىنىچە پۇرسەت كۈتۈپ ئۇنىڭ ئەتراپىدا ئايلىنىپ يۈردى.

كۈتۈلمىگەندە كرورېئوس پەيدا بولدى. ئۇنىڭ ئۇچىسىدىكى فىلگىنىيە ساۋۇتى، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك كىيىمى يىراقتىن كۆزگە چۈشۈپ، يالتىراپ كۆز چاقاتتى. ئۇ مىنگەن ئاغزىدىن كۆۋرۈك چاچراۋاتقان تۇلپارغا مىس ياپراقچىلاردىن توقۇلغان، سېرىق يىپتا تۇتاشتۇرۇلغان ساۋۇت يېپىلغان بولۇپ، ئاتنىڭ مويى پۈتۈنلەي پەيدەك كۆرۈنەتتى. بېشىدىمۇ ئالتۇن دۇبۇلغا، مۇرىسىدە ئالتۇن يالتىلغان ئوقيا بار ئىدى.

ئېھتىمال كامىللا بۇ تروياللىقنىڭ ئېسىل قوراللىرى ۋە كىيىمىنى تارتىۋېلىپ، ئىبادەتخانا ئىشىكىگە ئېسىپ قويۇشنى ئويلىغان ۋە ياكى كۆز چاقنىتىدىغان بۇ ئېسىل كىيىملەرنى كىيىپ ئۆزىنى راسا بىر كۆرسىتىۋالغۇسى كەلگەن بولسا كېرەك، جەڭ مالىمانچىلىقىدا كامىللا ئاياللارغا خاس ئاچ كۆزلۈك بىلەن غەنىيمەت ئېلىش ئىستىكىنىڭ دەۋىتىدە ئۇنىڭغىلا كۆز تىكىپ، پۈتۈن كۈچىنى يىغىپ پۈتۈن سەپنى بىر ئايلىنىپ چىقتى.

ئاخىر پۇرسەت كەلدى. ئالونس تۇيدۇرماستىن نەيزىنى كامىللاغا قارىتىپ ئاتتى. ئۇنىڭ قولىدىن چىققان نەيزىنىڭ كۆكتە ۋىژىلداپ ئۇچقان ئاۋازىنى ئاڭلاپ بارلىق ۋولكىسلار ئالاقىزادە بولۇپ، نەزىرىنى ئايال پادىشاھقا ئاغدۇردى.

جەڭ مەيدانىدا دىققىتىنى تارتقان ھېلىقى نىشاننى قوغ-

لاپ يۈرگەن كامىللا نەيزە ئۇچۇق تۇرغان كۆك-
سىگە چوڭقۇر سانجىلىپ، ئۇنىڭ ئىسسىق
قېنىنى شورىغانغا قەدەر ـ ھېچنېمىنى — خەتەرلىك
ئاۋاز ۋە ھاۋا ئېقىمىنى پەقەتلا سەزمىدى. ئۇنىڭ قول ئاستىدىكى
سەپداشلىرى ئالمان ـ تالمان يىغلىپ، يىقىلغان ئايال سەركەر-
دىسىنى يۆلىدى.

ئالونىس ھەممە ئادەمدىن بەكرەك ھودۇقۇپ كەتتى. شۇڭا
ئۇ كىشىلەر قورال كۆتۈرۈپ قوغلاپ كەلگۈچە ئارىلىقتا، ئالدى-
راپ ـ تېنەپ ئادەملەر ئاسانلىقچە ئاياغ باسمايدىغان تاغ ئارىسىغا
كىرىپ كەتتى. نىمجان بولۇپ قالغان كامىللا نەيزىنى تارتىپ
ئېلىۋەتمەكچى بولدى. بىراق نەيزە ئۇستىخانغىچە سانجىلغان،
جاراھەت ئاغزى يوغان بولغاچقا، قان كۆپ ئېقىپ كېتىپ، بۇ
ئايال پادىشاھ يىقىلدى. كۆزلىرىنىڭ نۇرى ئۆچۈپ خۇنۇكلەش-
تى، چېھرىدە ئادەتتە پارلاپ تۇرىدىغان قىزىل نۇرنىڭ ئورنىنى
تاتىرىش ئالدى.

بۇ قەھرىمان ئايال پادىشاھنىڭ تېنى ئاستا ـ ئاستا سوۋۇپ،
روھى تېنىدىن ئايرىلىشقا باشلىدى. يۇمشاپ قالغان بوينى ۋە
ئۆلۈم تەرىپىدىن بويسۇندۇرۇلغان بېشى ساڭگىلىدى، قوراللىرى-
مۇ بىر يانغا چۈشتى. جېنى يىغلىغان ۋە ئاغرىنغان ھالدا جەھەن-
نەمگە ماڭدى.

دىئاننانىڭ خىزمەتكارى ئوپىس تاغ چوققىسىدا ئولتۇراتتى،
يىراقتىن كامىللانىڭ رەھىمسىزلىك بىلەن ئۆلتۈرۈلگەنلىكىنى،
يىغلاپ نالە ـ زار ئەيلەۋاتقان قوشۇننى كۆرۈپ يۈرىكى ئېچىشىپ
ئىنتايىن قايغۇردى. ئۇ يېنىك، ئەمما مەزمۇت قەدەملەر بىلەن
قەدىمىي لاۋرېنتۇم قەبرىستانلىقىغا كەلدى. بۇ يەردىكى ئېگىز
دۆڭدە تۇرۇپ ئالونىسنى ئىزدىدى.

ئۇ كۆز چاقنىتىدىغان ساۋۇت كىيگەن. تەكەببۇر ئالونىسنى
كۆرۈپلا، ئالتۇن يالىتىلغان ساداقتىن پەي يا ئوقىنى ئالدى،

يانىڭ كىرىچىنى تاكى ئىككى ئۇچى بىر - بىرىگە تېگىپ قالغۇچە ئېگىپ، سول قولىنى ئوققا تاقاپ، ئوڭ قولىدا كىرىچنى مەيدىسىگىچە تارتىپ ئوق ئۈزدى. ئالونىس ۋىژىلدىغان ئوق ئاۋازىنى ئاڭلاپ بولغۇچە يا ئوقى بېرىپ ئۇنىڭغا تەگدى. سەپداشلىرىنىڭ ئۇنىڭ بىلەن كارى بولمىغاچقا، ئۇ توپىلىق دالىغا يىقىلدى. ئاخىرقى قېتىم بىر نەپەس ئېلىپ جان بەردى. ئۇنىڭغا ھېچكىم دىققەتمۇ قىلمىدى، ئۇ پۈتۈنلەي ئۇنتۇلدى.

كامىللا يىقىلغاندىن كېيىن، ئېچىنىشلىق، قايغۇلۇق يىغا - زارە پەلەككە يەتتى. جەڭ تېخىمۇ كەسكىنلەشتى. بارلىق ترويا قوشۇنى، ئېترۇلىيە سەركەردىلىرى، ئاركادىيە ئاتلىقلىرى زىچ ئۇيۇشۇپ ھۇجۇمغا ئۆتتى.

داھىيسىدىن ئايرىلغان كامىللانىڭ يېنىك ئاتلىقلار قوشۇنى بىرىنچى بولۇپ قاچتى. رۇتۇلىيىلىكلەرمۇ ئالاقزادىلىككە چۈشۈپ قاچتى. قوشۇنىدىن ئايرىلغان سەركەردىلەر بىلەن سەركەردىلىرىدىن ئايرىلىپ قالغان قوشۇنلار ئۆزلىرىگە بىخەتەر جاي ئىزدەش كويىغا چۈشۈپ، ئاتلىرىنىڭ بېشىنى بۇراپ شەھەر، قەلئە تامان چاپتى. دېڭىز دولقۇنىدەك شاۋقۇن سېلىپ شىددەت بىلەن ھۇجۇم قىلىۋاتقان ترويالىقلارغا قارشى جەڭگە چىقىشقا ھېچكىم جۈرئەت قىلالمىدى. قاچقانلارنىڭ مۈرىسىدىكى ئوقيالار بوشاپ، مۈرىلىرى ساڭگىلاپ چۈشكەنىدى، ئۈركۈگەن ئاتلارنىڭ تۇياق ئاۋازى دالىنى تىترىتىپ، توپا - لايلارنى ئۇچۇراتتى، توپا - چاڭ قويۇق ئىس - تۈتەككە ئوخشاش شەھەرگىچە سوزۇلدى. پوتەيلەردە تۇرغان ئانىلار مەيدىسىگە ئۇرۇپ ئۈن سېلىپ يىغلىشاتتى. بىرىنچى تۈركۈم ئاتلىقلار شەھەرگە كىرگەندە، ئارقىدىن سوڭدىشىپلا كەلگەن دۈشمەنلەرمۇ ئۇلارغا ئارىلىشىپ شەھەرگە كىردى. شۇنىڭ بىلەن شەھەردە قىر - چاپ باشلىنىپ، قاچقان بىچارە لەشكەرلەر ئۆز ئۆيلىرىنىڭ ئالدىدىمۇ ئۆلۈش - يارىلىنىش تەقدىرىدىن قۇتۇلالمىدى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە تور بېكىتى

كىشىلەر ئالمان - تالمان شەھەر دەرۋازىسىنى تاقاپ، ئۆز ئادەملىرىگىمۇ يوچۇق قويۇشقا پېتىنالمىدى.

سېپىلدە تۇرغان ئانىلار كامىللانىڭ ئۆلگەنلىكىنى كۆرگەندىن كېيىن، ۋەتەنپەرۋەرلىك ئوتىدا يېنىپ، ئۇنىڭدىن قالغۇسى كەلمەي، تىترىگەن قوللىرى بىلەن نەيزە ئاتتى، ياكى قاتتىق كاۋچۇك دەرىخىنىڭ ياغاچلىرىنى قورال قىلدى. ھەممىلا ئادەم شەھەرنى قوغداش يولىدا قۇربان بولۇشنى ئىختىيار قىلغانىدى.

خەۋەرچىلەر بۇ دەھشەتلىك خەۋەرنى تۇرنۇسقا يەتكۈزدى. تۇرنۇس دەرغەزەپكە كەلدى - دە، ئۆزىنى تۇتۇۋالالماي يوشۇرۇنۇپ ياتقان تاغدىن چۈشتى. دەل - دەرەخ، ئوت - چۆپ قاپلىغان ئورماندىن چىقتى. ئۇ بۇ جايدىن ئايرىلىپ تۈزلەڭلىككە كېلىشىگە، ئانېئاس ھېچكىم قوغدىمىغان كېكىر دەكتەك مۇھىم بۇ جايغا يېتىپ كەلدى - دە، تاغقا چىقتى، قويۇق ئورمانلىقتىن ئۆتتى. شۇنداق قىلىپ بۇ ئىككىيلەن ئۆز قوشۇنىنى باشلاپ بىرلا

ۋاقىتتا شەھەرگە قاراپ جىددىي يۈرۈش قىلدى. ئۇلارنىڭ ئارىلا-
قىمۇ يېقىن ئىدى. ئانېئاس يىراقتىن چاڭ - توزان كۆتۈرۈلگەن
تۇزلەڭلىككە كۆز يۈگۈرتۈپ لاۋرېنتۇم قوشۇننى كۆردى. تۇر-
نۇسمۇ ئاتنىڭ دۈپۈرلەشلىرى ۋە كىشنەشلىرىنى ئاڭلاپ، تولۇق
قوراللانغان، شىددەت بىلەن بېسىپ كېلىۋاتقان ئانېئاسنى تونۇ-
دى. ھەر ئىككىسىنىڭ ھازىرلا جەڭنى باشلاپ ئۆزىنى بىر تونۇ-
تۇپ قويغۇسى كېلەتتى.
بىسى كەڭ ئىككى نەيزە تۇتقان تۇرنۇس ئاق بوز ئات قوشۇل-
غان جەڭ ھارۋىسىنى ھەيدەپ كېلەتتى. ئۇدۇلدىن كەلگەن ئانې-
ئاسنىڭ قولىدا قالقان ۋە ئەرش ئىلاھى ياساپ بەرگەن قورال
ۋال - ۋۇل قىلىپ كۆزنى چاقاتتى.
بۇ چاغدا تۇرنۇسنىڭ ھەدىسى رۇتورنا يۇنونىڭ پەرمانى بى-
لەن يەر يۈزىگە چۈشتى. كاتتا سەركەردە قىياپىتىگە كىرىپ
قوشۇننىڭ ئارىسىغا كەلدى - دە، ھەر خىل گەپلەرنى قىلىپ
كۆپچىلىكنى دەي - دەيگە سالدى. ئۇنىڭ كۈشكۈرتىشى بىلەن
ياش لەشكەرلەرنىڭ مېڭىسى قىزىدى، قوشۇندا ھەربىنىڭ غوڭۇل-
دىشىدەك ئاۋازلار كۆتۈرۈلدى. بىر لەشكەر ئالدىغا چىقىپ دۈش-
مەنگە چەنلەپ نەيزىنى بىر ئاتقانىدى، گىلاس ياغىچىدىن ياسالغان
نەيزە ۋىژىلداپ ھاۋانى يېرىپ ئۆتتى. بۇ ھالنى كۆرگەن كىشىلەر
ئىنتايىن ھاياجانلاندى، يۈرىكى قاينىغان قازاندەك ۋاراقشىپ كەت-
تى.
لاۋرېنتۇم قوشۇنىمۇ ئۇدۇلدىن چىقىپ كەلدى، ئارقىدىن
ترويا قوشۇنى، ئېترۇلىيە قوشۇنى ۋە رەڭگارەڭ كىيىنگەن ۋە
ھەر خىل قورال - ياراغلارنى تۇتقان ئاركادىيە قوشۇنىمۇ كەلكۈن-
دەك يوپۇرۇلۇپ كېلىپ جەڭگە كىرىشتى. كۆپچىلىكتە
جېدەل - ماجىرانى قورال ئارقىلىق ھەل قىلىمىز، دېگەن بىرلا
ئوي بار ئىدى.
ئۇلار مېھرابلارنى بۇزۇۋەتتى، قالايمىقان ئېتىلغان نەيزىلەر

گويا بوران ـ چاپقۇن كەبى ئاسماننى قاپلىدى، ئاندىن يامغۇر كەبى يەرگە تۆكۈلدى. بەزىلەر جەڭ هارۋىلىرىنى هەيدىسە، بەزىلەر قىلىچلىرىنى قولىغا ئېلىپ ئاتقا مىندى. بىر ترويالىق مېهرابتىن كۆيۈۋاتقان بىر تال ياغاچنى ئېلىپ ئۆزىگە قاراپ يۈگۈرۈپ كەلگەن لاتىنلىققا ئاتقاندى، لاتىنلىقنىڭ ساقىلى كۆيۈپ كەتتى. ئارقىدىن هېلىقى ترويالىق لاتىنلىقنى چېچىدىن تۇتۇۋېلىپ تىزلاپ پۈتۈن ئېغىرلىقى بىلەن ئۇنى بېسىپ تۇرۇپ، زەرپ بىلەن بېلىگە خەنجەر ئۇردى. پودالىرىئۇس ئىسىملىك باشقا بىر ترويالىق قىلىچنى پۇلاڭلىتىپ رۇتۇلىيىلىك چوپان ئارىسۇسنى قوغلاپ يۈرەتتى. ئارىسۇس جەڭنىڭ ئەڭ ئالدىنقى سېپىدە قىلىچ ـ نەيزىلەرگە قارىماي چېپىپ يۈرەتتى. پودالىرىئۇس يېقىنلاپ كەلگەندە، ئۇ پالتىسى بىلەن پودالىرىئۇسنىڭ يۈزىگە چېپىپ، يۈزىنى قاپ ئوتتۇرىدىن ئىككى قىلىۋەتتى. پودالىرىئۇسنىڭ كۆزلىرىنى رەھىمسىز ئۆلۈم ۋە تۆمۈردەك ئېغىر ئۇيقۇ يېپىۋەتتى. ئارىسۇسنىڭ دۈبۈلغىسىمۇ قان دېغى بىلەن بۇلغاندى. توساتتىن بىر ئوقيا كېلىپ ئانېئاسقا تېگىپ ئۇنى يارىلاندۇردى... ئانېئاسنىڭ سەپتىن چېكىنگەنلىكى، ئۇنىڭ قول ئاستىدىكى سەركەردىلەرنىڭ هودۇققانلىقىنى كۆرۈپ، تۇرنۇستا ئۇشتۇمتۇت بىر ئۈمىد پەيدا بولدى. ئۇ دەرهال ئېتىنى ئەكەلدۈرۈپ، قوراللىرىنى قولىغا ئېلىپ جەڭ هارۋىسىغا چاقماق تېزلىكىدە چىقتى ـ دە، جەڭ مەيدانىغا قاراپ ئات سالدى. جەڭ هارۋىسىنىڭ ئاستىدا قېلىپ ئۆلگەن جەسەتتىن نەيزىنى سۇغۇرۇۋېلىپ، قېچىۋاتقان دۈشمىنىگە ئاتتى. ئۇنىڭ قالقىنى سىلكىنىپ جاراقلايتتى، ئېتى بولسا كەڭ دالىدا شامالدەك ئۇچاتتى.

ئۇ جەنۇب ۋە غەرب شامىلىدىنمۇ بەك تېز چاپقانلىقتىن، هەتتا تراكىيىنىڭ ئەڭ يىراق ـ چەت جايلىرىدىكى زېمىنىمۇ ئات تۇيىقى ئاستىدا ئىڭراپ كەتتى. ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى مۇلازىملىرى، يەنى قاپقارا يۈزلۈك ۋەهىمە ئىلاهى، غەزەپ ئىلاهى ۋە هىيلە ـ مىكىر ئىلاهىمۇ ئۇنىڭ بىلەن تەڭ قەدەمدە چېپىپ

كېلەتتى. تۇرنۇس قالايمىقان سەپ ئىچىدە خۇددى ئۇرۇش ئىلاھى
مارىسقا ئوخشاش ئېتىنى ھەدەپ قامچىلايتتى. ئۇچقاندەك چېپىد-
ۋاتقان تۇياقلاردىكى تاقىلاردىن تەپچىگەن قانلار يەردىن چاچراپ
چىقىۋاتقان توپىلارغىمۇ قىزىل رەڭ بەردى.

تۇرنۇسنىڭ قەدىمى يەتكەنلا جايدا خۇددى تراكىيەدىن گۈركى-
رەپ چىققان شامال ئېچىن دېڭىزىغا كېلىپ، دېڭىز دولقۇنىنى
شىددەت بىلەن قىرغاققا ئۇرغانغا، يەنە شۇنداقلا قارا بوران چىق-
قاندا قارا بۇلۇت ئاسماننى سۇپۇرۇپ ئۆتكەنگە ئوخشاش، دۈشمەن
قوشۇنىدا پاتپاراقچىلىق بولاتتى، دۈشمەن تېرىپىرەن بولۇپ كې-
تەتتى.

تۇرنۇس قەھرىمانانە ئىلاھىي كۈچى بىلەن تىنماستىن ئالدى-
غا چاپاتتى، ھارۋىنىڭ ئۇچقاندەك چېپىشى بىلەن دۇبۇلغىسىنىڭ
پۆپۈكى لەپىلدەپ تۇراتتى. تۇرنۇسنىڭ ۋەھشىيلىكى، تەكەببۇر-
لۇقىنى كۆرگەن ترويالىق لەشكەر فوگئۇسنىڭ قېنى قىزىپ،
قارشىلىق كۆرسىتىش ئوتى پۈتۈن ۋۇجۇدىنى كۆيدۈردى. ئۇ
ئوقتەك ئېتىلىپ بېرىپ ھارۋىنى توستى ـ دە، كۈچلۈك ئوڭ
قولى بىلەن چېپىپ كېتىۋاتقان ئاتنى تۇتۇۋېلىپ، ئاتنىڭ ئاغزى-
دىن كۆۋرۈك قايناۋاتقان بېشىنى بىر ياققا بۇرىدى. ئەمما ئۆزى
ھارۋىغا سۆرىلىپ قالدى، ساۋۇت ـ دۇبۇلغىسى يەرگە چۈشۈپ،
نېپىز كىيىم ئىچىدىكى بېلى، مۇرىسى ئېچىلىپ قالدى. تۇرنۇس
پۈرسەتنى چىڭ تۇتۇپ نەيزە ئۇرغانىدى، نەيزىنىڭ ئۇچلۇق ئۇچى
ئۇنىڭ قوش قەۋەتلىك ساۋۇتىدىن ئۆتۈپ تېنىنى شىلىۋەتتى. ئۇ
قالقىنىنى كۆتۈرۈپ خەنجىرىنى ئالدى ـ دە، يارىلانغانلىقىغا
قارىماي تۇرنۇس بىلەن ئېلىشتى. ئەپسۇس، شەپقەتسىز ھارۋا
توختىماي چاپاتتى، شۇڭا ئۇ يىقىلىپ چۈشتى. تۇرنۇس شۇئان
يېتىشىپ كېلىپ، ئۇنىڭ بېشىغا قىلىچ چاپتى. فوگئۇسنىڭ
بېشى ئۈزۈلۈپ دومىلاپ كەتتى. سېرىق توپىلىق يەردە تېنى
مىدىرلاپ ـ مىدىرلاپ يېتىپ قالدى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىغىلىش ئادرېسى

قىرىق ئۈچىنچى قىسىم

ئاتلىق مېھرى

تۇرنۇسنىڭ قىر ـ چاپ قىلىشلىرىنى قويۇپ تۇرۇپ، ئانې-ئاسقا نەزەر سالايلى. ئانېئاسنى مېنېستېئۇس، ئاكاتېس ۋە ئىئولۇس بىرلىكتە يۆلەپ بارگاھقا قايتتى. ئانېئاسنىڭ پۈتۈن بەدىنى قان بولۇپ، ئۇ يارىلانغان پۇتلىرىنى نەيزىگە تىرەپ ئارام ئالدى. نەيزىنىڭ تېنىدە سۇنۇپ قالغان ئۈچىنى ئاللىماي غەزىپى يۇرىكىگە تۇتاشتى.

ئانېئاس تۇم بىر نەيزىگە تايىنىپ بار ئاۋازى بىلەن نەرە تارتقاندەك توۋلىغاندى، ئەترابىغا بىرمۇنچە سەركەردە ـ لەشكەر-لەر يىغىلدى. قېرى كاھىن ياپىكس تونىنى قايرىپ كەينىگە چىگدىدى ـ دە، تېبابەت ئىلاھىدەك شىپا ئاتا قىلغۇچى قوللىرى بىلەن، جىددىي يوسۇندا تۇرلۇك ئاماللارنى قىلدى، ئاپوللونىڭ تۇرلۇك ئۈسۈملۈك دورىلىرىنى سۈركىدى. نەيزە ئۈچىنى قولى بىلەن، قىسقۇچ بىلەن قايرىغاندەك تارتىپ باقتى، بىراق بىرد-نىڭمۇ ئۈنۈمى بولمىدى. قارىغاندا ئۇنىڭ ئامىتى قاچقان، پىرى ئاپوللومۇ ئۇنىڭغا ياردەم قىلالمايدىغان ئوخشايدۇ.

جەڭ مەيدانىدا قورقۇنچلۇق قىر ـ چاپ بارغانسېرى ئەۋجىگە چىقتى. بالا ـ قازا كۆزگە كۆرۈنۈپلا تۇراتتى. كىشىلەر كۆردد-كى، چاڭ ـ توزان ئاسمان ـ پەلەك كۆتۈرۈلمەكتە، دۈشمەننىڭ ئاتلىق قوشۇنى بارا ـ بارا يېقىنلاپ كەلمەكتە، نەيزىلەر قارا يامغۇر كەبى بارگاھقا چۈشمەكتە ئىدى. ئېلىشقان چاغدىكى قور-

قۇنچلۇق ھۆركىرەشلەر، شەپقەتسىز ئۇرۇش ئىلاھى چاناپ يىقىتقان لەشكەرلەرنىڭ نالىسى پەلەككە يەتمەكتە ئىدى.

ئانا بولغان ئادەم ئوغلىنىڭ بىھۇدە ئاغرىق ئازابىنى تارتىۋاتقانلىقىنى كۆرگەندە چىداپ تۇرالمايدۇ، ئەلۋەتتە. شۇ سەۋەبتىن ۋېناس ئىدې تېغىغا ئۇچۇپ كېلىپ جاراھەتنى داۋالايدىغان ئىلاھىي شىپالىق دورا ئۆسۈملۈكىنى ئالدى ـ دە، سۇغا چىلاپ ئەكېلىپ ئانېئاسنىڭ يېنىغا قويدى.

ئانېئاسنىڭ جاراھىتىگە بۇ خاسىيەتلىك دورا قويۇلۇشى بىلەن تەڭ، ئۇنىڭ پۈتۈن تېنىنى قاقشىتىۋاتقان ئاغرىق «شاپ» قىلىپ توختاپ، ئاغرىق ئازابىدىن ئەسەرمۇ قالمىدى. جاراھەت ئېغىزىدىن چىقىۋاتقان قانمۇ توختىدى. نەيزە ئۇچىمۇ سىقىماستىنلا ئۆزلۈكىدىن چىقىپ ياپىكىسنىڭ قولىغا چۈشتى. دېمەك، ئىلاھەنىڭ ئوغلىنى ئىلاھەنىڭ سېھرىي كۈچى داۋالاپ ساقايتتى، ئانېئاس بۇرۇنقىدەكلا كۈچلۈك، زەبەردەس ھالىتىگە قايتتى.

جەڭگە تەشنا بولۇپ تۇرغان ئانېئاس پاچىقىغا ئالتۇن ساۋۇتنى ئورىدى، ساۋۇتنى كىيىپ، ۋالىلداپ تۇرغان قالقىنىنى بېقىنىغا ئاستى، نەيزىسىنى پۇلاڭلاتتى. ئاندىن دۇبۇلغىسىنىڭ يۈز نىقابىنى قايرىۋېتىپ ئىئولۇسنىڭ لېۋىگە بوشقىنا سۆيۈپ قويۇپ:

— ئوغلۇم، — دېدى، — سەن نېمىنىڭ باتۇرلۇق، نېمىنىڭ ھەقىقىي جاپا ـ مۇشەققەت ئىكەنلىكىنى مېنىڭدىن ئۆگىنىۋال. نېمىنىڭ ئامەت، تەلەي ئىكەنلىكىنى بولسا، باشقىلاردىن سوراپ بىلىۋال، دېدى.

بۇ گەپتىن كېيىن، غەيرەت ـ جاسارىتى ھەسسىلەپ ئاشقان ئانېئاسنىڭ غايەت زور بەستى كىشىلەر توپى ئارىسىدا غايىب بولدى. ئانېئاس پارلاپ تۇرغان قۇياشنى توسۇۋالغان يوغان بىر پارچە قارا بۇلۇت، ياكى شىددەت بىلەن چىقىۋاتقان قاتتىق بوران كەبى تېز ئىلگىرىلەپ، دېڭىزدىن ئۆتۈپ قىرغاققا چىقتى. ترويا-

www.uyghurkitap.com

نىڭ بۇ باتۇر قوماندانى باشچىلىقىدىكى قوشۇن چۇقان – سۇرەن بىلەن جەڭ مەيدانىغا كىردى، ھەر كىم ئۆز ئورنىنى تېپىپ، پۈتۈن قوشۇن شۇتا شەكلىدە زىچ قاتار ھاسىل قىلدى. بۇ چاغدا ترويالىق يەنىلىئۇس ئىتالىيە سەركەردىسى ئوسىرىسنى ئۆلتۈرگەن. مېنېستېئۇس بولسا ئاركىتاۋىسنى ئۆلتۈرگەن، ئاكاتېس ئوپىرونىڭ كاللىسىنى ئالغان، جۇئاس ئۇفىنىنىسنى يوقاتقانىدى. بۇ قېتىم قېچىش نۆۋىتى رۇتۇلىيلىكلەرگە كەلگەن بولۇپ، پۈتۈن دالىنى چۇقان – سۇرەن قاپلىغانىدى. ئۇلاردىكى قورقۇنچ، ۋەھىمە ئىچى – ئىچىگە ئۆتكەن، شۇڭا ئۇلار توپا – چاڭدىن پايدىلىنىپ ئېتىز – دالىغا قاچقانىدى. ئەمما ئانېئاس بۇ ئادەتتىكى، ئاددىي قاچاق لەشكەرلەرنى قوغلاپ ئۆلتۈرۈشنى خىيالىغا كەلتۈرمەستىن، گۇرۇلدەپ قايناۋاتقان توپا – چاڭ ئىچىدىن تۇرنۇسنى ئىزدەيتتى. ئۇنىڭ ئەس – يادى تۇرنۇسنى تېپىپ ئۇنىڭ بىلەن روبىرو جەڭ قىلىش ئىدى.

ئايال لەشكەر رۇتۇرنا بۇ جەڭ كۆرۈنۈشىدىن قورقۇپ ئالاقزادە بولدى. تۇرنۇسنىڭ ھارۋىسىنى ھەيدەۋاتقان ھارۋىكەشنى ئىتتىرىپ چۈشۈرۈۋېتىپ، ئاتنىڭ چۇلۋۇرىنى قولىغا ئېلىپ، چۇلۋۇرنى دولقۇن كەبى ئوينىتىشقا باشلىدى، ئۆزىمۇ ئاۋازى، تۇرقى، قورال – ياراغلىرىغىچە ئىلگىرىكى ھارۋىكەشكە ئوپمۇ ئوخشاش قىياپەتكە كىردى.

رۇتۇرنا جەڭ ھارۋىسىنى ھەيدەپ دۈشمەن سېپى ئىچىدە ئۇيان – بۇيان چېپىپ، پۈتۈن جەڭ مەيدانىنى ئايلىنىپ چىقتى. ھېلى ئۇ يەردە، ھېلى بۇيەردە يۈرۈپ كىشىلەرگە ئىنىسىنىڭ روھلۇق سايىسىنى كۆرسەتتى، ئەمما ئۇنىڭغا جەڭ قىلىش پۇرسىتى بەرمىدى.

پۈتۈن ئەس – يادى تۇرنۇسنى قوغلاشتىلا بولغان ئانېئاس رۇتۇرنانى كۆزدىن يوقاتماي قوغلاپلا يۈردى، قالايمىقان سەپ ئىچىدە بار ئاۋازى بىلەن توۋلىدى، دۈشمەن كۆزىگە چېلىققان

هامان دۈشمەنننىڭ قانات چىقارغاندەك چىپىۋاتقان ئاتلىرىغا يېتىشىۋالىمەن دەپ بار كۈچى بىلەن چاپتى. بۇنداق چاغلاردا رۇتۇرنا دەرھال ئاتنىڭ بېشىنى بۇراپ نىشاننى ئۆزگەرتىپ ئانېئاسقا سۈركىلىپ ئۆتۈپ كەتتى.

ئانېئاس بەئەينى دولقۇن ئۈستىدە سىلكىنىپ يۈرگەنگە ئوخشاش قىينىلىپ، ھەرقانچە قىلىپمۇ قوغلاپ يېتىشەلمىدى. تۇرنۇسنىڭ سىياقى پەقەت يىراقتىلا مىدىرلاپ يۈرەتتى.

پۈتكۈل جەڭ مەيداندا ھېلى ئانېئاس، ھېلى تۇرنۇس ئالا-ھىدە كۆزگە چېلىقاتتى. ھەر ئىككىسى ئۆز رەقىبىنى قوغلايتتى. ئادەم ئۆلتۈرۈش ئىستىكىدە، ياناتتى. غەزەپ - نەپرىتى قايناپ تاشاتتى، يۈرىكى يېرىلىپ، ئۆتى تاشقۇدەك ئارامسىزلىناتتى، پۈتۈن كۈچى بىلەن جەڭگە ئۆزىنى ئۇراتتى، جەڭ ۋەزىيىتى تازا ئەۋجىگە چىقتى.

ئۇيغۇر كىتاب تورپېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىگى ئادرېسى

قىرىق تۆتىنچى قىسسە

دۇئېلغا چىقىش

ئانېئاسنىڭ تەڭداشسىز ساھىبجامال ئانىسى ۋېناس ئۇنى لاتىنلارنىڭ پايتەختىگە ھۇجۇم قىلىش، پۈتۈن ئەسكەرلىرىنى يىغىپ شەھەرگە بېسىپ كىرىپ، تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلىش ئارقىلىق، لاتىنلارنى مالىمان قىلىۋېتىشكە دەۋەت قىلدى. تۇرنۇسنى ئىزدەۋاتقان ئانېئاس جەڭ مەيدانىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا كۆز يۈگۈرتتى. دەرۋەقە شۇنچە زور، قانلىق ئۇرۇشلار بولغان بولسىمۇ، لاتىنلارنىڭ پايتەختى شۇنداق ھەيۋەتلىك، ئاۋۋالقىدەك قەد كۆتۈرۈپ تۇراتتى.

ترويا لەشكەرلىرى قالقان ۋە قىلىچلارنى مەھكەم تۇتۇپ، شوتا شەكلىدە قاتار بولۇپ، زىچ قوشۇن ھالىتىدە شەھەرگە قاراپ يۈرۈش قىلدى. توساتتىن لاتىنلارنىڭ شەھىرىدە ئۇزۇن شوتىلار ۋە مەشئەللەر پەيدا بولدى. ترويا قوشۇنىنىڭ بىر بۆلىكى ھەرقايسى شەھەر دەرۋازىلىرى ئالدىغا بېرىپ، قاراۋۇللارنى قىلىچتىن ئۆتكۈزۈپ يىقىتتى؛ بىر بۆلىكى شەھەرگە نەيزە ئاتتى، قارا يامغۇردەك ئېتىلغان نەيزىلەر كۆك ئاسماننى يېپىۋالدى. داھىي ئانېئاس قوشۇنىنىڭ ئەڭ ئالدىغا چىقىپ، قول شىلتىپ، ئۈنلۈك ئاۋازدا لاتىنۇسنى تىللىدى ۋە ئەيىبلىدى.

تۇرنۇس جەڭ مەيدانىنىڭ باشقا بىر بېشىدا جەڭ قىلىۋاتاتتى. ئاتلارنىڭ چېپىشلىرى ئۇنى ئانچە ھاياجانغا سالمايتتى، ئۆزىمۇ ئىلگىرىكىدەك جەڭگە شىددەت بىلەن ئېتىلمايتتى. بىر

شامال كېلىپ ئۇ يىغا ـ زارە ئاۋازىنى ئاڭلىغاندەك بولدى، بىردە ئېنىق، بىردە ئاجىز يىغا ـ زارىگە قورقۇنچ ۋەھىمە ئارىلاشقاندى. ئۇ قۇلىقىنى دىڭ تۇتۇپ ئاڭلىدى. بۇ ئاۋاز شەھەر تەرەپتىن كېلەتتى، يەنە كېلىپ خۇشال ـ خۇراملىق ئاۋازلارغا زادىلا ئوخشىمايتتى.

تۇرنۇس پەرىشان بولۇپ چۇلۋۇرىنى تارتىپ جايىدا توختىدى. شۇ ئارىدا بىر ئالاقىچى دۈشمەن سېپىنى يېرىپ چىقىپ كەلدى. ئۇنىڭ يۈزىدە يا ئوقى شىلىپ ئۆتكەن يارا ئىزى بار ئىدى. ئېتىنىڭ ئاغزىدىن كۆپۈك قايناپتتى. ئۇ تۇرنۇسنىڭ ئالدىغا كەلدى ـ دە، ئۇنىڭ ئىسمىنى توۋلاپ:

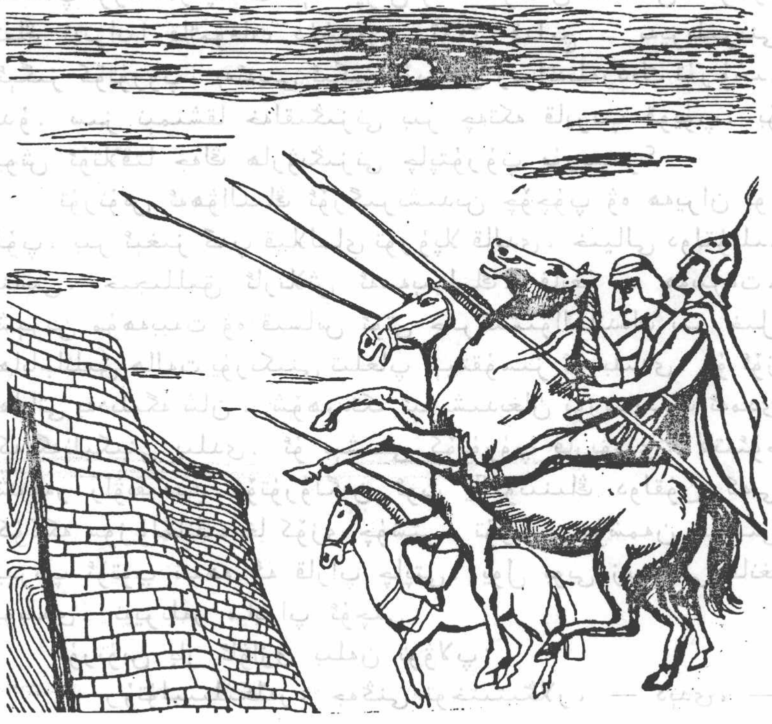

— تۇرنۇس، — دېدى يېلىنىش ئاھاڭىدا، — ھەي رۇتۇلىيە شاھى، لاتىنلارنىڭ قەھرىمانى، بىزنىڭ ھايات قېلىش-قالماسلىقىمىز سىزگىلا قاراشلىق بولۇپ قالدى. ئانېئاس دەھشەتلىك گۇلدۇرمامىدەك بىزگە تەھدىت سېلىۋاتىدۇ، ئىتالىيە قەلئەيىمىزنى تۇپتۇز قىلىۋەتمەكچى بولۇۋاتىدۇ، ھازىر مەشئەللەر ئۆيلىرىمىزنىڭ ئۆگزىلىرىدە ئۇچۇپ يۈرىدۇ! لاتىنلارنىڭ نەزىرى سىزگە ئاغدۇرۇلدى، لاتىنلارنىڭ كۆزلىرى سىزگىلا تىكىلدى. سىزگە ئىنتايىن سادىق خانىش پانىي ئالەم يورۇقلۇقىدىن قېچىپ ئۆز ھاياتىنى ئۆزى ئاخىرلاشتۇردى. ھەي تۇرنۇس، خەلقىڭىزگە ئىچىڭىز ئاغرىسۇن! شەھەر ئالدىدا سەپنى چىڭ ساقلاپ تۇرغانلار پەقەت مېنساپۇس ۋە قەھرىمان ئاتىناس، ئۇلارنىڭ ئەتراپىدا قاتمۇقات دۈشمەن، ئۇلار قىلىچ - نەيزىلىرىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، بەئەينى ئېگىز ئۆسكەن زىرائەتلەردەك تۇرۇشىدۇ. سىز نېمىشقا خەلقىڭىزنى بىر چەتكە قايرىپ قويۇپ، بۇ بوش ئوتلاقتا جەڭ ھارۋىڭىزنى چاپتۇرۇپ يۈرىسىز؟

تۇرنۇس ئەھۋالنىڭ ئۆزگىرىشىدىن چۆچۈپ ۋە ھەيران بولۇپ، بىر ئېغىز گەپ قىلالماي تۇرۇپلا قالدى، خىيالى دولقۇنلىناتتى. خىجىللىق ئارىلاش ئەسەبىيلىك، قايغۇ - ھەسرەت، شېرىن مۇھەببەت ۋە قىساس ئوتى چىرمىشىۋالغاندەك بىر خىل ھاياجانلىق ھالەت يۈرىكىنى تىلغاپ ئېيتقۇسىز ئازابلىدى. ئۇ ئۆز ھاياتى بەدىلىگە شان - شۆھرەتكە ئېرىشىدىغان پۇرسەتنىڭ ئەمدى كەلگەنلىكىنى بىلدى. ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ قارىۋىدى، لاتىئۇم شەھەر راۋىقىدىن كۆتۈرۈلگەن ئوت يالقۇنىنىڭ دولقۇن كەبى كۆككە سوزۇلغانلىقىغا كۆزى چۈشتى. تۇرنۇس دۈشمەن سېپىنى يېرىپ ئۆتۈپ شەھەرگە قاراپ چاپتى. يول بويى زېمىننى قانغا بويىدى، نەيزىلەر سايراپ ئۇچتى.

تۇرنۇس بار ئاۋازى بىلەن توۋلاپ:

— رۇتۇلىيىلىكلەر، جەڭگە توختىتىڭلار، — دېدى، —

لاتىنلار، قورالىڭلارنى تاشلاڭلار، تەقدىرنىڭ ھۆكۈمى مەيلى قانداق بولسۇن، جىمى ئىشنى يالغۇز مەنلا ئۈستۈمگە ئالاي، ھۆكۈمنى قورال چىقارسۇن.

ئانىئاس ئالدىغا چىقىۋىدى، كىشىلەر كەينىگە چېكىنىپ، ئوتتۇرىدىن بىر پارچە بوشلۇق ئېچىلدى. بارلىق رۇتۇلىيىلىكە-لەر، ترويالىقلار ۋە ئىتالىيىلىكلەر پۈتۈن دىققەت - ئېتىبارى بىلەن، بۇ ئىككى گىگانت ئادەمگە قاراپلا قالدى. سىپىل ئۈستى-نى ساقلاۋاتقانلار، شەھەرگە كىرىش ئۈچۈن سېپىلنى بولقا بىلەن ئۇرۇپ چۇشۇرۇۋاتقانلارمۇ ئىشىنى توختاتتى. ھەممىلا ئادەم مۇ-رىسىدىن قورالىنى ئالدى. جاھاننىڭ جەنۇب - شىمالىدا تۇغۇلۇپ ئۆسكەن بۇ ئىككى گىگانت ئادەم بۈگۈن بىر يەرگە كەلدى. ئەمدى ئۇلار جان تىكىپ ئېلىشىش يولى بىلەن ھايات - ماماتىنى بەلگىلەيتتى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پىچى ئادرېسى

قىرىق بەشىنچى قىسسە

بۈيۈك ئىشلار قان ئىچىدە ۋۇجۇدقا كېلىدۇ

ئىككىيلەن مەيدانغا يۈگۈرۈپ كىردى، خېلى يىراق ئارىلىقتا تۇرۇپلا نەيزىلىرىنى ئاتتى، ئاندىن ئېلىشىش باشلاندى. بۇ باتۇرلۇق، ئەقىل - پاراسەت بىلەن بولىدىغان ئېلىشىش ئىدى. ئىككىيلەننىڭ قالقىنى قالقانغا، قىلىچى قىلىچقا روبىرو بولدى، ئۆزئارا ئۇرۇلدى، سوقۇلدى، جاراڭ - جۇرۇڭ ئاۋازى ئاسمان - پەلەككە يەتتى، ئۇلارنىڭ ئايىغى ئاستىدا زېمىنمۇ ئىتراپ كەتتى.

ئەرش ئىلاھى يۈپىتېر بىر تارازىنى ئېلىپ توغرىلىغاندىن كېيىن، ئىككىيلەننىڭ تەقدىرىنى ئايرىم - ئايرىم ئىككى تارازا تەخسىسىگە قويدى. بۇ قېتىم جەڭدىن كېيىن قايسى پالۋان غالىب كېلەر، قايسى پالۋان ئۆلگەندىن كېيىنكى ئېغىرلىقى بىلەن تارازىنى بېسىپ كېتەر، دەپ كۆزىتىپ ئولتۇردى.

تۇرنۇس بىر پۇرسەت تېپىپ چاقماق تېزلىكىدە ھۇجۇمغا ئۆتتى - دە، قىلىچىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، ئانېئاسنى پۈتۈن كۈچى بىلەن چاپتى. ئانېئاسنىڭ ھاياتىدىن ئەنسىرەپ يۈرىكى سىرقىرىغان تروياللىقلار بىلەن نەتىجىنى كۈتۈۋاتقان لاتىنلار چۇقان سېلىپ كەتتى. ئىككى تەرەپ سەركەردە، لەشكەرلىرىنىڭ نەزىرى تۇرنۇسقا تىكىلدى. ئەپسۇس، قىلىچى ئۇنىڭغا ئاسىيلىق قىلدى. يەنى ئۇ قىلىچىنى دەرغەزەپ بىلەن چاپقاندا قىلىچ سۇنۇپ كەتتى. شۇڭا ئۇ ھودۇقۇپ قاچتى. تۇرنۇس شامالدەك تېز يۈگۈرەتتى.

تۇزلەڭلىكتە ھېلى شەرق، ھېلى غەربكە مېڭىپ، مەقسەتسىز، نىشانسىز ئايلىنىپ يۈردى. تروياللىقلار تۆت تەرەپتىن ئوراپ كېلىپ، قاتمۇقات مۇھاسىرە ھاسىل قىلدى. بۇ جايىنىڭ بىر تەرىپى چوڭ سازلىق، يەنە بىر تەرىپى ئېگىز سېپىل بولۇپ، تۇرنۇسقا باشقا يول قالمىغانىدى.

تۇرنۇسنى قىستاپ قوغلاپ كېلىۋاتقان ئانېئاس ئۇنىڭغا نەيزە ئاتتى. كۈچەپ ئېتىلغان نەيزە ۋىژىلداپ بېرىپ دەرەخ يىلتىزىغا چوڭقۇر سانجىلىپ قالدى. ئانېئاس تۇرنۇس يەنىمۇ تېز قاچسا يېتىشەلمەي قالماي، دەپ ئەنسىرەپ، نەيزىنى تارتىپ ئېلىپ قايتا تۇرنۇسقا ئاتماقچى بولۇپ، ناھايىتى كۈچەپ تارتتى.

قاتتىق قورقۇنچتىن ساراسىمىگە چۈشكەن تۇرنۇس ساراڭ-دەكلا بولۇپ قالغانىدى. شۇڭا، ئۇ فائۇنۇسقا ۋە ۋەتىنىنىڭ زېمىنىغا، ئانېئاسقا نەيزىنى تارتىپ چىقارغۇزماڭلار دەپ ئىلتىجا قىلدى. شۇ سەۋەبتىن ئانېئاس ھەرقانچە كۈچەپمۇ نەيزىنى مىد-دىرلىتالمىدى.

تروييا داھىيسى يۇتۇن كۈچىنى يىغىپ نەيزە بىلەن ھەپىلد-شىۋاتقان چاغدا، رۇتۇرنا ھارۋىكەش قىياپىتىگە كىرىپ، ئىنىد-سىغا قىلىچىنى ئەكېلىپ بەردى. رۇتۇرنانىڭ شۇنچە قاپ يۈرەك بولۇپ كەتكىنىدىن قاتتىق ئاچچىقى كەلگەن ۋېنۇس كېلىپ نەيز-نى دەرەخنىڭ يىلتىزىدىن چىقىرىپ ئوغلىغا بەردى. ئىككى پالۋان قورالغا ئىگە بولغاندىن كېيىن، روھلىنىپ كۈچ - قۇۋ-ۋەتكە تولدى. ئۇرۇش ئىلاھىنىڭ ئالدىدا روبىرو تۇ-رۇپ ھايات - ماماتلىق ئېلىشىشقا تەييارلاندى.

يۇپىتېر رۇتۇرنانى يەنە ئاكىسىغا ياردەملىشىپ جەڭ قىلد-دۇرماسلىق ئۈچۈن چاقىرتىپ كېلىش نىيىتىگە كېلىپ، بەدىنىد-گە يىلانلار يۆگىشىۋالغان ۋابا ئىلاھەسىنى ئەۋەتتى. ۋابا شامال قوغلايدىغان قاناتلىرىنى قېقىپ، قۇيۇن كەبى تېزلىكتە كىشىلەر دۇنياسىغا كەلدى. ئۇ تروياللىقلارنىڭ بارگاھى بىلەن تۇرنۇسنىڭ

قوشۇننى كۆردى ـ دە، كىچىككىنە بىر قۇشقا ئايلاندى. بۇ خىل قۇش بەزى كۈنى كېچىسى قەبرىلەرگە، ئۆگزىلەرگە قونۇۋېلىپ، تۈن سايىسىدا ماتەم ناخشىسى ئېيتاتتى.

ۋابا ئىلاھى قۇشى تۇرنۇسنىڭ ئالدىدا ئۇچۇپ يۈرۈپ، ئۇنىڭ قالقىنىغا قاناتلىرىنى ئۇردى. تۇرنۇس ئىنتايىن قورقۇپ پۇت - قوللىرى بوشاپ، چاچلىرى تىك تۇرۇپ كەتتى. ئاۋازىمۇ بوغۇزىغا تىقىلىپ قالدى. رۇتۇرنا يىراقتىن بۇ شۇملۇق ئىلاھەسىنى تونۇپ، ئىنىسى ئۈچۈن قايغۇردى. ئۇ تۇگۇۋالغان چاچلىرىنى چۇۋۇدى، يۈزى ۋە مەيدىسىنى تاتىلاپ يول - يول قانلىق يارىلارنى ھاسىل قىلدى. چۈنكى، ئۇ بۇ قورقۇنچلۇق بىشارەت (ئالامەتكە) كە قارشىلىق كۆرسىتەلىگۈدەك كۈچ - قۇدرەتكە، بىچارە ئىنىسىغا ئاخىرىغىچە ھەمراھ بولۇش ھوقۇقىغا ئىگە ئەمەس ئىدى. شۇڭلاشقا، ئۇ تەڭرى ئاتىنىڭ ئەمرىگە باش ئېگىپ، دەريا سۈيى ئەڭ چوڭقۇر جايدا غايىب بولدى.

ئانېئاس دۈشمىنىگە قەدەممۇقەدەم قىستاپ كەلدى، دەرەختىن تارتىپ ئالغان توم نەيزىسىنى تۇرنۇسقا غەزەپ بىلەن شىلتىپ:

— نېمىشقا جەڭنى كەينىگە سۈرەيسەن، نېمىشقا چېكىنىسەن؟ ھەي تۇرنۇس، غالىب كېلىش ياكى مەغلۇپ بولۇشنى رەھىمسىز قورال بىلەن بەلگىلەيلى، — دېدى.

تۇرنۇس بېشىنى بىر سىلكىۋېتىپ جاۋاب بەردى:

— ھەي ھاكاۋۇر ناكەس، بۇ يوغان گەپلىرىڭ بىلەن مېنى قورقۇتالمايسەن. مەن پەقەت ئەرش ئىلاھلىرى بىلەن يۈپيېرىنىڭ ماڭا ئۆچ بولۇپ قېلىشىدىن ئەندىشە قىلىۋاتىمەن.

تۇرنۇس باشقا گەپ قىلمىدى. كەينىگە قاراپ يوغان قەدىمى بىر تاشقا كۆزى چۈشتى ـ دە، تېزلىكتە بۇ تاشنى ئېلىپ قەددىنى رۇسلىدى. ئاندىن ئازراق يۈگۈرۈپ دۈشمىنىگە ئاتتى. بۇ يوغان تاش ھاۋادا دومىلاپ ئۇچتىيۇ، ئۇزۇنغا ئۇچالمىدى، كۆزلىگەن

www.uyghurkitap.com

نىشانغا ھەم تەگمىدى.

تۇرنۇس ھەرقانچە كۈچەپمۇ ئۆزىگە چىقىش يول تاپالمىدى. چۈنكى، ھېلىقى رەزىل ۋابا ئىلاھەسى ھەممىلا جايدا ئۇنىڭ بىلەن قارشىلاشتى. شۇڭا، ئۇ رۇتۇلىيىلىكەر ۋە پايتەختكە نەزەر سېلىپ قاتتىق ساراسىمىگە چۈشتى، قورقتى، ئارىسالدى بولدى، تىترەپ كەتتى، ئاسمان يىراق، يەر قاتتىق بىلىندى، دۈشمىنى بىلەن ئېلىشقۇدەك مادارىمۇ قالمىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۆلىدىغان ۋاقتى كەلگەنلىكىنى كۆڭلى تۇيدى.

تۇرنۇس ئارىسالدى بولۇۋاتقان شۇ پەيتتە، ئانېئاس جان ئالغۇر نەيزىسىنى ئۇنىڭغا توغرىلاپ ئېگىز كۆتۈردى، پەيتنى مۆلچەرلەپ يىراقتىن بار كۈچى بىلەن ئاتتى. قونداقلىق ئوقيادىن ئېتىلغان تاشنىڭ ئاۋازىمۇ بۇنچىلىك جاراڭلىق چىقمايدۇ، چاقماقنىڭ چېقىلىشىمۇ ئۇنچىلىك دەھشەتلىك ئاڭلانمايدۇ. ئەمما جاننى ئالىدىغان بۇ قورقۇنچلۇق نەيزە قارا قويۇندەك ئۇچۇپ بېرىپ، تۇرنۇسنىڭ ساۋۇتىنىڭ تۆۋەن تەرىپى ۋە قالقىنىنىڭ قىرىنى تېشىپ ئۆتۈپ، «تاس» قىلىپ يوتىسىنىڭ ئوتتۇرىسىغا تەگدى.

تۇرنۇس بۇ زور كۈچنىڭ تەسىرىدە تىزلىرى ئېگىلىپ يەرگە يىقىلدى. بارلىق رۇتۇلىيىلىكلەر سەكرەپ كەتتى ۋە ئازابلىق يىغان چەكتى. ئەتراپتىكى تاغلار بۇ يىغانغا ئاۋاز قوشتى. يىراق - يېقىن، ئېگىز جايلاردىكى ئورمانلىقتىنمۇ بۇ ھەسرەتلىك سادادىن ئەكس سادا ياندى.

تۇرنۇس ئىزادىن يەرگە كىرىپ كەتكۈدەك بولدى، ئانېئاسقا يېلىنىش نەزىرىدە قاراپ، ئىلتىجا بىلەن قولىنى سوزدى. ئانېئاسنىڭ چىرايى سۇرلۇك ئىدى، ئەمما كۆڭلى سەل يۇمشىدى. توساتتىن ئۇنىڭ كۆزى تۇرنۇسنىڭ مۈرىسىدىكى ياش يىگىت پاللاسنىڭ مۈرىلىكى ۋە كەمىرىگە كۆزى چۈشتى. بۇ غەنىيمەتلەرنى كۆرۈپ، ئانېئاس ئىختىيارسىز ياشىغان پادىشاھ ئېۋاند-

دىر، ياش قەھرىمان پاللاس ۋە ئۇلار بىلەن دوستلۇق ئورنىتىپ ئەھدىلەشكەنلىكىنى ئېسىگە ئالدى. بۇنىڭ بىلەن ئىچـ ئىچىدىن غەزەپ ـ نەپرەت قايناپ، پۈتۈن ۋۇجۇدىدا قىساس ئوتى قايتىدىن لاۋۇلدىدى. ئۇ لاتىنلارنىڭ زېمىنىدا جېنىدىن جۇدا بولغان لەشكەرلەر ئۈچۈن قىساس ئېلىشى كېرەك.

قېنى قىزىغان ئانېئاس قىلىچىنى كۈچ بىلەن تۇرنۇسنىڭ كۆكرىكىگە تىقتى. بىچارە تۇرنۇسنىڭ پۈت ـ قوللىرى سېزىمىنى يوقاتتى. ئازابلىق ئىڭراش ئىچىدە تېنىدىن هاياتلىقمۇ غايىب بولدى ـ دە، ئاچچىق، ئەلەم بىلەن جەھەننەمگە يول ئالدى.

ئانېئاس ترويالىقلارنى باشلاپ لاتىنلارنىڭ پايتەختىگە ھەيۋەت ۋە سەلتەنەت بىلەن كىرىپ كەلدى. دېمەك، دەھشەتلىك، شەپقەتسىز ئۇرۇش تامام بولدى. مىڭبىر مۇشەققەتلەرنى بېشىدىن ئۆتكۈزگەن، سەرسان ـ سەرگەردان بولغان ترويالىقلار ئاخىر تەڭرى ئاتا قىلغان زېمىندا ئۆزلىرىنىڭ شەھىرىنى بەرپا قىلدى، قەھرىمان، قورقۇمسىز باتۇر ئانېئاس تەڭرىنىڭ ئۆزىگە تاپشۇرغان بۇرچىنى ئادا قىلدى. شۇنىڭدىن ئېتىبارەن ئۇلۇغ ۋە قۇدرەتلىك رىم ھەيۋەت بىلەن قەد كۆتۈرۈپ، لاۋىنيۇم ساھىلىدا پارلاق نۇر چاچتى.

[General Information]
书名=征服者阿涅埃阿　维吾尔文
SS号=40300680